СУБОТА, 27 СЕРПНЯ 2005 РОКУ ■ № 160 (3660)

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

■ ВІТАННЯ

Працівникам вугільної промисловості України

Щиро вітаю гірників, усіх працівників вугільної галузі з професійним святом — Днем шахтаря.

Вугільна промисловість — один з найбільших і найважливіших сегментів вітчизняної економіки, вагомий чинник національної безпеки держави. Злагоджена робота паливно-енергетичного і металургійного комплексів, хімічних підприємств, успішне функціонування комунальної сфери, зрештою, енергетична незалежність України досягаються значною мірою завдяки самовідданій, подвижницькій праці шахтарів.

Добування «чорного золота» пов'язане з максимальними навантаженнями, з небезпеками та ризиками і потребує постійного напруження, граничної витримки, високої кваліфікації, а досить часто — мужності, відваги й самопожертви. Професія гірника була й лишається однією з найважчих і, водночас, однією з найшанованіших та найнеобхідніших. Її авторитет ґрунтується на усвідомленій реалізації шахтарями своєї відповідальної суспільної місії.

Нині перед вугільною промисловістю стоять чергові масштабні завдання. Нова парадигма розвитку передбачає підвищення конкурентоспроможності вугільної продукції, здійснення технічного і технологічного переоснащення галузі, зростання її інвестиційної привабливості. Ухвалені Верховною Радою України відповідні закони мають допомогти успішному втіленню цих планів у життя, їх практична реалізація гарантуватиме гірникам достойну зарплату і безпечні умови праці, піднесе престиж шахтарської професії, сприятиме розв'язанню соціально-побутових та екологічних проблем шахтарських регіонів.

У день вашого професійного свята складаю щиру вдячність колективам, ветеранам, новаторам виробництва, всім, хто, збагачуючи і примножуючи славні шахтарські традиції, зміцнює національну економіку, дає тепло і світло людям.

Бажаю вам і вашим родинам міцного здоров'я, добра, щастя, благополуччя.

Голова Верховної Ради України
Володимир ЛИТВИН.

Зроби партію рульовою!

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Напередодні 26 березня наступного року більшість українців запитуватиме один одного: «А ти за яку партію?»

Вперше вибори проходитимуть за пропорційною системою. Адже нова редакція закону «Про вибори народних депутатів України» **(читайте у сьогоднішньому числі «Голосу України» стор. 4—21)** передбачає участь у виборчих перегонах не особистостей, а політичних партій і блоків. Проте, можна не сумніватися, — особистісний фактор відігравати-ме неабияку роль у подоланні тією чи іншою політичною силою прохідного бар'єру у 3 відсотки.

Щоправда, не встигло висохнути чорнило на законі після підписання його главою держави, як Віктор Ющенко заявив про необхідність підвищити прохідний бар'єр. Цікаво, що деякі політики відкидають або схвалюють ініціативу Президента. Ніби й не читали статтю 2 розділу 14: **«Зміни і доповнення до цього Закону можуть бути внесені не пізніш як за 240 днів до дня виборів народних депутатів України 2006 року».** Цей термін, якщо добре порахувати, закінчився ще 28 липня.

На гостину до шахтарів

Напередодні професійного свята шахтарів Голова Верховної Ради України Володимир Литвин сьогодні відвідає Луганщину. В шахтарському краї глава парламенту зустрінеться з Героями Соціалістичної Праці — послідовниками Олексія Стаханова, візьме участь у мітингу на честь 70-річчя стахановського руху в місті, яке носить ім'я героя.

Голова Верховної Ради планує особисто побувати на копальні та поспілкуватися з гірниками виробничого підприємства «Шахта ім. Д. Мельникова» у Лисичанську. А в Луганську Володимир Литвин виступить у прямому ефірі місцевого телебачення.

Вагомими показниками зустрічають День шахтаря і 70-річчя стахановського руху гірники шахти «Комсомольська» державного підприємства «Антрацит» Луганської області. На їхньому рахунку 170 тисяч тонн вугілля, видобутого понад план з початку року.

На знімку: **гірники п'ятої дільниці ланки Володимира ОЛЬШИНСЬКОГО (в центрі) перед спуском у вибій.**

Фото Вадима ЛІСНОГО (Укрінформ).

Саміт СНД у Казані: Назарбаєв, тероризм, Чорнобиль

Учора в столиці Татарстану відкрився неформальний саміт глав СНД, в якому бере участь і Президент України Віктор Ющенко. На порядку денному саміту: питання реформування органів співдружності, вибори нового голови Ради глав держав СНД, гуманітарне співробітництво країн-учасниць і робота з молоддю. Експерти прогнозують, що крісло нового голови займе казахський лідер Нурсултан Назарбаєв. **Як повідомили у Виконавчому комітеті СНД,** питання про обрання нового голови буде винесено на обговорення саміту СНД у Казані у зв'язку із закінченням терміну головування Росії в Раді глав держав СНД.

Глави держав СНД на саміті в Казані планують підписати низку документів стосовно боротьби з тероризмом і нелегальною міграцією.

На саміті глави держав також мають обговорити «Звернення до народів держав—учасниць СНД і світової громадськості у зв'язку з 20-ю річницею аварії на Чорнобильській АЕС». Крім того, за ініціативи російської сторони напередодні 60-річного ювілею створення ООН запропоновано прийняти Заяву глав держав—учасниць СНД у зв'язку з цією знаменною датою, а також ухвалити рішення про оголошення 2006-го Роком Співдружності незалежних держав, **повідомляє РІА «Новини».**

Візи залишаться безплатними

Уряд Словаччини вирішив продовжити до 1 липня 2006 року оформлення безплатних віз для громадян України. Раніше сусідня держава скасувала плату за оформлення короткострокових та транзитних віз для наших громадян до 31 серпня нинішнього року.

Посол Словацької Республіки в Україні Урбан Руснак, коментуючи продовження надання безплатних віз для українців, зазначив: «Наша зацікавленість у тому, щоб Україна ближче наблизилася до Євросоюзу. Віддаємо належне тим перетворенням, які відбулися в Україні після помаранчевої революції. І віримо, що наш такий позитивний досвід допоможе розвиткові двосторонніх відносин між Україною і Словаччиною».

Благодать від святого Серафима

Ковчег з часткою мощей одного з найшанованіших святих Православної церкви Преподобного Серафима Саровського днями прибув до Києва. Організатор доставки в Україну мощів Преподобного, лідер партії «Союз» Олексій Костусєв одержав святиню в Нижньому Новгороді (Росія) з рук ігумені Сергії Свято-Троїцького Серафимо-Дивіївського монастиря. Чудотворні мощі розмістили у Свято-Успенській Києво-Печерській лаврі.

Заступник голови НБУ Анатолій ШАПОВАЛОВ: «Курс долара в Україні найближчим часом падати не буде»

Асоціація спеціалістів з нерухомості України прогнозує зниження цін на ринку житлової нерухомості в 2006 році на 5—7 відсотків

Голова Народно-демократичної партії Валерій ПУСТОВОЙТЕНКО: «НДП реагуватиме на всі факти кадрових люстрацій і політичного тиску», а в разі продовження такої політики перейде до активної політичної протидії»

■ ВІТАННЯ

Державні нагороди

З нагоди 14-ї річниці незалежності України Президент Віктор Ющенко своїм указом відзначив державними нагородами велику групу робітників, селян, науковців, артистів, політиків, журналістів, керівників різного рівня.

Серед нагороджених народний депутат **Павло Мовчан** (орден князя Ярослава Мудрого IV ступеня), луцький міський голова **Антон Кривицький** (орден «За заслуги» II ступеня), головний редактор газети «Голос України» **Анатолій Горлов** (орден «За заслуги» III ступеня), концертмейстер симфонічного оркестру Харківської обласної філармонії **Ігор Шаповалов** (почесне звання «Народний артист України»), оглядач газети «Голос України» **Сергій Лавренюк** (почесне звання «Заслужений журналіст України»), бригадир філії «Шахта «Тернівська» акціонерного товариства «Павлоградвугілля» (Дніпропетровська область) **Володимир Клименко** (почесне звання «Заслужений шахтар України»), генеральний директор державного підприємства «Міжнародний аеропорт «Львів» **Олександр Загрева** (почесне звання «Заслужений працівник транспорту України»).

Щирі вітання всім. Наснаги і завзяття заради великої справи — зміцнення української держави.

«Голос України».

***

Рада Всеукраїнської професійної спілки народних депутатів України у Верховній Раді України та профспілковий комітет профспілкової організації народних депутатів України IV (XV) скликання щиро вітають народного депутата України IV (XV) скликання **ГРАЧЕВА Олега Олексійовича** з 55-річним ювілеєм та бажають міцного здоров'я, щастя, радості, успіхів, усіляких гараздів!

■ У КОМІТЕТАХ ВР

Реформувати, а не руйнувати

Комітет з питань національної безпеки розглянув депутатський запит народного депутата Володимира Аніщука стосовно ліквідації одного з найстаріших навчальних закладів України — Одеського інституту Сухопутних військ (йому 140 років). До того ж комітет отримав численні звернення з цього приводу від ветеранів інституту, Одеської міськради, облдержадміністрації, інших організацій міста.

Рішення про ліквідацію навчального закладу було прийнято Кабінетом Міністрів України (постанова від 26 травня 2005 року №381) за поданням Міністерства оборони України в рамках здійснюваних у державі заходів щодо оптимізації мережі вищих військових навчальних закладів і військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів у зв'язку з реформуванням Збройних Сил України.

Однак народні депутати вважають, що під час ухвалення цього рішення не було повною мірою враховано всі обставини. До того ж вони переконані, що Львівський військовий інститут імені гетьмана Петра Сагайдачного, який має стати базовим навчальним закладом Сухопутних військ ЗСУ, не має достатнього досвіду підготовки військових фахівців за спеціальностями сухопутних військ, відповідних кафедр, навчально-матеріальної бази тощо. А це може негативно позначитися на якості підготовки військових кадрів командного профілю.

Народні депутати також звертають увагу на неясність того, як вирішуватимуться, у разі ліквідації Одеського інституту, питання про використання його унікальної навчальної бази, інфраструктури, земельних площ. Тож комітет пропонує Кабінету Міністрів переглянути це питання з урахуванням усіх обставин.

Інформаційне управління апарату ВР.

■ РЕАЛІЇ

Прогнози не виправдалися

МВФ прогнозує зростання української економіки в 2005 році на рівні п'яти з половиною відсотків, а в 2006-му — п'яти. Про це йшлося в опублікованій на сайті фонду спеціальній доповіді місії МВФ, що працювала в Києві. Раніше МВФ прогнозував зростання ВВП у 2005 році на рівні семи відсотків, у 2006-му чотирьох. У доповіді відзначається, що стабільний рівень споживання в Україні буде підтримано зростанням доходів домашніх господарств, а стабільний попит з боку торгових партнерів України підтримуватиме експорт. Однак відзначається, що умови торгівлі в 2006 році, ймовірно, погіршаться, зменшуючи тим самим доходи від експорту і протидіючи поліпшенню інвестиційних умов.

Авіаторам України

Щиро вітаю авіаторів України з Днем авіації.

Своє професійне свято ви відзначаєте невдовзі після 14-ї річниці незалежності України. За усталеною традицією господарі повітряних трас доклали максимум зусиль, щоб зустріти цю важливу дату новими здобутками, добре розуміючи, що історія Української держави складається з практичних справ на різних ділянках.

Вашою самовідданою працею з року в рік забезпечується зростання обсягів пасажирських авіаперевезень і кількості пасажирів, відправлених із аеропортів України. Розширюється програма регулярних авіаперевезень у межах України. Щорічне збільшення їх на 30—40 відсотків засвідчує поновлення довір'я людей до авіації, попиту на комфортні поїздки та задоволення пасажирів якістю послуг. Поступово поліпшуються показники застосування авіації у господарському комплексі.

Ми пишаємося літаками Ан-140, Ан-74 та Ан-148, створеними українськими авіаконструкторами. Ці крилаті машини відповідають найсучаснішим вимогам і доводять свою конкурентоспроможність на міжнародному ринку.

Немає сумніву, що сьогоднішні здобутки авіаторів стануть основою для ще більших досягнень у майбутньому.

Міцного вам здоров'я, щастя і благополуччя у рідних домівках, успіхів у всіх справах на благо України.

*Голова
Верховної Ради України
Володимир ЛИТВИН.*

Льотчики відновлюють пуски ракет

■ СЬОГОДНІ — ДЕНЬ АВІАЦІЇ

Наприкінці вересня військові авіатори разом з представниками інших видів ЗС України візьмуть участь у великомасштабних навчаннях «Реакція-2005». Підготовкою до них стануть льотно-методичні збори підрозділів бомбардувальної і винищувальної авіації.

Особливого значення військові льотчики надають практичним пускам бойових ракет класу «повітря—повітря». Їх здійснюватимуть в акваторії Чорного моря. Головнокомандувач Повітряних сил генерал-полковник Анатолій Торопчин (**на знімку**) запевнив, що до виконання цього завдання льотчики ставляться з особливою відповідальністю. Пуски ракет проводитимуть під суворим контролем фахівців і з дотриманням усіх інструктивних вимог, щоб уникнути будь-яких помилок, одна з яких, як відомо, призвела до людських жертв.

За словами головнокомандувача, проведення інтенсивних бойових навчань стало можливе завдяки забезпеченню підрозділів потрібною кількістю пального. Так, протягом лише одного тижня у трьох авіагарнізонах — Миргородському, Старокостянтинівському та Бельбекському — було здійснено понад 60 заходів бойової підготовки: тактичне бомбометання, ведення розвідки, стрільба некерованими авіаракетами, проведення умовних боїв у повітрі тощо.

Уперше за багато років відновлено підготовку вертолітників. Створено підрозділ для ведення рятувальних робіт у будь-яку пору дня і ночі, незалежно від погодних умов. Авіатори також здійснюють вишкіл на предмет участі в антитерористичних операціях. До слова сказати, підрозділи ПС цілодобово «прикривають» з неба майже 800 військових і цивільних об'єктів.

Починаючи з наступного року, в авіації розпочнуть масштабну модернізацію літальної техніки. Трохи більш як два мільярди гривень передбачено на це у Державній програмі розвитку ЗС України. Що характерно, їх освоюватимуть на вітчизняних авіазаводах. Процес модернізації плановано провести протягом наступних п'яти років. Оновлені літаки підніматиме в небо нове покоління льотчиків. Серед них нинішні випускники льотного факультету Харківського університету ПС. Загалом лави цього виду ЗС поповнять у 2005 році 500 молодих офіцерів. Як стверджує А. Торопчин, в авіації зостануться лише ті, хто остаточно зробив вибір на користь армії. Тим, хто помилився у своєму виборі, Міноборони дозволило залишити службу. Після закінчення училищ їм присвоїли звання лейтенантів запасу і видали дипломи цивільного зразка.

...Найкращими побажаннями для льотчиків були і залишаються слова про те, щоб кількість зльотів у небо відповідала такій же кількості щасливих приземлень. Кажучи їх цього дня своїм побратимам, головнокомандувач ПС водночас запрошує усіх бажаючих взяти участь у днях відкритих дверей, що проходять нині у всіх авіапідрозділах. У Вінниці, на території штабу Повітряних сил, де просто неба розмістився музей авіації, відвідувачам покажуть новий експонат — пускову установку зенітно-ракетного комплексу «Круг». Ще донедавна на полігоні «Чауда» з неї проводили бойові стрільби (вона могла уражати повітряні цілі на висоті від 15 метрів до 25 кілометрів і на відстані від 7 до 50 км). Решта 27 експонатів викликає ще більше захоплення. Уже хоча б тому, що в кабінах колишніх бойових літаків і гелікоптерів дозволяють посидіти будь-кому.

Віктор СКРИПНИК.
Вінниця.

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

У військовій частині А-4465, що в Кульбакіно Миколаївської області, досвідчений льотчик-інструктор підполковник Андрій Ястребов допомагає удосконалюватися тим, у кого досвіду менше. Він — один з кращих льотчиків частини, на його рахунку 1250 годин, проведених у повітрі.

Кушнарьова відпустили під заставу

Генеральна прокуратура України задовольнила клопотання адвокатів екс-голови Харківської облдержадміністрації Євгена Кушнарьова щодо змінення йому запобіжного заходу на звільнення під заставу. Про це у четвер повідомила прес-служба ГПУ. Втім вона не уточнила, скільки становитиме сума застави.

Як відомо, Є. Кушнарьова було затримано 17 серпня у Генпрокуратурі під час ознайомлення з матеріалами справи про сепаратизм. Йому було пред'явлено обвинувачення у перевищенні службових повноважень, які призвели до тяжких наслідків.

Звільнення Є. Кушнарьова з-під варти, до речі, вимагали і його однопартійці. Утримання лідера Народно-демократичного об'єднання «Нова Україна» під вартою викликало у них обурення і категоричне неприйняття. Безглуздий арешт громадського діяча, наголошують вони, негативно впливає на імідж України, як правової держави.

Вл. інф.

В Ющенка немає конкурентів

Принаймні для здобуття Нобелівської премії миру. Такого висновку дійшли польські політичні експерти, опитані Інтернет-проектом Про-Європа. Мирне розв'язання конфлікту після фальсифікації виборів в Україні стало найяскравішою світовою подією 2004 року. І участь Ющенка у цьому процесі, вважають вони, безперечна. «Він лідер революції, що найбільше вплинула на світову політику», — відзначив міжнародний оглядач одного із провідних видань Марек Новаковський. І отримати Нобелівську премію В. Ющенку може перешкодити тільки поява нового несподіваного кандидата, — гадає він.

За неофіційними джерелами, серед претендентів на Нобелівську премію миру 2005 року німецькі ЗМІ виділяють також таких кандидатів, як канцлер Німеччини Герхард Шрьодер і екс-держсекретар США Колін Пауел. Нагадаємо, що премію миру в 1983 році здобув лідер польської «Солідарності» Лех Валенса за створення демократичного руху в Польщі і скинення комуністичного режиму.

Сім'я для тих, у кого її немає

У місті Бровари, що під Києвом, розпочалося будівництво дитячого закладу нового типу. Вчора за участю міністра у справах сім'ї, молоді та спорту Юрія Павленка відбулася церемонія закладки першого в Україні СОС-Дитячого Містечка. Комплекс з незвичною назвою буде зведено у рамках однойменної програми. Вона передбачає впровадження нової форми виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, максимально наближеної до сімейної. Містечко складатиметься з трьох споруд загального користування та 14 корпусів на кшталт дитячих будинків сімейного типу, де під опікою вихователів будуть жити 120 дітей. Про них тут піклуватимуться до моменту визнання повної соціальної самостійності.

СОС-Кіндердорф Інтернешнл — міжнародна неполітична нерелігійна організація, яка вже 55 років захищає інтереси, права та потреби дітей в 132 країнах світу. Ця організація планує вкласти 1 млн. 690 тис. євро інвестицій в будівництво Дитячого Містечка у Броварах. Проект реалізується також за підтримки Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту. Відкриття комплексу заплановано на 2006 рік.

На знімку: вихованці дитячого будинку «Любис» (м. Бровари) показують фото одного з 14 будинків майбутнього містечка.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

■ ФОТОФАКТ

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

У Національній парламентській бібліотеці відкрито виставку виробів декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва народних майстрів «Любіть всім серцем Україну».

На знімку: один з учасників виставки, 17-річний Максим Живко з Тернополя, який уже 10 років вишиває хрестиком.

На шляху до зрілої державності

Віце-прем'єр-міністр з питань євроінтеграції Олег Рибачук на запрошення американської сторони візьме участь у VI щорічному «круглому столі» в рамках конференції «Україна на шляху до зрілої національної державності», що відбудеться 27—28 вересня. Як повідомляє прес-служба віце-прем'єра, Рибачук буде головним доповідачем форуму під назвою «Перехід України до розвиненої національної ідентичності». Мета учасників форуму — оцінити спроможність України розвивати «стабільний центр гравітації як держави» і визначити її місце на світовій арені після помаранчевої революції.

До того ж, як стало відомо «Голосу України», Олег Рибачук запрошений у вересні виступити у британському парламенті. Така пропозиція надійшла від лідера Ліберально-демократичної партії Великої Британії Саймона Хьюза.

Книга скарг по-севастопольськи

Дуже популярна в севастопольців, які користуються Інтернетом, віртуальна книга скарг «Ганьба нашого міста» (сайт www. sevastopol. info). Чого тут тільки нема! Ось повідомлення про те, як прикордонники катають «своїх» на балаклавські пляжі і навіть фото з номером катера присутнє. За чий рахунок катають? — питає автор повідомлення. Дуже багато скарг на дії службових осіб «Севастопольенерго». Цю приватну компанію городяни називають «електричною мафією», «бандитською електричною малиною» і докладно розповідають про свої неприємні контакти з чиновниками цієї організації.

У віртуальній книзі скарг чимало нарікань на хамство в маршрутках, відсутність у місті гарячої води і дорожнечу курортного сервісу, на засміченість міста і сваволю водіїв, на яких після ліквідації ДАІ нема жодної управи. Є навіть SOS 83-літньої учасниці війни, якій ніяк не відремонтують телефонну лінію. Шкода тільки, що не містить Інтернет відповідей посадовців на скарги, і ми не знаємо, як вони реагують на критику. Хоч автори сайту стверджують, що в міській адміністрації уважно читають повідомлення «Ганьби...» і навіть заходи вживають: після інформації про звалище сміття в центрі міста його прибрали. І яму тримісячної давності на пішохідній доріжці в центрі Севастополя ліквідували.

Світлана КАЛИНОВСЬКА.

Севастополь.

■ КРИМІНАЛ

Грабували неповнолітні

Протягом серпня з міліцейських зведень не сходили повідомлення про розбійні напади, пограбування та шахрайства.

Працівники кримінальної міліції у справах неповнолітніх Кіровоградського міськвідділу міліції, аналізуючи їх, вирахували розбійниць, які майже місяць тероризували жителів обласного центру. Ними виявилися 16-річна кіровоградка, котра вже мала судимість за розбій, та її молодші на рік подруги, одна з яких —без певного місця проживання. Нині затриманих перевіряють на причетність до скоєння інших вуличних злочинів.

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

Відродження переслідуваних культур

Учора в Євпаторії відкрився II Міжнародний фестиваль кримськотатарської і тюркської культур «Східний базар». Його мета — відродження народного і декоративно-ужиткового мистецтва кримськотатарської, караїмської, кримчацької культур і культур інших тюркських народів. Фінансує фестиваль Міністерство фінансів АРК.

Гімназія-довгобуд нарешті справляє новосілля

Сьогодні в селищі Комсомольському на околиці Сімферополя буде урочисто відкрито нову школу-гімназію № 43, фундамент якої заклали ще 15 років тому. На завершення її будівництва із бюджетів України, Криму й міста було виділено 9 мільйонів гривень. Нова школа розрахована на 1296 учнів. Тут є і два спортзали, і тир, і актова зала, і сучасно оснащений комп'ютеризований учбовий комплекс.

Майстри «Кримбуду» постаралися, щоб свято входин у школу-красуню відбулося на славу. Сформовано професійний колектив, який забезпечить високий рівень викладання. На рівні з українською викладатиметься тут і російська мова й література. Працюватимуть спецкурси, гуртки, факультативи, — готуватиметься наше українське майбутнє. Поглиблено вивчаючи українську мову, спілкуючись нею під час уроків й занять позакласною роботою, учні зможуть добре підготуватися для вступу у провідні вузи країни. До того ж нову школу під своє крило взяли потужні й грошовиті шефи, зокрема, Київський авіаційний університет, ректор якого Віталій Бабак гарантував: НАУ щороку виділятиме 50 бюджетних студентських місць для кращих випускників школи, яких прийматимуть без вступних іспитів.

Отже, кримським випускникам, котрі оволодіють державною й англійською мовами, буде відкрито прямий шлях до престижного українського вузу, де готують не тільки льотчиків — третина спеціальностей там гуманітарії, уже діють більш як 10 додаткових англомовних навчальних програм. Ця школа стала базовою для НАУ, який через систему доуніверситетської підготовки співпрацює із 240 школами України. У новій кримській українській школі-гімназії відкриті класи й для бажаючих вчитися російською мовою, щоб розвантажити стару переповнену школу № 34 в селищі ГРЕС, де заняття провадилися у три зміни.

Однак відкриття нової української школи не обійшлося без політичних акцій. Напередодні у Сімферополі пройшли протести проти відкриття другої української школи у місті. Нагадаємо, що нині у Криму державною мовою навчається ледь 3,5 відсотка дітей.

Віктор ХОМЕНКО.

Крим.

■ У НОМЕР

Хуторівка — центр освіти

Львів. Сьогодні урочисто відкриється перший в Україні Богословський центр. Свого часу ділянку під будивництво благословив Папа Іван Павло II. За словами директора інституту «Укрзахідпроектреставрація» Володимира Швеця, у місті нарешті реалізовано один із найскладніших за останні 15 років будівельних та архітектурних проектів. Вулицю із прозаїчною назвою Хуторівка прикрасив величний комплекс споруд, де розташуються Львівська духовна семінарія, філософсько-богословський факультет Українського католицького університету. Під одним дахом навчатимуться майбутні священики, монахи і миряни.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Квартплата не зросла. Поки що...

Чернігів. Оплата квартир тут поки що не зросте. Міськвиконком скасував рішення виконавчого комітету Чернігівської міськради «Про тарифи на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій». Натомість міська влада прагне усунути перешкоди для підвищення самоокупності житлово-експлуатаційних підприємств, встановивши реальні тарифи на їх послуги.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Райцентр прикрасила картинна галерея

Хмельницький. Відтепер в Ізяславі буде картинна галерея, яка розмістилася в місцевому історико-краєзнавчому музеї. Добрий початок їй дав Микола Ткачук, знаний у краї художник-аматор. Він подарував місту майже півсотні своїх картин і скульптур. Тепер вони будуть виставлені в галереї, яка чекає від земляків нових надходжень.

Ірина КОЗАК.

«БМВ» зніс автобусну зупинку

Івано-Франківська область. Двоє громадян Латвії — 35-літній водій і 22-річна пасажирка — загинули внаслідок ДТП. Це сталося в селі Березівці Тисменицького району близько третьої години ночі. Як повідомили в ЦГЗ МНС в Івано-Франківській області, автомобіль «БМВ» рухався з Івано-Франківська в напрямку Надвірної. Водій, перевищивши безпечну швидкість руху, виїхав на зустрічну смугу, потім на узбіччя і врізався в будівлю автобусної зупинки. Сила удару була така, що від споруди залишилася тільки розкидана цегла, а від автомашини — купа металобрухту. Водій та пасажирка загинули на місці пригоди.

Дарина НАЗАРЧУК.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про вибори народних депутатів України»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести зміни до Закону України «Про вибори народних депутатів України» (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 27-28, ст. 366), виклавши його в такій редакції:

«Закон України

Про вибори народних депутатів України

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні засади виборів народних депутатів України

1. Народні депутати України (далі — депутати) обираються громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

2. Кількісний склад Верховної Ради України визначається Конституцією України.

3. Вибори депутатів здійснюються на засадах пропорційної системи з обранням депутатів у багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі (далі — загальнодержавний округ) за виборчими списками кандидатів у депутати (далі — виборчі списки) від політичних партій, виборчих блоків політичних партій (далі — партії (блоки).

4. У розподілі мандатів депутатів беруть участь партії (блоки), виборчі списки яких за підсумками голосування на виборах депутатів набрали не менше трьох відсотків голосів виборців, що взяли участь у голосуванні.

Стаття 2. Загальне виборче право

1. Вибори депутатів є загальними. Право голосу на виборах депутатів мають громадяни України, яким на день виборів виповнилося вісімнадцять років.

2. Підставою реалізації виборцем свого права голосу на виборах є його включення до списків виборців на виборчій дільниці.

3. Документом, який підтверджує особу та громадянство України виборця на виборах депутатів, є:

1) паспорт громадянина України;

2) тимчасове посвідчення громадянина України (для осіб, недавно прийнятих до громадянства України);

3) військовий квиток (виключно для військовослужбовців строкової служби);

4) картка (довідка) установи кримінально-виконавчої системи, що повинна містити: прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць, рік народження, громадянство, фотокартку особи, підпис керівника та печатку установи (для осіб, які перебувають в установах кримінально-виконавчої системи);

5) паспорт громадянина України для виїзду за кордон;

6) дипломатичний паспорт;

7) службовий паспорт;

8) посвідчення особи моряка.

4. Документи, зазначені у пунктах 1 — 3 частини третьої цієї статті, є підставою для отримання виборчого бюлетеня і можуть бути використані на звичайних та спеціальних виборчих дільницях.

5. Документ, зазначений в пункті 4 частини третьої цієї статті, є підставою для отримання виборчого бюлетеня і може бути використаний на спеціальній виборчій дільниці, утвореній у відповідній установі кримінально-виконавчої системи.

6. Документи, зазначені у пунктах 5 — 8 частини третьої цієї статті, є підставою для отримання виборчого бюлетеня і можуть бути використані на закордонних виборчих дільницях, а також на спеціальних виборчих дільницях, утворених на суднах, що перебувають у плаванні під Державним Прапором України, та на полярній станції України. На закордонних виборчих дільницях, утворених у країнах, до яких дозволений виїзд громадян України за паспортом громадянина України, підставою для отримання бюлетеня може бути паспорт громадянина України.

7. Громадяни України, які мають право голосу, можуть брати участь у роботі виборчих комісій як їх члени, а також у проведенні передвиборної агітації, здійсненні спостереження за проведенням виборів депутатів та інших заходах у порядку, визначеному цим та іншими законами України.

8. Будь-які прямі чи непрямі привілеї або обмеження виборчих прав громадян України за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками забороняються. Не допускаються обмеження щодо участі громадян України у виборчому процесі, крім обмежень, передбачених Конституцією України та цим Законом.

9. Не має права голосу громадянин, визнаний судом недієздатним.

10. Громадянин України, який проживає або перебуває в період підготовки і проведення виборів за межами України, має право голосу на виборах депутатів, реалізація якого забезпечується його включенням до списку виборців на відповідній закордонній виборчій дільниці, утвореній згідно з цим Законом.

11. Громадяни України, які мають право голосу, є виборцями.

Стаття 3. Рівне виборче право

1. Вибори депутатів є рівними: громадяни України беруть участь у виборах депутатів на рівних засадах.

2. Кожний виборець на виборах депутатів має один голос. Виборець може використати свій голос тільки на одній виборчій дільниці, де він включений до списку виборців. Виборець реалізує своє право голосу під час виборів у порядку, встановленому цим Законом.

3. Усі кандидати у народні депутати України (далі — кандидати у депутати) мають рівні права і можливості брати участь у виборчому процесі.

4. Усі партії (блоки) — суб'єкти виборчого процесу мають рівні права і можливості брати участь у виборчому процесі у порядку та в межах, встановлених цим Законом.

5. Рівність прав і можливостей кандидатів у депутати, партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу брати участь у виборчому процесі забезпечується:

1) забороною привілеїв чи обмежень кандидатів у депутати за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками;

2) забороною втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування у виборчий процес, за винятком випадків, передбачених цим Законом;

3) рівним та неупередженим ставленням органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх службових та посадових осіб до кандидатів у депутати, партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу;

4) забороною використання партією (блоком) під час фінансування передвиборної агітації інших коштів, крім коштів виборчого фонду партії (блоку) та коштів Державного бюджету України, виділених на забезпечення ведення передвиборної агітації відповідно до цього Закону;

5) рівним та неупередженим ставленням засобів масової інформації до кандидатів у депутати, партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу.

Стаття 4. Пряме виборче право

Вибори депутатів є прямими. Громадяни України обирають депутатів безпосередньо шляхом голосування за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку).

Стаття 5. Добровільність участі у виборах

Участь громадян України у виборах депутатів є добровільною. Ніхто не може бути примушений до участі чи неучасті у виборах.

Стаття 6. Вільні вибори

1. Вибори депутатів є вільними. Громадянам України забезпечуються умови для вільного формування своєї волі та її вільного виявлення при голосуванні.

2. Застосування насильства, погроз, обману, підкупу чи будь-яких інших дій, що перешкоджають вільному формуванню та вільному виявленню волі виборця, забороняється.

3. Для забезпечення умов для вільного волевиявлення військовослужбовцям строкової служби в день виборів надається відпустка для участі в голосуванні не менш як на чотири години.

Стаття 7. Таємне голосування

1. Голосування на виборах депутатів є таємним: контроль за волевиявленням виборців забороняється.

2. Членам виборчих комісій, іншим особам забороняється вчиняти будь-які дії чи розголошувати відомості, які дають можливість встановити зміст волевиявлення конкретного виборця.

Стаття 8. Особисте голосування

Кожний виборець голосує на виборах особисто. Голосування за інших осіб чи передача виборцем права голосу будь-якій іншій особі забороняється.

Стаття 9. Право бути обраним

1. Депутатом може бути обраний громадянин України, який на день виборів досяг двадцяти одного року, має право голосу і проживає в Україні протягом останніх п'яти років.

2. Проживання в Україні за цим Законом означає:

1) проживання на території в межах державного кордону України;

2) перебування на судні, що перебуває у плаванні під Державним Прапором України;

3) перебування громадян України у встановленому законодавством порядку у відрядженні за межами України в дипломатичних та інших офіційних представництвах і консульських установах України, міжнародних організаціях та їх органах;

4) перебування на полярній станції України;

5) перебування у складі формування Збройних Сил України, дислокованого за межами України.

3. Такими, що проживають в Україні, вважаються також особи, які проживають разом з особами, зазначеними у пункті 3 частини другої цієї статті, як члени їх сімей.

4. Не може бути висунутий кандидатом й обраний депутатом громадянин, який має судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку.

Стаття 10. Право висування кандидатів у депутати

1. Право висування кандидатів у депутати належить громадянам України, які мають право голосу. Це право реалізується ними через партії (блоки) у порядку, встановленому цим Законом.

2. Кандидатів у депутати може висувати партія, яка зареєстрована в установленому законом порядку не пізніше ніж за триста шістдесят п'ять днів до дня виборів, або виборчий блок партій за умови, що всі партії, які входять до його складу, зареєстровані не пізніш як за триста шістдесят п'ять днів до дня виборів.

Стаття 11. Виборчий процес

1. Виборчий процес — це здійснення суб'єктами, визначеними статтею 12 цього Закону, виборчих процедур, передбачених цим Законом.

2. Виборчий процес здійснюється на засадах:

1) дотримання принципів виборчого права, зазначених у статтях 2 — 10 цього Закону;

2) законності та заборони незаконного втручання будь-кого у цей процес;

3) політичного плюралізму та багатопартійності;

4) публічності і відкритості;

5) свободи передвиборної агітації, рівного доступу всіх кандидатів і партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу до засобів масової інформації незалежно від їх форми власності, крім засобів масової інформації, засновниками (власниками) яких є політичні партії;

6) неупередженості органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, судів, підприємств, закладів, установ і організацій, їх керівників, інших посадових і службових осіб до партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу, кандидатів у депутати.

3. Початок виборчого процесу оголошує Центральна виборча комісія у випадках та в строки, встановлені Конституцією України та цим Законом.

4. Виборчий процес включає такі етапи:

1) складання та уточнення списків виборців;

2) утворення виборчих округів;

3) утворення виборчих дільниць;

4) утворення виборчих комісій;

5) висування та реєстрація кандидатів у депутати;

6) проведення передвиборної агітації;

7) голосування;

8) підрахунок голосів виборців та встановлення підсумків голосування;

9) встановлення результатів виборів депутатів та їх офіційне оприлюднення;

10) припинення діяльності виборчих комісій.

5. Виборчий процес завершується через п'ятнадцять днів після дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів.

6. Етапи виборчого процесу, передбачені пунктами 1, 2 та 10 частини четвертої цієї статті, у випадках, передбачених цим Законом, можуть частково тривати поза строками виборчого процесу, встановленими частинами третьою та п'ятою цієї статті.

Стаття 12. Суб'єкти виборчого процесу

Суб'єктом виборчого процесу є:

1) виборець;

2) виборча комісія, утворена відповідно до цього Закону або Закону України «Про Центральну виборчу комісію»;

3) партія (блок), що висунула кандидатів у депутати;

4) кандидат у депутати, зареєстрований у порядку, встановленому цим Законом;

5) офіційний спостерігач від партії (блоку) — суб'єкта виборчого процесу.

Стаття 13. Публічність і відкритість виборчого процесу

1. Підготовка і проведення виборів депутатів здійснюються публічно і відкрито.

2. Виборчі комісії:

1) інформують громадян про свій склад, місцезнаходження та режим роботи, про утворення територіальних виборчих округів і виборчих дільниць, про місце і час голосування виборців, про основні права виборців, у тому числі про право оскарження неправомірних рішень, дій чи бездіяльності виборчих комісій та їх членів, органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, закладів, установ і організацій, їх керівників, інших посадових та службових осіб;

2) забезпечують можливість для ознайомлення суб'єктів виборчого процесу зі списками виборців, з виборчими списками партій (блоків), з передвиборними програмами партій (блоків), відомостями про кандидатів у депутати, порядком заповнення виборчих бюлетенів;

3) роз'яснюють виборцям порядок голосування, а також порядок заповнення виборчих бюлетенів;

4) оприлюднюють підсумки голосування і результати виборів депутатів;

5) надають іншу інформацію у випадках та в порядку, передбачених цим Законом.

3. Рішення виборчих комісій, а також рішення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, що стосуються виборів депутатів, доводяться ними до відома громадян через друковані засоби масової інформації або, у разі неможливості, оприлюднюються в інший спосіб.

4. Засоби масової інформації зобов'язані об'єктивно висвітлювати хід підготовки і проведення виборів. Представникам засобів масової інформації гарантується безперешкодний доступ на всі публічні заходи, пов'язані з виборами, а на засідання виборчих комісій та на виборчу дільницю у день виборів — на умовах, визначених частиною третьою статті 34 цього Закону. Виборчі комісії, органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, посадові і службові особи цих органів зобов'язані в межах своїх повноважень надавати їм інформацію щодо підготовки і проведення виборів депутатів.

5. Дипломатичні та інші офіційні представництва, консульські установи України, при яких утворені закордонні виборчі дільниці в державах, де проживає значна кількість громадян України, які мають право голосу, забезпечують опублікування в місцевих засобах масової інформації відомостей про час і місце голосування, про місцезнаходження відповідних виборчих дільниць, про порядок та строки звернення до дільничних виборчих комісій, зокрема з питань включення виборця до списку виборців на закордонній виборчій дільниці.

Стаття 14. Законодавство про вибори депутатів

Підготовка і проведення виборів депутатів регулюються Конституцією України, Законом України «Про Центральну виборчу комісію», цим та іншими законами України, а також прийнятими відповідно до них іншими актами законодавства.

Розділ II. ВИДИ ВИБОРІВ ДЕПУТАТІВ, ПОРЯДОК І СТРОКИ ЇХ ПРИЗНАЧЕННЯ І ПРОВЕДЕННЯ

Стаття 15. Види виборів депутатів та порядок їх призначення

1. Вибори депутатів можуть бути черговими або позачерговими.

2. Чергові вибори депутатів проводяться у зв'язку із закінченням конституційного строку повноважень Верховної Ради України і не потребують окремого рішення про їх призначення.

3. Позачергові вибори депутатів призначаються Президентом України з підстав і в порядку, встановлених Конституцією України.

Стаття 16. Строки проведення виборів

1. Чергові вибори депутатів відбуваються в останню неділю березня останнього року повноважень Верховної Ради України.

2. Виборчий процес чергових виборів депутатів розпочинається за сто двадцять днів до дня виборів. Центральна виборча комісія оголошує про початок виборчого процесу не пізніше ніж за сто двадцять п'ять днів до дня виборів.

3. Позачергові вибори депутатів відбуваються в останню неділю шістдесятиденного строку з дня опублікування Указу Президента України про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України, виданого відповідно до Конституції України.

4. Виборчий процес позачергових виборів депутатів починається з дня, наступного після дня опублікування Указу Президента України, зазначеного у частині третій цієї статті.

Стаття 17. Порядок обчислення строків

1. Строки, визначені у цьому Законі, обчислюються в календарних днях; в окремих випадках строки обчислюються в годинах або хвилинах.

2. Першим днем строку, який відповідно до цього Закону має початися у зв'язку з настанням певної події, є день, наступний після дня настання вказаної події.

3. Останнім днем строку, який відповідно до цього Закону має закінчитися у зв'язку з настанням певної події, є день, що передує дню вказаної події.

Розділ III. ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ВИБОРІВ ДЕПУТАТІВ

Стаття 18. Загальнодержавний і територіальні виборчі округи

1. Вибори депутатів проводяться в єдиному загальнодержавному багатомандатному виборчому окрузі, який включає в себе всю територію України та закордонний виборчий округ.

2. Для проведення виборів депутатів територія України поділяється на 225 територіальних виборчих округів. Кількість таких округів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі (далі — регіони) встановлюється Центральною виборчою комісією з урахуванням їх адміністративно-територіального устрою. Територіальні виборчі округи утворюються з приблизно рівною кількістю виборчих дільниць, виходячи з кількості виборчих дільниць, які були утворені під час попередніх чергових виборів Президента України або народних депутатів України. Територіальний виборчий округ включає в себе один або кілька районів, міст. На території великих міст може бути утворено більше ніж один територіальний виборчий округ. Не допускається включення до одного територіального виборчого округу частин території двох чи більше регіонів.

3. Закордонний виборчий округ складають усі закордонні виборчі дільниці, утворені згідно з статтею 22 цього Закону.

4. Рішення про утворення територіальних виборчих округів приймається Центральною виборчою комісією не пізніш як за сто десять днів до дня виборів.

5. Рішення про утворення територіальних виборчих округів із зазначенням їх номерів, меж та центрів округів публікується Центральною виборчою комісією у триденний строк від дня прийняття нею відповідного рішення в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації, а також у семиденний строк від дня прийняття зазначеного рішення — у регіональних друкованих засобах масової інформації.

Стаття 19. Виборчі дільниці

1. Для підготовки організації і проведення голосування та підрахунку голосів виборців утворюються виборчі дільниці.

2. Виборча дільниця може бути звичайною, спеціальною або закордонною.

3. Виборчі дільниці утворюються з кількістю виборців від двадцяти осіб до двох тисяч п'ятисот осіб. Виборчі дільниці поділяються на:

1) малі — з кількістю виборців до 500 осіб;

2) середні — з кількістю виборців від 500 до 1500 осіб;

3) великі — з кількістю виборців понад 1500 осіб.

4. Якщо на відповідній території, у відповідному закладі чи установі налічується менше або більше від зазначених меж чисельності виборців і їх (або їх надлишок) неможливо віднести до іншої виборчої дільниці або неможливо утворити додаткову виборчу дільницю на цій території, у відповідному закладі чи установі, виборча дільниця може бути утворена з меншою або більшою від відповідних граничних значень чисельністю виборців.

5. Виборчі дільниці утворюються не пізніш як за п'ятдесят днів до дня виборів.

6. Окружна виборча комісія своїм рішенням встановлює єдину нумерацію виборчих дільниць у межах територіального виборчого округу.

Стаття 20. Звичайні виборчі дільниці

1. Звичайні виборчі дільниці утворюються для організації голосування виборців за місцем їх проживання.

2. Звичайні виборчі дільниці утворюються окружними виборчими комісіями у строки, визначені частиною п'ятою статті 19 цього Закону, за поданням виконавчих комітетів сільських, селищних, міських (міст, де немає районних рад), районних у містах рад, а в разі відсутності таких органів — за пропозицією відповідно сільських, селищних, міських голів, голів районних у містах рад або посадових осіб, які відповідно до закону здійснюють їх повноваження. Зазначені подання вносяться до окружної виборчої комісії відповідними ор-

(Закінчення на 5—21-й стор.).

ганами чи посадовими особами не пізніш як за п'ятдесят вісім днів до дня виборів.

3. Окружна виборча комісія своїм рішенням визначає межі кожної звичайної виборчої дільниці (назва населеного пункту, вулиця, перелік житлових будинків), а також місцезнаходження дільничної виборчої комісії та приміщення для голосування.

Стаття 21. Спеціальні виборчі дільниці

1. Спеціальні виборчі дільниці утворюються у стаціонарних лікувальних закладах, на суднах, які перебувають у день голосування у плаванні під Державним Прапором України, на полярних станціях України, в установах кримінально-виконавчої системи та в інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування. Спеціальні виборчі дільниці утворюються таким чином, щоб виборці могли проголосувати, не порушуючи режиму перебування в закладі (установі). Не допускається утворення однієї виборчої дільниці для двох і більше закладів чи установ.

2. Спеціальні виборчі дільниці утворюються окружними виборчими комісіями за місцем розташування відповідних закладів чи установ або за місцем приписки судна чи полярної станції України у строки, встановлені частиною п'ятою статті 19 цього Закону, на підставі подань районних державних адміністрацій чи міських виконавчих комітетів міст обласного (республіканського в Автономній Республіці Крим) значення. Зазначені подання повинні надійти до відповідної окружної виборчої комісії не пізніш як за п'ятдесят вісім днів до дня виборів.

3. У поданні щодо утворення спеціальної виборчої дільниці у відповідному закладі чи установі зазначаються:

1) назва закладу чи установи;

2) юридична адреса закладу чи установи;

3) орієнтовна кількість виборців, що перебуватимуть у закладі чи установі на день виборів;

4) наявність відповідного приміщення для голосування та його адреса (у разі, якщо адреса приміщення для голосування відмінна від юридичної адреси закладу чи установи);

5) зобов'язання керівництва закладу чи установи щодо забезпечення відкритого доступу до приміщення для голосування членів відповідної виборчої комісії та осіб, які за цим Законом мають право бути присутніми при голосуванні та підрахунку голосів.

4. У поданні щодо утворення спеціальної виборчої дільниці на судні, що перебуває у плаванні під Державним Прапором України, зазначаються:

1) назва судна;

2) порт приписки судна;

3) орієнтовна кількість виборців на судні;

4) останній перед днем виборів день виходу судна у плавання з порту приписки;

5) орієнтовний найближчий до дня виборів час заходу судна у порт України.

5. У військових частинах (формуваннях) виборчі дільниці, як правило, не утворюються. Військовослужбовці голосують на звичайних виборчих дільницях, розташованих за межами військових частин (формувань). Спеціальна виборча дільниця на території військової частини (формування), дислокованої за межами населеного пункту на значній віддалі від нього, може утворюватися як виняток Центральною виборчою комісією за поданням відповідної окружної виборчої комісії. Таке подання повинно надійти до Центральної виборчої комісії не пізніш як за п'ятдесят п'ять днів до дня виборів. У поданні крім відомостей, передбачених частиною третьою цієї статті, надається обґрунтування необхідності утворення відповідної спеціальної виборчої дільниці. Підставою для такого подання є звернення командира військової частини (формування) до відповідної окружної комісії, яке повинно надійти не пізніш як за п'ятдесят вісім днів до дня виборів.

6. У зверненні, передбаченому частиною п'ятою цієї статті, зазначаються:

1) номер та (або) адреса військової частини (формування);

2) обґрунтування необхідності утворення спеціальної виборчої дільниці у військовій частині (формуванні);

3) орієнтовна кількість виборців на такій виборчій дільниці;

4) наявність відповідного приміщення для голосування та його адреса (у разі, якщо адреса приміщення для голосування відмінна від юридичної адреси військової частини (формування);

5) зобов'язання щодо забезпечення відкритого доступу до приміщення для голосування членів відповідної виборчої комісії та осіб, які за цим Законом мають право бути присутніми при голосуванні та підрахунку голосів.

7. У винятковому випадку утворення нового стаціонарного лікувального закладу, установи кримінально-виконавчої системи чи іншого закладу (установи) з тимчасовим перебуванням виборців з обмеженими можливостями пересування, непередбаченого виходу у плавання судна під Державним Прапором України чи непередбаченого утворення (передислокації) військової частини (формування), дислокованої за межами населеного пункту на значній віддалі від нього, спеціальна виборча дільниця може утворюватися Центральною виборчою комісією не пізніш як за десять днів до дня виборів за поданням відповідної окружної виборчої комісії. Зазначене подання вноситься окружною виборчою комісією не пізніш як за п'ятнадцять днів до дня виборів на підставі відповідного звернення районної державної адміністрації, міського виконавчого комітету міста обласного (республіканського в Автономній Республіці Крим) значення, командира військової частини (формування). У зверненні зазначаються відомості, передбачені відповідно частинами третьою, четвертою чи шостою цієї статті.

8. Окружна виборча комісія надає Центральній виборчій комісії пропозиції щодо номера виборчої дільниці у разі утворення спеціальної виборчої дільниці відповідно до частин п'ятої та сьомої цієї статті.

Стаття 22. Закордонні виборчі дільниці

1. Закордонні виборчі дільниці утворюються Центральною виборчою комісією за поданням Міністерства закордонних справ України.

2. Закордонні виборчі дільниці утворюються при дипломатичних та інших офіційних представництвах і консульських установах України за кордоном, у військових частинах (формуваннях), дислокованих за межами України.

3. Перелік держав, де проживає значна кількість виборців України, визначається Центральною виборчою комісією не пізніше 15 вересня року, що передує рокові проведення чергових виборів депутатів, за поданням Міністерства закордонних справ України.

4. В окремих випадках закордонна виборча дільниця може бути утворена з приміщенням для голосування за межами приміщення офіційного представництва чи консульської установи України. Така закордонна виборча дільниця може бути утворена тільки на території великих міст держави, у яких проживає чи перебуває не менше однієї тисячі громадян України, які мають право голосу.

5. Для забезпечення своєчасного утворення закордонних виборчих дільниць Міністерство закордонних справ України невідкладно після оголошення початку виборчого процесу звертається до органів влади іноземних держав з проханням дати згоду, зокрема на утворення виборчих дільниць з приміщенням для голосування за межами приміщень офіційних представництв, консульських установ України.

6. Закордонні виборчі дільниці утворюються Центральною виборчою комісією у строки, встановлені частиною п'ятою статті 19 цього Закону. Центральна виборча комісія своїм рішенням визначає межі кожної закордонної виборчої дільниці; назву та адресу дипломатичного, іншого офіційного представництва чи консульської установи України за кордоном, при якому утворюється виборча дільниця, чи найменування та місце дислокації військової частини (формування), дислокованої за межами України; визначає приміщення для голосування на закордонній виборчій дільниці; встановлює єдину нумерацію закордонних виборчих дільниць.

7. Подання Міністерства закордонних справ України, передбачене частиною першою цієї статті, повинно надійти до Центральної виборчої комісії не пізніш як за п'ятдесят п'ять днів до дня виборів. Таке подання підписується Міністром закордонних справ України та скріплюється печаткою Міністерства. У поданні зазначаються:

1) назва іноземної держави, в якій утворюється закордонна виборча дільниця;

2) назва та адреса дипломатичного, іншого офіційного представництва чи консульської установи України за кордоном, при якому утворюється виборча дільниця, найменування та адреса військової частини (формування), дислокованої за межами України;

3) назва та адреса приміщення для голосування;

4) наявність письмової згоди компетентних органів влади країни перебування на утворення закордонної виборчої дільниці, у тому числі з приміщенням для голосування за межами офіційного представництва чи консульської установи України;

5) межі кожної закордонної виборчої дільниці з урахуванням територій консульських округів або їх частин;

6) орієнтовна кількість виборців, які будуть внесені до списків виборців на відповідній виборчій дільниці.

8. У винятковому випадку відкриття нових дипломатичних чи інших офіційних представництв або консульських установ України за кордоном, передислокації військових частин (формувань) закордонна виборча дільниця може утворюватися Центральною виборчою комісією не пізніш як за десять днів до дня виборів за поданням Міністерства закордонних справ України. Зазначене подання повинно надійти до Центральної виборчої комісії не пізніш як за п'ятнадцять днів до дня виборів. У такому поданні, крім відомостей, передбачених частиною сьомою цієї статті, обов'язково надається обґрунтування необхідності утворення відповідної закордонної виборчої дільниці.

Стаття 23. Оприлюднення рішень про утворення виборчих дільниць

1. Рішення окружної виборчої комісії про утворення звичайних та спеціальних виборчих дільниць із зазначенням номерів виборчих дільниць, їх меж чи установ (закладів), у яких вони утворені, місцезнаходження відповідних дільничних виборчих комісій та приміщень для голосування публікується у регіональних та місцевих друкованих засобах масової інформації не пізніш як на п'ятий день після дня прийняття цього рішення, або, у разі неможливості, оприлюднюється в інший спосіб у цей же строк.

2. Рішення Центральної виборчої комісії про утворення спеціальної виборчої дільниці відповідно до частини п'ятої чи сьомої статті 21 цього Закону публікується у відповідних регіональних та місцевих друкованих засобах масової інформації не пізніш як на п'ятий день після дня прийняття цього рішення, або, у разі неможливості, оприлюднюється в інший спосіб у цей же строк.

3. Рішення Центральної виборчої комісії про утворення закордонних виборчих дільниць публікується у загальнодержавних друкованих засобах масової інформації. Відповідне офіційне представництво чи консульська установа України у державі, де утворена закордонна виборча дільниця, публікує повідомлення про утворення закордонної виборчої дільниці із зазначенням відомостей, передбачених частиною шостою статті 22 цього Закону, у друкованих засобах масової інформації, доступних громадянам України, що проживають чи перебувають на відповідній території, або, у разі неможливості, оприлюднює таке повідомлення в інший спосіб не пізніш як на п'ятий день після дня отримання цього рішення.

4. Рішення окружної виборчої комісії про утворення звичайних та спеціальних виборчих дільниць у порядку, передбаченому частиною другою статті 20 та частиною другою статті 21 цього Закону, надається уповноваженим представникам партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу у відповідному територіальному виборчому окрузі не пізніше наступного дня після дня його прийняття.

5. Рішення Центральної виборчої комісії про утворення закордонних виборчих дільниць у порядку, передбаченому частиною шостою чи восьмою статті 22 цього Закону, надається представникам партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу у Центральній виборчій комісії не пізніше наступного дня після дня його прийняття.

Розділ IV. ВИБОРЧІ КОМІСІЇ

Стаття 24. Система виборчих комісій

1. Систему виборчих комісій, що здійснюють підготовку та проведення виборів депутатів, становлять:

1) Центральна виборча комісія;

2) окружні виборчі комісії;

3) дільничні виборчі комісії.

2. Повноваження виборчих комісій щодо підготовки та проведення виборів депутатів здійснюються:

1) Центральної виборчої комісії — на всій території України та у закордонному виборчому окрузі;

2) окружної виборчої комісії — у межах територіального виборчого округу;

3) дільничної виборчої комісії — у межах виборчої дільниці.

3. Повноваження окружної виборчої комісії закордонного виборчого округу здійснює Центральна виборча комісія.

Стаття 25. Статус виборчих комісій

1. Виборчі комісії є спеціальними колегіальними органами, уповноваженими організовувати підготовку та проведення виборів депутатів і забезпечувати додержання та однакове застосування законодавства України про вибори депутатів.

2. Статус Центральної виборчої комісії визначається Конституцією України, Законом України «Про Центральну виборчу комісію», цим та іншими законами України. Центральна виборча комісія очолює систему виборчих комісій, які організовують підготовку і проведення виборів депутатів, і є комісією вищого рівня щодо всіх окружних та дільничних виборчих комісій, передбачених цим Законом.

3. Центральна виборча комісія не є правонаступником окружних виборчих комісій.

4. Статус окружних та дільничних виборчих комісій визначається цим Законом.

5. Окружна виборча комісія є юридичною особою. Окружна виборча комісія є комісією вищого рівня щодо всіх дільничних виборчих комісій в межах відповідного територіального виборчого округу з питань виборів депутатів.

6. Дільнична виборча комісія не є юридичною особою. Дільнична виборча комісія є суб'єктом відповідного виборчого процесу, має право звертатися в межах своїх повноважень до органів державної влади та органів місцевого самоврядування, а також до підприємств, закладів, установ та організацій, їх посадових та службових осіб. Дільнична виборча комісія має власну печатку, зразок якої затверджується Центральною виборчою комісією.

Стаття 26. Вимоги до членів окружної чи дільничної виборчої комісії

1. До складу окружної виборчої комісії чи дільничної виборчої комісії звичайної або спеціальної виборчої дільниці можуть входити виборці, які проживають у межах території України.

2. Виборець може входити до складу лише однієї виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення виборів народних депутатів України, а також виборів Президента України, депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, комісії всеукраїнського або місцевого референдуму, якщо зазначені вибори чи референдум проводяться одночасно з виборами народних депутатів України.

3. До складу окружної чи дільничної виборчої комісії не можуть входити кандидати у депутати, представники партій (блоків) у Центральній виборчій комісії, уповноважені особи партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу, посадові та службові особи органів державної влади та органів місцевого самоврядування, працівники судів та правоохоронних органів, а також громадяни, які утримуються в установах кримінально-виконавчої системи або мають судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку.

4. До складу дільничної виборчої комісії спеціальної виборчої дільниці, утвореної в стаціонарному лікувальному закладі або в установі кримінально-виконавчої системи, не можуть входити працівники відповідного закладу або установи.

5. У разі якщо одночасно з виборами депутатів проводяться інші вибори, до складу окружної чи дільничної виборчої комісії не можуть входити кандидати, які балотуються на цих виборах, їх уповноважені чи довірені особи, уповноважені особи інших суб'єктів відповідного виборчого процесу.

6. Секретар окружної чи дільничної виборчої комісії повинен володіти державною мовою в обсязі, необхідному для ведення діловодства.

Стаття 27. Порядок утворення окружної виборчої комісії

1. Окружна виборча комісія утворюється Центральною виборчою комісією не пізніш як за шістдесят днів до дня виборів у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії у кількості не менше дванадцяти і не більше вісімнадцяти осіб.

2. Право подання кандидатур до складу окружних виборчих комісій мають партії (блоки), які в поточному складі Верховної Ради України станом на 15 вересня року, що передує рокові проведення виборів, мають свої партійні фракції (фракції блоків), а також інші партії (блоки) — - суб'єкти виборчого процесу.

3. До складу окружної виборчої комісії обов'язково включаються (за наявності відповідного подання) по одному представнику від партій (блоків), які в поточному складі Верховної Ради України станом на 15 вересня року, що передує рокові проведення виборів, мають свої партійні фракції (фракції блоків). Не більше ніж по одному представнику від інших партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу включаються до складу окружної виборчої комісії шляхом жеребкування, що проводиться Центральною виборчою комісією не пізніше ніж на третій день після закінчення строку внесення подань, зазначених у частині четвертій цієї статті. Кандидатури, внесені до складу окружної виборчої комісії, можуть бути відхилені лише з підстав їх невідповідності вимогам, зазначеним у статті 26 цього Закону, порушення вимог частин четвертої — шостої цієї статті або застосування механізму жеребкування, передбаченого цією частиною.

4. Центральний керівний орган партії (керівний орган блоку) не пізніш як за шістдесят вісім днів до дня виборів депутатів подає на паперових носіях та в електронному вигляді до Центральної виборчої комісії за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією, список осіб від партії (блоку) — членів цієї партії (партій, що входять до блоку) або безпартійних, не більше однієї кандидатури до однієї комісії, для включення їх до складу відповідних окружних виборчих комісій. У цьому поданні зазначаються запропоновані особи на посаду голови, заступника голови та секретаря комісії. Подання підписується керівником партії (керівниками партій, що входять до блоку) та скріплюється печаткою партії (печатками партій, що входять до блоку).

5. У поданні кандидатур до складу окружних виборчих комісій зазначаються:

1) прізвище, ім'я та по батькові особи;

2) рік народження (для осіб, яким у рік проведення виборів виповнюється 18 років, — дату народження);

3) громадянство особи;

4) місце проживання та адреса житла особи, а також контактні телефони;

5) володіння державною мовою;

6) освіта;

7) місце роботи та займана посада особи;

8) наявність досвіду щодо участі в роботі виборчих комісій;

9) наявність відповідної освіти чи підготовки;

10) посада в комісії, на яку пропонується особа.

6. До подання додаються власноручно написані заяви осіб, запропонованих до складу окружної виборчої комісії, про згоду на участь у її роботі від відповідної партії (блоку).

7. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Про виявлення таких описок і неточностей Центральна виборча комісія невідкладно повідомляє представника відповідної партії (блоку) у Центральній виборчій комісії. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше наступного дня після дня отримання вказаного повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у встановлений строк, відповідні кандидатури відхиляються.

8. У разі якщо у встановлений частиною четвертою цієї статті строк не надійшли подання щодо складу окружної виборчої комісії або якщо кількість запропонованих до складу окружної виборчої комісії осіб становить менше дванадцяти, окружна виборча комісія утворюється Центральною виборчою комісією за поданням її Голови у кількості дванадцяти осіб з обов'язковим урахуванням поданих кандидатур від партій (блоків), передбачених частиною другою цієї статті.

9. Голова, заступник голови та секретар окружної виборчої комісії не можуть бути представниками однієї партії (блоку) — суб'єкта виборчого процесу.

10. Кожна партія (блок), від якої включені кандидатури до складу окружних виборчих комісій, має право на пропорційну частку кожної категорії керівних посад в окружних виборчих комісіях. Частка керівних посад для кожної партії (блоку) в межах загальнодержавного виборчого округу визначається відповідно до кількості кандидатур, включених від партії (блоку) до складу окружних виборчих комісій, у відношенні до загальної кількості осіб, включених до складу окружних виборчих комісій від партій (блоків). Особа, включена до складу окружної виборчої комісії за поданням Голови Центральної виборчої комісії, не може бути призначена на керівну посаду у виборчій комісії, крім випадків, коли до складу відповідної виборчої комісії не надійшли або надійшли у недостатній кількості подання від партій (блоків). Порядок розподілу керівних посад між партіями (блоками) в межах часток, визначених відповідно до цієї частини, визначається Центральною виборчою комісією. При цьому повинна бути дотримана приблизна рівномірність територіального розподілу посад, отриманих представниками кожної партії (блоку).

11. Рішення про утворення окружних виборчих комісій та про їх склад, прийняте відповідно до вимог цього Закону, публікується Центральною виборчою комісією у триденний строк від дня його прийняття в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації. Витяг із цього рішення про утворення окружних виборчих комісій у відповідному регіоні та про їх склад публікується Центральною виборчою комісією у регіональному друкованому засобі масової інформації у семиденний строк від дня прийняття зазначеного рішення. Рішення про зміни у складі окружної виборчої комісії публікується у порядку та у строки, встановлені цією частиною, однак не пізніше останнього дня перед днем виборів.

Стаття 28. Порядок утворення дільничної виборчої комісії звичайної чи спеціальної виборчої дільниці

1. Дільнична виборча комісія утворюється відповідною окружною виборчою комісією не пізніш як за тридцять п'ять днів до дня виборів у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії.

2. Дільнична виборча комісія утворюється у складі:

1) для малих дільниць — 10—18 осіб;

2) для середніх дільниць — 14—20 осіб;

3) для великих дільниць — 18—24 особи.

3. На виборчих дільницях, де кількість виборців не перевищує п'ятдесяти осіб, дільнична виборча комісія може утворюватися у складі голови, секретаря та двох — чотирьох членів комісії.

4. Право подання кандидатур до складу дільничних виборчих комісій мають партії (блоки), які в поточному складі Верховної Ради України станом на 15 вересня року, що передує рокові проведення виборів, мають свої партійні фракції (фракції блоків), а також інші партії (блоки) — суб'єкти виборчого процесу. Від імені партії (блоку) подання вносить уповноважена особа партії (блоку) у відповідному територіальному або загальнодержавному виборчому окрузі.

5. До складу дільничної виборчої комісії звичайної чи спеціальної виборчої дільниці, за винятком випадків, передбачених частиною дванадцятою цієї статті, обов'язково включаються (за наявності відповідного подання) по одному представнику партій (блоків), які в поточному складі Верховної Ради України станом на 15 вересня року, що передує рокові проведення виборів, мають свої партійні фракції (фракції блоків). Не більше ніж по одному представнику від інших партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу включаються до складу дільничної виборчої комісії шляхом жеребкування, що проводиться окружною виборчою комісією не пізніше ніж на третій день після закінчення строку внесення подань, зазначених у частині шостій цієї статті. Кандидатури, внесені до складу дільничної виборчої комісії, можуть бути відхилені лише з підстав їх невідповідності вимогам, встановленим статтею 26 цього Закону, або застосування механізму жеребкування, передбаченого цією частиною, а також внесення подання з порушенням вимог частин шостої та сьомої цієї статті.

6. Уповноважена особа партії (блоку) у відповідному територіальному або загальнодержавному виборчому окрузі не пізніш як за сорок п'ять днів до дня виборів депутатів подає до відповідної окружної виборчої комісії на паперових носіях та в електронному вигляді список осіб від партії (блоку) — членів цієї партії (партій, що входять до блоку) або безпартійних, не більше однієї кандидатури до однієї виборчої комісії, для включення їх до складу відповідних дільничних виборчих комісій. У поданні зазнача-

ються особи, запропоновані партією (блоком) на посаду голови, заступника голови та секретаря виборчої комісії. Подання підписується керівником відповідної організації партії (керівників організацій партій, що входять до блоку) та скріплюється печаткою відповідної організації партії (печатками відповідних організацій партій, що входять до блоку).

7. У поданні кандидатур до складу дільничних виборчих комісій зазначаються відомості, передбачені частиною п'ятою статті 27 цього Закону. До подання додаються заяви осіб, запропонованих до складу дільничної виборчої комісії, про згоду на участь у роботі виборчої комісії від відповідної партії (блоку).

8. У разі якщо у встановлений частиною шостою цієї статті строк не надійшли подання щодо складу дільничної виборчої комісії або якщо кількість запропонованих до складу дільничної виборчої комісії осіб становить менше ніж мінімальна кількість, встановлена частинами другою та третьою цієї статті, дільнична виборча комісія утворюється окружною виборчою комісією за поданням голови окружної виборчої комісії у мінімальній кількості, встановленій частиною другою або третьою цієї статті, з обов'язковим урахуванням поданих кандидатур від партій (блоків), передбачених частиною четвертою цієї статті.

9. Технічні описки та неточності, допущені у поданні, не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Про виявлення таких описок і неточностей окружна виборча комісія невідкладно повідомляє уповноваженого представника відповідної партії (блоку) у територіальному виборчому окрузі. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше наступного дня після отримання вказаного повідомлення. Якщо уточнене подання не надійшло у встановлений строк, відповідні кандидатури відхиляються.

10. Кожна партія (блок), від якої включені кандидатури до складу дільничних виборчих комісій, має право на пропорційну частку кожної категорії керівних посад у дільничних виборчих комісіях окремо малих, середніх, великих виборчих дільниць в межах територіального виборчого округу, яка залежить від кількості кандидатур від відповідних партій (блоків), включених до складу дільничних виборчих комісій. Частка керівних посад для кожної партії (блоку) у кожній категорії виборчих дільниць в межах територіального виборчого округу визначається відповідно до кількості кандидатур, включених від партії (блоку) до складу виборчих комісій кожної категорії виборчих дільниць, у відношенні до загальної кількості осіб, включених до складу виборчих комісій відповідної категорії виборчих дільниць від партій (блоків). Особа, включена до складу дільничної виборчої комісії за поданням голови окружної виборчої комісії, не може бути призначена на керівну посаду у виборчій комісії, крім випадків, коли до складу відповідної виборчої комісії не надійшли або надійшли у недостатній кількості подання від партій (блоків). Порядок розподілу керівних посад між партіями (блоками) в межах часток, визначених відповідно до цієї частини, визначається Центральною виборчою комісією.

11. Голова, заступник голови та секретар дільничної виборчої комісії не можуть бути представниками однієї партії (блоку) — суб'єкта виборчого процесу.

12. Дільнична виборча комісія спеціальної виборчої дільниці, утвореної на судні, яке в день виборів перебуває у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, утворюється окружною виборчою комісією за місцем приписки судна, полярної станції України за поданням відповідно капітана судна, керівника полярної станції України, яке може надсилатися технічними засобами зв'язку у строк, передбачений частиною шостою цієї статті.

13. У разі утворення спеціальної виборчої дільниці у винятковому випадку відповідно до частини сьомої статті 21 цього Закону дільнична виборча комісія утворюється Центральною виборчою комісією одночасно з утворенням виборчої дільниці за поданням окружної виборчої комісії.

14. Про підготовку подання до Центральної виборчої комісії щодо утворення спеціальної виборчої дільниці у винятковому випадку окружна виборча комісія повідомляє уповноважених осіб усіх партій (блоків) у відповідному територіальному окрузі та пропонує у строки, визначені окружною виборчою комісією, однак не пізніше ніж протягом п'яти днів після звернення з повідомленням, внести подання щодо кандидатур до складу дільничної виборчої комісії у порядку, визначеному цією статтею.

15. Рішення про утворення дільничної виборчої комісії публікується у регіональних та місцевих друкованих засобах масової інформації не пізніш як на п'ятий день після дня його прийняття або, у разі неможливості, оприлюднюється в інший спосіб у цей же строк. Рішення про утворення дільничної виборчої комісії спеціальної виборчої дільниці, утвореної у винятковому випадку, а також рішення про зміни у складі дільничної виборчої комісії публікується чи оприлюднюється у порядку та у строки, встановлені цією частиною, однак не пізніше останнього дня перед днем виборів.

Стаття 29. Порядок утворення дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці

1. Дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці утворюється Центральною виборчою комісією не пізніш як за тридцять п'ять днів до дня виборів у складі голови, заступника голови, секретаря та інших членів комісії. Кількісний склад дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці визначається відповідно до частин другої та третьої статті 28 цього Закону.

2. До складу дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці можуть входити виборці, які проживають або перебувають у період підготовки та проведення виборів на території відповідної іноземної держави.

3. Право подання кандидатур до складу дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць мають партії (блоки), які в поточному складі Верховної Ради України станом на 15 вересня року, що передує рокові проведення виборів, мають свої партійні фракції (фракції блоків), інші партії (блоки) — суб'єкти виборчого процесу, а також Міністерство закордонних справ України.

4. Центральний керівний орган партії (керівний орган блоку) не пізніш як за сорок п'ять днів до дня виборів подає до Центральної виборчої комісії список осіб від партії (блоку) — членів цієї партії (партій, що входять до блоку) або безпартійних, з розрахунку одна кандидатура до однієї виборчої комісії, для включення їх до складу відповідних дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць. У поданні зазначаються особи, запропоновані партією (блоком) на посаду голови, заступника голови та секретаря комісії. Подання підписується керівником партії (керівниками партій, що входять до блоку) та скріплюється печаткою партії (печатками партій, що входять до блоку).

5. Міністерство закордонних справ України включає до подання, внесеного у строки, встановлені частиною четвертою цієї статті, працівників дипломатичних чи інших офіційних представництв України (з дотриманням вимог частини третьої статті 26 цього Закону) за кордоном, військовослужбовців військових частин (формувань), дислокованих за межами України, або інших громадян України, які мають право голосу та проживають або перебувають у період підготовки та проведення виборів на території відповідної іноземної держави, у кількості, не меншій від мінімального і не більшій від середнього кількісного складу дільничних виборчих комісій, встановленого частиною другою чи третьою статті 28 цього Закону.

6. У поданні кандидатур до складу дільничних виборчих комісій зазначаються відомості, передбачені частиною п'ятою статті 27 цього Закону. До подання додаються заяви осіб, запропонованих до складу дільничної виборчої комісії, про згоду на участь у її роботі від відповідної партії (блоку) чи за поданням Міністерства закордонних справ України.

7. До складу дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці включаються (за наявності відповідного подання) з дотриманням вимог частини п'ятої статті 28 цього Закону не більше ніж по одному представнику від партій (блоків) — суб'єктів внесення кандидатур.

8. До складу дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці включаються з дотриманням вимог частин другої та шостої цієї статті та статті 26 цього Закону кандидатури, внесені Міністерством закордонних справ України, у такій кількості, щоб склад утвореної виборчої комісії відповідав вимогам частини другої чи третьої статті 28 цього Закону.

9. Підставою відхилення внесених кандидатур можуть бути лише їх невідповідність вимогам, встановленим статтею 26 цього Закону, а також частинами другою та шостою цієї статті, або застосування механізму жеребкування, передбаченого частиною п'ятою статті 28 цього Закону.

10. Технічні описки та неточності, допущені у поданні партії (блоку), не є підставою для відхилення внесених кандидатур. Про виявлення таких описок і неточностей Центральна виборча комісія невідкладно повідомляє представника відповідної партії (блоку) у Центральній виборчій комісії. Зазначені описки та неточності можуть бути виправлені шляхом внесення уточненого подання стосовно відповідних кандидатур не пізніше наступного дня після отримання вказаного повідомлення.

11. Кожна партія (блок), від якої включені кандидатури до складу дільничних виборчих комісій, має право на пропорційну частку кожної категорії керівних посад у дільничних виборчих комісіях окремо малих, середніх, великих виборчих дільниць в межах закордонного виборчого округу, яка залежить від кількості кандидатур від відповідних партій (блоків), що ввійшли до складу виборчих комісій. Частка керівних посад для кожної партії (блоку) для кожної категорії виборчих дільниць в межах закордонного виборчого округу визначається відповідно до кількості кандидатур, включених від партії (блоку) до складу виборчих комісій кожної категорії виборчих дільниць, у відношенні до загальної кількості осіб, включених до складу виборчих комісій відповідної категорії виборчих дільниць від партій (блоків). Порядок розподілу керівних посад між партіями (блоками) в межах часток, визначених відповідно до цієї частини, визначається Центральною виборчою комісією.

12. Особа, включена до складу дільничної виборчої комісії за поданням Міністерства закордонних справ України, може бути призначена на керівну посаду у виборчій комісії тільки у випадку відсутності кандидатур на таку посаду від партій (блоків).

13. У разі утворення закордонної виборчої дільниці у винятковому випадку відповідно до частини восьмої статті 22 цього Закону дільнична виборча комісія утворюється Центральною виборчою комісією одночасно з утворенням закордонної виборчої дільниці за поданням Міністерства закордонних справ України. Таке подання вноситься з дотриманням вимог частин другої та шостої цієї статті, а також статті 26 та частини чотирнадцятої статті 28 цього Закону одночасно з поданням про утворення виборчої дільниці.

14. Рішення про утворення дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць, їх склад, прийняті відповідно до вимог цього Закону, публікуються Центральною виборчою комісією у триденний строк від дня прийняття нею відповідного рішення в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації. Рішення про утворення дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці, утвореної у винятковому випадку відповідно до частини восьмої статті 22 цього Закону, оприлюднюються у порядку та у строки, встановлені цією частиною, однак не пізніш як за п'ять днів до дня виборів. Оприлюднення відомостей про місцезнаходження, поштову адресу та режим роботи дільничних виборчих комісій, утворених при дипломатичних, інших офіційних представництвах та консульських установах України за кордоном, у тому числі за межами офіційних представництв і консульських установ України, у військових частинах (формуваннях), дислокованих за межами України, здійснюється відповідними офіційними представництвами та консульськими установами України з урахуванням місцевих умов країн перебування.

Стаття 30. Повноваження Центральної виборчої комісії

1. Повноваження Центральної виборчої комісії щодо підготовки та проведення виборів депутатів визначаються цим Законом, Законом України «Про Центральну виборчу комісію» та іншими законами України.

2. Крім повноважень, визначених Законом України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія:

1) здійснює контроль за додержанням і однаковим застосуванням законодавства про вибори депутатів виборцями, окружними і дільничними виборчими комісіями та їх членами, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, посадовими і службовими особами цих органів, підприємствами, закладами, установами, організаціями та їх посадовими особами, засобами масової інформації, їх власниками, посадовими особами та творчими працівниками, кандидатами у депутати, партіями (блоками), їх представниками та уповноваженими особами, офіційними спостерігачами, іншими об'єднаннями громадян;

2) здійснює організаційно-методичне забезпечення діяльності виборчих комісій;

3) організує навчання голів, заступників голів та секретарів окружних комісій;

4) скликає у разі необхідності за власною ініціативою засідання виборчої комісії нижчого рівня;

5) встановлює норми і перелік обладнання, інвентарю для приміщень виборчої комісії та приміщень для голосування, а також види послуг, робіт, що можуть надаватися виборчим комісіям;

6) припиняє рух коштів на рахунках окружних виборчих комісій в установах банків після закінчення строку повноважень цих комісій або в разі порушення ними кошторисно-фінансової дисципліни; приймає рішення про перерахування залишків коштів на рахунок Центральної виборчої комісії;

7) забезпечує виготовлення інформаційних плакатів партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу;

8) забезпечує централізоване виготовлення та облік бланків відкріпного посвідчення на право голосу на виборах депутатів та передає їх окружним виборчим комісіям;

9) затверджує форму та текст виборчого бюлетеня з виборів депутатів; забезпечує централізоване виготовлення у необхідній кількості та облік виборчих бюлетенів та передає їх окружним виборчим комісіям;

10) передає представнику Міністерства закордонних справ України виборчі бюлетені, бланки відкріпних посвідчень, бланки іншої документації, печатки, штампи для передачі їх дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць;

11) встановлює підсумки голосування та складає протокол про підсумки голосування в межах закордонного виборчого округу;

12) розглядає заяви і скарги стосовно підготовки та проведення виборів в закордонному виборчому окрузі та приймає щодо них рішення;

13) реєструє офіційних спостерігачів від партій (блоків), громадських організацій у закордонному виборчому окрузі;

14) здійснює інші повноваження окружної виборчої комісії у закордонному виборчому окрузі, а також здійснює інші повноваження, передбачені цим та іншими законами України.

3. Для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення повноважень, передбачених цим Законом та Законом України «Про Центральну виборчу комісію», Центральна виборча комісія на час виборчого процесу виборів депутатів може залучати відповідних спеціалістів, експертів та технічних працівників.

Стаття 31. Повноваження окружної виборчої комісії

1. Повноваження окружної виборчої комісії починаються з моменту складення присяги не менш як двома третинами її мінімального складу, визначеного частиною першою статті 27 цього Закону, на її першому засіданні, яке проводиться не пізніш як на третій день після дня прийняття рішення про її утворення.

2. Окружна виборча комісія:

1) забезпечує підготовку та проведення виборів депутатів у межах територіального виборчого округу;

2) здійснює в межах відповідного територіального виборчого округу контроль за додержанням і однаковим застосуванням законодавства про вибори депутатів виборцями, дільничними виборчими комісіями та їх членами, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, посадовими і службовими особами цих органів, підприємствами, закладами, установами, організаціями та їх посадовими особами, засобами масової інформації, їх власниками, посадовими особами та творчими працівниками, кандидатами у депутати, партіями (блоками), їх представниками та уповноваженими особами, офіційними спостерігачами, іншими об'єднаннями громадян;

3) надає правову, організаційно-методичну, технічну допомогу дільничним виборчим комісіям, організовує навчання членів цих комісій з питань організації виборчого процесу;

4) утворює виборчі дільниці, крім випадків, передбачених частинами п'ятою та сьомою статті 21 цього Закону, встановлює їх межі та єдину нумерацію в територіальному виборчому окрузі;

5) утворює дільничні виборчі комісії відповідно до цього Закону, крім випадку, передбаченого у частині тринадцятій статті 28 цього Закону;

6) скликає у разі необхідності за власною ініціативою засідання дільничної виборчої комісії;

7) вирішує питання використання коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів депутатів, у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією;

8) контролює складання органами, уповноваженими на це законом, списків виборців по виборчих дільницях на території виборчого округу, передає їх відповідним дільничним виборчим комісіям, контролює надання їх для загального ознайомлення;

9) контролює діяльність органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань забезпечення приміщеннями для голосування, транспортом, засобами зв'язку, обладнанням, у межах своєї компетенції розглядає і вирішує інші питання матеріально-технічного забезпечення виборів депутатів на території виборчого округу;

10) разом з відповідними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування сприяє організації зустрічей кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій (блоків) з виборцями на підприємствах, у закладах, установах, організаціях усіх форм власності, а у випадках, передбачених цим Законом, — організовує такі зустрічі;

11) передає дільничним виборчим комісіям виборчі бюлетені, бланки відкріпних посвідчень та бланки іншої документації відповідно до цього Закону, забезпечує контроль за обліком виборчих бюлетенів та бланків відкріпних посвідчень в межах округу;

12) забезпечує виготовлення печаток, штампів та передає їх дільничним виборчим комісіям;

13) заслуховує інформацію дільничних виборчих комісій, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань підготовки і проведення виборів;

14) реєструє офіційних спостерігачів від партій (блоків), громадських організацій у територіальному виборчому окрузі;

15) розглядає заяви і скарги стосовно підготовки та проведення виборів депутатів в межах територіального виборчого округу та приймає щодо них рішення;

16) встановлює підсумки голосування в межах територіального виборчого округу, складає протокол про підсумки голосування в межах округу, передає протокол та іншу виборчу документацію, передбачену цим Законом, Центральній виборчій комісії;

17) визнає голосування на виборчій дільниці недійсним у випадках, передбачених цим Законом;

18) забезпечує передачу на зберігання до відповідної державної архівної установи виборчої та іншої документації в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією;

19) здійснює інші повноваження, передбачені цим та іншими законами України.

3. Повноваження окружної виборчої комісії припиняються через двадцять днів після дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів у порядку, встановленому цим Законом.

4. Окружна виборча комісія припиняє свою діяльність в порядку та у строки, визначені статтею 38 цього Закону.

Стаття 32. Повноваження дільничної виборчої комісії

1. Повноваження дільничної виборчої комісії починаються з моменту складення присяги не менш як двома третинами її мінімального складу, визначеного частинами другою та третьою статті 28 цього Закону, на засіданні комісії, що проводиться не пізніш як на третій день після дня прийняття рішення про її утворення.

2. Дільнична виборча комісія:

1) здійснює контроль за неухильним додержанням та однаковим застосуванням законодавства про вибори депутатів під час голосування та підрахунку голосів на виборчій дільниці;

2) отримує список виборців від окружної виборчої комісії, складає список виборців у випадках, передбачених цим Законом, надає його для загального ознайомлення, а також вносить до нього зміни у випадках, передбачених цим Законом;

3) забезпечує можливість ознайомлення виборців з виборчими списками кандидатів у депутати від партій (блоків), з передвиборними програмами цих партій (блоків), відомостями про кандидатів у депутати, а також з рішеннями, прийнятими Центральною виборчою комісією, відповідною окружною виборчою комісією, власними рішеннями та повідомленнями;

4) в порядку та в строки, встановлені частиною другою статті 43 цього Закону, вручає або надсилає кожному виборцю іменні запрошення із зазначенням дати проведення виборів, адреси приміщення для голосування, часу початку і закінчення голосування, номера виборця у списку виборців на відповідній дільниці;

5) забезпечує облік отриманих комісією виборчих бюлетенів та бланків відкріпних посвідчень;

6) забезпечує підготовку приміщення для голосування та виборчих скриньок;

7) за рішенням Центральної виборчої комісії вносить зміни до виборчих бюлетенів у порядку та у строки, передбачені цим Законом;

8) організовує на виборчій дільниці голосування;

9) проводить підрахунок голосів виборців, поданих на виборчій дільниці, складає протокол про підсумки голосування на виборчій дільниці та передає його та іншу виборчу документацію відповідній окружній виборчій комісії або (для дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці) надсилає протокол до Центральної виборчої комісії у порядку, встановленому цим Законом;

10) визнає недійсним голосування на виборчій дільниці за наявності обставин, передбачених статтею 90 цього Закону;

11) розглядає заяви і скарги з питань списку виборців, підготовки та організації голосування на виборчій дільниці та в межах своїх повноважень приймає щодо них рішення;

12) здійснює інші повноваження, передбачені цим та іншими законами України.

3. Повноваження дільничної виборчої комісії припиняються через п'ятнадцять днів після дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів.

4. Дільнична виборча комісія припиняє свою діяльність одночасно з припиненням своїх повноважень.

Стаття 33. Організація роботи виборчих комісій

1. Виборча комісія є колегіальним органом. Основною формою роботи виборчої комісії є засідання, яке скликається головою комісії, в разі його відсутності — заступником голови, а в разі відсутності голови та його заступника — секретарем комісії.

2. У разі необхідності засідання виборчої комісії може бути скликане рішенням виборчої комісії вищого рівня.

3. На письмову вимогу третини складу виборчої комісії голова виборчої комісії або його заступник зобов'язаний скликати засідання комісії не пізніше наступного дня після отримання такої вимоги.

4. Перше засідання виборчої комісії скликається її головою не пізніш як на третій день після дня її утворення, а наступні — за необхідністю. У разі утворення виборчої комісії одночасно з утворенням виборчої дільниці відповідно до частини тринадцятої статті 28 або частини тринадцятої статті 29 цього Закону перше засідання комісії скликається не пізніше наступного дня після дня її утворення.

5. Засідання виборчої комісії є повноважним за умови присутності не менш як двох третин складу цієї комісії. У день голосування, зокрема, при підрахунку голосів, встановленні результатів голосування на виборчій дільниці, підсумку голосування в межах територіального виборчого округу засідання окружної або дільничної виборчої комісії є повноважним за умови присутності більше половини складу цієї комісії.

6. Засідання виборчої комісії скликається з обов'язковим повідомленням усіх членів комісії про час, місце проведення засідання та його порядок денний.

7. Членам виборчої комісії надаються проекти рішень комісії та необхідні документи, як правило, не пізніше останнього дня перед днем проведення засідання комісії, однак не пізніше початку засідання.

8. Засідання виборчої комісії веде голова комісії або його заступник; у разі невиконання ними цієї функції комісія визначає зі свого складу головуючого на засіданні.

9. Виборча комісія на вимогу трьох членів комісії, а також за рішенням виборчої комісії вищого рівня або суду зобов'язана розглянути на своєму засіданні питання, що належать до її повноважень, не пізніш як у триденний строк від дня заявлення вимоги або прийняття зазначеного рішення, але не пізніше дня виборів, а у день виборів, крім дільничної виборчої комісії, — невідкладно. Дільнична виборча комісія зобов'язана розглянути на своєму засіданні питання, що належать до її повноважень, на вимогу зазначених членів комісії у день виборів або за рішенням виборчої комісії вищого рівня чи суду, прийнятого в день виборів, невідкладно після закінчення голосування.

10. Рішення виборчої комісії приймається відкритим голосуванням більшістю голосів від складу комісії, крім випадків, передбачених цим Законом.

11. Рішення комісії набирає чинності з моменту його прийняття, за винятком випадків, передбачених цим Законом.

12. На засіданні окружної або дільничної виборчої комісії у день голосування, зокрема, при підрахунку голосів, встановленні результатів голосування на виборчій дільниці, підсумку голосування в межах територіального виборчого округу, у разі присутності менше ніж двох третин від складу комісії рішення комісії приймається не менше ніж двома третинами від числа членів комісії, присутніх на засіданні комісії.

13. Член виборчої комісії, який бере участь у її засіданні і не згоден з рішенням, прийнятим комісією, має право протягом двох днів після засідання, на якому було прийнято рішення, у письмовій формі висловити окрему думку, яка додається до відповідного протоколу засідання виборчої комісії і є його невід'ємною частиною.

14. Рішення виборчої комісії, прийняте в межах її повноважень, є обов'язковим для виконання усіма суб'єктами виборчого процесу, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами, а також засобами масової інформації.

15. Рішення виборчої комісії, що суперечить законодавству України або прийняте з перевищенням її повноважень, може бути скасоване виборчою комісією вищого рівня або визнане протиправним та скасоване судом. У такому випадку виборча комісія вищого рівня має право прийняти рішення по суті питання.

16. Заяви, скарги та інші документи, що надійшли до виборчої комісії, приймаються та реєструються в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

17. Для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення повноважень, передбачених цим Законом, виборча комісія може залучати відповідних спеціалістів, експертів та технічних працівників.

18. Ніхто не має права втручатися у діяльність виборчих комісій, крім як у випадках, передбачених законом.

Стаття 34. Право присутності на засіданні комісії

1. Представники партій (блоків) у Центральній виборчій комісії беруть участь у засіданні Центральної виборчої комісії з правом дорадчого голосу.

2. На засіданні Центральної виборчої комісії мають також право бути присутніми без дозволу чи запрошення:

1) кандидати у депутати та уповноважені особи партій (блоків) в загальнодержавному виборчому окрузі (разом не більше двох осіб від однієї партії чи блоку);

2) офіційні спостерігачі від іноземних держав та міжнародних організацій;

3) представники засобів масової інформації.

3. На засіданнях окружної чи дільничної виборчої комісії, у тому числі при підрахунку голосів та встановленні результатів голосування, на виборчій дільниці в день виборів у приміщенні, де проводиться голосування, мають право бути присутніми без дозволу чи запрошення відповідної комісії лише такі особи:

1) члени виборчих комісій вищого рівня;

2) кандидати у депутати, уповноважені особи партій (блоків), офіційні спостерігачі від партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу (разом не більше двох осіб — кандидатів у депутати, уповноважених осіб чи офіційних спостерігачів — від однієї партії чи блоку);

3) офіційні спостерігачі від громадських організацій (разом не більше трьох осіб від різних громадських організацій);

4) офіційні спостерігачі від іноземних держав і міжнародних організацій;

5) представники засобів масової інформації (не більше двох осіб від одного засобу масової інформації).

4. Інші особи, крім зазначених у частині третій цієї статті, можуть бути присутніми на засіданні виборчої комісії тільки з дозволу або на запрошення цієї комісії, про що приймається рішення на засіданні виборчої комісії. Перебування осіб, не передбачених частиною третьою цієї статті, на виборчій дільниці під час проведення голосування, а також на засіданні виборчої комісії при підрахунку голосів та встановленні результатів голосування забороняється.

5. Виборча комісія може прийняти мотивоване рішення про позбавлення права бути присутніми на засіданні осіб, зазначених у частинах третій та четвертій цієї статті, якщо вони протиправно перешкоджають його проведенню. Таке рішення приймається двома третинами від складу комісії.

6. Працівники правоохоронних органів можуть здійснювати охорону правопорядку в день виборів та при підрахунку голосів лише поза межами приміщення для голосування. У випадку виникнення фактів порушень правопорядку голова, заступник голови чи секретар комісії може їх викликати виключно для вчинення дій з відновлення правопорядку і на час, необхідний для таких дій.

Стаття 35. Документування діяльності виборчої комісії

1. Документування діяльності виборчої комісії здійснюється у порядку, встановленому цією статтею та порядком ведення діловодства виборчих комісій, який затверджується Центральною виборчою комісією.

2. На засіданні виборчої комісії ведеться протокол засідання, який веде секретар комісії. За відсутності секретаря комісії чи у разі невиконання ним своїх повноважень на засіданні комісія обирає зі свого складу секретаря засідання, який виконує обов'язки секретаря комісії на відповідному засіданні та при оформленні документів засідання. Протокол засідання комісії підписується головуючим на засіданні та секретарем комісії (чи секретарем засідання). Протокол засідання комісії надається для ознайомлення членам комісії не пізніше наступного засідання комісії, при цьому член комісії має право його підписати.

3. Рішення виборчої комісії з розглянутого питання оформляється у формі постанови, яка повинна містити:

1) найменування комісії;

2) найменування постанови;

3) дату та місце прийняття і порядковий номер постанови;

4) мотивувальну частину з посиланням на обставини, що зумовили розгляд питання на засіданні комісії, посиланнями на відповідні положення нормативно-правових актів або постанову виборчої комісії вищого рівня чи рішення суду, якими керувалася комісія при прийнятті постанови;

5) резолютивну частину.

4. Постанова підписується головуючим на засіданні виборчої комісії. Зміст та номер постанови повинні бути відображені у протоколі відповідного засідання виборчої комісії.

5. Постанова, прийнята окружною чи дільничною виборчою комісією, вивішується на стенді офіційних матеріалів комісії для загального ознайомлення не пізніше ранку наступного дня після дня її прийняття, а прийнята напередодні дня виборів, у день виборів та під час встановлення результатів голосування, — не пізніше ніж через чотири години після завершення засідання виборчої комісії. Така постанова у цей же строк доводиться також до відома суб'єктів виборчого процесу, яких вона стосується. Копія постанови, засвідчена головою виборчої комісії чи його заступником і секретарем виборчої комісії та скріплена печаткою виборчої комісії, не пізніше ніж через чотири години після її прийняття, а в день виборів — невідкладно, видається суб'єкту виборчого процесу, якого вона стосується, на його вимогу. Стенд офіційних матеріалів комісії обладнується в приміщенні комісії у місці, вільно доступному для відвідувачів.

6. З питань поточної діяльності комісія може приймати протокольні рішення.

7. Виборча комісія складає акти та протоколи. Акт комісії засвідчує певний факт або певну подію, виявлені і визнані комісією. Протокол комісії встановлює підсумки певних дій, виконаних комісією.

8. Акти і протоколи виборчої комісії складаються у випадках, передбачених цим Законом, за формами, затвердженими Центральною виборчою комісією, та у кількості примірників, встановленій цим Законом. Акт або протокол комісії підписується всіма присутніми на засіданні членами виборчої комісії, підписи яких скріплюються печаткою виборчої комісії. Перший примірник акта чи протоколу мають право підписати присутні на засіданні кандидати у депутати, представники партій (блоків) у Центральній виборчій комісії чи уповноважені особи партій (блоків), офіційні спостерігачі.

Стаття 36. Статус члена виборчої комісії

1. Статус члена Центральної виборчої комісії визначається Законом України «Про Центральну виборчу комісію».

2. Статус члена окружної чи члена дільничної виборчої комісії, а також порядок набуття цього статусу визначається цим Законом.

3. Член окружної, дільничної виборчої комісії на першому засіданні виборчої комісії, в якому він бере участь, в обов'язковому порядку ознайомлюється зі змістом частин сьомої — дванадцятої цієї статті, після чого складає таку присягу члена комісії:

«Я, (прізвище, ім'я та по батькові), беручи на себе повноваження члена виборчої комісії та усвідомлюючи свою високу відповідальність перед Українським народом, присягаю додержуватися Конституції та законів України, чесно і сумлінно виконувати свої обов'язки, виходячи з принципів верховенства права, законності, об'єктивності та неупередженості, забезпечувати реалізацію і захист виборчих прав громадян України».

4. Особа, що склала присягу, ставить свій підпис під текстом присяги. Цей документ є невід'ємною частиною документації відповідної комісії. Члену комісії після складення ним присяги видається посвідчення за підписом голови комісії вищого рівня.

5. Відмова скласти присягу означає відмову особи бути членом комісії.

6. За рішенням виборчої комісії, яке затверджується виборчою комісією вищого рівня, голова, заступник голови, секретар або інші члени окружної чи дільничної виборчої комісії (загальною кількістю не більше трьох осіб) протягом усього періоду повноважень виборчої комісії або частини цього періоду можуть виконувати свої повноваження у виборчій комісії з оплатою їх праці в комісії відповідно до статті 50 цього Закону або здійснювати свої повноваження у виборчій комісії на платній основі на підставі цивільно-правового договору між ними і виборчою комісією. Зазначені особи на цей період звільняються від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи із збереженням загального та спеціального стажу.

7. Член виборчої комісії має право:

1) брати участь у підготовці питань, що вносяться на розгляд виборчої комісії;

2) виступати на засіданнях виборчої комісії, ставити іншим учасникам засідання запитання щодо порядку денного, вносити пропозиції з питань, віднесених до повноважень комісії;

3) за дорученням відповідної виборчої комісії перевіряти діяльність виборчих комісій нижчого рівня;

4) безперешкодно знайомитися з документами виборчої комісії, членом якої він є, та виборчих комісій нижчого рівня на відповідній території;

5) на відшкодування шкоди, заподіяної його життю, здоров'ю чи майну у зв'язку з виконанням обов'язків члена виборчої комісії, у тому числі витрат на відрядження, пов'язаних з виконанням обов'язків члена комісії, у порядку і розмірі, встановлених Кабінетом Міністрів України.

8. Член комісії не може бути звільнений з роботи, переведений на нижчу посаду з підстав, пов'язаних із виконанням його обов'язків у виборчій комісії.

9. Член виборчої комісії зобов'язаний:

1) додержуватися Конституції України, цього та інших законів України з питань підготовки і проведення виборів;

2) брати участь у засіданнях виборчої комісії;

3) виконувати рішення виборчої комісії та обов'язки, покладені на нього згідно з їх розподілом у комісії.

10. Член виборчої комісії має також інші права та обов'язки відповідно до цього та інших законів України.

11. На час безпосереднього виконання обов'язків члена виборчої комісії (участь у засіданнях комісії, інших заходах на виконання цього Закону чи рішень комісії) на кожного члена виборчої комісії поширюються гарантії і компенсації, передбачені законодавством для працівників на час виконання ними державних або громадських обов'язків у робочий час. Члени виборчої комісії звільняються від виконання службових обов'язків за місцем постійної роботи на час, необхідний для здійснення обов'язків члена комісії, на підставі письмового повідомлення голови, заступника голови чи секретаря відповідної виборчої комісії про скликання засідання комісії або рішення виборчої комісії про залучення члена комісії до участі в інших заходах, передбачених цим Законом. Такі повідомлення або рішення повинні містити зазначення дати, часу та запланованої тривалості засідання виборчої комісії чи іншого заходу.

12. Члену виборчої комісії протягом часу своїх повноважень забороняється агітувати за чи проти партій (блоків), кандидатів у депутати та публічно оцінювати діяльність партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу та кандидатів у депутати.

Стаття 37. Дострокове припинення повноважень складу виборчої комісії або члена виборчої комісії

1. Повноваження усього складу окружної, дільничної виборчої комісії можуть бути достроково припинені виборчою комісією, яка її утворила, за власною ініціативою або на підставі рішення суду в разі систематичного порушення комісією Конституції України, цього та інших законів України.

2. Дострокове припинення повноважень усього складу виборчої комісії не є ліквідацією цієї комісії.

3. Повноваження члена окружної, дільничної виборчої комісії припиняються достроково виборчою комісією, яка її утворила, у зв'язку з:

1) особистою заявою про складення повноважень члена комісії;

2) відкликанням його суб'єктом подання його кандидатури;

3) припиненням його громадянства України;

4) вибуттям на період до дня виборів включно за межі України або країни, на території якої утворена закордонна виборча дільниця, що тягне за собою неможливість виконувати обов'язки члена комісії;

5) реєстрацією його кандидатом у народні депутати України або кандидатом у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, кандидатом у депутати місцевої ради або кандидатом на посаду сільського, селищного, міського голови, якщо вказані вибори проводяться одночасно з виборами народних депутатів України;

6) реєстрацією його представником партії (блоку) у Центральній виборчій комісії, уповноваженою особою партії (блоку) або довіреною особою кандидата у депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим, кандидата у депутати місцевої ради чи кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови, уповноваженою особою місцевої організації партії (блоку місцевих організацій партій), якщо вказані вибори проводяться одночасно з виборами народних депутатів України;

7) входженням його до складу іншої виборчої комісії, що здійснює підготовку та проведення виборів народних депутатів України або депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів, якщо вказані вибори проводяться одночасно з виборами народних депутатів України;

8) відмовою скласти присягу члена комісії;

9) порушенням присяги члена комісії, що виявилося як систематичне невиконання покладених на нього обов'язків, засвідченим не менш як двома рішеннями з цього приводу виборчої комісії, до складу якої він входить;

10) повторним або одноразовим грубим порушенням законодавства України про вибори, встановленим рішенням суду або рішенням виборчої комісії вищого рівня;

11) набранням щодо нього законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення умисного злочину;

12) визнанням його недієздатним;

13) його смертю.

4. При виникненні обставин, передбачених у пунктах 1, 3, 5 — 8, 11 — 13 частини третьої цієї статті, повноваження члена виборчої комісії припиняються з моменту їх виникнення або виявлення, а обставин, передбачених у пунктах 2, 4, 9, 10 частини третьої цієї статті, — з моменту прийняття рішення про припинення його повноважень.

5. Виборча комісія вищого рівня, яка достроково припинила повноваження усього складу виборчої комісії, окремого члена виборчої комісії або виявила підстави для припинення повноважень, не пізніше наступного дня повідомляє про це суб'єктів, за поданням яких до складу комісії було включено осіб, повноваження яких достроково припинено або щодо яких виявлено підстави для припинення їх повноважень.

6. У разі дострокового припинення повноважень усього складу виборчої комісії відповідна виборча комісія вищого рівня не пізніше ніж на сьомий день з дня припинення повноважень комісії, але не пізніш останнього дня перед днем виборів, затверджує новий склад виборчої комісії у порядку, встановленому цим Законом.

7. У разі дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії відповідна виборча комісія вищого рівня не пізніше ніж на сьомий день з дня припинення його повноважень, але не пізніш останнього дня перед днем виборів, включає до її складу іншу особу замість члена комісії, повноваження якого припинено, у порядку, встановленому цим Законом.

8. У разі дострокового припинення повноважень члена виборчої комісії в останній день перед днем виборів таке рішення приймається одночасно з рішенням про включення до складу відповідної виборчої комісії іншого представника від того ж суб'єкта подання кандидатури.

9. Партія (блок) — суб'єкт подання кандидатури члена комісії, повноваження якого достроково припинено, має пріоритетне право на подання кандидатури для включення до складу виборчої комісії замість вибулого. Таке подання, здійснене відповідно до вимог цього Закону, не може бути відхилене.

10. У разі дострокового припинення повноважень члена дільничної виборчої комісії закордонної виборчої дільниці, за відсутності подання суб'єкта подання, зазначеного у частині дев'ятій цієї статті, інша особа за поданням Міністерства закордонних справ України включається до складу комісії лише у випадку, якщо кількість членів дільничної виборчої комісії стала меншою від мінімальної кількості, встановленої частинами другою та третьою статті 28 цього Закону.

11. У разі якщо голова, заступник голови або секретар виборчої комісії систематично не виконує покладені на нього обов'язки, відповідна окружна або дільнична виборча комісія може звернутися до виборчої комісії, яка її утворила, з мотивованим поданням про його заміну, якщо за це проголосувало не менше двох третин членів складу комісії. Це подання підлягає обов'язковому розгляду у строки, зазначені у частині сьомій цієї статті. Рішення про заміну голови виборчої комісії, заступника голови, секретаря виборчої комісії не тягне за собою припинення повноважень цих осіб як членів відповідної виборчої комісії. Таке рішення приймається з урахуванням вимог частин дев'ятої та десятої статті 27 та частин десятої та одинадцятої статті 28 цього Закону.

Стаття 38. Набуття та припинення окружною виборчою комісією статусу юридичної особи

1. Набуття та припинення окружною виборчою комісією статусу юридичної особи здійснюється в порядку, передбаченому законами України, з особливостями, встановленими цим Законом.

2. Окружна виборча комісія набуває статусу юридичної особи з моменту внесення запису про включення відомостей про комісію до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців.

3. Для внесення запису про включення відомостей про окружну виборчу комісію до Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців голова комісії, в разі його відсутності — заступник голови, не пізніш як через шість днів з дня утворення комісії повинен особисто подати державному реєстратору за місцем розташування окружної виборчої комісії копію відповідної постанови Центральної виборчої комісії про утворення комісії та заповнену реєстраційну картку встановленого зразка.

4. Реєстраційний збір за проведення державної реєстрації окружної виборчої комісії як юридичної особи не сплачується.

5. Статус окружної виборчої комісії як юридичної особи припиняється шляхом внесення запису про виключення комісії з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб — підприємців.

6. Не пізніш як через п'ять днів з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів голова окружної виборчої комісії, в разі його відсутності — заступник голови, звертається особисто до органу реєстрації із письмовим повідомленням про дату припинення комісії.

7. На підставі повідомлення, зазначеного в частині шостій цієї статті, у Бюлетені державної реєстрації друкується інформація про дату припинення окружної виборчої комісії, що є підставою для пред'явлення комісії претензій по боргових зобов'язаннях.

8. Плата за публікацію повідомлення у Бюлетені державної реєстрації про припинення окружної виборчої комісії не сплачується.

9. Для проведення державної реєстрації припинення окружної виборчої комісії як юридичної особи шляхом ліквідації голова комісії, в разі його відсутності — заступник голови, після закінчення процедури припинення комісії, але не раніше тридцяти днів з дня офіційного оприлюднення результатів виборів, повинен особисто подати державному реєстратору за місцем розташування комісії заповнену реєстраційну картку встановленого зразка, свідоцтво про державну реєстрацію юридичної особи, довідку архівної установи про прийняття документів, які відповідно до закону підлягають довгостроковому зберіганню, а також акт спільної перевірки фінансово-контролюючими органами. Додаткові документи для проведення державної реєстрації припинення окружної виборчої комісії як юридичної особи в результаті її ліквідації не вимагаються.

10. Свідоцтво про державну реєстрацію юридичної особи з відміткою органу реєстрації про припинення державної реєстрації голова окружної виборчої комісії, в разі його відсутності — заступник голови, передає до Центральної виборчої комісії.

Розділ V. СПИСКИ ВИБОРЦІВ

Стаття 39. Порядок складання загальних списків виборців

1. Для підготовки проведення голосування виборців до 1 жовтня року, який передує року проведення чергових виборів народних депутатів України, складаються загальні списки виборців за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією.

2. Для складання та уточнення загальних списків виборців, які проживають на території кожного села, селища, міста та району у містах Києві та Севастополі, районними, районними у містах Києві та Севастополі державними адміністраціями, виконавчими органами міських рад (міст республіканського в Автономній Республіці Крим, обласного значення) утворюються робочі групи обліку виборців (далі — районні, міські робочі групи обліку виборців) на період з 1 серпня року, що передує року проведення чергових виборів, до 1 березня року проведення чергових виборів.

3. Для забезпечення роботи районних та міських робочих груп обліку виборців, узагальнення та уточнення загальних списків виборців, які проживають на території відповідно Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями утворюються робочі групи обліку виборців (далі — регіональні робочі групи обліку виборців) на період з 1 серпня року, що передує року проведення чергових виборів, до 1 березня року проведення чергових виборів.

4. Для взаємодії з робочими групами обліку виборців та забезпечення їх необхідною для складання загальних списків виборців інформацією Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством юстиції України, Міністерством оборони України, Державним департаментом України з питань виконання покарань у кожному територіальному органі до 1 серпня року, що передує року проведення чергових виборів, визначаються відповідальні працівники.

5. Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські, районні державні адміністрації, виконавчі органи міських рад (міст республіканського в Автономній Республіці Крим, обласного значення) забезпечують приміщення для роботи відповідних робочих груп обліку виборців, оснащені телефонним та електронним зв'язком, меблями, комп'ютерною технікою.

6. Районні, міські, регіональні робочі групи обліку виборців складають загальні списки виборців у порядку, встановленому цим Законом та Порядком складання загального списку виборців, затвердженим Центральною виборчою комісією.

7. Фінансування складання загальних списків виборців здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на ці цілі. Головним розпорядником цих коштів є Центральна виборча комісія. Кабінет Міністрів України визначає порядок перерахування необхідних коштів виконавчим органам рад або органам, що відповідно до закону здійснюють їх повноваження.

8. Працівникам виконавчих органів місцевих рад, членам робочих груп обліку виборців з числа представників Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, районних державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад, залучених до складання загальних списків виборців, може виплачуватися винагорода у розмірі та в порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

9. Для складання та уточнення загального списку виборців, що проживають або перебувають у зарубіжних країнах, при Міністерстві закордонних справ України у строк, зазначений у частині другій цієї статті, створюється робоча група обліку виборців, що проживають або перебувають за кордоном України.

10. До загального списку виборців включаються громадяни України, які досягли або на день виборів досягнуть вісімнадцяти років і мають право голосу та які на час складання загального списку виборців проживають на відповідній території або перебувають на строковій службі у військових частинах (формуваннях), дислокованих на відповідній території, чи в установах кримінально-виконавчої системи, розміщених на відповідній території. При цьому до загального списку виборців заносяться такі відомості про виборця:

1) прізвище, ім'я, по батькові;

2) дата народження;

3) місце народження (держава, область, район, місто, селище, село) відповідно до адміністративно-територіального устрою на час складання списків виборців;

4) місце проживання (із зазначенням адреси житла) або місце перебування;

5) у разі необхідності — примітка про постійну нездатність пересуватися самостійно.

11. Місце проживання та адреса житла виборця визначаються на підставі відомостей реєстрації відповідно до Закону України «Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні».

12. До районної, міської робочої групи обліку виборців до 1 вересня року, який передує року проведення чергових виборів народних депутатів України, відомості про громадян України, яким виповнилося чи виповниться до дня виборів вісімнадцять років, за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією, подають:

1) керівники відповідних територіальних органів Міністерства внутрішніх справ України — про громадян України, які зареєстровані на відповідній території, зокрема, громадян, яким до дня проведення виборів виповниться вісімнадцять років, а також про громадян, які проживали або проживають на відповідній території та після проведення останніх виборів Президента України чи народних депутатів України змінили місце проживання;

2) сільські, селищні, міські (міст районного значення) голови — про громадян України, які проживають на території відповідної місцевої ради, а також про громадян, які постійно не здатні самостійно пересуватися;

3) керівники територіальних органів Міністерства юстиції України — про громадян України, які проживали на відповідній території та померли після проведення останніх чергових виборів Президента України чи народних депутатів України, а також про громадян, які протягом того ж часу змінили прізвище, ім'я, по батькові;

4) керівники місцевих військових комісаріатів — про громадян України, які проживали на відповідній території та призвані на строкову військову службу протягом останніх восьми місяців;

5) командири військових частин (формувань), дислокованих на території відповідного міста чи району, — про громадян України, які проживають на території дислокації відповідної військової частини (формування), у тому числі щодо військовослужбовців строкової служби, які не будуть звільнені в запас до дня виборів;

6) керівники місцевих органів виконання покарань Державного департаменту України з питань виконання покарань — про громадян України, які відбувають покарання в установах, розташованих на відповідній території;

7) керівники навчальних закладів — про громадян України, які проживають в гуртожитках відповідних навчальних закладів;

8) керівники підприємств, закладів, установ, організацій — про громадян України, які проживають у будинках (гуртожитках), що належать відповідним підприємствам, закладам, установам, організаціям;

9) керівники відповідних органів опіки і піклування — про громадян України, визнаних судом недієздатними;

10) керівники спеціалізованих закладів, які здійснюють облік бездомних громадян відповідно до Закону України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей», — про громадян України, які зареєстровані за юридичною адресою спеціалізованого закладу;

11) керівники установ соціального захисту — про громадян України, які проживають на відповідній території і постійно не здатні самостійно пересуватися.

13. До робочої групи обліку виборців, які проживають або перебувають за кордоном, до 1 вересня року, який передує року проведення чергових виборів народних депутатів України, подають інформацію:

1) дипломатичні та інші офіційні представництва та консульські установи України в іноземних державах — про громадян України, які перебувають на консульському обліку, а також про інших громадян України, які проживають або перебувають у відповідній іноземній державі;

2) Міністерство оборони України — про громадян України, які проходять службу у військових частинах (формуваннях), дислокованих за межами України.

14. Дипломатичні та інші офіційні представництва та консульські установи України зобов'язані вжити заходів для отримання достовірної інформації, передбаченої пунктом 1 частини тринадцятої цієї статті, у тому числі шляхом звернення до компетентних органів влади країни перебування чи безпосередньо до громадян України, які проживають або перебувають у відповідній іноземній державі.

15. Відомості, передбачені у частинах дванадцятій та тринадцятій цієї статті, подаються за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Зазначені відомості подаються на паперових носіях та в електронному вигляді. Достовірність відомостей засвідчується на кожному аркуші підписом керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації, командира військової частини (формування), сільського, селищного, міського голови та скріплюються печаткою органу, підприємства, закладу, установи, організації, представництва, військової частини (формування).

16. Посадові особи, керівники органів, підприємств, закладів, установ, організацій, представництв, командири військових частин (формувань), зазначені у частинах дванадцятій та тринадцятій цієї статті, зобов'язані забезпечити своєчасне подання повних і достовірних відомостей за встановленою формою.

17. Державний контроль за дотриманням органами, підприємствами, закладами, установами, організаціями, представництвами, командирами військових частин (формувань) порядку складання загальних списків виборців здійснюють Кабінет Міністрів України та Центральна виборча комісія.

18. Для забезпечення громадського контролю за процесом складання та достовірністю загальних списків виборців Центральна виборча комісія не пізніше 1 жовтня року, що передує рокові проведення чергових виборів народних депутатів України, створює центральну контрольну групу та регіональні (в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі) контрольні групи, до складу кожної з яких входять по одному представнику від партій (блоків), які в поточному скликанні Верховної Ради України станом на 15 вересня року, що передує рокові проведення виборів, мають свої партійні фракції (фракції блоків), за поданнями центральних керівних органів (спільними поданнями центральних керівних органів партій, що входять до складу блоку).

19. Робоча група обліку виборців, передбачена частиною другою чи дев'ятою цієї статті, до 1 жовтня року, що передує року проведення виборів, складає відповідний місцевий (районний, міський, районний у місті) загальний список виборців чи загальний список виборців, що проживають чи перебувають за кордоном, за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Список виготовляється на паперових носіях та в електронному вигляді, формат якого встановлює Центральна виборча комісія. Виборці включаються до такого списку за місцем проживання. Загальний список виборців має наскрізну нумерацію виборців; загальний список виборців у паперовому форматі має наскрізну нумерацію аркушів. У загальному списку виборців зазначаються також відомості про інше можливе місце проживання виборця та, за необхідності, про його постійну нездатність самостійно пересуватися.

20. Загальний список виборців, складений у межах відповідного регіону на підставі місцевих загальних списків виборців, передбачених частиною дев'ятнадцятою цієї статті, в електронному вигляді передається регіональною робочою групою обліку виборців до Центральної виборчої комісії у порядку і в строки, визначені Центральною виборчою комісією. Загальний список виборців, що проживають чи перебувають за кордоном, передається робочою групою обліку виборців, зазначеною у частині дев'ятій цієї статті, до Центральної виборчої комісії у такому ж порядку і у ті ж строки.

21. Центральна виборча комісія надає електронні копії загального списку виборців членам центральної контрольної групи, передбаченої частиною вісімнадцятою цієї статті, за їх зверненнями.

Стаття 40. Порядок уточнення загального списку виборців

1. Регіональна робоча група обліку виборців до 20 жовтня року, що передує року проведення чергових виборів народних депутатів України, надсилає інформацію про громадян, які змінили місце проживання, до робочих груп обліку виборців районів, міст, районів у містах, де можливе включення громадян до загального списку виборців за попереднім місцем проживання.

2. Районна, міська робоча група обліку виборців не пізніше 1 листопада року, що передує року проведення виборів, надає загальний список виборців для ознайомлення громадян у приміщенні, доступному для відвідувань громадян. Загальний список виборців повинен бути доступним для ознайомлення до 1 січня року проведення виборів. Повідомлення про надання загального списку виборців для ознайомлення із зазначенням місця і часу, де й коли можна ознайомитися з загальним списком виборців, протягом зазначеного періоду не рідше одного разу на тиждень публікується у місцевих друкованих засобах масової інформації, а також не рідше двох разів на тиждень оприлюднюється на місцевих теле- і радіоканалах.

3. Робоча група обліку виборців, що проживають чи перебувають за кордоном, складає загальні списки виборців за країнами перебування. У строки, встановлені частиною другою цієї статті, такі загальні списки виборців надаються для загального ознайомлення у приміщеннях дипломатичних або інших офіційних представництв чи консульських установ України за кордоном, у місці дислокації військової частини (формування), що дислокована за межами України. Відповідне представництво чи установа оприлюднює у спосіб, доступний для громадян України, що перебувають за кордоном, повідомлення про надання загального списку виборців для ознайомлення із зазначенням місця і часу, де й коли зі списком можна ознайомитися.

4. Виборець може бути включений до загального списку виборців лише один раз.

5. Кожен громадянин має право ознайомитися з загальним списком виборців у приміщенні, передбаченому частинами другою та третьою цієї статті, та перевірити правильність внесених до списку відомостей. Він може надати відповідним робочим групам обліку виборців інформацію про осіб, які постійно не здатні самостійно пересуватися за інвалідністю чи за віком, що є підставою для здійснення перевірки таких даних і, у випадку їх підтвердження, внесення відповідних відомостей до загального списку виборців. Громадянин має право оскаржити до районної, міської робочої групи обліку виборців або до місцевого суду допущені при складанні загального списку виборців неправильності, в тому числі невключення, неправильне включення або виключення із загального списку виборців його або інших осіб, або наявність чи відсутність відмітки про постійну нездатність виборця самостійно пересуватися. Громадянин, який перебуває за кордоном, подає відповідну скаргу до офіційного представництва чи консульської установи України, де він ознайомився із загальним списком виборців. Зазначена установа чи представництво невідкладно передають скаргу до робочої групи обліку виборців, які проживають або перебувають за кордоном.

6. Робочі групи обліку виборців проводять уточнення загальних списків виборців. Уточнення загальних списків виборців проводиться з часу надання їх для загального ознайомлення і закінчується до 1 лютого року проведення чергових виборів народних депутатів України.

7. Уточнення загального списку виборців проводиться робочими групами обліку виборців спільно з регіональними контрольними групами, утвореними відповідно до частини вісімнадцятої статті 39 цього Закону.

8. Центральна виборча комісія у строки, встановлені частиною шостою цієї статті, забезпечує опрацювання загальних списків виборців в електронному вигляді, зокрема з метою виявлення випадків неправильного чи кратного включення особи до списків виборців. Про виявлені випадки неправильного чи кратного включення виборця до загального списку виборців Центральна виборча комісія невідкладно повідомляє відповідні робочі групи обліку виборців за допомогою технічних засобів зв'язку.

9. Для уточнення загальних списків виборців використовуються повідомлення, передбачені частинами першою та восьмою цієї статті, заяви чи скарги громадян, подані за підсумком їх ознайомлення з загальним списком виборців.

10. При виявленні випадків кратного включення виборця до загальних списків виборців на підставі повідомлень, передбачених частинами першою та восьмою цієї статті, робоча група обліку виборців або за її дорученням відповідне офіційне представництво чи консульська установа України проводить перевірку наявності виборця за зазначеним місцем проживання. При підтвердженні факту проживання виборця за відповідною адресою робоча група обліку виборців або відповідне офіційне представництво чи консульська установа України звертається з письмовим запитом до такого виборця з пропозицією визначитися щодо місця свого включення до загального списку виборців. Виборець зобов'язаний протягом п'ятнадцяти днів після отримання звернення надати відповідь, яка усуває можливості його кратного включення до списку виборців. У разі непідтвердження факту наявності виборця за зазначеним місцем проживання та адресою житла робоча група обліку виборців виключає такого виборця із загального списку виборців за зазначеним місцем проживання.

11. У разі ненадання виборцем відповіді на запит, передбачений частиною десятою цієї статті, робоча група обліку виборців виключає такого виборця із загального списку виборців за зазначеним місцем проживання; такий виборець включається до загального списку виборців населеного пункту, де зареєстроване місце його проживання згідно з даними реєстрації за місцем проживання.

12. Форма запиту робочої групи обліку виборців щодо уточнення населеного пункту, до загального списку виборців якого включається громадянин, якого більше одного разу внесено до загальних списків виборців, і відповіді на запит встановлюються Центральною виборчою комісією.

13. Після закінчення уточнення загального списку виборців робоча група обліку виборців виготовляє уточнений загальний список виборців за формою, встановленою відповідно до частини дев'ятнадцятої статті 39 цього Закону. Уточнений загальний список виборців в електронному вигляді передається відповідною робочою групою обліку виборців до Центральної виборчої комісії у порядку і в строки, визначені Центральною виборчою комісією. Центральна виборча комісія надає електронні копії уточненого загального списку виборців членам центральної контрольної групи, передбаченої частиною вісімнадцятою статті 39 цього Закону.

Стаття 41. Порядок складання списків виборців для звичайних виборчих дільниць

1. Після утворення виборчих дільниць робочі групи обліку виборців на основі відповідного уточненого загального списку виборців, зазначеного у частині тринадцятій статті 40 цього Закону, складають списки виборців по кожній звичайній виборчій дільниці та передають їх відповідному сільському, селищному, міському голові, голові районної у місті ради або іншій посадовій особі, яка відповідно до закону здійснює його повноваження, у двох примірниках на паперовому носії та в електронному вигляді.

2. Список виборців на виборчій дільниці складається за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, у трьох примірниках на паперовому носії та в електронному вигляді. Список виборців на паперовому носії підписується відповідно сільським, селищним, міським головою, головою районної у місті ради або іншою посадовою особою, яка відповідно до закону здійснює його повноваження. Підпис такої посадової особи засвідчується відповідною печаткою.

3. Виборець може бути включений до списку виборців тільки на одній виборчій дільниці.

4. У списку виборців на виборчій дільниці зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, дата народження (число, місяць, рік), місце проживання та адреса житла виборця, а для військовослужбовців строкової служби та осіб, що перебувають в установах кримінально-виконавчої системи, — адреса місця перебування. У списку виборців передбачаються відповідні місця для підписів виборців за отримання виборчого бюлетеня у день виборів та приміток. Виборці включаються до списку в порядку, зручному для проведення голосування.

5. У списку виборців на виборчій дільниці на підставі загального списку виборців напроти прізвищ виборців, постійно не здатних самостійно пересуватися, робиться відповідна відмітка у графі «Примітки».

6. Сільський, селищний, міський голова, голова районної у місті ради або інша посадова особа, яка відповідно до закону здійснює його повноваження, не пізніш як за сорок днів до дня виборів передає списки виборців на звичайних виборчих дільницях на паперових носіях (у двох примірниках) та в електронному вигляді відповідним окружним виборчим комісіям на їх засіданнях. Про передачу зазначених списків виборців складається акт за формою і в порядку, встановлених частиною восьмою статті 35 цього Закону. Один примірник акта зберігається у сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті ради або іншої посадової особи, яка відповідно до закону здійснює його повноваження, інший — в окружній виборчій комісії.

7. Якщо окружна виборча комісія за сорок днів до дня виборів не отримала список виборців на звичайній виборчій дільниці, вона оскаржує до місцевого суду бездіяльність відповідно сільського, селищного, міського голови, голови районної у місті ради або особи, яка відповідно до закону здійснює його повноваження, у порядку, передбаченому цим Законом.

8. Окружна виборча комісія не пізніш як за тридцять два дні до дня виборів передає список виборців на виборчій дільниці в одному примірнику відповідній дільничній виборчій комісії звичайної виборчої дільниці. Другий примірник зберігається в окружній виборчій комісії. Від імені дільничної виборчої комісії списки виборців отримують не менше трьох членів цієї комісії, які представляють різні партії (блоки), одним з яких повинен бути голова комісії, а у разі неможливості — заступник голови або секретар комісії. Про передачу дільничній виборчій комісії списку виборців складається акт за формою і в порядку, встановлених частиною восьмою статті 35 цього Закону, в двох примірниках.

9. Уповноважена особа партії (блоку) у територіальному виборчому окрузі має право отримати у відповідній окружній виборчій комісії копію списку виборців по кожній звичайній виборчій дільниці відповідного територіального виборчого округу в електронному вигляді.

Стаття 42. Відкріпні посвідчення на право голосу на виборах депутатів

1. Виборець, який не раніше ніж за тридцять днів до дня виборів включно вибуває з населеного пункту, де він включений до списку виборців на звичайній виборчій дільниці, або повертається з-за кордону в Україну, може звернутися до дільничної виборчої комісії з письмовою заявою з проханням видати йому відкріпне посвідчення на право голосу на виборах депутатів (далі — відкріпне посвідчення) та виключити його зі списку виборців. У заяві зазначаються причина, з якої він не може проголосувати за місцем свого проживання, та номер територіального виборчого округу або закордонний виборчий округ, в якому він має намір проголосувати у день виборів. Така заява може бути подана виборцем не пізніше 20 години останньої п'ятниці перед днем голосування. На підставі цієї заяви та одного з документів, зазначених у частині четвертій (для звичайних виборчих дільниць) або шостій (для закордонних виборчих дільниць) статті 2 цього Закону, два члени дільничної виборчої комісії видають виборцю відкріпне посвідчення.

2. Форму відкріпного посвідчення встановлює Центральна виборча комісія не пізніш як за шістдесят днів до дня виборів. Бланки відкріпних посвідчень мають єдину нумерацію на всій території України.

3. На бланку відкріпного посвідчення передбачаються місця для:

1) прізвища, імені, по батькові виборця, якому видано відкріпне посвідчення;

2) номера територіального або зазначення закордонного виборчого округу та номера виборчої дільниці, де воно було видане;

3) номера територіального або зазначення закордонного виборчого округу, в якому виборець має намір проголосувати;

4) прізвищ та підписів двох членів дільничної виборчої комісії, які видали відкріпне посвідчення;

5) дати видачі відкріпного посвідчення;

6) відтиску печатки дільничної виборчої комісії;

7) підпису виборця, який отримав відкріпне посвідчення.

4. Відкріпні посвідчення виготовляються у кількості двох відсотків від кількості виборців, внесених до уточнених загальних списків виборців, складених відповідно до частини тринадцятої статті 40 цього Закону. Підприємство-виготовлювач забезпечує суворе дотримання замовленої кількості виготовлених бланків відкріпних посвідчень, їх облік та передання відповідно до рішень Центральної виборчої комісії. Порядок виготовлення бланків відкріпних посвідчень, їх отримання Центральною виборчою комісією від підприємства-виготовлювача, передання окружним виборчим комісіям встановлюється Центральною виборчою комісією.

5. Центральна виборча комісія забезпечує виготовлення бланків відкріпних посвідчень у централізованому порядку не пізніш як за сорок п'ять днів до дня виборів державним поліграфічним підприємством на підставі угоди, укладеної нею з цим підприємством.

6. Відкріпне посвідчення є документом суворої звітності. Підприємство-виготовлювач відкріпних посвідчень забезпечує суворе дотримання замовленої кількості бланків відкріпних посвідчень, їх облік та передання замовнику у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією. Центральна виборча комісія, окружні та дільничні виборчі комісії забезпечують збереження, суворий облік отриманих та виданих бланків відкріпних посвідчень відповідно до вимог цього Закону. Документація, що забезпечує збереження та облік бланків відкріпних посвідчень, передається підприємством-виготовлювачем, окружними та дільничними виборчими комісіями до Центральної виборчої комісії. Центральна виборча комісія після офіційного оприлюднення результатів виборів забезпечує передання на збереження облікової документації до відповідних архівних установ.

7. Центральна виборча комісія не пізніше ніж за тридцять п'ять днів до дня виборів передає окружним виборчим комісіям бланки відкріпних посвідчень у кількості, що не перевищує два відсотки від кількості виборців, внесених до списків виборців в межах територіального виборчого округу, у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

8. Окружна виборча комісія не пізніш як за тридцять два дні до дня виборів передає разом зі списками виборців дільничним виборчим комісіям звичайних виборчих дільниць бланки відкріпних посвідчень у кількості, що не перевищує два відсотки від орієнтовної кількості виборців на відповідній виборчій дільниці, у порядку, зазначеному в частині восьмій статті 41 цього Закону. Про передачу дільничній виборчій комісії бланків відкріпних посвідчень складається в двох примірниках акт за формою і в порядку, встановлених частиною восьмою статті 35 цього Закону.

9. Дільничним виборчим комісіям спеціальних виборчих дільниць бланки відкріпних посвідчень не передаються.

10. Дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць, утворених при дипломатичних та інших офіційних представництвах та консульських установах України за кордоном, бланки відкріпних посвідчень передаються у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, у кількості, що дорівнює одному відсотку від кількості виборців, які включені до списку виборців на відповідній виборчій дільниці на час передання бланків відкріпних посвідчень. Відкріпне посвідчення, видане на закордонній виборчій дільниці, є підставою для включення виборця до списку виборців лише на звичайній виборчій дільниці у порядку, встановленому частиною двадцятою цієї статті.

11. Бланки відкріпних посвідчень, не передані дільничним виборчим комісіям, зберігаються в окружній виборчій комісії. На підставі письмового вмотивованого звернення дільничної виборчої комісії звичайної виборчої дільниці, поданого не пізніше ніж за п’ять днів до дня виборів, за рішенням окружної виборчої комісії необхідна додаткова кількість бланків передається вказаній дільничній виборчій комісії у порядку, передбаченому частиною восьмою цієї статті.

12. При виданні відкріпного посвідчення на підставі заяви виборця відповідно до частини першої цієї статті два члени дільничної виборчої комісії вносять до бланку відкріпного посвідчення відомості та відмітки, зазначені у пунктах 1 — 6 частини третьої цієї статті, пропонують виборцю поставити свій підпис у визначеному місці на бланку відкріпного посвідчення. У пред’явленому відповідно до частини четвертої або шостої статті 2 цього Закону документі на сторінці «Особливі відмітки» або в іншому придатному для цього місці проставляється відмітка: «Видане відкріпне посвідчення № (із зазначенням номера відкріпного посвідчення)», а також зазначаються: дата, коли зроблена відмітка, номер територіального чи зазначення закордонного виборчого округу та виборчої дільниці, на якій видане відкріпне посвідчення. Відмітка засвідчується підписами двох членів дільничної виборчої комісії із зазначенням їх прізвищ та скріплюється печаткою дільничної виборчої комісії. У списку виборців на виборчій дільниці у графу «Підпис виборця» заносяться дата видачі та номер відкріпного посвідчення, у графі «Примітка» ставляться підписи членів дільничної виборчої комісії, які видали відкріпне посвідчення. Члени дільничної виборчої комісії за вказаним виборцем місцем перебування у день виборів (місто, район, область) зобов’язані самостійно встановити номер територіального виборчого округу та надати виборцю довідку про адресу відповідної окружної виборчої комісії, а також повідомити виборця про строки звернення до відповідної окружної виборчої комісії для його включення до списку виборців на підставі відкріпного посвідчення.

13. О 20 годині останньої п’ятниці перед днем виборів дільнична виборча комісія встановлює кількість виборців, які отримали відкріпні посвідчення, підраховує кількість наявних невикористаних бланків відкріпних посвідчень. Невикористані бланки відкріпних посвідчень погашаються шляхом відокремлення правого нижнього кута. Про погашення бланків відкріпних посвідчень складається акт за формою і в порядку, встановлених частиною восьмою статті 35 цього Закону. Акт складається в двох примірниках, один з яких не пізніше 12 години останньої суботи перед днем голосування передається до окружної виборчої комісії, другий примірник акта зберігається у дільничній виборчій комісії разом з виборчою документацією. В акті зазначаються:

1) кількість та номери отриманих дільничною виборчою комісією бланків відкріпних посвідчень;

2) кількість виборців, які отримали відкріпні посвідчення;

3) номери невикористаних та погашених бланків відкріпних посвідчень;

4) кількість невикористаних та погашених бланків відкріпних посвідчень;

5) номери територіальних виборчих округів, у яких мають намір проголосувати виборці, котрі отримали відкріпні посвідчення, та кількість таких виборців по кожному територіальному виборчому округу.

14. При складанні акта, передбаченого частиною тринадцятою цієї статті, дільнична виборча комісія перевіряє, чи дорівнює кількість отриманих бланків відкріпних посвідчень сумі кількості виборців, які отримали відкріпні посвідчення, та кількості погашених бланків відкріпних посвідчень. У разі невідповідності цих даних дільнична виборча комісія вказує це у зазначеному акті, а також вказує встановлену рішенням дільничної виборчої комісії причину такого розходження.

15. Погашені невикористані бланки відкріпних посвідчень запаковуються у порядку, встановленому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакеті робиться напис «Погашені бланки відкріпних посвідчень на право голосу на виборах народних депутатів України».

16. Пакет з погашеними бланками відкріпних посвідчень та акт про погашення невикористаних бланків відкріпних посвідчень зберігаються до завершення голосування у секретаря дільничної виборчої комісії та доставляються до територіальної виборчої комісії разом з виборчою документацією, зазначеною в частині одинадцятій статті 89 цього Закону.

17. Окружна виборча комісія о 20 годині останньої п’ятниці перед днем виборів погашає невикористані бланки відкріпних посвідчень у порядку, встановленому частиною тринадцятою цієї статті. В акті окружної виборчої комісії про погашення невикористаних бланків відкріпних посвідчень зазначаються:

1) кількість та номери отриманих окружною виборчою комісією бланків відкріпних посвідчень;

2) кількість та номери бланків відкріпних посвідчень, переданих дільничним виборчим комісіям;

3) номери невикористаних відкріпних посвідчень, що зберігалися в окружній виборчій комісії;

4) кількість відкріпних посвідчень, погашених окружною виборчою комісією.

18. Окружна виборча комісія запаковує погашені невикористані бланки відкріпних посвідчень у порядку, встановленому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакеті робиться напис: «Погашені бланки відкріпних посвідчень на право голосу на виборах народних депутатів України». Пакет з погашеними бланками відкріпних посвідчень та акт про погашення зберігаються до завершення складання протоколу про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу у секретаря окружної виборчої комісії.

19. Окружна виборча комісія не пізніш як за тридцять днів до дня голосування визначає в межах територіального виборчого округу, утвореного на території великого міста, одну велику або середню звичайну виборчу дільницю, а в межах інших територіальних виборчих округів по одній великій або середній звичайній виборчій дільниці на території кожного міста обласного значення або районного центру кожного району, а також у курортних місцевостях, що входять до складу територіального виборчого округу, на яких будуть голосувати виборці, включені до списку виборців на підставі відкріпних посвідчень.

20. Виборець, який отримав на звичайній виборчій дільниці відкріпне посвідчення для голосування в межах закордонного виборчого округу, має право бути включеним до списків виборців та проголосувати на будь-якій закордонній виборчій дільниці. Голосування виборця на підставі відкріпного посвідчення на закордонній виборчій дільниці здійснюється в порядку, встановленому частиною дев’ятою статті 47 цього Закону.

21. Виборець, який має намір проголосувати на підставі відкріпного посвідчення, звертається не пізніше 12 години останньої суботи перед днем голосування до окружної виборчої комісії територіального виборчого округу, зазначеного на відкріпному посвідченні, із заявою, яка подається разом з відкріпним посвідченням та документом, в якому зроблено відмітку про видачу відкріпного посвідчення. У заяві виборець зазначає, на якій з визначених відповідно до частини дев’ятнадцятої цієї статті виборчих дільниць він має намір голосувати у день виборів. Відкріпне посвідчення не дає права виборцю голосувати у тому населеному пункті, де воно видане.

22. Окружна виборча комісія складає для кожної із визначених відповідно до частини дев’ятнадцятої цієї статті виборчих дільниць список виборців, які мають намір проголосувати за відкріпними посвідченнями на відповідній виборчій дільниці, за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. При цьому напроти прізвища кожного виборця, внесеного до списку виборців, у графі «Примітка» зазначається номер відкріпного посвідчення та проставляються підписи двох членів окружної виборчої комісії. Виборець не включається до списку виборців, якщо відкріпне посвідчення неналежно оформлене або записи в ньому не відповідають записам у відмітці про отримання відкріпного посвідчення відповідно до частини дванадцятої цієї статті. Без підпису виборця відкріпне посвідчення є недійсним.

23. Член дільничної виборчої комісії звичайної або спеціальної виборчої дільниці, що знаходиться на території відповідного територіального виборчого округу у населеному пункті, де немає виборчої дільниці, визначеної відповідно до частини дев’ятнадцятої цієї статті, якщо він включений до списку виборців на виборчій дільниці в іншому населеному пункті, може звернутися до окружної виборчої комісії із заявою у порядку, встановленому частиною двадцять першою цієї статті, про надання йому можливості проголосувати на виборчій дільниці, де він є членом дільничної виборчої комісії. У такому випадку окружна виборча комісія може прийняти рішення про включення цієї особи до списку виборців на відповідній виборчій дільниці.

24. При включенні виборця окружною виборчою комісією до списку виборців на підставі відкріпного посвідчення у порядку, встановленому частиною двадцять другою цієї статті, чи прийнятті рішення про включення виборця до списку виборців у порядку, встановленому частиною двадцять третьою цієї статті, відмітка про отримання відкріпного посвідчення, передбачена частиною дванадцятою цієї статті, погашається шляхом закреслення відтиску печатки дільничної виборчої комісії, що видала відкріпне посвідчення, із зазначенням дати погашення та проставленням підписів двох членів окружної виборчої комісії.

25. Список виборців, складений окружною виборчою комісією на підставі відкріпних посвідчень у порядку, встановленому частиною двадцять другою цієї статті, передається до дільничної виборчої комісії відповідної виборчої дільниці, визначеної відповідно до частини дев’ятнадцятої цієї статті, не пізніше 16 години останньої суботи перед днем виборів. Таке передання проводиться двома членами окружної виборчої комісії на засіданні відповідної дільничної виборчої комісії, що засвідчується актом, складеним за формою і в порядку, встановлених частиною восьмою статті 35 цього Закону. Зазначений список є невід’ємною частиною списку виборців для голосування на відповідній дільниці. Нумерація виборців та нумерація аркушів у списку виборців для голосування за відкріпними посвідченнями ведеться окремо від нумерації виборців та нумерації аркушів у списку виборців, отриманому дільничною виборчою комісією відповідно до частини восьмої статті 41 цього Закону.

26. Окружна виборча комісія не пізніш як за 16 годин до початку голосування подає до Центральної виборчої комісії зведену інформацію про кількість відкріпних посвідчень, виданих усіма дільничними виборчими комісіями відповідного територіального виборчого округу, та про кількість виборців, які мають намір проголосувати за відкріпними посвідченнями у цьому і кожному з інших територіальних виборчих округів. Центральна виборча комісія не пізніш як за 12 годин до початку голосування подає до відповідних окружних виборчих комісій інформацію про очікувану кількість виборців, які голосуватимуть за відкріпними посвідченнями, а також оприлюднює її на своєму офіційному веб-сайті.

Стаття 43. Порядок ознайомлення виборців із списком виборців на звичайній виборчій дільниці та оскарження неправильностей в списку виборців

1. Дільнична виборча комісія звичайної виборчої дільниці після отримання у порядку і в строки, передбачені частиною восьмою статті 41 цього Закону, списку виборців на виборчій дільниці наступного дня після отримання надає його для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

2. Дільнична виборча комісія звичайної виборчої дільниці двічі надсилає кожному виборцю іменні запрошення, якими повідомляє про включення його до списку виборців відповідної виборчої дільниці, номер виборця у списку виборців, адресу дільничної виборчої комісії, її номер телефону і розпорядок роботи, а також про час і місце голосування. Виборцям, щодо яких у списку виборців є відмітки відповідно до частини п’ятої статті 41 цього Закону, одночасно повідомляється, що їм буде надана можливість проголосувати за місцем перебування. Такі письмові повідомлення надсилаються не пізніш як за двадцять п’ять і не пізніш як за сім днів до дня виборів.

3. Кожен громадянин має право ознайомитися із списком виборців у приміщенні дільничної виборчої комісії та перевірити правильність відомостей, внесених до списку виборців. Громадянин має право оскаржити до дільничної чи окружної виборчої комісії або безпосередньо до місцевого суду за місцезнаходженням виборчої дільниці допущені при складанні списку виборців неправильності, в тому числі невключення, неправильне включення або виключення із списку виборців його або інших осіб, а також наявність чи відсутність відміток про нездатність виборця самостійно пересуватися.

4. Громадянин особисто подає скаргу до дільничної або окружної виборчої комісії щодо обставин, передбачених частиною третьою цієї статті. Скарга за формою, визначеною статтею 107 цього Закону (без зазначення суб’єкта оскарження), подана до виборчої комісії, розглядається на найближчому засіданні комісії, як правило, у присутності суб’єкта звернення зі скаргою. Про час найближчого засідання комісії суб’єкта звернення зі скаргою повідомляє член комісії, який прийняв скаргу.

5. Скарга, зазначена у частині четвертій цієї статті, може бути подана до відповідної дільничної виборчої комісії не пізніш як за п’ять днів до дня виборів. Така скарга розглядається комісією у дводенний строк. За підсумком розгляду скарги дільнична виборча комісія зобов’язана прийняти рішення про внесення зміни до списку виборців або мотивоване рішення про відмову у задоволенні скарги. Копія рішення видається суб’єкту звернення зі скаргою не пізніше наступного дня після його прийняття. Скарга, подана до дільничної виборчої комісії після зазначеного строку, не розглядається.

6. Скарга, зазначена у частині четвертій цієї статті, може бути подана до відповідної окружної виборчої комісії не пізніш як за три дні до дня виборів. Така скарга розглядається комісією у дводенний строк, але не пізніш як за три дні перед днем виборів, а подана за три дні до дня виборів — невідкладно. За підсумком розгляду скарги окружна виборча комісія зобов’язана прийняти рішення про включення виборця до списку виборців на відповідній виборчій дільниці або мотивоване рішення про відмову у задоволенні скарги. Копія рішення видається суб’єкту звернення зі скаргою не пізніше наступного дня після його прийняття, а у разі його прийняття за три дні до дня виборів — невідкладно.

7. Скарга, зазначена у частині четвертій цієї статті, може бути подана до місцевого суду за місцем знаходження виборчої дільниці не пізніш як за два дні до дня виборів. Така скарга розглядається судом у дводенний строк, але не пізніш як за два дні перед днем виборів, а подана за два дні до дня виборів — невідкладно. Рішення суду видається суб’єкту звернення зі скаргою у день його прийняття. Рішення суду подається до дільничної виборчої комісії не пізніш як за п’ять днів до дня виборів, а пізніше цього строку, однак не пізніш як за два дні до дня виборів, — до окружної виборчої комісії.

8. Виборча комісія або суд приймає рішення щодо включення або невключення особи до списку виборців на відповідній дільниці на підставі встановлення місця проживання цієї особи з урахуванням вимоги частини третьої статті 41 цього Закону. У разі необхідності виборча комісія чи суд при розгляді скарги можуть звернутися до відповідної робочої групи обліку виборців, зазначеної у частинах другій, третій або дев’ятій статті 39 цього Закону, із запитом щодо уточнення відомостей про виборця.

9. Якщо при розгляді скарги щодо включення виборця до списку виборців у порядку, встановленому частиною п’ятою цієї статті, дільнична виборча комісія виявляє підстави для можливого включення цього виборця до списків виборців на одній чи кількох інших дільницях, вона не пізніше наступного дня після прийняття рішення про включення виборця до списку виборців на відповідній дільниці повідомляє окружну виборчу комісію виборчого округу, до якого належить виборча дільниця, про включення до списку виборців цієї особи та про інші можливі місця її включення до списків виборців. Окружна виборча комісія, яка отримала зазначене повідомлення, забезпечує невідкладне передання його до окружних виборчих комісій територіальних виборчих округів, до яких належать виборчі дільниці, де вказана особа могла бути включена до списку виборців, про включення до списку виборців цієї особи.

10. Якщо при розгляді скарги щодо включення виборця до списку виборців у порядку, встановленому частиною шостою цієї статті, а також при отриманні повідомлень, зазначених у частині одинадцятій статті 46 та частині п’ятнадцятій статті 47, окружна виборча комісія виявляє підстави для можливого включення цього виборця до списків виборців на одній чи кількох інших дільницях, окружна виборча комісія повідомляє окружні виборчі комісії територіальних виборчих округів, до яких належать такі виборчі дільниці, про включення до списку виборців цієї особи.

Стаття 44. Порядок прийняття рішень про внесення змін до списку виборців на звичайній виборчій дільниці

1. Дільнична або окружна виборча комісія на вимогу члена відповідної комісії, кандидата у депутати, уповноваженої особи партії (блоку) має право звернутися з запитом до керівника відповідної робочої групи обліку виборців щодо перевірки та уточнення інформації про місце проживання чи інших відомостей про виборців. Керівник відповідної робочої групи обліку виборців зобов’язаний надати такі відомості не пізніш як на третій день після отримання запиту виборчої комісії, але не пізніш як за три дні до дня виборів.

2. Дільнична виборча комісія приймає рішення про внесення змін до списку виборців за підсумком розгляду скарг громадян, а також на підставі відомостей, отриманих відповідно до частини першої цієї статті. Дільнична виборча комісія може приймати рішення про внесення змін до списку виборців не пізніш як за три дні до дня виборів.

3. За два дні до дня виборів дільнична виборча комісія передає окружній виборчій комісії на її засіданні перелік виборців, щодо яких були прийняті рішення про включення до списку виборців на відповідній дільниці, та перелік виборців, щодо яких були прийняті рішення про виключення зі списку виборців. До зазначених переліків, складених за формою списку виборців, додаються рішення дільничної виборчої комісії про включення до списку та виключення зі списку виборців та документи, на підставі яких були прийняті відповідні рішення. Від імені дільничної виборчої комісії зазначені переліки та документи передають не менше трьох членів цієї комісії, які представляють різні партії (блоки), одним з яких повинен бути голова комісії, а у разі неможливості — заступник голови або секретар комісії. Про передачу зазначених переліків та документів складається в двох примірниках акт за формою і в порядку, встановлених частиною восьмою статті 35 цього Закону.

4. Не пізніш як за шість днів до дня виборів до окружної виборчої комісії за формою, передбаченою частиною п’ятнадцятою статті 39 цього Закону, подають відомості:

1) керівники відповідних територіальних органів Міністерства внутрішніх справ України — про громадян України, які змінили місце проживання на відповідній території в період від 1 липня року, що передує року проведення виборів;

2) керівники територіальних органів Міністерства юстиції України — про громадян України, які проживали на відповідній території та померли після 1 липня року, що передує року проведення виборів, а також про громадян, які протягом того ж часу змінили прізвище, ім’я, по батькові;

3) керівники місцевих військових комісаріатів — про громадян України, які проживали на відповідній території та призвані на строкову військову службу після 1 вересня року, що передує року проведення виборів, а також про громадян, які звільнилися в запас після закінчення строкової військової служби протягом того ж часу;

4) командири військових частин (формувань), дислокованих на території відповідного міста чи району, — про зміни у переліку громадян України, які проживають на території дислокації відповідної військової частини (формування), у тому числі щодо військовослужбовців строкової служби, які не будуть звільнені в запас до дня виборів, порівняно з поданням, зазначеним у пункті 5 частини дванадцятої статті 39 цього Закону;

5) керівники місцевих органів Державного департаменту України з питань виконання покарань — про зміни в контингенті громадян України, які відбувають покарання в установах, розташованих на відповідній території, порівняно з поданням, зазначеним у пункті 6 частини дванадцятої статті 39 цього Закону;

6) керівники місцевих органів опіки і піклування — про громадян України, визнаних судом недієздатними після 1 липня року, що передує року проведення виборів, а також про осіб, щодо яких судом було скасовано рішення про визнання їх недієздатними протягом того ж часу;

7) керівники спеціалізованих закладів, які здійснюють облік бездомних громадян відповідно до Закону України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей», — про громадян України, які зареєстровані за відповідною юридичною адресою після 1 липня року, що передує року проведення виборів, а також про громадян України, реєстрація яких була скасована за цією адресою протягом того ж часу.

5. Окружна виборча комісія приймає рішення про включення виборця до списку виборців або про виключення виборця із списку виборців на відповідній виборчій дільниці територіального виборчого округу за наслідком розгляду скарг громадян відповідно до частини шостої статті 43 цього Закону, а також на підставі відомостей, наданих відповідно до частини першої цієї статті, подань органів та установ, передбачених частиною четвертою цієї статті, повідомлень, отриманих від окружних виборчих комісій щодо включення виборців до списку виборців на іншій дільниці, відповідно до частин дев’ятої і десятої статті 43 цього Закону.

6. На підставі рішень, прийнятих відповідно до частини п’ятої цієї статті та частини двадцять третьої статті 42 цього Закону, а також на підставі рішень суду, поданих до окружної виборчої комісії відповідно до частини сьомої статті 43 цього Закону, голова, заступник голови або секретар окружної виборчої комісії не пізніш як за два дні до дня виборів складають переліки виборців, яких необхідно включити до списку виборців на кожній звичайній виборчій дільниці, та переліки виборців, яких необхідно виключити зі списку виборців по кожній виборчій дільниці територіального виборчого округу. У переліку зазначається, з яких підстав виборця включено до списку виборців або виключено з нього. Кожен такий перелік складається у двох примірниках у формі списку виборців на виборчій дільниці. Достовірність переліку виборців засвідчується на кожному аркуші переліку підписом голови та секретаря окружної виборчої комісії та відтиском печатки.

7. Окружна виборча комісія на засіданні, що проводиться відповідно до частини третьої цієї статті, передає кожній дільничній виборчій комісії по одному примірнику відповідних переліків, зазначених у частині шостій цієї статті. Про передачу зазначених переліків дільничній виборчій комісії складається в двох примірниках акт за формою і в порядку, встановленими частиною восьмою статті 35 цього Закону. Другий примірник кожного переліку зберігається в окружній виборчій комісії.

Стаття 45. Порядок внесення змін до списку виборців на звичайній виборчій дільниці

1. Внесення змін до списку виборців на звичайній виборчій дільниці здійснюється головою, заступником голови або секретарем комісії.

2. Зміни до списку виборців на звичайній виборчій дільниці вносяться на підставі:

1) заяви виборця про видання йому відкріпного посвідчення та виключення його зі списку виборців відповідно до частини першої статті 42 цього Закону;

2) рішення дільничної виборчої комісії, прийнятого відповідно до частини другої статті 44 цього Закону;

3) рішення суду, прийнятого відповідно до частини сьомої статті 43 цього Закону;

4) переліків виборців, яких необхідно включити до списку виборців на виборчій дільниці та яких необхідно виключити зі списку виборців, складених окружною виборчою комісією відповідно до частини шостої статті 44 цього Закону.

3. При внесенні змін до списку виборців на підставах, зазначених у пунктах 1, 3 і 4 частини другої цієї статті, рішення дільничною виборчою комісією не приймається.

4. Голова, заступник голови або секретар дільничної виборчої комісії вносить зміни до списку виборців невідкладно після закінчення засідання комісії, на якому було прийнято рі-

шення, зазначене у пункті 2 частини другої цієї статті, або невідкладно після отримання дільничною виборчою комісією документів, зазначених у пунктах 3 і 4 частини другої цієї статті.

5. При включенні виборця до списку виборців на виборчій дільниці у порядку внесення змін до списку виборців відомості про нього, передбачені формою списку виборців, вносяться у кінці списку виборців згідно з документами, що були підставою для включення виборця до списку виборців. При цьому у графі «Примітка» зазначаються дата і номер постанови дільничної чи окружної виборчої комісії або дата рішення суду про включення виборця до списку виборців.

6. Виключення із списку виборців осіб, які неправомірно включені до нього, здійснюється шляхом викреслення, що засвідчується записом «Виключено» та підписами голови і секретаря дільничної виборчої комісії у графі «Примітка». При цьому у графі поруч з прізвищем виборця зазначаються дата і номер постанови дільничної чи окружної виборчої комісії або дата рішення суду про виключення виборця із списку виборців.

7. Список виборців після внесення зазначених у пункті 4 частини другої цієї статті змін закривається шляхом закреслення незаповнених граф списку таким чином, щоб унеможливити подальше внесення змін до списку виборців, підписується головою та секретарем комісії і скріплюється печаткою дільничної виборчої комісії.

8. Голова, заступник голови та секретар дільничної виборчої комісії у день голосування мають право виправляти неточності та технічні описки у списку виборців — неправильне написання прізвища, імені, по батькові, дати народження, номера будинку, квартири місця проживання — у разі якщо, незважаючи на такі технічні описки, є зрозумілим, що до списку внесено саме того виборця, який прибув на виборчу дільницю для голосування. Таке виправлення засвідчується підписами голови або заступника голови та секретаря дільничної виборчої комісії у графі «Примітка».

9. Після виконання дій, зазначених у частині сьомій цієї статті, вносити будь-які зміни до списку виборців на звичайній виборчій дільниці забороняється.

Стаття 46. Порядок складання та уточнення списку виборців на спеціальних виборчих дільницях

1. На спеціальних виборчих дільницях (крім дільниць у стаціонарних лікувальних закладах) списки виборців складаються не пізніш як за двадцять днів до дня виборів відповідними дільничними виборчими комісіями за формою, зазначеною у частині другій статті 41 цього Закону, на підставі відомостей, поданих керівниками відповідних закладів, установ, капітанами суден, командирами військових частин (формувань), де утворені такі виборчі дільниці.

2. На спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах, списки виборців складаються не пізніш як за десять днів до дня виборів відповідними дільничними виборчими комісіями за формою, зазначеною у частині другій статті 41 цього Закону, на підставі відомостей, поданих керівниками відповідних закладів. Виборці, які повинні покинути лікувальний заклад до дня виборів, до подання та до списку виборців на такій дільниці не включаються.

3. Відомості, зазначені у частинах першій та другій цієї статті, подаються в одному примірнику за підписом керівника відповідного закладу, установи, капітана судна, командира військової частини (формування) і засвідчуються відповідною печаткою. Керівник відповідного закладу, установи, капітан судна, командир військової частини (формування) забезпечує не пізніш як за двадцять три дні, а керівник стаціонарного лікувального закладу — не пізніш як за одинадцять днів до дня виборів подання вказаних відомостей дільничній виборчій комісії та їх достовірність.

4. Дільнична виборча комісія спеціальної виборчої дільниці наступного дня після складення списку виборців на дільниці надає один його примірник для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

5. Ознайомлення громадян із списком виборців на спеціальній виборчій дільниці та оскарження неправильностей у ньому відбувається у порядку, встановленому статтею 43 цього Закону.

6. Після складення списку виборців на спеціальній виборчій дільниці один примірник списку виборців передається до відповідної окружної виборчої комісії. Зміст списку виборців на виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває у плаванні під Державним Прапором України, чи на полярній станції України, може передаватися за допомогою технічних засобів зв'язку.

7. У разі, якщо виборець поступив до стаціонарного лікувального закладу пізніш як за десять днів до дня виборів, однак раніше ніж за два дні до дня виборів, відповідна дільнична виборча комісія уточнює список виборців, включаючи виборця до списку виборців на підставі відомостей, поданих невідкладно керівником відповідного закладу, підпис якого засвідчується печаткою відповідного закладу. Про включення виборця до списку виборців невідкладно повідомляється окружна виборча комісія.

8. Виборець, який поступив до лікувального закладу в тому ж населеному пункті, де він проживає, може звернутися до виборчої комісії звичайної виборчої дільниці, де він включений до списку виборців, щодо можливості проголосувати за місцем свого перебування в порядку та у строки, передбачені частиною п'ятою статті 84 цього Закону. У цьому разі до списку виборців на спеціальній виборчій дільниці він не включається.

9. Окружна виборча комісія або дільнична виборча комісія спеціальної виборчої дільниці на вимогу члена відповідної комісії, кандидата у депутати, уповноваженої особи партії (блоку) має право внести запит до керівників відповідних закладів та установ, командирів військових частин (формувань) щодо надання для ознайомлення документів, які засвідчують перебування виборців у відповідному закладі чи установі або містять інформацію про їх проживання (перебування) на території дислокації військової частини (формування). Вказані посадові та службові особи зобов'язані надати зазначені документи або їх достовірні копії не пізніш як на третій день після отримання запиту виборчої комісії, але не пізніш як за два дні до дня виборів.

10. У разі утворення спеціальної виборчої дільниці у винятковому випадку відповідно до частини сьомої статті 21 цього Закону список виборців складається дільничною виборчою комісією не пізніш як за сім днів до дня виборів на підставі відомостей, поданих керівником відповідного закладу, установи, капітаном судна, командиром військової частини (формування). Вказані відомості подаються не пізніш як за вісім днів до дня виборів в одному примірнику за підписом керівника закладу, установи, капітана судна, командира військової частини (формування) і засвідчуються відповідною печаткою. Після складення списку виборців на такій виборчій дільниці один примірник списку виборців невідкладно передається до відповідної окружної виборчої комісії. Виборча комісія дільниці, утвореної на судні, що перебуває у плаванні під Державним Прапором України, чи на полярній станції України, може передавати зміст списку виборців за допомогою технічних засобів зв'язку.

11. Виборча комісія спеціальної виборчої дільниці при внесенні змін до списку виборців повідомляє окружну виборчу комісію виборчого округу, до якого належить виборча дільниця, не пізніше наступного дня після дня включення виборця до списку виборців про включення до списку виборців відповідної особи та про місце її проживання.

12. Окружна виборча комісія на підставі отриманого примірника списку виборців, зазначеного у частині десятій цієї статті, або повідомлення, зазначеного у частині одинадцятій цієї статті, повідомляє окружні виборчі комісії відповідних територіальних виборчих округів про включення усіх осіб до списку виборців цієї спеціальної виборчої дільниці.

Стаття 47. Порядок складання та уточнення списку виборців на закордонних виборчих дільницях

1. Після утворення закордонних виборчих дільниць робоча група обліку виборців, які проживають або перебувають за кордоном, на основі уточнених загальних списків виборців за країнами перебування складає списки виборців по кожній закордонній виборчій дільниці за формою, затвердженою відповідно до частини другої статті 41 цього Закону. Ці списки на паперовому носії та в електронному вигляді передаються Міністерством закордонних справ України до відповідних дільничних виборчих комісій не пізніш як за тридцять днів до дня виборів. Такі списки виборців на паперових носіях підписуються заступником Міністра закордонних справ України, підпис якого засвідчується відповідною печаткою.

2. Не пізніш як за десять днів до дня виборів до дільничної виборчої комісії відповідної закордонної виборчої дільниці за формою, передбаченою частиною п'ятнадцятою статті 39 цього Закону, подають відомості:

1) керівники дипломатичних чи інших офіційних представництв та консульських установ України в іноземних державах — про громадян України, які перебувають на консульському обліку, а також про інших громадян України, які проживають у відповідній іноземній державі, з урахуванням змін, які відбулися після 1 липня року, що передує року проведення виборів;

2) командири військових частин (формувань), дислокованих за межами України, — про громадян України, які проходять службу у військових частинах (формуваннях), дислокованих за межами України, з урахуванням змін, які відбулися після 1 липня року, що передує року проведення виборів.

3. Відомості, зазначені у частині другій цієї статті, подаються в одному примірнику за підписом керівника відповідного представництва, установи, командира військової частини (формування) і засвідчуються відповідною печаткою. Керівник відповідного представництва, установи, командир військової частини (формування) забезпечує своєчасність подання вказаних відомостей дільничній виборчій комісії та їх достовірність.

4. Дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці приймає рішення про включення виборця до списку виборців або про виключення виборця із списку виборців на відповідній виборчій дільниці за наслідком розгляду скарги громадянина відповідно до частини сьомої цієї статті, а також на підставі подань, зазначених у частині другій цієї статті.

5. Дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці наступного дня після отримання списку виборців на дільниці надає один його примірник для загального ознайомлення у приміщенні дільничної виборчої комісії.

6. Ознайомлення громадян із списком виборців на закордонній виборчій дільниці відбувається у порядку, встановленому статтею 43 цього Закону. Іменне запрошення, яким повідомляється про включення виборця до списку виборців на відповідній закордонній виборчій дільниці, номер виборця у списку виборців, адресу дільничної виборчої комісії, номер її телефону та розпорядок роботи, а також про час і місце голосування, надсилається виборцю не пізніш як за сім днів до дня виборів.

7. Кожен громадянин може подати скаргу щодо неправильностей у списку виборців на закордонній виборчій дільниці до відповідної дільничної виборчої комісії у порядку, встановленому відповідно частинами третьою — п'ятою статті 43 цього Закону.

8. У разі утворення закордонної виборчої дільниці у винятковому випадку відповідно до частини восьмої статті 22 цього Закону список виборців складається дільничною виборчою комісією не пізніш як за сім днів до дня виборів на підставі відомостей, поданих керівником відповідного офіційного представництва чи консульської установи України, командиром військової частини (формування). Зазначені відомості подаються не пізніш як за вісім днів до дня виборів в одному примірнику за підписом керівника представництва, установи, командира військової частини (формування) і засвідчуються відповідною печаткою. Після складення списку виборців його зміст невідкладно передається до Центральної виборчої комісії технічними засобами зв'язку.

9. Виборець, який прибув до дня виборів включно до закордонної виборчої дільниці з відкріпним посвідченням, особисто подає до відповідної дільничної виборчої комісії письмову заяву про включення до списку виборців на цій дільниці та відкріпне посвідчення, а також документ, у якому зроблено відмітку про видачу відкріпного посвідчення відповідно до частини дванадцятої статті 42 цього Закону. На підставі таких документів виборець включається головою, заступником голови або секретарем дільничної виборчої комісії до списку виборців. При цьому у списку виборців у графі «Примітка» зазначаються номер відкріпного посвідчення, номери територіального виборчого округу та виборчої дільниці, на якій видано відкріпне посвідчення. Дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці після завершення голосування невідкладно повідомляє за допомогою технічних засобів зв'язку Центральну виборчу комісію про кількість виборців, включених до списку виборців відповідної виборчої дільниці на підставі відкріпних посвідчень.

10. Виборець, який прибув не пізніше ніж за сім днів до дня виборів до закордонної виборчої дільниці без відкріпного посвідчення, особисто подає до відповідної дільничної виборчої комісії письмову заяву про включення до списку виборців на цій дільниці із зазначенням місця проживання, а також один із документів, передбачених у частині шостій статті 2 цього Закону.

11. Внесення змін до списку виборців на закордонній виборчій дільниці здійснюється головою, заступником голови або секретарем цієї виборчої комісії.

12. Зміни до списку виборців на закордонній виборчій дільниці вносяться на підставі:

1) заяви виборця про виключення зі списку виборців та видачу відкріпного посвідчення відповідно до частини першої статті 42 цього Закону;

2) рішення дільничної виборчої комісії, прийнятого за підсумком розгляду скарги, зазначеної у частині сьомій цієї статті, або заяви, зазначеної у частині десятій цієї статті;

3) заяви виборця та доданого до неї відкріпного посвідчення у порядку, передбаченому частиною дев'ятою цієї статті;

4) відомостей, зазначених у частині другій цієї статті.

13. При внесенні змін до списку виборців на підставах, зазначених у пунктах 1 і 3 частини дванадцятої цієї статті, рішення дільничною виборчою комісією не приймається.

14. Голова, заступник голови або секретар дільничної виборчої комісії вносить зміни до списку виборців невідкладно після закінчення засідання комісії, на якому було прийнято рішення, зазначене у пункті 2 частини дванадцятої цієї статті або у частині четвертій цієї статті.

15. Виборча комісія закордонної виборчої дільниці при включенні до списку виборців осіб відповідно до частин восьмої та дванадцятої цієї статті, на підставі відомостей, зазначених у частині другій цієї статті, повідомляє технічними засобами зв'язку Центральну виборчу комісію не пізніше наступного дня після завершення складання списків виборців на відповідній виборчій дільниці або після включення виборця до списку виборців про включення до списку виборців цих осіб та про місце їх проживання.

16. Центральна виборча комісія на підставі отриманого списку виборців, зазначеного у частині восьмій цієї статті, або повідомлення, зазначеного у частині п'ятнадцятій цієї статті, повідомляє окружні виборчі комісії відповідних територіальних виборчих округів про включення всіх осіб до списку виборців цієї закордонної виборчої дільниці та про необхідність виключення їх зі списків виборців відповідних виборчих дільниць.

Розділ VI. ФІНАНСОВЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ ДЕПУТАТІВ

Стаття 48. Фінансування виборів депутатів

1. Витрати на підготовку і проведення виборів депутатів здійснюються виключно за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів депутатів, та коштів виборчих фондів партій (блоків), кандидатів у депутати від яких зареєстровано Центральною виборчою комісією.

2. Партія (блок), кандидатів у депутати від якої зареєстровано Центральною виборчою комісією, для фінансування своєї передвиборної агітації зобов'язана утворити свій виборчий фонд, що формується в порядку, встановленому цим Законом.

3. Фінансування передвиборних агітаційних заходів чи матеріалів з джерел, не передбачених частиною першою цієї статті, незалежно від наявності погодження з партіями (блоками) — суб'єктами виборчого процесу чи висунутими ними кандидатами у депутати, забороняється.

Стаття 49. Фінансове забезпечення підготовки і проведення виборів депутатів за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів депутатів

1. Фінансове забезпечення підготовки і проведення виборів депутатів за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів депутатів, здійснюється Центральною виборчою комісією, яка є головним розпорядником цих коштів.

2. Обсяг коштів для підготовки і проведення виборів депутатів за поданням Центральної виборчої комісії передбачається окремим рядком у законі про Державний бюджет України.

3. Витрати на підготовку і проведення виборів депутатів, у тому числі на друкування інформаційних плакатів партій (блоків), кандидатів у депутати від яких зареєстровано Центральною виборчою комісією, на оплату публікації в засобах масової інформації передвиборних програм партій (блоків), часу мовлення на радіо і телебаченні здійснюються Центральною виборчою комісією та окружними виборчими комісіями відповідно до затверджених Центральною виборчою комісією кошторисів видатків у межах коштів, передбачених на підготовку і проведення виборів у Державному бюджеті України.

4. Кошти на підготовку і проведення виборів депутатів, передбачені Державним бюджетом України, перераховуються Державним казначейством України Центральній виборчій комісії у триденний строк з дня оголошення про початок виборчого процесу.

5. Центральна виборча комісія затверджує середні норми видатків окружної виборчої комісії, а також середні норми видатків для потреб дільничних виборчих комісій, які повинні включати в себе, зокрема, витрати на майновий найм (оренду) приміщень виборчих комісій та оплату використання матеріально-технічних засобів і оплату праці членів комісій.

6. Окружна виборча комісія у десятиденний строк з дня її утворення на основі середніх норм видатків, затверджених відповідно до частини п'ятої цієї статті, складає єдиний кошторис видатків для підготовки і проведення виборів із включенням до нього видатків окружної виборчої комісії та видатків для потреб дільничних виборчих комісій територіального округу. Єдиний кошторис видатків окружної виборчої комісії затверджується Центральною виборчою комісією.

7. Фінансування виборчих комісій здійснюється в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією спільно з Міністерством фінансів України.

8. Окружна виборча комісія зобов'язана не пізніш як у семиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів повернути не використані нею на підготовку і проведення виборів кошти Державного бюджету України на рахунок Центральної виборчої комісії. Державне казначейство України у триденний строк від дня надходження цих коштів інформує Центральну виборчу комісію про повернення цих коштів на її рахунок.

9. Окружна виборча комісія у п'ятнадцятиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів виборів складає та подає до Центральної виборчої комісії фінансовий звіт про надходження та використання коштів Державного бюджету України на підготовку і проведення виборів депутатів у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією спільно з Державним казначейством України.

10. Контроль за правильним та цільовим використанням коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення виборів депутатів, здійснюється Центральною виборчою комісією та відповідними органами Державної контрольно-ревізійної служби України у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією спільно з Міністерством фінансів України.

Стаття 50. Оплата праці членів виборчої комісії та осіб, які залучаються до роботи у комісії

1. Робота члена виборчої комісії, який виконує свої повноваження у виборчій комісії на платній основі, оплачується в розмірі та у порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України за поданням Центральної виборчої комісії, за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення виборів депутатів.

2. Розмір заробітної плати члена виборчої комісії, звільненого від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи, не може бути нижчим від його середньої заробітної плати за основним місцем роботи. Розмір заробітної плати члена виборчої комісії, який є пенсіонером або особою, яка тимчасово не працює, не може бути нижчим від розміру мінімальної заробітної плати, встановленого на момент її нарахування.

3. Членам виборчих комісій у межах загальної економії фонду оплати праці, передбаченого кошторисом видатків відповідної виборчої комісії на підготовку і проведення виборів депутатів, може бути нарахована і виплачена одноразова грошова винагорода в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

4. Робота членів виборчих комісій (у тому числі пенсіонерів та осіб, які тимчасово не працюють) у день виборів і в дні встановлення підсумків голосування оплачується в розмірі та у порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України за поданням Центральної виборчої комісії.

5. Робота осіб, зазначених у частині сімнадцятій статті 33 цього Закону, оплачується в розмірі та у порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення виборів депутатів. Розмір заробітної плати таких осіб не може бути нижчим від розміру мінімальної заробітної плати, встановленого на момент її нарахування.

6. Виконання робіт, пов'язаних з організацією підготовки і проведення виборів, особами, визнаними у встановленому законом порядку безробітними, не є підставою для зняття цих осіб з обліку в державній службі зайнятості як таких, що шукають роботу, або для припинення виплати їм допомоги з безробіття та інших видів допомоги.

7. Для отримання оплати, передбаченої частинами першою — четвертою цієї статті, член виборчої комісії подає до відповідної окружної виборчої комісії копію довідки про присвоєння особі ідентифікаційного номера або заяву з засвідченням відсутності у нього ідентифікаційного номера.

Стаття 51. Виборчий фонд партії (блоку)

1. Виборчий фонд партії (блоку) має один накопичувальний рахунок, на який надходять кошти для фінансування передвиборної агітації партії (блоку), а також поточні рахунки, з яких здійснюється фінансування витрат на передвиборну агітацію партії (блоку). На поточні рахунки виборчого фонду партії (блоку) кошти надходять виключно з накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку).

2. Партія (блок) відкриває накопичувальний рахунок виборчого фонду в установі банку України у місті Києві, яку визначає на свій розсуд. Партія (блок) має право відкрити тільки один накопичувальний рахунок виборчого фонду і тільки в національній валюті.

3. Партія (блок) має право відкривати в установах банків України поточні рахунки виборчого фонду з розрахунку не більше одного поточного рахунку на території одного територіального виборчого округу. Один поточний рахунок виборчого фонду може обслуговувати декілька територіальних виборчих округів.

4. Партія (блок) не проводить видатків на фінансування своїх передвиборних заходів у закордонному виборчому окрузі.

5. Партія (блок) зобов'язана відкрити накопичувальний рахунок виборчого фонду не пізніше ніж за шістдесят п'ять днів до дня виборів. Підставою для відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду є копія рішення Центральної виборчої комісії про реєстрацію кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку). Підставою для відкриття поточного рахунку виборчого фонду є довідка установи банку про відкриття накопичувального рахунку.

6. Порядок відкриття і закриття рахунків виборчих фондів партій (блоків) встановлюється Національним банком України за погодженням із Центральною виборчою комісією не пізніш як за сто днів до дня виборів.

7. Послуги установ банків, пов'язані з відкриттям і закриттям рахунків виборчого фонду та їх функціонуванням, надаються безоплатно. Установа банку за користування коштами, що знаходяться на рахунках виборчого фонду партії (блоку), відсотки не нараховує і не сплачує.

8. Установа банку не пізніше наступного робочого дня після дня відкриття накопичувального чи поточного рахунку виборчого фонду партії (блоку) письмово повідомляє Центральну виборчу комісію про відкриття відповідного рахунку та його реквізити.

9. Інформація про відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) та

його реквізити одноразово публікується Центральною виборчою комісією в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр» не пізніш як на п'ятий день після отримання повідомлення установи банку про відкриття накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) за рахунок коштів, що виділяються на підготовку і проведення виборів з Державного бюджету України. Подальша інформація про реквізити накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) публікується у друкованих засобах масової інформації за рахунок коштів виборчого фонду партії (блоку).

10. Витрачання коштів з поточних рахунків виборчого фонду партії (блоку) здійснюється в безготівковій формі.

11. Витрачання коштів з поточних рахунків виборчого фонду партії (блоку) припиняється о 15 годині останнього дня перед днем виборів.

12. Арешт коштів на рахунках виборчого фонду партії (блоку) не допускається.

13. Закриття рахунків, зупинення операцій по рахунках виборчого фонду партії (блоку) раніше, ніж у строк, встановлений частиною одинадцятою цієї статті, здійснюється лише у разі втрати партією (блоком) статусу суб'єкта виборчого процесу.

Стаття 52. Розпорядники виборчого фонду партії (блоку)

1. Партія (блок) із числа кандидатів, включених до виборчого списку цієї партії (блоку), або своїх уповноважених осіб у загальнодержавному виборчому окрузі, зазначених у частині п'ятій статті 72 цього Закону, призначає двох розпорядників виборчого фонду, які мають виключне право на розпорядження коштами з накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку).

2. Партія (блок) із числа кандидатів, включених до виборчого списку цієї партії (блоку), або своїх уповноважених осіб у відповідному територіальному виборчому окрузі призначає по одному розпоряднику виборчого фонду партії (блоку) для кожного поточного рахунку. Розпорядник виборчого фонду партії (блоку) має виключне право на розпорядження коштами з відповідного поточного рахунку виборчого фонду партії (блоку).

3. Розпорядники коштів накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) зобов'язані вести облік надходження та розподілу коштів виборчого фонду партії (блоку) між поточними рахунками. Розпорядники поточних рахунків виборчого фонду партії (блоку) забезпечують додержання фінансової дисципліни, цільове використання коштів виборчого фонду партії (блоку).

4. Установа банку, в якій відкрито накопичувальний або поточний рахунок виборчого фонду партії (блоку), надає розпорядникові коштів відповідного рахунку потижнево або за його зверненням відомості про розміри та джерела внесків, що надійшли на рахунки виборчого фонду партії (блоку), рух коштів, а також їх залишки на рахунках.

5. Розпорядник коштів поточного рахунку виборчого фонду партії (блоку) зобов'язаний вести облік використання коштів відповідного поточного рахунку виборчого фонду партії (блоку). Розпорядник поточного рахунку виборчого фонду партії (блоку) зобов'язаний не пізніш як на сьомий день після дня виборів подати розпоряднику накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) фінансовий звіт про використання коштів відповідного поточного рахунку виборчого фонду партії (блоку).

6. Розпорядник коштів накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) зобов'язаний не пізніш як на п'ятнадцятий день після дня виборів подати до Центральної виборчої комісії фінансовий звіт про надходження та використання коштів виборчого фонду партії (блоку).

7. Форми фінансових звітів, передбачених частинами п'ятою та шостою цієї статті, встановлюються Центральною виборчою комісією не пізніш як за вісімдесят днів до дня виборів.

Стаття 53. Формування виборчого фонду партії (блоку) та використання його коштів

1. Виборчий фонд партії (блоку) формується за рахунок власних коштів партії (партій, що входять до виборчого блоку), а також добровільних внесків фізичних осіб (далі — добровільний внесок).

2. Добровільний внесок до виборчого фонду однієї партії (блоку) не може перевищувати чотирьохсот мінімальних розмірів заробітної плати. Власні кошти партії (блоку), які перераховуються на накопичувальний рахунок, не підлягають обмеженням за сумою і кількістю перерахувань.

3. Забороняється робити добровільні внески до виборчого фонду партії (блоку):

1) іноземцям та особам без громадянства;

2) анонімним жертводавцям (без зазначення в платіжному документі відомостей, передбачених частиною четвертою цієї статті).

4. Добровільний внесок до виборчого фонду партії (блоку) приймається установою банку або відділенням зв'язку за умови подання громадянином одного із документів, зазначених у пунктах 1 чи 2 частини третьої статті 2 цього Закону. У платіжному документі при цьому обов'язково зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, дата народження, а також місце проживання й адреса житла особи.

5. Добровільний внесок перераховується установою банку або перераховується відділенням зв'язку на накопичувальний рахунок виборчого фонду партії (блоку) не пізніше наступного робочого дня з дня отримання відповідного платіжного документа. Загальний строк безготівкового перерахування внеску на накопичувальний рахунок виборчого фонду партії (блоку) не повинен перевищувати двох банківських днів.

6. Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) має право відмовитися від внеску фізичної особи, про що він подає відповідну заяву та платіжний документ до установи банку, в якій відкрито накопичувальний рахунок виборчого фонду партії (блоку). Такий добровільний внесок повертається фізичній особі за рахунок її добровільного внеску, а в разі неможливості такого повернення — перераховується до Державного бюджету України.

7. У разі надходження від фізичної особи добровільного внеску, який перевищує розмір, встановлений частиною другою цієї статті, сума, що перевищує встановлений розмір внеску, на підставі відповідної заяви та платіжного документа, поданих розпорядником накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку), повертається фізичній особі установою банку, в якій відкрито накопичувальний рахунок виборчого фонду партії (блоку), за рахунок цих коштів, а в разі неможливості такого повернення — перераховується до Державного бюджету України.

8. Розпорядник накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) зобов'язаний відмовитися від внеску фізичної особи, яка відповідно до цього Закону не має права робити такий добровільний внесок, якщо розпоряднику про це відомо. На підставі заяви розпорядника про відмову від внеску з цієї причини установа банку, в якій відкрито рахунок виборчого фонду партії (блоку), перераховує такий добровільний внесок до Державного бюджету України. Якщо розпоряднику накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) стало відомо про те, що фізична особа, яка зробила добровільний внесок, не мала на це права, він зобов'язаний протягом трьох днів від дня, коли йому стало про це відомо, відмовитися від цього внеску, подавши заяву до установи банку, в якій відкрито накопичувальний рахунок виборчого фонду партії (блоку), про перерахування відповідної суми до Державного бюджету України.

9. Установа банку, в якій відкрито накопичувальний рахунок виборчого фонду партії (блоку), на підставі відповідного звернення розпорядника накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) перераховує кошти з накопичувального рахунку на поточні рахунки цього ж виборчого фонду партії (блоку).

10. Контроль за надходженням, обліком і використанням коштів виборчих фондів партій (блоків) здійснюється Центральною виборчою комісією та установою банку, в якій відкрито рахунок виборчого фонду партії (блоку), відповідно до порядку, встановленого Центральною виборчою комісією спільно з Національним банком України та уповноваженим центральним органом виконавчої влади у галузі зв'язку не пізніше ніж за дев'яносто днів до дня виборів.

11. Установа банку, в якій відкрито поточний рахунок виборчого фонду партії (блоку), не пізніше ніж на п'ятий день після дня виборів перераховує кошти, не використані партією (блоком), на накопичувальний рахунок відповідного виборчого фонду партії (блоку).

12. Кошти виборчого фонду, не використані партією (блоком), за рішенням керівного органу партії (блоку), прийнятим у десятиденний строк після офіційного оприлюднення результатів виборів, перераховуються з накопичувального рахунку виборчого фонду партії (блоку) на поточний банківський рахунок партії (партій, що входять до блоку) у п'ятиденний строк з дня надходження до установи банку відповідного рішення партії (блоку). У разі неприйняття у цей строк партією (блоком) такого рішення невикористані кошти виборчого фонду партії (блоку) перераховуються установою банку до Державного бюджету України на п'ятнадцятий день з дня офіційного оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів.

13. Внески, що надійшли на накопичувальний рахунок виборчого фонду партії (блоку) пізніше ніж за день до дня виборів, повертаються установою банку відповідній фізичній особі за рахунок коштів її добровільного внеску, а в разі неможливості такого повернення — зараховуються до Державного бюджету України.

Стаття 54. Матеріально-технічне забезпечення підготовки і проведення виборів депутатів

1. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані сприяти виборчим комісіям у реалізації їх повноважень: надавати їм необхідні приміщення відповідно до норм, встановлених цим Законом або відповідними рішеннями Центральної виборчої комісії, прийнятими на виконання вимог цього Закону, сприяти в облаштуванні цих приміщень; забезпечувати їх охорону, а також охорону виборчих бюлетенів та іншої виборчої документації; надавати згідно із встановленими Центральною виборчою комісією нормами та переліком транспортні засоби і засоби зв'язку, обладнання, інвентар, оргтехніку, що підлягають поверненню після припинення діяльності виборчих комісій. Порядок оплати або відшкодування зазначених послуг встановлюється Кабінетом Міністрів України.

2. Закупівля товарів, оплата робіт, послуг для підготовки і проведення виборів депутатів під час виборчого процесу здійснюються виборчими комісіями за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів депутатів, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Розділ VII. ВИСУВАННЯ І РЕЄСТРАЦІЯ КАНДИДАТІВ У ДЕПУТАТИ

Стаття 55. Загальний порядок висування кандидатів у депутати

1. Громадянин України, який відповідно до статті 9 цього Закону має право бути обраним депутатом, може дати згоду балотуватися кандидатом у депутати від партії (блоку).

2. Висування кандидатів у депутати розпочинається за сто дев'ятнадцять днів і закінчується за дев'яносто днів до дня виборів.

Стаття 56. Порядок утворення виборчого блоку

1. Виборчий блок може бути утворено двома і більше партіями, що відповідають вимозі, передбаченій частиною другою статті 10 цього Закону, на підставі рішень з'їзду (зборів, конференції) кожної з цих партій. Таке рішення підписується керівником партії та скріплюється печаткою партії. З'їзди (збори, конференції) партій, які приймають рішення про утворення виборчого блоку, можуть відбутися в будь-який час до закінчення терміну висування кандидатів у депутати.

2. Керівники або представники партій, яким надано з'їздами (зборами, конференціями) повноваження щодо утворення виборчого блоку, укладають угоду про утворення виборчого блоку, яка підписується ними і скріплюється печатками партій, що утворили блок.

3. Угода про утворення виборчого блоку повинна визначати:

1) повну та скорочену назву блоку;

2) керівні органи виборчого блоку та умови їх функціонування;

3) норми представництва та спосіб делегування представників від партій, що входять до блоку, на міжпартійний з'їзд (збори, конференцію) щодо висування кандидатів у депутати;

4) порядок проведення міжпартійного з'їзду (зборів, конференції) щодо висування кандидатів у депутати;

5) порядок прийняття рішень міжпартійним з'їздом (зборами, конференцією);

6) умови висування та норми представництва кандидатів у депутати до виборчого списку від партій, що входять до виборчого блоку;

7) порядок прийняття рішення про виключення особи з виборчого списку кандидатів у депутати від партії (блоку).

4. Повна назва блоку повинна включати назви усіх партій, що входять до блоку. Повна або скорочена назва блоку не може містити назви партії, що не входить до блоку, імен та прізвищ осіб чи історичних постатей, якщо вони не є кандидатами у депутати від цього блоку або якщо їх імена і прізвища не використовуються в офіційній назві хоча б однієї з партій, що входять до блоку.

5. Про утворення виборчого блоку повідомляється Центральна виборча комісія не пізніш як за п'ять днів до дня проведення міжпартійного з'їзду (зборів, конференції) щодо висування кандидатів у депутати. До повідомлення за підписами керівників або представників партій, яким надано з'їздами (зборами, конференціями) повноваження щодо утворення виборчого блоку, додаються угода про утворення виборчого блоку, рішення з'їзду (зборів, конференції) кожної з партій про утворення виборчого блоку та витяги з протоколів з'їздів (зборів, конференцій) про розгляд питань про утворення виборчого блоку, засвідчені керівниками відповідних партій та скріплені печатками цих партій, а також копії свідоцтв про реєстрацію партій, що утворили виборчий блок, та їх статутів, засвідчених безоплатно Міністерством юстиції України після оголошення про початок виборчого процесу. У разі, коли назва блоку містить прізвище особи відповідно до вимог, встановлених частиною четвертою цієї статті, до повідомлення також додається згода особи на використання її прізвища за її підписом, засвідченим у встановленому законом порядку.

6. У разі виявлення невідповідності угоди про утворення виборчого блоку вимогам цієї статті або включення до складу виборчого блоку партії, яка не відповідає вимогам частини другої статті 10 цього Закону, Центральна виборча комісія у дводенний строк після отримання повідомлення про утворення блоку своїм рішенням звертається до партій, які утворили виборчий блок, із вимогою усунути порушення та з попередженням, що недотримання зазначених вимог цього Закону матиме наслідком відмову в реєстрації висунутих блоком кандидатів у депутати на підставі пунктів 1 і 2 частини першої статті 62 цього Закону. Вказане звернення Центральна виборча комісія не пізніш як на третій день після отримання документів, зазначених у частині п'ятій цієї статті, надсилає партіям, які утворили виборчий блок.

Стаття 57. Порядок висування кандидатів у депутати

1. Кількість кандидатів у депутати, що висуваються партією (блоком), не може перевищувати кількості депутатів, яка становить конституційний склад Верховної Ради України, визначений Конституцією України, та не може бути меншою від вісімнадцяти осіб.

2. Партія (блок) може висунути кандидатом у депутати особу, яка є членом цієї партії (членом партії, яка входить до блоку), або позапартійну особу, яка відповідно до статті 9 цього Закону має право бути обраною депутатом.

3. Партія, яка входить до виборчого блоку, не може самостійно висувати кандидатів у депутати чи входити до складу іншого виборчого блоку.

4. Висування кандидатів у депутати партією здійснюється на її з'їзді (зборах, конференції), а блоком — на міжпартійному з'їзді (зборах, конференції) партій, що входять до блоку. У з'їзді (зборах, конференції), на якому здійснюється висування кандидатів у депутати, повинно брати участь не менше 200 делегатів.

5. Висування кандидатів у депутати здійснюється у вигляді виборчого списку кандидатів у депутати від партії (блоку) за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією. Усі кандидати у депутати, висунуті партією (блоком), включаються до єдиного виборчого списку партії (блоку). Черговість кандидатів у списку визначається на з'їзді (зборах, конференції). Особа може бути включена до виборчого списку лише однієї партії (одного блоку).

6. Форма виборчого списку кандидатів у депутати від партії (блоку) затверджується Центральною виборчою комісією не пізніш як за сто тридцять днів до дня виборів.

7. У протоколі з'їзду (зборів, конференції) партії, міжпартійного з'їзду (зборів, конференції) партій, що входять до блоку, зазначаються: дата його проведення, порядок денний, відомості про осіб, висунутих кандидатами у депутати (прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць і рік народження, громадянство, партійність, відомості про освіту, посада (заняття), місце роботи, місце проживання), підсумки голосування щодо виборчого списку кандидатів у депутати. Протокол підписується головуючим на з'їзді (зборах, конференції), а виборчий список кандидатів у депутати — керівником партії (керівниками партій, що входять до блоку). Вказані документи скріплюються печаткою партії (печатками партій, що входять до блоку).

8. Про час і місце проведення з'їзду (зборів, конференції) партії або міжпартійного з'їзду (зборів, конференції) партій, що входять до блоку, щодо висунення кандидатів у депутати керівник партії (керівники партій, що входять до блоку) повідомляє у письмовій формі Центральну виборчу комісію не пізніш як за п'ять днів до дня проведення з'їзду (зборів, конференції). На такому з'їзді (зборах, конференції) за дорученням Голови Центральної виборчої комісії має право бути присутнім член Центральної виборчої комісії.

9. Про час і місце проведення з'їзду (зборів, конференції) з метою висунення кандидатів у депутати засоби масової інформації повідомляються не пізніше ніж за три дні до дня проведення з'їзду (зборів, конференції). Порядок акредитації представників засобів масової інформації на такому з'їзді (зборах, конференції) визначається організаторами заходу.

Стаття 58. Умови реєстрації кандидатів у депутати

1. Центральна виборча комісія реєструє кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку), за умови отримання нею таких документів:

1) заяви про реєстрацію кандидатів у депутати, підписаної керівником партії (керівниками партій, що входять до блоку) та скріпленої печаткою партії (печатками партій, що входять до блоку);

2) копій свідоцтва про реєстрацію партії (партій, що входять до блоку) та її статуту (статутів партій, що входять до блоку), засвідчених безоплатно Міністерством юстиції України після оголошення про початок виборчого процесу;

3) рішень з'їздів (зборів, конференцій) партій про утворення виборчого блоку та витягів з протоколів з'їздів (зборів, конференцій) про утворення виборчого блоку, засвідчених підписами керівників партій, що входять до блоку, та скріплених печатками цих партій (у разі висунення кандидатів у депутати блоком);

4) угоди про утворення виборчого блоку (у разі висунення кандидатів у депутати блоком);

5) витягу з протоколу з'їзду (зборів, конференції) партії (міжпартійного з'їзду (зборів, конференції) партій, що входять до блоку) про розгляд питання про висунення кандидатів у депутати від партії (блоку), який повинен містити відомості, передбачені частиною сьомою статті 57 цього Закону, та бути засвідченим підписом керівника партії (керівників партій, що входять до блоку) і скріпленим печаткою партії (печатками партій, що входять до блоку);

6) виборчого списку кандидатів у депутати від партії (блоку) за формою, затвердженою Центральною виборчою комісією;

7) заяв осіб, включених до виборчого списку партії (блоку), про згоду балотуватися кандидатом у депутати від цієї партії (блоку) із зобов'язанням у разі обрання депутатом припинити діяльність чи скласти представницький мандат, які відповідно до Конституції України та законів України несумісні з мандатом народного депутата України, та згоду на оприлюднення біографічних відомостей у зв'язку з участю у виборах, а також із зобов'язанням у разі обрання депутатом протягом місяця після офіційного оприлюднення результатів виборів передати в управління іншій особі належні їм підприємства та корпоративні права у порядку, встановленому законом;

8) автобіографій осіб, включених до виборчого списку партії (блоку), обсягом до двох тисяч друкованих знаків, що обов'язково повинні містити: прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць, рік і місце народження, громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи, громадську роботу (в тому числі на виборних посадах), партійність, склад сім'ї, місце проживання із зазначенням часу проживання в Україні, відомості про наявність чи відсутність судимості;

9) передвиборної програми партії (блоку), викладеної державною мовою, обсягом до семи тисяч восьмисот друкованих знаків;

10) декларації про майно та доходи кожного кандидата у депутати відповідно до статті 60 цього Закону;

11) документа про внесення грошової застави відповідно до статті 59 цього Закону;

12) фотографій осіб, включених до виборчого списку партії (блоку), за розмірами та у кількості, встановленими Центральною виборчою комісією не пізніш як за сто двадцять днів до дня виборів.

2. Документи, подані до Центральної виборчої комісії після оголошення про початок виборчого процесу в порядку, передбаченому частиною п'ятою статті 56 цього Закону, повторно не подаються.

3. Центральна виборча комісія видає представнику партії (блоку) у Центральній виборчій комісії, який подав документи, зазначені у частині першій цієї статті, довідку про їх прийняття. Довідка має містити перелік прийнятих документів, число, місяць і рік, а також час їх прийняття, посаду і прізвище особи, яка прийняла документи.

Стаття 59. Грошова застава

1. Грошова застава становить дві тисячі мінімальних розмірів заробітної плати і вноситься партією (блоком) у безготівковому порядку на спеціальний рахунок Центральної виборчої комісії.

2. У разі прийняття Центральною виборчою комісією рішення про відмову в реєстрації усіх кандидатів у депутати внесена грошова застава у п'ятиденний строк після прийняття відповідного рішення перераховується на рахунок партії (блоку).

3. При скасуванні рішення про реєстрацію всіх кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку) відповідно до частини четвертої статті 62 і частини десятої статті 63 цього Закону, грошова застава у п'ятиденний строк після дня прийняття відповідного рішення перераховується до Державного бюджету України.

4. Грошова застава повертається партіям (блокам), які взяли участь у розподілі депутатських мандатів.

5. Грошова застава, внесена партією (блоком), яка не взяла участі у розподілі депутатських мандатів, у восьмиденний строк з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів перераховується до Державного бюджету України.

Стаття 60. Декларація про майно та доходи кандидата у депутати

1. Декларація про майно та доходи кандидата у депутати за рік, що передує року початку виборчого процесу, заповнюється ним власноручно.

2. Форма декларації про майно та доходи кандидата у депутати затверджується Міністерством фінансів України не пізніш як за сто тридцять днів до дня виборів.

3. Центральна виборча комісія може звернутися до Державної податкової адміністрації з дорученням щодо перевірки відомостей, зазначених у декларації про майно та доходи кандидата у депутати.

4. Помилки і неточності, виявлені в декларації про майно та доходи, підлягають виправленню і не є підставою для відмови в реєстрації кандидата у депутати.

Стаття 61. Порядок реєстрації кандидатів у депутати

1. Кандидати у депутати, включені до виборчого списку партії (блоку), реєструються Центральною виборчою комісією за умови подання їй документів, передбачених статтею 58 цього Закону.

2. Подання документів до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати закінчується за вісімдесят п'ять днів до дня виборів.

3. Особа, включена партією (блоком) до виборчого списку кандидатів у депутати, яка на день подання заяви партії (блоку) про реєстрацію кандидатів у депутати до Центральної виборчої комісії не подала заяви про згоду балотуватися кандидатом у депутати від цієї партії (блоку), вважається виключеною з виборчого списку партії (блоку) з дня подання заяви партії (блоку) відповідно до пункту 1 частини першої статті 58 цього Закону. Заява такої особи про згоду балотуватися, подана після подання партією (блоком) зазначеної заяви про реєстрацію кандидатів у депутати, не приймається.

4. Особа, включена партією (блоком) до виборчого списку кандидатів у депутати, має право до дня реєстрації відкликати свою заяву про згоду балотуватися кандидатом у депутати. З

моменту отримання Центральною виборчою комісією заяви про відкликання згоди балотуватися кандидатом у депутати така особа вважається виключеною із виборчого списку партії (блоку). Про отримання такої заяви Центральна виборча комісія письмово повідомляє партію (блок) не пізніш як наступного дня після дня отримання заяви. Повторна заява особи про її згоду балотуватися від партії (блоку) не приймається.

5. Особа, включена до кількох виборчих списків партій (блоків) за її письмовими заявами про згоду балотуватися кандидатом у депутати від цих партій (блоків), рішенням Центральної виборчої комісії виключається з усіх виборчих списків, до яких вона була включена.

6. Центральна виборча комісія не пізніш як на сьомий день з дня прийняття заяви про реєстрацію кандидатів у депутати та доданих до неї необхідних документів приймає рішення про реєстрацію кандидатів у депутати або про відмову в їх реєстрації.

7. Перелік та черговість кандидатів у депутати у виборчому списку, визначені партією (блоком), не можуть бути змінені після їх реєстрації Центральною виборчою комісією, за винятком виключення окремих кандидатів із виборчого списку у випадках, передбачених цим Законом.

8. У разі реєстрації кандидатів у депутати представнику партії (блоку) у Центральній виборчій комісії разом з копією рішення про реєстрацію кандидатів у депутати у триденний строк з дня його прийняття видаються посвідчення кандидатів у депутати за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Виборчий список кандидатів у депутати партії (блоку) разом із рішенням про їх реєстрацію в цей же строк оприлюднюється в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр».

9. Якщо Центральна виборча комісія виявить у документах, поданих партією (блоком), ознаки порушення частини першої статті 37 Конституції України, вона зобов'язана звернутися до Міністерства юстиції України щодо внесення ним подання до Верховного Суду України про заборону діяльності відповідної партії. Розгляд питання про реєстрацію кандидатів у депутати від цієї партії (блоку) відкладається до набрання законної сили відповідним рішенням суду.

Стаття 62. Відмова в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати

1. Центральна виборча комісія відмовляє в реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати в разі:

1) порушення законів України при утворенні виборчого блоку та висуненні кандидатів у депутати;

2) відсутності або неналежного оформлення документів, зазначених у статті 58 цього Закону;

3) припинення громадянства України кандидата у депутати;

4) вибуття особи, висунутої кандидатом у депутати, за межі України для проживання чи з метою отримання політичного притулку;

5) визнання особи, висунутої кандидатом у депутати, недієздатною;

6) набрання щодо особи, висунутої кандидатом у депутати, законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення умисного злочину;

7) виявлення Центральною виборчою комісією обставин, які позбавляють особу, висунуту кандидатом у депутати, права бути обраною депутатом відповідно до статті 9 цього Закону.

2. Рішення про відмову в реєстрації кандидатів у депутати повинно містити вичерпні підстави відмови. Копія цього рішення не пізніше наступного дня після його прийняття видається представнику партії (блоку) у Центральній виборчій комісії.

3. Відмова в реєстрації кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку), через невідповідне оформлення поданих партією (блоком) документів, передбачених частиною першою статті 58 цього Закону, не виключає повторного подання партією (блоком) заяви про реєстрацію кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку). Така заява з виправленими відповідно до вимог цього Закону документами повинна бути подана до Центральної виборчої комісії не пізніше ніж за сімдесят п'ять днів до дня виборів. Остаточне рішення щодо реєстрації кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку), Центральна виборча комісія приймає не пізніше ніж за сімдесят один день до дня виборів.

4. Якщо внаслідок відмови Центральної виборчої комісії в реєстрації включених до виборчого списку кандидатів у депутати або подальшого скасування реєстрації кандидатів у депутати Центральною виборчою комісією кількість кандидатів у депутати у відповідному виборчому списку партії (блоку) залишилася меншою від мінімальної кількості кандидатів у депутати, встановленої частиною першою статті 57 цього Закону, Центральна виборча комісія приймає рішення про відмову в реєстрації або скасування реєстрації усіх кандидатів у депутати, включених до такого виборчого списку партії (блоку).

5. Рішення Центральної виборчої комісії про скасування реєстрації кандидата у депутати, яке не було оскаржене, набирає чинності після закінчення строку його оскарження.

Стаття 63. Зміни у складі виборчого блоку партій

1. Партія, що входить до блоку, може не пізніше ніж за тридцять п'ять днів до дня виборів прийняти рішення про її вихід із складу блоку. Таке рішення приймається з'їздом (зборами, конференцією) партії в порядку, передбаченому її статутом. Рішення про вихід партії із складу блоку та витяг з протоколу з'їзду (зборів, конференції) про вихід партії із складу блоку, підписані керівником партії, головуючим на з'їзді (зборах, конференції) та скріплені печаткою партії, протягом трьох днів з дня проведення з'їзду (зборів, конференції) подаються до Центральної виборчої комісії та керівного органу блоку.

2. Вихід партії із складу блоку, до якого входить більше ніж дві партії, не впливає на статус блоку як суб'єкта виборчого процесу незалежно від кількості партій, які в ньому залишилися. Назва партії, яка вийшла із складу блоку, виключається у виборчих бюлетенях та в іншій виборчій документації з переліку назв партій, що входять до блоку.

3. У разі виходу партії із складу блоку, до якого входять дві партії, правонаступником блоку — суб'єктом виборчого процесу залишається партія, яка не прийняла рішення про вихід з блоку. При цьому у виборчих бюлетенях та в іншій виборчій документації замість назви блоку зазначається назва партії — правонаступника блоку.

4. Якщо рішення, передбачене частиною першою цієї статті, прийнято не пізніше ніж за дев'яносто днів до дня виборів, партія, що вийшла із складу блоку, має право висунути кандидатів у депутати в порядку та у строки, передбачені цим Законом.

5. Якщо рішення, передбачене частиною першою цієї статті, прийнято пізніше ніж за дев'яносто днів до дня виборів, партія, що вийшла із складу блоку, втрачає статус суб'єкта виборчого процесу.

6. На підставі рішення, передбаченого частиною першою цієї статті, Центральна виборча комісія приймає рішення про виключення з виборчого списку блоку (партії — правонаступника блоку) осіб — членів партії, що прийняла рішення про вихід із складу блоку, або про скасування реєстрації кандидатів у депутати — членів цієї партії.

7. Партії, що входять до блоку, можуть не пізніше ніж за тридцять п'ять днів до дня виборів прийняти рішення про розпуск виборчого блоку. Такі рішення приймаються з'їздами (зборами, конференціями) кожної партії, яка входить до блоку. Рішення про розпуск блоку та витяги із протоколів з'їздів (зборів, конференцій) кожної партії про розгляд питання про розпуск блоку, підписані керівником партії, головуючим на з'їзді (зборах, конференції) та засвідчені печаткою партії, протягом трьох днів з дня проведення з'їзду (зборів, конференції) подаються до Центральної виборчої комісії.

8. Якщо рішення, передбачені частиною сьомою цієї статті, прийнято не пізніше ніж за дев'яносто днів до дня виборів, кожна з партій, що входила до складу блоку, має право висунути кандидатів у депутати в порядку та у строки, передбачені цим Законом.

9. Якщо рішення, передбачені частиною сьомою цієї статті, прийнято пізніше ніж за дев'яносто днів до дня виборів, партії, що входили до складу блоку, втрачають статус суб'єктів виборчого процесу.

10. Якщо рішення, передбачені частиною сьомою цієї статті, прийнято до реєстрації кандидатів у депутати, включених до виборчого списку блоку, Центральна виборча комісія не розглядає питання про їх реєстрацію. Якщо зазначені рішення прийнято після реєстрації кандидатів у депутати, включених до виборчого списку блоку, Центральна виборча комісія на підставі цих рішень скасовує реєстрацію всіх кандидатів у депутати, включених до виборчого списку блоку.

Стаття 64. Скасування реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати

1. Центральна виборча комісія не пізніше ніж за три дні до дня виборів приймає рішення про скасування реєстрації окремого кандидата у депутати, включеного до виборчого списку партії (блоку), з виключенням його з виборчого списку в разі:

1) звернення кандидата у депутати після його реєстрації із письмовою заявою про відмову балотуватися;

2) звернення партії (блоку) не пізніш як за п'ятнадцять днів до дня виборів про скасування рішення щодо реєстрації кандидата у депутати відповідно до рішення, прийнятого у порядку, передбаченому статутом партії (угодою про утворення блоку);

3) виникнення підстав, передбачених частиною шостою статті 63 цього Закону;

4) припинення громадянства України кандидата у депутати;

5) вибуття кандидата у депутати за межі України на проживання чи з метою отримання політичного притулку;

6) визнання кандидата у депутати недієздатним;

7) набрання щодо кандидата у депутати законної сили обвинувальним вироком суду за вчинення умисного злочину;

8) включення кандидата у депутати до кількох виборчих списків партій (блоків) за наявності його письмових заяв про згоду балотуватися від цих партій (блоків);

9) виявлення Центральною виборчою комісією обставин, які позбавляють особу, висунуту кандидатом у депутати, права бути обраною депутатом відповідно до статті 9 цього Закону;

10) повторне вчинення кандидатом у депутати діяння, за яке йому було оголошено попередження відповідно до частини четвертої цієї статті.

2. Центральна виборча комісія не пізніше ніж за десять днів до дня виборів приймає рішення про скасування реєстрації всіх кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку), в разі виявлення після реєстрації підстав, передбачених частиною четвертою статті 62 цього Закону, або виникнення підстав, передбачених частиною десятою статті 63 цього Закону. Після прийняття такого рішення відповідна партія (блок) втрачає статус суб'єкта виборчого процесу.

3. У разі прийняття рішення, зазначеного у частині другій цієї статті, після виготовлення виборчих бюлетенів Центральна виборча комісія приймає рішення про передрук виборчих бюлетенів або про внесення до виборчих бюлетенів змін у порядку, встановленому частинами сьомою чи восьмою статті 79 цього Закону.

4. Центральна виборча комісія оголошує партії (блоку) або окремому кандидатові у депутати попередження, що оприлюднюється в загальнодержавних засобах масової інформації, у разі:

1) встановлення судом при розгляді виборчого спору в порядку, передбаченому законом, факту підкупу виборців або членів виборчих комісій кандидатом у депутати, партією (блоком), яка висунула кандидатів у депутати, представником партії (блоку) у Центральній виборчій комісії, уповноваженою особою партії (блоку) чи посадовою особою партії (партії, що входить до блоку), а також іншою особою за дорученням партії (блоку), що висунула кандидатів у депутати;

2) встановлення судом при розгляді виборчого спору в порядку, передбаченому законом, факту надання під час виборчого процесу виборцям, закладам, установам, організаціям або членам виборчих комісій грошей чи безоплатно або на пільгових умовах товарів (крім товарів, що містять візуальні зображення назви, символіки, прапору партії (партії, що входить до складу блоку; блоку), за умови, що вартість таких товарів не перевищує три відсотки мінімального розміру заробітної плати), робіт, послуг, цінних паперів, кредитів, лотерей, інших матеріальних цінностей (непрямого підкупу) організацією, засновником, власником або членом керівного органу якої є кандидат у депутати, партія, яка висунула кандидатів у депутати (одна з партій, яка входить до блоку, що висунув кандидатів у депутати), або посадова особа цієї партії;

3) встановлення судом при розгляді виборчого спору в порядку, передбаченому законом, факту використання кандидатом у депутати, партією (блоком) при фінансуванні передвиборної агітації крім коштів виборчого фонду партії (блоку) інших коштів;

4) встановлення судом при розгляді виборчого спору, що кандидат у депутати, який займає посаду, в тому числі за сумісництвом, в органах виконавчої влади чи в органах місцевого самоврядування, на державних чи комунальних підприємствах, у закладах, установах, організаціях, у військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, залучав або використовував для проведення передвиборної агітації підлеглих йому осіб, службовий транспорт, зв'язок, устаткування, приміщення, інші об'єкти та ресурси за місцем роботи (зловживання службовим становищем);

5) у разі порушення партією (блоком), кандидатом у депутати обмежень щодо проведення передвиборної агітації, у тому числі за проведення агітації під час виборчого процесу поза строками, встановленими статтею 65 цього Закону.

5. Центральна виборча комісія розглядає питання про скасування реєстрації кандидата у депутати чи про оголошення йому або партії (блоку) попередження у присутності кандидата у депутати чи представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії. Про час розгляду цього питання вказані особи повідомляються не пізніш як напередодні розгляду. У разі відсутності зазначених осіб на засіданні без поважних причин, а при розгляді цього питання менш як за три дні до дня виборів — з будь-якої причини, це питання розглядається Центральною виборчою комісією за відсутності вказаних осіб.

6. У випадках порушень, передбачених частиною четвертою цієї статті, чи інших порушень, за які законом встановлено кримінальну або адміністративну відповідальність, Центральна виборча комісія повідомляє відповідні правоохоронні органи для перевірки і реагування відповідно до закону.

7. Центральна виборча комісія доводить до відома партії (блоку), кандидата у депутати рішення про скасування реєстрації кандидата (кандидатів) у депутати або про оголошення попередження не пізніш як наступного дня з дня його прийняття та надає представнику партії (блоку) у Центральній виборчій комісії або кандидатові у депутати копію цього рішення у той же строк. Якщо вказане рішення прийнято в останній день перед днем виборів, копія такого рішення видається зазначеним особам невідкладно.

8. У разі смерті кандидата у депутати або визнання його безвісно відсутнім Центральна виборча комісія оголошує його таким, що вибув з балотування, та виключає його з відповідного виборчого списку.

Розділ VIII. ПЕРЕДВИБОРНА АГІТАЦІЯ

Стаття 65. Строки проведення передвиборної агітації

1. Партія (блок), кандидати у депутати мають право розпочати свою передвиборну агітацію з моменту прийняття Центральною виборчою комісією рішення про реєстрацію кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку).

2. Передвиборна агітація закінчується о 24 годині останньої п'ятниці перед днем виборів.

3. Передвиборна агітація напередодні дня виборів та в день виборів забороняється. У цей же час забороняються проведення масових акцій (зборів, мітингів, походів, демонстрацій, пікетів) від імені партії (блоку) — суб'єкта виборчого процесу, розповсюдження агітаційних матеріалів, а також публічні оголошення про підтримку партією (блоком) чи окремими кандидатами у депутати проведення концертів, вистав, спортивних змагань, демонстрації фільмів та телепередач чи інших публічних заходів.

Стаття 66. Форми і засоби передвиборної агітації

1. Передвиборна агітація може здійснюватися в будь-яких формах і будь-якими засобами, що не суперечать Конституції України та законам України. Громадяни України мають право вільно і всебічно обговорювати передвиборні програми партій (блоків), політичні, ділові та особисті якості кандидатів у депутати, вести агітацію за або проти партій (блоків), кандидатів у депутати.

2. Передвиборна агітація може проводитися у таких формах:

1) проведення зборів громадян, інших зустрічей з виборцями;

2) проведення мітингів, походів, демонстрацій, пікетів;

3) проведення публічних дебатів, дискусій, «круглих столів», прес-конференцій стосовно положень передвиборних програм та політичної діяльності партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу чи кандидатів у депутати;

4) оприлюднення в друкованих та аудіовізуальних (електронних) засобах масової інформації політичної реклами, виступів, інтерв'ю, нарисів, відеофільмів, аудіо- та відеокліпів, інших публікацій та повідомлень;

5) розповсюдження виборчих листівок, плакатів та інших друкованих агітаційних матеріалів чи друкованих видань, в яких розміщено матеріали передвиборної агітації;

6) розміщення друкованих агітаційних матеріалів чи політичної реклами на носіях зовнішньої реклами;

7) проведення концертів, вистав, спортивних змагань, демонстрації фільмів та телепередач чи інших публічних заходів за підтримки партії (блоку) — суб'єкта виборчого процесу чи кандидата у депутати, а також оприлюднення інформації про таку підтримку;

8) публічні заклики голосувати за чи проти партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу або публічні оцінки діяльності цих партій (блоків) чи кандидатів у депутати;

9) в інших формах, що не суперечать Конституції України та законам України.

3. Політична реклама — це будь-які не заборонені законами України друковані, усні, звукові та аудіовізуальні види і форми ідейного впливу на людей, що мають на меті прямо або опосередковано привернути увагу до суб'єктів виборчого процесу, сформувати у суспільстві та у свідомості громадян позитивне або негативне ставлення до них або спрямувати політичну поведінку громадян і соціальних груп у їх ставленні до суб'єктів виборчого процесу під час виборів, у тому числі інформаційні повідомлення про заходи, що проводяться або підтримуються із вказаною метою. Час мовлення, відведений на політичну рекламу на радіо та телебаченні, не може перевищувати 20 відсотків фактичного обсягу мовлення протягом астрономічної доби телерадіоорганізацією будь-якої форми власності.

4. Фінансова підтримка партією (блоком) — суб'єктом виборчого процесу чи кандидатом у депутати проведення концертів, вистав, спортивних змагань, демонстрацій фільмів, телепередач чи інших заходів може здійснюватися лише за рахунок коштів виборчого фонду відповідної партії (блоку).

5. Офіційні повідомлення в період виборчого процесу про дії кандидатів у депутати, пов'язані з виконанням ними посадових (службових) повноважень, передбачених Конституцією України або законами України, і підготовлені у порядку, передбаченому Законом України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації», не належать до передвиборної агітації. Такі офіційні повідомлення не повинні містити коментарів агітаційного характеру, а також відео-, аудіозаписів, кінозйомок, фотоілюстрацій про дії зазначених осіб як кандидатів у депутати.

6. Передвиборна агітація здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення виборів депутатів для цілей, визначених цим Законом, та коштів виборчих фондів партій (блоків). Використання власних коштів кандидатів у депутати чи коштів з інших джерел для проведення передвиборної агітації, у тому числі з ініціативи виборців, забороняється.

7. Передвиборна агітація за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення виборів депутатів, здійснюється з додержанням принципу рівних умов щодо надання партіям (блокам) — суб'єктам виборчого процесу однакових друкованих площ у друкованих засобах масової інформації та однакового ефірного часу на радіо і телебаченні.

8. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування за зверненням відповідної окружної виборчої комісії надають приміщення, придатні для проведення публічних заходів передвиборної агітації, які організовує окружна виборча комісія. При цьому окружна виборча комісія зобов'язана забезпечити рівні можливості для всіх партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу. Оплата використання наданих приміщень здійснюється в порядку, встановленому статтею 54 цього Закону.

9. Партія (блок) — суб'єкт виборчого процесу має право на договірній основі за рахунок коштів виборчого фонду партії (блоку) орендувати будинки і приміщення усіх форм власності для проведення зборів, мітингів, дебатів, дискусій та інших публічних заходів передвиборної агітації.

10. Партія (блок) повідомляє про час і місце проведення запланованих публічних заходів передвиборної агітації відповідну окружну виборчу комісію.

11. У разі якщо будинок (приміщення) незалежно від форми власності було надано для проведення передвиборного публічного заходу чи передвиборної агітації одній партії (блоку), власник (володар, користувач) цього будинку (приміщення) не має права відмовити в його наданні на тих же умовах іншій партії (блоку) — суб'єкту виборчого процесу. Зазначена вимога не стосується приміщень, що перебувають у власності чи постійному користуванні партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу.

Стаття 67. Інформаційні плакати та матеріали передвиборної агітації

1. Центральна виборча комісія за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення виборів депутатів, не пізніш як за тридцять п'ять днів до дня виборів забезпечує виготовлення інформаційних плакатів партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу. Ці плакати повинні містити передвиборні програми партій (блоків), подані ними при реєстрації кандидатів у депутати, виборчий список партії (блоку) із зазначенням прізвища, імені, по батькові, року народження, посади (заняття), місця роботи та проживання, партійності включених до нього кандидатів у депутати, а також фотографії перших п'яти кандидатів у депутати. Форма, розмір та поліграфічне виконання інформаційних плакатів встановлюються Центральною виборчою комісією.

2. Центральна виборча комісія погоджує з представником партії (блоку) у Центральній виборчій комісії текст та поліграфічне виконання інформаційного плаката.

3. Центральна виборча комісія забезпечує виготовлення однакової кількості інформаційних плакатів партій (блоків) із розрахунку не менш як по п'ять примірників кожного плаката на кожну виборчу дільницю. Виготовлені інформаційні плакати партій (блоків) із розрахунку не менш як по три примірники кожного плаката на кожну виборчу дільницю в установленому Центральною виборчою комісією порядку передаються відповідним виборчим комісіям, решта — відповідному представнику партії (блоку) у Центральній виборчій комісії.

4. Інформаційні плакати передаються відповідним виборчим комісіям та представникам партій (блоків) не пізніш як за двадцять днів до дня виборів.

5. Партія (блок) — суб'єкт виборчого процесу на власний розсуд може виготовляти матеріали передвиборної агітації за рахунок і в межах коштів виборчого фонду партії (блоку). Партія може виготовляти друкований матеріал своєї передвиборної агітації (передвиборної агітації блоку, до якого вона входить) із застосуванням обладнання, що їй належить. Відомості, що містяться у цих матеріалах, повинні відповідати вимогам закону.

6. Партія (блок) — суб'єкт виборчого процесу зобов'язана подати по одному примірнику кожного друкованого матеріалу передвиборної агітації, виготовленого за рахунок коштів виборчого фонду партії (блоку) та із застосуванням обладнання, що їй належить, не пізніш як через п'ять днів з дня його виготовлення до Центральної виборчої комісії.

7. Друковані матеріали передвиборної агітації повинні містити відомості про установу, що здійснила друк, або вказівку, що друк здійснено з використанням обладнання, що належить партії, їх тираж, інформацію про осіб, відповідальних за випуск.

8. Місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування не пізніш як за сто днів до дня виборів відводять місця та обладнують стенди, дошки оголошень у людних місцях для розміщення матеріалів передвиборної агітації.

Стаття 68. Загальний порядок використання засобів масової інформації

1. Передвиборна агітація з використанням засобів масової інформації усіх форм власності проводиться з дотриманням принципу рівних умов та в порядку, передбаченому цим Законом.

2. Передвиборна агітація у засобах масової інформації, у тому числі політична реклама, повинні здійснюватися у формах та з дотриманням вимог, встановлених цією статтею та статтями 66, 69 — 71 цього Закону.

3. Партія (блок) — суб'єкт виборчого процесу має право користуватися засобами масової інформації державної та комунальної форми власності за рахунок та в межах коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення виборів депутатів, на умовах, передбачених цим Законом.

4. Порядок надання ефірного часу та друкованих площ за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів, встановлюється Центральною виборчою комісією не пізніш як за сто днів до дня виборів.

5. Передвиборна агітація в засобах масової інформації усіх форм власності за рахунок коштів виборчого фонду партії (блоку) здійснюється на умовах рівної оплати за одиницю ефірного часу чи друкованої площі.

6. Розцінки вартості одиниці друкованої площі та одиниці ефірного часу для проведення передвиборної агітації за рахунок коштів виборчих фондів партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу встановлюються відповідним засобом масової інформації не пізніш як за сто тридцять днів до дня виборів у розмірі, що не може перевищувати розміру середньоарифметичного значення ціни за комерційну рекламу (рекламу, розповсюдження якої має на меті отримання прибутку) за перші три квартали року, що передує року проведення виборів депутатів. При цьому засоби масової інформації можуть розрахувати такі розцінки вартості одиниці друкованої площі чи ефірного часу окремо для робочих днів і окремо для вихідних та святкових днів, а також окремо для різних за кількістю потенційної аудиторії періодів ефірного часу чи друкованої площі.

7. Засоби масової інформації, зареєстровані після 1 квітня року, що передує року проведення чергових виборів народних депутатів України, встановлюють розцінки вартості одиниці друкованої площі чи ефірного часу на підставі даних за весь період їх діяльності в порядку, встановленому частиною шостою цієї статті. Розміри розцінок таких засобів масової інформації не можуть перевищувати розмірів розцінок відповідно газети «Голос України» (для друкованих засобів масової інформації) та Національної телекомпанії України, Національної радіокомпанії України (для телерадіоорганізацій).

8. Загальнодержавні засоби масової інформації офіційно надсилають встановлені відповідно до вимог частини шостої або сьомої цієї статті розцінки вартості одиниці друкованої площі чи ефірного часу до Центральної виборчої комісії не пізніш як за сто десять днів до дня виборів, а регіональні та місцеві засоби масової інформації — окружним виборчим комісіям не пізніш як через п'ять днів після їх утворення. Розцінки вартості одиниці друкованої площі та одиниці ефірного часу для проведення передвиборної агітації не можуть змінюватися протягом виборчого процесу. Засіб масової інформації не може надавати знижки чи встановлювати надбавки на оплату друкованої площі чи ефірного часу партіям (блокам) — суб'єктам виборчого процесу.

9. Засіб масової інформації, який надав ефірний час або друковану площу одній партії (блоку) — суб'єкту виборчого процесу, не може відмовити у наданні ефірного часу чи друкованої площі на тих же умовах іншій партії (блоку) — суб'єкту виборчого процесу. Засіб масової інформації може відмовити у наданні ефірного часу чи друкованої площі партії (блоку) — суб'єкту виборчого процесу в разі, якщо надані для поширення матеріали суперечать частині п'ятій статті 71 цього Закону.

10. Засоби масової інформації у разі оприлюднення результатів опитування громадської думки, пов'язаного з виборами депутатів, зобов'язані зазначити організацію, що проводила опитування, час його проведення, кількість опитаних, метод збору інформації, точне формулювання питання, статистичну оцінку можливої похибки.

11. Вимоги, встановлені частинами п'ятою — дев'ятою цієї статті, не поширюються на засоби масової інформації, засновниками (власниками) яких є партії — суб'єкти виборчого процесу (партії, що входять до блоку — суб'єкта виборчого процесу).

12. Висвітлення виборчого процесу в засобах масової інформації всіх форм власності у формі інформаційних повідомлень, новин тощо здійснюється без коментарів і оцінок, виключно на засадах об'єктивності, неупередженості та збалансованості.

Стаття 69. Порядок використання електронних (аудіовізуальних) засобів масової інформації

1. Телерадіоорганізації усіх форм власності зобов'язані не пізніше ніж за сто десять днів до дня виборів депутатів опублікувати в друкованих засобах масової інформації розцінки вартості однієї хвилини (секунди) ефірного часу. Телерадіоорганізації, які ведуть мовлення на загальнонаціональних каналах, здійснюють таку публікацію в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», регіональні та місцеві телерадіоорганізації — у відповідних регіональних та місцевих друкованих засобах масової інформації державної чи комунальної форми власності.

2. Ефірний час для проведення передвиборної агітації за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення виборів, надається телерадіоорганізаціями державної та комунальної форми власності між дев'ятнадцятою і двадцять другою годинами.

3. Час мовлення (розклад мовлення) телерадіоорганізацій, які мають ліцензії Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення на право користування загальнонаціональними каналами мовлення, змінюється (без зміни обсягу мовлення) на час розповсюдження програм передвиборної агітації за рахунок коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку і проведення виборів, під час виборчого процесу з метою забезпечення регіональним телерадіоорганізаціям державної та комунальної форми власності можливостей поширення таких програм у відповідних регіонах.

4. Телерадіоорганізації надають кожній партії (блоку) — суб'єкту виборчого процесу ефірний час для проведення передвиборної агітації за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів, у загальному обсязі не менше 60 хвилин на загальнонаціональному телеканалі та 60 хвилин на загальнонаціональному радіоканалі, а також по 20 хвилин на регіональних телеканалах та по 20 хвилин на регіональних радіоканалах у кожному з регіонів. Цей час партії (блоку) надається на кожному із зазначених каналів у двох рівних частках від загального обсягу виділеного часу.

5. Впродовж 20 хвилин до і після теле-, радіотрансляції передвиборної агітаційної теле-, радіопрограми партії (блоку) забороняється на тому ж каналі мовлення в будь-якій формі коментувати чи оцінювати зміст передвиборної агітаційної програми, давати будь-яку інформацію щодо цієї партії (блоку), висунутих нею кандидатів у депутати.

6. Попередній розклад ефірного часу трансляції передвиборних агітаційних теле-, радіопрограм із зазначенням дати і часу виходу їх в ефір (без зазначення конкретних учасників програм) складається загальнонаціональними та регіональними телерадіоорганізаціями державної та комунальної форми власності, з якими укладено угоди на розповсюдження матеріалів передвиборної агітації партій (блоків) за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів, під час виборчого процесу. Такий розклад надсилається відповідно до Центральної виборчої комісії чи окружної виборчої комісії не пізніш як за п'ятдесят сім днів до дня виборів.

7. Черговість надання партіям (блокам) — суб'єктам виборчого процесу ефірного часу на радіо та телебаченні в межах розкладу, зазначеного у частині шостій цієї статті, визначається не пізніш як за п'ятдесят три дні до дня виборів за результатами жеребкувань, що проводяться відповідно Центральною виборчою комісією, однією з окружних виборчих комісій за рішенням Центральної виборчої комісії у кожному з регіонів, за участю відповідно представників партій (блоків) у Центральній виборчій комісії або відповідних уповноважених осіб партій (блоків).

8. Результати жеребкування, проведеного відповідно до частини сьомої цієї статті та складений за його підсумком розклад ефірного часу із зазначенням передвиборних агітаційних теле-, радіопрограм, конкретної дати і часу виходу їх в ефір за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів, публікуються відповідно в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», місцевих друкованих засобах масової інформації державної та комунальної форми власності у триденний строк з дня затвердження їх Центральною виборчою комісією чи відповідною окружною виборчою комісією.

9. Оплата наданого партії (блоку) ефірного часу здійснюється Центральною виборчою комісією чи відповідною окружною виборчою комісією згідно із затвердженими ними кошторисами в межах коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів, та за угодами, що укладаються відповідно між Центральною виборчою комісією і Національною телекомпанією України, Національною радіокомпанією України, між окружною виборчою комісією і регіональною телерадіоорганізацією державної чи комунальної форми власності.

10. Ефірний час за рахунок коштів виборчого фонду партії (блоку) надається партії (блоку) на підставі угоди, що укладається від імені партії (блоку) розпорядником поточного рахунку виборчого фонду партії (блоку) з телерадіоорганізацією будь-якої форми власності. Без укладення такої угоди та надходження коштів на рахунок телерадіоорганізації надання ефірного часу партії (блоку) забороняється.

11. Телерадіоорганізації зобов'язані здійснювати аудіо-, відеозаписи усіх передач, що містять передвиборну агітацію, і зберігати їх протягом тридцятиденного строку з дня офіційного оприлюднення результатів виборів.

12. Телерадіоорганізації усіх форм власності за письмовими запитами Центральної виборчої комісії, Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення зобов'язані надавати всю інформацію про виділення ефірного часу партії (блоку) для проведення передвиборної агітації, а в разі необхідності — копії відповідних угод, платіжних документів і передач у запису на плівці та інших носіях інформації.

13. Замовниками політичної реклами під час виборчої кампанії для демонстрації телерадіоорганізаціями можуть бути тільки партії (блоки) — суб'єкти виборчого процесу. Протягом демонстрації політичної реклами обов'язково демонструється повна назва її замовника у формі текстового повідомлення, яке має займати не менше п'ятнадцяти відсотків площі екрану і бути виконане контрастним кольором до фону та бути сприйнятним для глядача.

Стаття 70. Порядок використання друкованих засобів масової інформації

1. Партія (блок) — суб'єкт виборчого процесу має право за рахунок і в межах коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів, опублікувати в однаковому для всіх партій (блоків) поліграфічному виконанні в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», а також в одному з регіональних (місцевих) друкованих засобів масової інформації державної чи комунальної форми власності кожного з регіонів свою передвиборну програму обсягом не більше семи тисяч восьмисот друкованих знаків. Угода про публікацію вказаних матеріалів з редакціями зазначених засобів масової інформації укладається відповідно Центральною виборчою комісією або окружною виборчою комісією у відповідному регіоні, визначеною згідно з частиною сьомою статті 69 цього Закону.

2. Редакції газет «Голос України» та «Урядовий кур'єр», а також редакції регіональних друкованих засобів масової інформації державної форми власності, з якими відповідні окружні виборчі комісії уклали угоди про опублікування передвиборних програм партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу, зобов'язані надіслати не пізніше ніж за п'ятдесят п'ять днів до дня виборів депутатів до цих виборчих комісій конкретні дати виходу у світ номерів відповідних видань з програмами із зазначенням місця розташування цих програм у кожному номері видання (номери шпальт).

3. Черговість друкування передвиборних програм за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів у засобах масової інформації, передбачених частиною першою цієї статті, встановлюється не пізніш як за п'ятдесят три дні до дня виборів Центральною виборчою комісією та відповідними окружними виборчими комісіями шляхом жеребкування за участю відповідно представників партій (блоків) у Центральній виборчій комісії або уповноважених осіб партій (блоків) у відповідному територіальному виборчому окрузі.

4. Результати жеребкування щодо черговості друкування передвиборних програм партій (блоків) оприлюднюються відповідно у газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр», у регіональних (місцевих) друкованих засобах масової інформації державної чи комунальної форми власності у триденний строк після дня їх затвердження Центральною виборчою комісією чи відповідною окружною виборчою комісією.

5. Партія (блок) — суб'єкт виборчого процесу має право за рахунок коштів свого виборчого фонду публікувати агітаційні матеріали в друкованих засобах масової інформації будь-яких форм власності, що видаються в Україні, за винятком засобів масової інформації, зазначених у частині дев'ятнадцятій статті 71 цього Закону.

6. Матеріали передвиборної агітації, зазначені у частині п'ятій цієї статті, публікуються на підставі угоди, що укладається від імені партії (блоку) розпорядником поточного рахунку виборчого фонду партії (блоку) з редакцією (видавцем) друкованого засобу масової інформації. Без укладення угоди та надходження коштів на рахунок редакції (видавця) друкованого засобу масової інформації публікація цих матеріалів забороняється. Ця вимога не застосовується до засобу масової інформації, засновником (власником) якого є партія — суб'єкт виборчого процесу (партія, що входить до складу блоку — суб'єкта виборчого процесу).

7. Редакції (видавці) друкованих засобів масової інформації усіх форм власності за письмовими запитами Центральної виборчої комісії зобов'язані надавати їй усю інформацію про використання друкованої площі для розміщення агітаційних матеріалів партій (блоків), а в разі необхідності — надсилати їй копії відповідних угод, платіжних документів, а також відповідні публікації.

Стаття 71. Обмеження щодо ведення передвиборної агітації

1. Участь у передвиборній агітації забороняється:

1) іноземцям та особам без громадянства, у тому числі через журналістську діяльність чи у формі участі у концертах, виставах, спортивних змаганнях, інших публічних заходах, що проводяться на підтримку чи за підтримки партії (блоку) — суб'єкта виборчого процесу чи кандидата у депутати;

2) органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, правоохоронним органам і судам;

3) посадовим і службовим особам органів, зазначених у пункті 2 цієї частини, крім випадків, коли відповідна посадова чи службова особа є кандидатом у депутати;

4) членам виборчих комісій протягом строку їх повноважень у відповідних виборчих комісіях.

2. У військових частинах (формуваннях) та в установах кримінально-виконавчої системи передвиборна агітація обмежується. Відвідання військових частин (формувань) та установ кримінально-виконавчої системи окремими кандидатами у депутати чи уповноваженими особами партій (блоків) забороняється. Зустрічі цих осіб з виборцями організовуються відповідною окружною виборчою комісією спільно з командиром військової частини (формування) або керівником установи кримінально-виконавчої системи з обов'язковим повідомленням не пізніш як за три дні до дня зустрічі всіх уповноважених осіб партій (блоків) у відповідному територіальному виборчому окрузі.

3. Забороняється використання приміщень органів державної влади та органів місцевого самоврядування для проведення передвиборної агітації за рахунок коштів виборчих фондів партій (блоків).

4. Забороняється розміщення агітаційних матеріалів та політичної реклами на будинках і в приміщеннях органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

5. Поширення у будь-якій формі матеріалів, що містять заклики до ліквідації незалежності України, зміни конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підриву її безпеки, незаконного захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства та розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення, забороняється.

6. Засобам масової інформації, їх посадовим та службовим особам і творчим працівникам під час виборчого процесу у своїх матеріалах і передачах, не обумовлених угодами, укладеними відповідно до вимог частини десятої статті 69 і частини шостої статті 70 цього Закону, забороняється агітувати за або проти партій (блоків), висунутих ними кандидатів у депутати, надавати їм перевагу в будь-якій формі.

7. Забороняється розміщення політичної реклами в одному блоці з комерційною чи соціальною рекламою.

8. Розміщення носіїв політичної реклами, а також розповсюдження політичної реклами через радіотрансляційні або інші мережі сповіщання пасажирів, у транспортних засобах громадського користування, на станціях метрополітену, вокзалах, портах та аеропортах забороняється.

9. Забороняється розповсюдження завідомо неправдивих або наклепницьких відомостей про партію (блок) — суб'єкта виборчого процесу або про кандидата у депутати.

10. У разі порушення засобами масової інформації вимог частин п'ятої та дев'ятої цієї статті за поданням Центральної виборчої комісії або відповідної окружної виборчої комісії засобам масової інформації тимчасово (до закінчення виборчого процесу) у встановленому законом порядку зупиняється дія ліцензії або випуск (друк). У разі інших порушень засобом масової інформації вимог цього Закону тимчасове зупинення дії ліцензії або випуску (друку) здійснюється виключно за рішенням суду.

11. Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення своїм рішенням припиняє трансляцію на території України, в тому числі операторами телекомунікацій, іноземних телеканалів, у діяльності яких порушується норма щодо заборони громадянам іноземних держав, особам без громадянства ведення передвиборної агітації через журналістську діяльність або в діяльності яких містяться заклики до ліквідації незалежності України, зміни конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності України, підриву її безпеки, незаконного захоплення державної влади, пропаганда війни, насильства та розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на права і свободи людини, здоров'я населення.

12. Партія (блок) — суб'єкт виборчого процесу, кандидат у депутати мають право звернутися до засобу масової інформації, що оприлюднив інформацію, яку партія (блок) або кандидат вважають недостовірною, з вимогою опублікувати їх відповідь. Засіб масової інформації, що оприлюднив відповідний матеріал, не пізніш як через три дні після дня звернення з вимогою про відповідь, але не пізніш останнього дня перед днем виборів зобов'язаний надати партії (блоку), кандидату у депутати, щодо яких поширено недостовірну інформацію, можливість оприлюднити відповідь: надати такий самий ефірний час відповідно на телебаченні чи радіо або опублікувати в друкованому засобі масової інформації наданий партією (блоком) чи кандидатом матеріал, який повинен бути набраний таким самим шрифтом і розміщений під рубрикою «відповідь» на тому ж місці шпальти в обсязі не меншому, ніж обсяг повідомлення, що спростовується. Відповідь повинна містити посилання на відповідну публікацію в друкованому засобі масової інформації, передачу на телебаченні, радіо та на факти, що спростовуються. Відповідь, опублікована в останній день перед днем виборів, не повинна містити прямих закликів до голосування за або проти певної партії (блоку). Відповідь має бути оприлюднена без додатків, коментарів та скорочень і здійснюватися за рахунок засобу масової інформації. Відповідь на відповідь не надається.

13. Забороняється проводити передвиборну агітацію, що супроводжується наданням виборцям, закладам, установам, організаціям коштів або безоплатно чи на пільгових умовах товарів (крім товарів, що містять візуальні зображення назви, символіки, прапору партії (партії, що входить до складу блоку; блоку), за умови, що вартість таких товарів не перевищує три відсотки мінімального розміру заробітної плати), послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів, інших матеріальних цінностей. Така передвиборна агітація або надання виборцям, закладам, установам, організаціям коштів або безоплатно чи на пільгових умовах товарів, послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів, інших матеріальних цінностей, що супроводжується закликами або пропозиціями голосувати або не голосувати за певну партію (блок) або згадуванням назви партії (блоку) чи імені кандидата, вважається непрямим підкупом виборців, зазначеним у пункті 2 частини четвертої статті 64 цього Закону.

14. Центральна виборча комісія забезпечує розміщення в загальнодержавних засобах масової інформації, передбачених цією частиною, роз'яснення щодо заборони надання виборцям, закладам, установам, організаціям, а також виборчим комісіям та їх членам товарів (крім товарів, що містять візуальні зображення назви, символіки, прапору партії (партії, що входить до складу блоку; блоку), за умови, що вартість таких товарів не перевищує три відсотки мінімального розміру заробітної плати), послуг, робіт, цінних паперів, кредитів, лотерейних білетів, інших матеріальних цінностей (непрямого підкупу). Текст роз'яснення затверджується Центральною виборчою комісією і двічі на тиждень друкується в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр» на першій сторінці і транслюється на перших каналах Національної телекомпанії України та Національної радіокомпанії України, починаючи за шістдесят днів до дня виборів за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів.

15. Регіональні (місцеві) телерадіоорганізації державної та комунальної форми власності своїми передачами не повинні перекривати передачі передвиборної агітації партій (блоків), які транслюються на загальнонаціональних каналах мовлення за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів.

16. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань телебачення і радіомовлення спільно з підпорядкованими йому відповідними телерадіоорганізаціями зобов'язаний забезпечити порядок, за яким трансляція передвиборної агітаційної програми однієї партії (блоку) на першому загальнонаціональному телеканалі не повинна збігатися в часі з трансляцією такої програми іншої партії (блоку) на першому загальнонаціональному радіоканалі, якщо ефірний час для обох програм надається за рахунок коштів Державного бюджету України, що виділяються на підготовку і проведення виборів.

17. Включення до інформаційних теле- і радіопрограм (випусків новин) передвиборних агітаційних матеріалів партій (блоків), у тому числі політичної реклами, забороняється. Усі матеріали передвиборної агітації повинні бути відокремленими від інших матеріалів і означені як такі.

18. Забороняється переривати передачі передвиборних програм партій (блоків) рекламою товарів, робіт, послуг та іншими повідомленнями.

19. Забороняється проведення передвиборної агітації в зарубіжних засобах масової інформації, що діють на території України, а також у зареєстрованих в Україні засобах масової інформації, в яких частка зарубіжної власності перевищує п'ятдесят відсотків.

20. Засобам масової інформації усіх форм власності, що діють на території України, забороняється протягом останніх п'ятнадцяти днів перед днем виборів поширювати інформацію про результати опитувань громадської думки щодо партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу.

21. Забороняється розміщення матеріалів передвиборної агітації, політичної реклами, у тому числі повідомлень про перебіг виборчого процесу, на об'єктах культурної спадщини.

22. Кандидатам у депутати, які займають посади, у тому числі за сумісництвом, в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, у правоохоронних органах чи судах, на державних, комунальних підприємствах, у закладах, установах, організаціях, військових частинах (формуваннях), забороняється залучати для передвиборної агітації або використовувати для будь-якої роботи, пов'язаної з проведенням передвиборної агітації, підлеглих їм осіб за місцем роботи чи інших осіб, що перебувають у службовій залежності чи адміністративному підпорядкуванні від них (у робочий час), службовий транспорт, зв'язок, устаткування, приміщення, інші об'єкти та ресурси за місцем роботи, а також використовувати службові чи виробничі наради, збори колективу для проведення передвиборної агітації.

23. Забороняється виготовлення та розповсюдження друкованих передвиборних агітаційних матеріалів, що не містять відомостей про установу, яка здійснила друк, їх тираж, інформацію про осіб, відповідальних за випуск.

24. З часу припинення передвиборної агітації відповідно до частини другої статті 65 цього Закону забороняються проведення агітаційних заходів, розповсюдження передвиборних агітаційних матеріалів у засобах масової інформації, демонстрація агітаційних фільмів чи кліпів, розповсюдження виборчих листівок, плакатів, інших друкованих агітаційних матеріалів чи друкованих видань, в яких розміщено матеріали передвиборної агітації, публічні заклики голосувати за чи проти партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу або публічна оцінка діяльності цих партій (блоків) чи кандидатів у депутати. Передвиборні агітаційні матеріали знімаються з 24 години останньої п'ятниці перед днем виборів відповідними службами місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

25. Забороняється оприлюднення в день виборів результатів опитування виборців щодо їх волевиявлення під час голосування до його закінчення. Способи проведення таких опитувань повинні забезпечувати збереження таємниці голосування опитуваного виборця.

26. Перешкоджання здійсненню права на проведення передвиборної агітації, а також порушення встановленого законом порядку проведення такої агітації тягнуть за собою відповідальність, встановлену законами України.

27. У разі надходження до Центральної виборчої комісії або окружної виборчої комісії заяви, скарги чи іншого повідомлення щодо порушень вимог цієї статті, які мають ознаки вчинення злочину чи адміністративного правопорушення, відповідна виборча комісія невідкладно звертається до відповідних правоохоронних органів щодо перевірки зазначеного повідомлення та реагування відповідно до законів України.

Розділ IX. ГАРАНТІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПАРТІЙ (БЛОКІВ), КАНДИДАТІВ У ДЕПУТАТИ, ОФІЦІЙНИХ СПОСТЕРІГАЧІВ

Стаття 72. Гарантії діяльності партій (блоків) у виборчому процесі

1. Партія (блок), яка висунула кандидатів у депутати, має право делегувати одного представника до Центральної виборчої комісії з правом дорадчого голосу, який уповноважений представляти інтереси партії (блоку) в Центральній виборчій комісії під час виборчого процесу. Кандидатура представника затверджується центральним керівним органом партії (керівним органом блоку).

2. Представником партії (блоку) у Центральній виборчій комісії може бути громадянин України, який має право голосу. Не може бути представником партії (блоку): член виборчої комісії; посадова особа органу виконавчої влади або суду, правоохоронних органів чи органів місцевого самоврядування; військовослужбовець; особа, яка проходить альтернативну (невійськову) службу.

3. Заява про реєстрацію представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії, підписана керівником партії (керівниками партій, що входять до блоку) та скріплена печаткою партії (партій, що входять до блоку), та копія рішення центрального керівного органу партії (керівного органу блоку) про затвердження кандидатури представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії подаються до Центральної виборчої комісії одночасно із заявою про реєстрацію кандидатів у депутати від партії (блоку). У заяві про реєстрацію представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії зазначаються: прізвище, ім'я, по батькові представника партії (блоку), його громадянство, день, місяць і рік народження, місце роботи, займана посада (заняття), місце проживання, номер телефону. До заяви додається письмова згода цієї особи представляти інтереси партії (блоку) в Центральній виборчій комісії.

4. Центральна виборча комісія не пізніше третього робочого дня після надходження документів, зазначених у частині третій цієї статті, реєструє представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії з правом дорадчого голосу та видає йому посвідчення. Форма такого посвідчення встановлюється Центральною виборчою комісією. У разі втрати партією (блоком) статусу суб'єкта виборчого процесу повноваження представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії вважаються припиненими з моменту настання зазначених обставин.

5. Партія (блок) — суб'єкт виборчого процесу може мати не більше п'яти уповноважених осіб у загальнодержавному виборчому окрузі та не більше двох уповноважених осіб у кожному територіальному окрузі. Уповноважена особа партії (блоку) представляє відповідну партію (блок) — суб'єкта виборчого процесу і не є самостійним суб'єктом виборчого процесу. Уповноважена особа партії (блоку) повинна відповідати вимогам, зазначеним у частині другій цієї статті. Список уповноважених осіб партії (блоку) з обов'язковим зазначенням відповідного виборчого округу затверджується центральним керівним органом партії (керівним органом блоку).

6. Повноваження уповноважених осіб партії (блоку) у загальнодержавному виборчому окрузі поширюються також на закордонний виборчий округ.

7. Заява про реєстрацію уповноважених осіб партії (блоку), підписана керівником партії (керівниками партій, що входять до блоку) та скріплена печаткою партії (партій, що входять до блоку), та копія рішення центрального керівного органу партії (керівного органу блоку) про затвердження списку уповноважених осіб партії (блоку) подаються до Центральної виборчої комісії у будь-який час після реєстрації кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку). У заяві про реєстрацію уповноважених осіб партії (блоку) зазначаються: прізвище, ім'я, по батькові кожної уповноваженої особи, відповідний виборчий округ, громадянство уповноваженої особи партії (блоку), день, місяць і рік народження, місце роботи, займана посада (заняття), місце проживання, номер телефону. До заяви додаються письмові згоди цих осіб представляти інтереси партії (блоку) у відповідному виборчому окрузі.

8. Центральна виборча комісія не пізніше третього дня після надходження документів, зазначених у частині сьомій цієї статті, реєструє уповноважених осіб партії (блоку) та видає представникові партії (блоку) у Центральній виборчій комісії їх посвідчення за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. У разі втрати партією (блоком) статусу суб'єкта виборчого процесу повноваження уповноважених осіб партії (блоку) вважаються припиненими з моменту настання зазначеної обставини.

9. Представник партії (блоку) у Центральній виборчій комісії, уповноважена особа партії (блоку) з дня їх реєстрації Центральною виборчою комісією до припинення їх повноважень або закінчення виборчого процесу мають право на звільнення від виробничих або службових обов'язків без збереження заробітної плати за погодженням із власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом.

10. Представник партії (блоку) у Центральній виборчій комісії, уповноважена особа партії (блоку) мають право у будь-який час до дня виборів звернутися до Центральної виборчої комісії із заявою про складення своїх повноважень.

11. Керівний орган партії (блоку), який приймав рішення про затвердження представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії чи уповноваженої особи партії (блоку), у будь-який час до дня виборів може прийняти рішення про відкликання представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії чи уповноваженої особи партії (блоку) та про затвердження іншої кандидатури замість відкликаної. Відповідна заява разом з копією рішення та іншими документами подається до Центральної виборчої комісії у порядку, визначеному частинами третьою і сьомою цієї статті.

12. На підставі заяви, поданої відповідно до частини десятої або одинадцятої цієї статті, не пізніше третього робочого дня після її надходження, але не пізніше дня виборів, а в день виборів — невідкладно Центральна виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії чи уповноваженої особи партії (блоку) та про реєстрацію іншої особи представником партії (блоку) у Центральній виборчій комісії чи уповноваженою особою партії (блоку). Копія рішення невідкладно видається представнику партії (блоку) у Центральній виборчій комісії або надсилається на адресу керівного органу партії (блоку).

13. Посвідчення представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії чи уповноваженої особи партії (блоку), повноваження яких припинено до закінчення виборчого процесу, анулюється і негайно повертається до Центральної виборчої комісії.

14. Представник партії (блоку) у Центральній виборчій комісії має право:

1) бути присутнім на всіх засіданнях Центральної виборчої комісії під час обговорення питань, пов'язаних із виборами депутатів, та брати участь у їх обговоренні з правом дорадчого голосу: отримувати до початку засідання порядок денний та матеріали до питань порядку денного, ставити запитання доповідачу, вносити пропозиції щодо рішення Центральної виборчої комісії;

2) знайомитися із змістом протоколів засідань Центральної виборчої комісії та її рішеннями, отримувати копії цих рішень; у разі своєї відсутності на засіданні знайомитися з документами, на підставі яких приймалися рішення на такому засіданні;

3) невідкладно знайомитися з протоколами, телефонограмами, факсами та іншими офіційними повідомленнями, що надходять до Центральної виборчої комісії від окружних та закордонних дільничних виборчих комісій, про підсумки голосування у відповідному територіальному виборчому окрузі, а також протоколами відповідних дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів на виборчій дільниці, отримувати їх копії;

4) реалізовувати інші права, передбачені цим Законом для представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії.

15. Уповноважена особа партії (блоку):

1) сприяє партії (блоку) в її участі у виборчому процесі, в тому числі у проведенні передвиборної агітації;

2) представляє інтереси партії (блоку) у відносинах з виборчими комісіями (крім Центральної виборчої комісії), органами виконавчої влади, судами, органами місцевого самоврядування, виборцями, іншими суб'єктами виборчого процесу на території відповідного виборчого округу;

3) може брати участь з правом дорадчого голосу в засіданнях виборчих комісій (крім Центральної виборчої комісії) на території відповідного виборчого округу;

4) має право бути присутньою на виборчій дільниці під час голосування та на засіданні дільничної виборчої комісії при підрахунку голосів виборців з урахуванням обмежень, встановлених частиною третьою статті 34 цього Закону;

5) має права офіційного спостерігача від партії (блоку), передбачені частиною сьомою статті 75 цього Закону;

6) має інші права, передбачені цим Законом для уповноваженої особи партії (блоку).

16. На уповноважену особу партії (блоку) поширюються обмеження, встановлені частиною восьмою статті 75 цього Закону.

Стаття 73. Гарантії діяльності кандидатів у депутати

1. Кандидату у депутати, крім кандидата у депутати, який є Президентом України або народним депутатом України, не може бути відмовлено у звільненні на період передвиборної агітації від виконання виробничих або службових обов'язків за місцем роботи з наданням неоплачуваної відпустки.

2. Кандидат у депутати під час виборчого процесу не може бути звільнений з роботи з ініціативи власника підприємства, установи, організації або уповноваженого ним органу, командира військової частини (формування). Кандидат у депутати без його згоди не може бути переведений на іншу роботу, направлений у відрядження, а також призваний на військову або альтернативну (невійськову) службу, навчальні (перевірні) та спеціальні збори військовозобов'язаних.

3. Кандидат у депутати має права уповноваженої особи партії (блоку), передбачені пунктами 1, 4, 5 частини п'ятнадцятої статті 72 цього Закону, які він здійснює у загальнодержавному виборчому окрузі.

Стаття 74. Офіційні спостерігачі

1. У виборчому процесі можуть брати участь офіційні спостерігачі від партій (блоків) — суб'єктів виборчого процесу. Офіційний спостерігач від партії (блоку) є самостійним суб'єктом виборчого процесу.

2. Офіційні спостерігачі від громадських організацій здійснюють спостереження за ходом виборчого процесу в порядку, визначеному цим Законом.

3. Офіційні спостерігачі від іноземних держав та міжнародних організацій можуть вести спостереження за ходом виборчого процесу.

4. Повноваження офіційних спостерігачів починаються з дня їх реєстрації відповідною виборчою комісією у порядку, передбаченому цим Законом, і припиняються після встановлення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів.

5. Виборча комісія, яка зареєструвала офіційного спостерігача, може достроково припинити його повноваження у разі порушення ним законів України. Про дострокове припинення повноважень офіційного спостерігача приймається мотивоване рішення.

Стаття 75. Офіційні спостерігачі від партій (блоків)

1. Офіційним спостерігачем від партії (блоку) — суб'єкта виборчого процесу може бути громадянин України, який має право голосу. Не може бути офіційним спостерігачем від партії (блоку): член виборчої комісії; посадова особа органів виконавчої влади або суду, правоохоронних органів чи органів місцевого самоврядування; військовослужбовець; особа, яка проходить альтернативну (невійськову) службу.

2. Офіційний спостерігач від партії (блоку) в територіальному виборчому окрузі реєструється окружною виборчою комісією за поданням уповноваженої особи партії (блоку) у відповідному територіальному або загальнодержавному виборчому окрузі.

3. У поданні про реєстрацію офіційних спостерігачів зазначаються їх прізвища, імена, по батькові, громадянство, дата народження, місце проживання та адреса житла, місце праці та посада, номери контактних телефонів. До подання додаються заяви про згоду цих осіб бути офіційними спостерігачами від відповідної партії (блоку).

4. Подання про реєстрацію спостерігача від партії (блоку) за підписом уповноваженої особи партії (блоку) вноситься до відповідної окружної виборчої комісії не пізніш як за п'ять днів до дня виборів. Підставою для відмови у реєстрації офіційного спостерігача від партії (блоку) може бути лише порушення положень частин першої — третьої цієї статті.

5. Відповідна окружна виборча комісія здійснює реєстрацію офіційних спостерігачів та видає офіційним спостерігачам від партій (блоків) посвідчення за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, не пізніш як наступного дня після внесення подання.

6. Реєстрацію офіційних спостерігачів від партій (блоків) у закордонному виборчому окрузі здійснює Центральна виборча комісія у порядку, встановленому цією статтею.

7. Офіційний спостерігач від партії (блоку) має право:

1) перебувати на виборчих дільницях під час голосування, спостерігати з будь-якої відстані за діями членів виборчої комісії, у тому числі під час видачі бюлетенів виборцям і підрахунку голосів, не заважаючи членам виборчої комісії фізично;

2) робити фото- та кінозйомки, аудіо- та відеозаписи, не порушуючи при цьому таємниці голосування;

3) бути присутнім при видачі виборчих бюлетенів членам дільничної виборчої комісії, у тому числі для організації голосування виборців за місцем перебування, та при проведенні такого голосування;

4) бути присутнім з дотриманням вимог цього Закону на засіданнях дільничних та окружних виборчих комісій, з урахуванням положень, встановлених частиною третьою статті 34 цього Закону, у тому числі під час підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, встановлення підсумків голосування в територіальному виборчому окрузі;

5) звертатися до відповідної виборчої комісії чи до суду з вимогою про усунення порушень цього Закону в разі їх виявлення;

6) складати акт про виявлення порушення цього Закону, що підписується ним та не менш як двома виборцями, які засвідчують факт цього порушення, із зазначенням їх прізвищ, імен, по батькові, місця проживання та адреси житла, та подавати його з відповідною скаргою до виборчої комісії чи до суду у строки, передбачені статтею 106 цього Закону;

7) вживати необхідних заходів щодо припинення протиправних дій під час голосування та підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці;

8) отримати копії протоколів про передачу виборчих бюлетенів, про підрахунок голосів і встановлення результатів голосування та інших документів у випадках, передбачених цим Законом;

9) реалізовувати інші права, передбачені цим Законом для офіційних спостерігачів від партій (блоків).

8. Офіційний спостерігач від партії (блоку) не має права:

1) безпідставно втручатися в роботу виборчої комісії, чинити дії, що порушують законний хід виборчого процесу або неправомірно заважають членам виборчої комісії здійснювати свої повноваження;

2) заповнювати замість виборця (у тому числі і на його прохання) виборчий бюлетень;

3) бути присутнім при заповненні виборцем виборчого бюлетеня у кабіні (кімнаті) для таємного голосування або іншим чином порушувати таємницю голосування.

9. У разі порушення офіційним спостерігачем від партії (блоку) вимог частини восьмої цієї статті виборча комісія робить йому попередження. У випадку повторного або грубого порушення вимог частини восьмої цієї статті виборча комісія може позбавити його права бути присутнім на своєму засіданні. Таке рішення може бути оскаржене офіційним спостерігачем від партії (блоку) до виборчої комісії вищого рівня або до суду в порядку, передбаченому цим Законом.

10. Уповноважена особа партії (блоку) має право відкликати офіційного спостерігача від цієї партії (блоку), звернувшись з письмовою заявою до відповідної окружної виборчої комісії (а щодо офіційного спостерігача у закордонному виборчому окрузі — до Центральної виборчої комісії) про припинення його повноважень, і подати документи для реєстрації офіційним спостерігачем іншої особи в порядку, встановленому цією статтею.

11. Офіційний спостерігач має право у будь-який час звернутися до окружної виборчої комісії (а щодо офіційного спостерігача у закордонному виборчому окрузі — до Центральної виборчої комісії) із заявою про складення своїх повноважень. На підставі такої заяви окружна виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації офіційного спостерігача, копія якого надається уповноваженій особі партії (блоку) у відповідному окрузі.

Стаття 76. Офіційні спостерігачі від громадських організацій

1. Громадські організації, до статутної діяльності яких належать питання виборчого процесу та спостереження за ним, зареєстровані у встановленому законом порядку не менш як за два роки до дня виборів, мають право за дозволом Центральної виборчої комісії мати офіційних спостерігачів, які ведуть спостереження за перебігом виборчого процесу, в тому числі за голосуванням, підрахунком голосів і встановленням підсумків голосування на будь-якій виборчій дільниці та в територіальному виборчому окрузі.

2. Громадська організація, яка відповідає вимогам, зазначеним у частині першій цієї статті, не пізніше ніж за дев'яносто днів до дня виборів може звернутися до Центральної виборчої комісії з клопотанням про дозвіл мати офіційних спостерігачів під час виборів депутатів. До клопотання, підписаного керівником громадської організації та засвідченого печаткою організації, додаються копія статуту громадської організації, засвідчена в нотаріальному порядку, а також копія свідоцтва про державну реєстрацію громадської організації, засвідчена органом, що видав це свідоцтво, або засвідчена в нотаріальному порядку.

3. Центральна виборча комісія не пізніш як на десятий день з дня отримання клопотання приймає рішення про надання дозволу громадській організації мати офіційних спостерігачів або про відмову в наданні такого дозволу, про що повідомляє громадську організацію наступного дня після дня прийняття відповідного рішення. Підставою для відмови може бути лише порушення громадською організацією вимог, встановлених частинами першою та другою цієї статті. Копія рішення про надання дозволу громадській організації мати офіційних спостерігачів або про відмову в наданні такого дозволу видається уповноваженому представнику громадської організації не пізніше ніж наступного дня після дня прийняття такого рішення. Громадська організація має право оскаржити до суду рішення про відмову в наданні їй дозволу мати офіційних спостерігачів.

4. Центральна виборча комісія не пізніше ніж за сімдесят днів до дня виборів депутатів офіційно публікує у газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр» перелік громадських організацій, яким надано дозвіл мати офіційних спостерігачів на виборах депутатів.

5. На офіційних спостерігачів від громадських організацій поширюються вимоги, встановлені частиною першою статті 75 цього Закону.

6. Офіційний спостерігач від громадської організації реєструється окружною виборчою комісією (для здійснення спостереження у закордонному виборчому окрузі — Централь-ною виборчою комісією) за поданням громадської організації, яка отримала дозвіл мати офіційних спостерігачів на виборах, за підписом керівника цієї організації, засвідченого печаткою організації.

7. У поданні про реєстрацію офіційних спостерігачів від громадської організації зазначаються їх прізвища, імена та по батькові, громадянство, дата народження, місце проживання та адреса житла, місце праці та посада, номери контактних телефонів. До подання додаються заяви про згоду цих осіб бути офіційними спостерігачами від цієї громадської організації.

8. Подання про реєстрацію спостерігача від громадської організації, зазначене у частинах шостій та сьомій цієї статті, вноситься до відповідної окружної виборчої комісії (щодо офіційних спостерігачів у закордонному виборчому окрузі — до Центральної виборчої комісії) не пізніш як за п'ять днів до дня виборів.

9. Відповідна окружна виборча комісія (щодо офіційних спостерігачів у закордонному виборчому окрузі — Центральна виборча комісія) не пізніш як наступного дня після внесення подання видає офіційним спостерігачам посвідчення за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

10. На засіданні виборчої комісії, підсумковому засіданні та на виборчій дільниці під час голосування мають право бути присутніми одночасно не більше трьох офіційних спостерігачів від різних громадських організацій. При більшій кількості зареєстрованих офіційних спостерігачів від громадських організацій окружна виборча комісія рекомендує представникам громадських організацій узгодити розподіл дільниць між громадськими організаціями.

11. Офіційний спостерігач від громадської організації має право:

1) перебувати на виборчих дільницях під час голосування, спостерігати з будь-якої відстані за діями членів комісії, у тому числі під час видачі бюлетенів виборцям і підрахунку голосів, не заважаючи членам комісії фізично;

2) робити фото-, кінозйомки, аудіо- та відеозаписи, не порушуючи при цьому таємниці голосування;

3) бути присутнім при видачі виборчих бюлетенів членам дільничної виборчої комісії, у тому числі для організації голосування виборців за місцем перебування, та при проведенні такого голосування;

4) бути присутнім з дотриманням вимог цього Закону на засіданнях дільничних та окружної виборчих комісій відповідного територіального виборчого округу з урахуванням вимог, встановлених частиною десятою цієї статті та частиною третьою статті 34 цього Закону, в тому числі під час підрахунку голосів виборців на будь-якій виборчій дільниці, встановлення підсумків

голосування в територіальному виборчому окрузі;

5) отримати копії протоколів про передачу виборчих бюлетенів, про підрахунок голосів та встановлення результатів голосування та інших документів у випадках, передбачених цим Законом.

12. Офіційний спостерігач від громадської організації зобов'язаний дотримуватися обмежень, передбачених частиною восьмою статті 75 цього Закону.

13. Офіційний спостерігач від громадської організації не є суб'єктом виборчого процесу і не має прав суб'єкта виборчого процесу.

14. У разі грубого або систематичного порушення офіційним спостерігачем від громадської організації вимог частини дванадцятої цієї статті дільнична виборча комісія своїм рішенням може позбавити його права бути присутнім на своєму засіданні. Таке рішення може бути оскаржене офіційним спостерігачем від громадської організації до виборчої комісії вищого рівня або до суду в порядку, передбаченому цим Законом.

15. Громадська організація має право відкликати свого офіційного спостерігача, звернувшись із заявою, підписаною її керівником та засвідченою печаткою громадської організації, до відповідної окружної виборчої комісії (щодо офіційного спостерігача у закордонному виборчому окрузі — до Центральної виборчої комісії) про припинення його повноважень і подати документи для реєстрації офіційним спостерігачем від громадської організації іншої особи в порядку, встановленому цим Законом.

16. Офіційний спостерігач від громадської організації має право у будь-який час звернутися до окружної виборчої комісії (офіційний спостерігач у закордонному виборчому окрузі — до Центральної виборчої комісії) із заявою про складення своїх повноважень. На підставі такої заяви виборча комісія приймає рішення про скасування реєстрації офіційного спостерігача від громадської організації, копія якого надсилається громадській організації.

Стаття 77. Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій

1. Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій реєструються Центральною виборчою комісією. Пропозиції щодо реєстрації офіційних спостерігачів подаються іноземними державами, міжнародними організаціями безпосередньо або через Міністерство закордонних справ України до Центральної виборчої комісії не пізніш як за десять днів до дня виборів.

2. Рішення про реєстрацію офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій приймається Центральною виборчою комісією не пізніш як за п'ять днів до дня виборів.

3. Громадяни України не можуть бути зареєстровані офіційними спостерігачами від іноземних держав чи міжнародних організацій. Громадяни України або іноземці чи особи без громадянства, які володіють українською мовою, можуть супроводжувати зареєстрованих офіційних спостерігачів від іноземних держав і міжнародних організацій на території виборчих дільниць та під час засідань виборчих комісій виключно для виконання функцій перекладача.

4. Центральна виборча комісія видає офіційним спостерігачам від іноземних держав, міжнародних організацій посвідчення за встановленою нею формою.

5. Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій здійснюють свої повноваження на території України, а також на закордонних виборчих дільницях.

6. Офіційний спостерігач від іноземної держави, міжнародної організації має право:

1) бути присутнім на зустрічах кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій (блоків) з виборцями, на передвиборних зборах, мітингах, засіданнях виборчих комісій;

2) знайомитися з матеріалами передвиборної агітації;

3) перебувати на виборчих дільницях під час голосування, а також на засіданнях дільничних виборчих комісій при підрахунку голосів виборців та окружних виборчих комісій при встановленні підсумків голосування;

4) робити фото- та кінозйомки, аудіо- та відеозаписи, не порушуючи при цьому таємниці голосування;

5) публічно висловлювати свої пропозиції щодо організації проведення виборів депутатів та вдосконалення законодавства України з урахуванням міжнародного досвіду, проводити прес-конференції з додержанням вимог законодавства України;

6) утворювати разом з іншими спостерігачами від іноземних держав, міжнародних організацій за погодженням з Центральною виборчою комісією тимчасові групи офіційних спостерігачів для координації своєї діяльності в межах повноважень, передбачених цим Законом.

7. Офіційні спостерігачі від іноземних держав, міжнародних організацій здійснюють спостереження самостійно і незалежно.

8. Міністерство закордонних справ України, інші органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування та виборчі комісії сприяють офіційним спостерігачам від іноземних держав, міжнародних організацій у здійсненні ними повноважень.

9. Фінансове і матеріальне забезпечення діяльності офіційних спостерігачів від іноземних держав, міжнародних організацій здійснюється за рахунок коштів держав чи організацій, які направили цих спостерігачів в Україну, або за їх власні кошти.

10. Офіційні спостерігачі від іноземних держав та міжнародних організацій не мають права втручатися в роботу виборчої комісії, чинити дії, що порушують законний хід виборчого процесу або неправомірно заважають членам виборчої комісії здійснювати свої повноваження; заповнювати замість виборця (у тому числі і на його прохання) виборчий бюлетень або іншим чином порушувати таємницю голосування та використовувати свій статус у діяльності, не пов'язаній зі спостереженням за ходом виборчого процесу. Це обмеження поширюється і на осіб, які відповідно до частини третьої цієї статті супроводжують офіційних спостерігачів, під час безпосередньої роботи з офіційним спостерігачем від іноземної держави, міжнародної організації.

Розділ X. ГОЛОСУВАННЯ ТА ВСТАНОВЛЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ ДЕПУТАТІВ

Стаття 78. Виборчий бюлетень

1. Голосування виборців на виборах депутатів здійснюється за допомогою виборчого бюлетеня з виборів народних депутатів України (далі - виборчий бюлетень).

2. Форма і текст виборчого бюлетеня затверджуються Центральною виборчою комісією не пізніш як за тридцять два дні до дня виборів. Виборчі бюлетені повинні бути однаковими за розміром, кольором та змістом. Ступінь захисту виборчого бюлетеня встановлюється Центральною виборчою комісією.

3. Виборчий бюлетень містить назву та дату виборів депутатів, номер територіального виборчого округу або позначення закордонного виборчого округу, номер виборчої дільниці, а також позначення місця для печатки дільничної виборчої комісії, прізвища та підпису члена дільничної виборчої комісії, який видаватиме виборчий бюлетень. Текст виборчого бюлетеня викладається державною мовою і повинен бути розміщений на одному аркуші та лише з одного боку.

4. У виборчому бюлетені зазначаються повна назва кожної партії (блоку з обов'язковим зазначенням назв партій, що входять до блоку), прізвища, імена, по батькові перших п'яти кандидатів у депутати, включених до виборчого списку партії (блоку). Ліворуч біля назви кожної партії (блоку) розташовується порожній квадрат. Після переліку партій (блоків) розміщується відділений від переліку партій (блоків) неперервною лінією текст: «Не підтримую кандидатів у народні депутати України від жодної політичної партії, виборчого блоку політичних партій» і ліворуч біля цього тексту розташовується порожній квадрат. Назви партій (блоків) у виборчому бюлетені розміщуються у порядку їх номерів, визначених жеребкуванням, яке проводить Центральна виборча комісія за участю представників партій (блоків) у Центральній виборчій комісії після закінчення реєстрації кандидатів у депутати від партій (блоків) перед затвердженням форми і тексту бюлетеня.

5. Виборчий бюлетень містить роз'яснення щодо порядку його заповнення виборцем під час голосування.

6. Виборчий бюлетень має контрольний талон, відокремлений лінією відриву. Контрольний талон повинен містити назву та дату виборів, номер територіального виборчого округу або позначення закордонного виборчого округу, номер виборчої дільниці, а також позначення місця для номера, за яким виборця внесено до списку виборців на дільниці, підпису виборця, який отримує виборчий бюлетень, прізвища та підпису члена дільничної виборчої комісії, який видаватиме виборчий бюлетень.

7. Виборчий бюлетень є документом суворої звітності. Центральна виборча комісія, окружні та дільничні виборчі комісії забезпечують суворий облік отриманих та виданих виборчих бюлетенів відповідно до вимог цього Закону. Документація, що забезпечує облік виборчих бюлетенів, передається підприємствами-виготовлювачами, окружними та дільничними виборчими комісіями до Центральної виборчої комісії. Центральна виборча комісія після офіційного оприлюднення результатів виборів забезпечує передання облікової інформації на збереження до відповідних архівних установ.

8. Виборчі бюлетені для кожної виборчої дільниці виготовляються у кількості, що на два відсотки перевищує кількість виборців, які включені до списку виборців на виборчій дільниці.

9. Для виборчих дільниць, які відповідно до частини дев'ятнадцятої статті 42 цього Закону визначені для проведення голосування за відкріпними посвідченнями, виготовляється додаткова кількість виборчих бюлетенів, яка становить один відсоток від кількості виборців у відповідному територіальному виборчому окрузі.

Стаття 79. Порядок виготовлення виборчих бюлетенів

1. Центральна виборча комісія забезпечує виготовлення не пізніш як за сім днів до дня виборів виборчих бюлетенів у централізованому порядку державним поліграфічним підприємством на підставі угоди, укладеної нею з цим підприємством.

2. Підприємство — виготовлювач виборчих бюлетенів забезпечує суворе дотримання замовленої кількості виготовлених бюлетенів, їх облік та передачу замовнику в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією.

3. Технічні відходи, поліграфічний брак, а також друкарські форми знищуються в порядку та у строки, визначені угодою на виготовлення виборчих бюлетенів.

4. Контроль за виготовленням виборчих бюлетенів на підприємстві-виготовлювачі, дотриманням вимог щодо знищення друкарських форм, технічних відходів, поліграфічного браку здійснюється контрольною комісією, яка утворюється Центральною виборчою комісією за поданнями партій (блоків), які в поточному складі Верховної Ради України станом на 15 вересня року, що передує рокові проведення виборів, мають свої партійні фракції (фракції блоків), не пізніш як у день затвердження форми виборчого бюлетеня.

5. Виборчі бюлетені отримуються Центральною виборчою комісією в упаковці підприємства-виготовлювача на підставі акта прийому-передачі за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Акти прийому-передачі виборчих бюлетенів із зазначенням кількості отриманих виборчих бюлетенів оприлюднюються не пізніше наступного дня після дня підписання кожного такого акта на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії. Зведена інформація на підставі актів прийому-передачі про кількість виборчих бюлетенів, виготовлених для кожного виборчого округу, оприлюднюється у тому ж порядку не пізніше ніж за два дні до дня виборів.

6. На спеціальній виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває в день виборів депутатів у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, виборчі бюлетені можуть бути виготовлені, як виняток, з дозволу Центральної виборчої комісії безпосередньо дільничною виборчою комісією. Такий дозвіл може бути наданий не пізніше ніж за три дні до дня виборів на підставі подання відповідної окружної виборчої комісії, в якому зазначено номер виборчої дільниці, утвореної на відповідному судні чи на полярній станції України, назву судна чи полярної станції України, а також час, коли відповідне судно покинуло останній порт на території України. Виборчі бюлетені, виготовлені для такої дільниці на замовлення Центральної виборчої комісії, після надання зазначеного дозволу погашаються у встановленому цим Законом порядку Центральною (якщо вони ще не були передані до окружної виборчої комісії) або окружною виборчою комісією, про що складається акт за формою і в порядку, встановленими частиною восьмою статті 35 цього Закону. Відомості зазначеного акта враховуються Центральною виборчою комісією при складанні протоколу про результати виборів депутатів або окружною виборчою комісією про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу.

7. У разі скасування рішення про реєстрацію усіх кандидатів у депутати від партії (блоку) з підстав і у порядку, встановленому частиною другою статті 64 цього Закону, після виготовлення виборчих бюлетенів, однак більш ніж за десять днів до дня виборів, Центральна виборча комісія приймає рішення про виготовлення нових виборчих бюлетенів. Виготовлення нових виборчих бюлетенів здійснюється у порядку, встановленому цим Законом. Нові виборчі бюлетені виготовляються на папері іншого кольору.

8. Якщо рішення про скасування рішення про реєстрацію усіх кандидатів у депутати від партії (блоку) прийнято за десять або менше днів до дня виборів, Центральна виборча комісія приймає рішення про внесення змін до виборчого бюлетеня. Такі зміни до виборчих бюлетенів вносяться членами дільничних виборчих комісій з використанням відповідного штампа у порядку, встановленому частинами п'ятнадцятою — вісімнадцятою статті 80 цього Закону. Вносити зміни до виборчого бюлетеня без рішення Центральної виборчої комісії забороняється. Про зміни, внесені до виборчого бюлетеня, повідомляється кожному виборцю під час видачі виборчого бюлетеня.

9. Форма штампу, зазначеного у частині восьмій цієї статті, затверджується Центральною виборчою комісією не пізніш як за тридцять п'ять днів до дня виборів. Окружні виборчі комісії не пізніш як за десять днів до дня виборів забезпечують виготовлення таких штампів. Штампи передаються дільничним виборчим комісіям разом з виборчими бюлетенями.

10. Виборчий бюлетень, до якого не внесено зміни, зазначені у частині восьмій цієї статті, вважається недійсним. Виборчий бюлетень, до якого внесено зміни без рішення Центральної виборчої комісії або невідповідно до вказаного рішення, вважається недійсним.

11. Особи, винні у протиправному псуванні виборчих бюлетенів, відшкодовують завдану шкоду в порядку, встановленому законом.

Стаття 80. Порядок передачі виборчих бюлетенів виборчим комісіям

1. Окружна виборча комісія приймає виборчі бюлетені від уповноваженого члена Центральної виборчої комісії або представника секретаріату Центральної виборчої комісії, уповноваженого рішенням Центральної виборчої комісії, на своєму засіданні не раніш як за сім днів до дня виборів. Окружна виборча комісія складає у трьох примірниках протокол про прийняття виборчих бюлетенів. Зазначений протокол складається у порядку, передбаченому частиною восьмою статті 35 цього Закону, а також підписується уповноваженим членом або представником секретаріату Центральної виборчої комісії, уповноваженим рішенням Центральної виборчої комісії, який здійснює передання виборчих бюлетенів. Перший примірник протоколу передається до Центральної виборчої комісії, другий — зберігається в окружній виборчій комісії, третій — невідкладно вивішується в приміщенні окружної виборчої комісії для загального ознайомлення.

2. Окружна виборча комісія забезпечує збереження й охорону виборчих бюлетенів, отриманих від Центральної виборчої комісії. Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні окружної виборчої комісії в сейфі (металевій шафі або окремій кімнаті), який (яка) опечатується стрічкою з проставленням на ній підписів усіх присутніх на засіданні комісії та печатки комісії. Сейф (металева шафа чи окрема кімната) постійно (до передачі бюлетенів дільничним виборчим комісіям) перебуває під охороною працівника органів внутрішніх справ України.

3. Окружна виборча комісія не раніш як за три дні до дня виборів, але не пізніш як за 20 годин до дня виборів на своєму засіданні передає виборчі бюлетені дільничним виборчим комісіям округу. Виборчі бюлетені приймають не менш як три члени кожної дільничної виборчої комісії.

4. Дільничній виборчій комісії передаються усі виборчі бюлетені, на яких зазначений номер відповідної виборчої дільниці.

5. Про передачу окружною виборчою комісією виборчих бюлетенів дільничним виборчим комісіям округу складається протокол в порядку і за формою, встановленими частиною восьмою статті 35 цього Закону. У протоколі зазначаються:

1) номер територіального виборчого округу;

2) кількість виборчих бюлетенів, отриманих окружною виборчою комісією;

3) номер кожної виборчої дільниці, членам комісії якої передаються бюлетені;

4) кількість виборців на виборчій дільниці згідно із списком виборців на день складення протоколу (включно із кількістю виборців, включених до списку для голосування за відкріпними посвідченнями);

5) кількість переданих на виборчу дільницю виборчих бюлетенів для голосування;

6) прізвища та підписи членів дільничної виборчої комісії, які прийняли виборчі бюлетені;

7) кількість виборчих бюлетенів, погашених окружною виборчою комісією, що були призначені для спеціальних виборчих дільниць, утворених на судні, що перебуває в день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, яким надано дозвіл на виготовлення бюлетенів відповідно до частини шостої статті 79 цього Закону.

6. Протокол про передачу дільничним виборчим комісіям виборчих бюлетенів складається у кількості примірників на три більшій, ніж кількість осіб, які входять до складу окружної виборчої комісії. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу. Перший примірник протоколу надсилається до Центральної виборчої комісії, другий — зберігається в окружній виборчій комісії, третій — невідкладно вивішується у приміщенні окружної виборчої комісії для загального ознайомлення. Решта по одному примірнику протоколу надається членам окружної виборчої комісії.

7. Витяг із протоколу за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, із зазначенням відомостей, що стосуються відповідної виборчої дільниці, надається разом з виборчими бюлетенями представникам кожної дільничної виборчої комісії, які отримали виборчі бюлетені, за підписами голови і секретаря окружної виборчої комісії та трьох членів відповідної дільничної виборчої комісії, засвідчений печаткою окружної виборчої комісії.

8. Дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць виборчі бюлетені передаються не раніш як за три дні до дня виборів через Міністерство закордонних справ України у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією; за необхідності, як виняток, виборчі бюлетені можуть передаватися за шість днів до дня виборів. Про передачу виборчих бюлетенів виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць Центральна виборча комісія складає протокол, зазначений у частині п'ятій цієї статті. Протокол складається у двох примірниках, один з яких залишається у Центральній виборчій комісії, а другий разом з витягами з протоколу для кожної закордонної виборчої дільниці передається до Міністерства закордонних справ України, відомості зазначеного протоколу не пізніше наступного дня оприлюднюються на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

9. Кандидат у депутати, уповноважена особа партії (блоку), офіційний спостерігач, який був присутнім при передачі виборчих бюлетенів, має право на своє прохання невідкладно отримати копії зазначених у частинах першій і п'ятій цієї статті протоколів, засвідчені на кожній сторінці головою і секретарем окружної виборчої комісії та скріплені печаткою комісії, з розрахунку не більш як по одній копії протоколу для партії (блоку) — суб'єкта виборчого процесу. Копії протоколу, зазначеного у частині восьмій цієї статті, надаються представникам партій (блоків) у Центральній виборчій комісії.

10. Члени дільничної виборчої комісії звичайних та спеціальних виборчих дільниць (крім дільниць на суднах, що перебувають на цей час у плаванні під Державним Прапором України, та на полярній станції України) транспортують отримані ними виборчі бюлетені до приміщення дільничної виборчої комісії у супроводі працівника органів внутрішніх справ України, на якого покладається обов'язок охорони.

11. Приймання виборчих бюлетенів дільничною виборчою комісією відбувається на засіданні дільничної виборчої комісії невідкладно після прибуття членів виборчої комісії, які отримали бюлетені. Секретар комісії проставляє у визначених місцях кожного виборчого бюлетеня печатку дільничної виборчої комісії. Інший визначений рішенням комісії член дільничної виборчої комісії перераховує отримані виборчі бюлетені, перевіряючи відповідність номерів територіального виборчого округу та виборчої дільниці, зазначених на бюлетенях, виборчій дільниці, яка отримала виборчі бюлетені.

12. При підрахунку виборчих бюлетенів визначений виборчою комісією член комісії рахує виборчі бюлетені вголос. Інші члени комісії спостерігають за підрахунком. При підрахунку виборчих бюлетенів забороняється поділ комісії на кілька груп, кожна з яких підраховує частину бюлетенів.

13. У разі виявлення невідповідності підрахованої кількості виборчих бюлетенів та кількості, зазначеній у витягу з протоколу окружної виборчої комісії про передання виборчих бюлетенів, дільнична виборча комісія складає у двох примірниках акт про розходження із зазначенням встановленої рішенням дільничної виборчої комісії причини розходження. Цей акт складається за формою і в порядку, передбаченими частиною восьмою статті 35 цього Закону. Один примірник акта передається до окружної виборчої комісії, а другий зберігається у дільничній виборчій комісії. За наявності зазначених розходжень кількістю виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією, вважається кількість, встановлена на засіданні дільничної виборчої комісії та зафіксована в акті про розходження і в протоколі засідання комісії.

14. Виборчі бюлетені зберігаються у приміщенні дільничної виборчої комісії в сейфі (металевій шафі), який опечатується на тому ж засіданні комісії стрічкою з проставленням на ній підписів усіх присутніх на засіданні виборчої комісії та печатки виборчої комісії і постійно (до початку підготовчого засідання комісії, передбаченого частиною третьою статті 82 цього Закону) перебуває під охороною працівника органів внутрішніх справ України.

15. У разі прийняття Центральною виборчою комісією рішення про внесення змін до виборчого бюлетеня із застосуванням спеціального штампа, зазначеного у частині восьмій статті 79 цього Закону, дільнична виборча комісія не пізніш як напередодні дня виборів на виконання цього рішення проводить своє засідання в порядку, встановленому частинами шістнадцятою — дев'ятнадцятою цієї статті.

16. На початку засідання усі присутні оглядають стрічку, якою було опечатано сейф (металеву шафу), в якому зберігаються виборчі бюлетені. Якщо стрічка не пошкоджена і має відповідні підписи і печатку, відкривається сейф (металева шафа) з виборчими бюлетенями. Голова дільничної виборчої комісії на підставі витягу із протоколу окружної виборчої комісії про передачу виборчих бюлетенів дільничній виборчій комісії або акта, зазначеного у частині тринадцятій цієї статті, оголошує кількість виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією.

17. У разі виявлення пошкодження стрічки, якою було опечатано сейф (металеву шафу), або невідповідності підписів чи печатки на ній голова дільничної виборчої комісії негайно повідомляє про це органи внутрішніх справ України та окружну виборчу комісію. Після цього голова комісії невідкладно відкриває сейф (металеву шафу) та виймає наявні у ньому виборчі бюлетені. Члени дільничної виборчої комісії перевіряють виборчі бюлетені, зокрема щодо відповідності номерів округу та виборчої дільниці, наявності відбитка печатки цієї дільничної виборчої комісії, після чого пе-

раховують виборчі бюлетені. Дільнична виборча комісія складає акт про виявлені ознаки відкриття сейфу (металевої шафи) та (у разі виявлення) про невідповідність кількості виборчих бюлетенів. Зазначений акт складається за формою і в порядку, передбаченими частиною восьмою статті 35 цього Закону. Кількість виявлених у сейфі (металевій шафі) виборчих бюлетенів фіксується також у протоколі засідання виборчої комісії. У такому випадку встановлена кількість вважається кількістю виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією.

18. Після виконання дій, передбачених частинами шістнадцятою або сімнадцятою цієї статті, дільнична виборча комісія вносить зміни до бюлетеня. Визначений рішенням комісії член цієї комісії проставляє відбиток штампу, передбаченого частиною восьмою статті 79, у виборчому бюлетені на квадраті біля назви партії (блоку), реєстрацію кандидатів від якої скасовано. Штамп ставиться горизонтально і не може заходити на текст бюлетеня з назвою іншої партії (блоку). Після цього виборчі бюлетені перераховуються, складаються у сейф (металеву шафу), де вони зберігаються у порядку, передбаченому частиною чотирнадцятою цієї статті. У разі розходження кількості виборчих бюлетенів, підрахованих після внесення змін, з кількістю бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією, комісія на тому ж засіданні складає акт за формою і в порядку, зазначеними у частині тринадцятій цієї статті. Кількість виборчих бюлетенів, зазначена у вказаному акті, фіксується також у протоколі засідання комісії і вважається кількістю виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією.

19. У разі, якщо до виборчих бюлетенів внесено зміни без рішення Центральної виборчої комісії або невідповідно до такого рішення, дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає про це у двох примірниках акт за формою і в порядку, передбаченими частиною восьмою статті 35 цього Закону. В акті повинно бути зазначено кількість отриманих виборчих бюлетенів, кількість зіпсованих виборчих бюлетенів та прізвища осіб, з вини яких це сталося. Один примірник цього акта невідкладно передається до окружної виборчої комісії, другий примірник зберігається у комісії. Відомості зазначеного акта враховуються дільничною виборчою комісією при складанні протоколу про підрахунок голосів на виборчій дільниці. На підставі цього акта та звернення окружної виборчої комісії Центральною виборчою комісією приймається рішення про передрук відповідної кількості бюлетенів. Зіпсовані бюлетені погашаються та упаковуються в порядку, передбаченому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакеті зазначається: «Зіпсовані виборчі бюлетені». Запаковані зіпсовані бюлетені зберігаються у дільничній виборчій комісії до дня виборів і передаються до окружної виборчої комісії разом з іншою виборчою документацією у порядку, передбаченому статтею 91 цього Закону.

Стаття 81. Приміщення для голосування

1. Голосування проводиться в спеціально відведених та облаштованих приміщеннях, в яких обладнуються кабіни для таємного голосування та визначаються місця видачі виборчих бюлетенів і встановлення виборчих скриньок. На одній виборчій дільниці облаштовується одне приміщення для голосування. Контроль за облаштуванням приміщення для голосування покладається на дільничну виборчу комісію.

2. Виконавчі органи сільських, селищних, міських (у містах, де немає районних у місті рад), районних у містах рад або органи (посадові особи), які відповідно до закону здійснюють їх повноваження, забезпечують виборчі дільниці необхідними приміщеннями для голосування, придатними для облаштування відповідно до вимог цього Закону та нормативів, встановлених Центральною виборчою комісією, надають технічну допомогу в облаштуванні.

3. Приміщення для голосування для малої виборчої дільниці повинно мати площу, не меншу 50 кв. м, середньої — не менше 75 кв. м, великої — не менше 90 кв. м. У разі відсутності в межах виборчої дільниці приміщення з відповідною площею за дозволом окружної виборчої комісії приміщення для голосування на виборчій дільниці може мати меншу площу, але не менш як п'ятдесят відсотків від розміру площі, встановленого цим Законом.

4. Приміщення для голосування повинно бути обладнане достатньою кількістю кабін для таємного голосування. Для малих виборчих дільниць кількість таких кабін повинна бути не менше двох, для середніх — не менше чотирьох, для великих — не менше шести. Розміщення обладнання у приміщенні для голосування планується таким чином, щоб місця видачі виборчих бюлетенів, вхід і вихід з кабін для таємного голосування, виборчі скриньки знаходилися у полі зору членів дільничної виборчої комісії та осіб, які відповідно до цього Закону мають право бути присутніми в приміщенні для голосування.

5. Приміщення для голосування на спеціальній виборчій дільниці повинно мати відкритий доступ для членів виборчої комісії, кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій (блоків), офіційних спостерігачів та представників засобів масової інформації. Керівники закладів, установ, командири військових частин (формувань), де утворені такі дільниці, зобов'язані забезпечити безперешкодний доступ членів виборчих комісій, виборців, включених до списку цієї виборчої дільниці, кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій (блоків), офіційних спостерігачів та представників засобів масової інформації до приміщення для голосування.

6. Кожна виборча дільниця забезпечується необхідною кількістю виборчих скриньок — стаціонарних (великих) та переносних (малих). Виборчі скриньки виготовляються з прозорого матеріалу за розмірами, встановленими Центральною виборчою комісією. Кожній виборчій скриньці присвоюється власний номер, який проставляється на цій скриньці. Мала виборча дільниця повинна мати не менше двох стаціонарних виборчих скриньок, середня — не менше трьох стаціонарних виборчих скриньок, велика — не менше чотирьох стаціонарних виборчих скриньок. Кожна виборча дільниця повинна мати не менше двох переносних виборчих скриньок. Стаціонарні виборчі скриньки встановлюються у приміщенні для голосування так, щоб виборці при підході до них мали можливість проходити через кабіни (кімнати) для таємного голосування. Порядок виготовлення, обліку, використання та зберігання виборчих скриньок визначається Центральною виборчою комісією.

7. У приміщенні для голосування або безпосередньо перед ним дільнична виборча комісія в обов'язковому порядку розміщує плакати, що роз'яснюють порядок голосування та відповідальність за порушення законодавства про вибори депутатів, виборчі списки кандидатів у депутати від кожної партії (блоку) та інформаційні плакати партій (блоків), які розміщуються в порядку розташування партій (блоків) у виборчому бюлетені.

Стаття 82. Підготовка до голосування

1. Про час і місце голосування дільнична виборча комісія звичайної або закордонної виборчої дільниці двічі сповіщає виборців, включених до списку виборців на цій дільниці, іменними запрошеннями, надісланими відповідно до частини другої статті 43 цього Закону.

2. Дільнична виборча комісія в останній день перед днем виборів на своєму засіданні розподіляє обов'язки членів дільничної виборчої комісії на день голосування (за винятком голови та секретаря комісії) щодо:

1) встановлення особи виборця та його наявності у списку виборців;

2) видачі виборцю виборчого бюлетеня;

3) контролю за проходженням виборців у кабіни для таємного голосування;

4) контролю за виборчими скриньками;

5) організації голосування виборців за місцем перебування;

6) контролю входу та виходу із приміщення для голосування.

3. Дільнична виборча комісія у день виборів не раніш як за сорок п'ять хвилин до початку голосування проводить підготовче засідання. На початку засідання усі присутні оглядають стрічку, якою було опечатано сейф (металеву шафу), де зберігаються виборчі бюлетені.

4. Голова дільничної виборчої комісії надає для огляду членам дільничної виборчої комісії, присутнім кандидатам у депутати, уповноваженим особам партій (блоків), офіційним спостерігачам, представникам засобів масової інформації почергово всі наявні на виборчій дільниці виборчі скриньки, оголошуючи номер кожної скриньки. Після огляду кожної виборчої скриньки вона пломбується або, у разі неможливості, опечатується печаткою дільничної виборчої комісії, після чого до неї опускається контрольний лист, у якому зазначаються номер територіального округу, номер виборчої дільниці, номер виборчої скриньки, час вкидання контрольного листа до виборчої скриньки, підписи присутніх членів дільничної виборчої комісії та, за бажанням, кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій (блоків), офіційних спостерігачів. Підписи скріплюються печаткою виборчої комісії. Після вкидання контрольного листа до виборчої скриньки голова виборчої комісії надає для огляду наступну виборчу скриньку і проводить з нею ту саму процедуру. Після пломбування або опечатування останньої виборчої скриньки і вкидання до неї контрольного листа та встановлення стаціонарних (великих) виборчих скриньок на відведені для них місця приміщення для голосування вважається готовим до проведення голосування. Переносні (малі) виборчі скриньки розміщуються у приміщенні для голосування отворами для виборчих бюлетенів униз у полі зору членів виборчої комісії та інших осіб, присутніх у приміщенні для голосування під час голосування відповідно до вимог цього Закону.

5. Якщо при огляді стрічки, якою було опечатано сейф (металеву шафу), де зберігаються виборчі бюлетені, виявлено її пошкодження або невідповідність підписів чи печатки на ній підписам і печатці, зазначеним у частині чотирнадцятій статті 80 цього Закону, дільнична виборча комісія виконує дії у порядку, передбаченому частиною сімнадцятою статті 80 цього Закону.

6. Після огляду сейфу (металевої шафи) та виконання (у разі потреби) дій, зазначених у частині сімнадцятій статті 80 цього Закону, голова дільничної виборчої комісії на підставі акта про погашення бланків відкріпних посвідчень, зазначеного у частині тринадцятій статті 42 цього Закону, оголошує:

1) кількість отриманих дільничною виборчою комісією бланків відкріпних посвідчень;

2) кількість виборців, які отримали відкріпні посвідчення;

3) кількість погашених відкріпних посвідчень.

7. Відомості, передбачені частиною шостою цієї статті, секретар виборчої комісії вносить до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

8. Голова дільничної виборчої комісії відкриває сейф (металеву шафу) з виборчими бюлетенями і на підставі витягу із протоколу окружної виборчої комісії про передачу виборчих бюлетенів дільничній виборчій комісії або акта, зазначеного відповідно у частині тринадцятій, сімнадцятій або вісімнадцятій статті 80 цього Закону, оголошує кількість виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією. Ця кількість вноситься секретарем виборчої комісії до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, а також фіксується у протоколі засідання комісії.

9. Голова дільничної виборчої комісії передає необхідну кількість виборчих бюлетенів членам дільничної виборчої комісії, які будуть видавати виборчі бюлетені виборцям у приміщенні для голосування та організовуватимуть голосування за місцем перебування виборців. Передання виборчих бюлетенів фіксується відомістю за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. Зазначені члени комісії засвідчують отримання виборчих бюлетенів, проставляючи підпис у відомості, та забезпечують їх збереження і дотримання встановленого цим Законом порядку їх видачі виборцям. Жодного виборчого бюлетеня у сейфі не може залишатися.

10. Голова дільничної виборчої комісії передає членам дільничної виборчої комісії, уповноваженим працювати зі списком виборців у день голосування, аркуші списку виборців. Відповідні члени комісії забезпечують їх збереження і дотримання встановленого цим Законом порядку їх використання.

11. Перед початком голосування дільнична виборча комісія інформує окружну виборчу комісію про:

1) кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці, на момент початку голосування;

2) кількість виборців у витягу зі списку виборців для голосування за місцем перебування;

3) кількість виборців, внесених до списку виборців на підставі відкріпних посвідчень (для виборчих дільниць, визначених для проведення голосування за відкріпними посвідченнями).

12. Кількість виборців, передбачена пунктом 3 частини одинадцятої цієї статті, оголошується і заноситься секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

13. Окружна виборча комісія передає зазначені відомості по територіальному виборчому округу до Центральної виборчої комісії через автоматизовану інформаційно-аналітичну систему та телеграфом (телетайпом) не пізніше десятої години дня голосування. Центральна виборча комісія невідкладно після отримання зазначених відомостей оприлюднює їх на своєму офіційному веб-сайті, а також публікує їх у друкованих засобах масової інформації наступного дня після їх отримання.

Стаття 83. Організація і порядок голосування

1. Голосування проводиться в день виборів з восьмої до двадцятої години без перерви. На закордонних виборчих дільницях голосування проводиться за місцевим часом країни, де утворені ці дільниці.

2. Організація проведення голосування та підтримання у приміщенні для голосування належного порядку, забезпечення таємності волевиявлення виборців під час голосування покладаються на дільничну виборчу комісію. У разі вчинення правопорушень, за які законом встановлена відповідальність, голова або заступник голови дільничної виборчої комісії мають право запросити у приміщення для голосування працівника органів внутрішніх справ, який повинен вивести порушника із приміщення для голосування і після цього вжити до нього передбачених законом заходів, після чого працівник органів внутрішніх справ залишає приміщення для голосування. Перебування працівників органів внутрішніх справ у приміщенні для голосування в інших випадках забороняється.

3. При проведенні голосування на виборчій дільниці два члени дільничної виборчої комісії надають виборцю можливість проголосувати: один член дільничної виборчої комісії за умови пред'явлення виборцем одного з документів, зазначених відповідно у частинах четвертій, п'ятій чи шостій статті 2 цього Закону, та наявності виборця у списку виборців на відповідній виборчій дільниці надає виборцю список для підпису; другий член дільничної виборчої комісії вписує своє прізвище і розписується у визначеному місці на виборчому бюлетені і контрольному талоні виборчого бюлетеня, проставляє на контрольному талоні у позначеному місці номер, за яким виборця внесено до списку виборців на дільниці. Виборець розписується за отримання виборчого бюлетеня у списку виборців та на визначеному місці на контрольному талоні виборчого бюлетеня. Після цього член виборчої комісії відокремлює від виборчого бюлетеня контрольний талон та видає виборцю виборчий бюлетень для голосування. Контрольний талон виборчого бюлетеня зберігається у члена комісії, який видав виборчий бюлетень. При цьому робити на виборчих бюлетенях будь-які інші позначки забороняється.

4. Виборець може перебувати у приміщенні для голосування лише протягом часу, необхідного для голосування.

5. Виборчі бюлетені заповнюються виборцем особисто в кабіні для таємного голосування. Під час заповнення виборчих бюлетенів забороняється присутність у кабіні для таємного голосування інших осіб. Виборець, який внаслідок фізичних вад не може самостійно заповнити виборчий бюлетень, має право з відома голови або іншого члена дільничної виборчої комісії скористатися допомогою іншого виборця, крім члена виборчої комісії, кандидата у депутати, уповноваженої особи партії (блоку), офіційного спостерігача.

6. Для забезпечення голосування виборців з вадами зору Центральна виборча комісія виготовляє трафарети для бюлетенів рельєфно-крапковим шрифтом (за методом Брайля) з розрахунку по два трафарети на звичайну виборчу дільницю. Для спеціальних виборчих дільниць такі трафарети можуть виготовлятися за поданням окружної виборчої комісії.

7. Виборець не має права передавати свій виборчий бюлетень іншим особам. Отримання виборчого бюлетеня від інших осіб (крім уповноваженого члена виборчої комісії, який видає бюлетені), заохочення або змушування виборців до передачі виборчого бюлетеня іншим особам шляхом підкупу, погроз або іншим способом забороняється.

8. У виборчому бюлетені виборець робить одну позначку «плюс» («+») або іншу, що засвідчує його волевиявлення, у квадраті проти назви партії (блоку), за кандидатів у депутати від якої (якого) він голосує. Виборець може голосувати за кандидатів у депутати лише від однієї партії (блоку) або не підтримати кандидатів у депутати від жодної партії (блоку). У разі непідтримання кандидатів у депутати від жодної партії (блоку) виборець робить позначку «плюс» («+») або іншу, що засвідчує його волевиявлення, у квадраті проти слів «Не підтримую кандидатів від жодної політичної партії, виборчого блоку політичних партій».

9. Виборець особисто опускає заповнений виборчий бюлетень до виборчої скриньки. Виборець, який через фізичні вади не може самостійно опустити виборчий бюлетень до виборчої скриньки, має право з відома голови або іншого члена дільничної виборчої комісії доручити зробити це у своїй присутності іншій особі, крім члена виборчої комісії, кандидата у депутати, уповноваженої особи партії (блоку), офіційного спостерігача.

10. У разі пошкодження виборчої скриньки під час голосування вона опечатується головою і не менш як трьома членами виборчої комісії, які є представниками різних партій (блоків), у спосіб, що унеможливлює подальше опускання чи виймання виборчих бюлетенів. Ця виборча скринька зберігається в приміщенні для голосування в полі зору членів виборчої комісії та інших осіб, присутніх на виборчій дільниці під час голосування відповідно до вимог цього Закону, і не використовується до закінчення голосування.

11. У разі якщо виборець, заповнюючи виборчий бюлетень, припустився помилки, він має право невідкладно звернутися з письмовою заявою до члена виборчої комісії, який видав йому виборчий бюлетень, з проханням видати йому інший виборчий бюлетень. Член виборчої комісії видає виборцю інший виборчий бюлетень у порядку, встановленому частиною третьою цієї статті, тільки в обмін на зіпсований виборчий бюлетень, про що уповноважений член дільничної виборчої комісії робить відповідну позначку в списку виборців напроти прізвища виборця, яку засвідчує своїм підписом. Зіпсований виборчий бюлетень негайно погашається членом комісії, котрий його видав, як невикористаний, про що складається акт. Цей акт підписується двома членами дільничної виборчої комісії, що оформляли видачу бюлетеня, та виборцем, який зіпсував виборчий бюлетень, і долучається до списку виборців. Погашений виборчий бюлетень зберігається до підрахунку голосів у члена комісії, який видав бюлетень. При підрахунку голосів цей бюлетень враховується як невикористаний і запаковується разом із контрольним талоном у пакет з невикористаними виборчими бюлетенями. Повторна видача бюлетеня замість зіпсованого не допускається.

12. О двадцятій годині голова дільничної виборчої комісії оголошує про закінчення голосування, після чого мають право проголосувати лише виборці, які знаходяться в приміщенні для голосування. Продовження голосування після часу, встановленого цим Законом, не допускається. Після виходу з приміщення для голосування останнього виборця приміщення зачиняється і в ньому залишаються тільки члени виборчої комісії та особи, які згідно з цим Законом мають право бути присутніми на засіданні виборчої комісії.

13. Невідкладно після закінчення голосування дільнична виборча комісія передає до окружної виборчої комісії попередні відомості про:

1) кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці, на момент закінчення голосування;

2) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці, на момент закінчення голосування;

3) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування;

4) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на підставі відкріпних посвідчень (для виборчих дільниць, визначених для проведення голосування за відкріпними посвідченнями).

14. На виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває в день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, дільнична виборча комісія може оголосити голосування закінченим раніше часу, визначеного частиною першою статті 83 цього Закону, якщо в голосуванні взяли участь усі виборці, включені до списку виборців на цій виборчій дільниці. Повідомлення, передбачене частиною тринадцятою цієї статті, надсилається до відповідної окружної виборчої комісії технічними засобами зв'язку. Підрахунок голосів на такій дільниці проводиться у порядку, встановленому цим Законом, відразу після оголошення про закінчення голосування та передачі повідомлення, передбаченого частиною тринадцятою цієї статті.

15. Дільнична виборча комісія закордонної виборчої дільниці невідкладно після закінчення голосування надсилає технічними засобами зв'язку до Центральної виборчої комісії попередні відомості, передбачені пунктами 1, 2 та 4 частини тринадцятої цієї статті.

Стаття 84. Порядок організації голосування виборців за місцем перебування

1. Виборцю, який внесений до списку виборців на виборчій дільниці, але за віком, у зв'язку з інвалідністю чи за станом здоров'я не здатний пересуватися самостійно, дільнична виборча комісія надає можливість голосувати за місцем перебування цього виборця.

2. Для організації голосування виборців, не здатних пересуватися самостійно, за їх місцем перебування дільнична виборча комісія в останній день перед днем виборів на своєму засіданні виготовляє витяг із списку виборців за формою, встановленою Центральною виборчою комісією.

3. До витягу із списку виборців включаються:

1) без рішення комісії — виборці, постійно не здатні самостійно пересуватись, щодо яких у списку виборців зазначена відмітка, передбачена частиною п'ятою статті 41 цього Закону, якщо такі виборці до 12 години останньої суботи перед днем виборів письмово або особисто не повідомили відповідну дільничну виборчу комісію про бажання проголосувати у приміщенні для голосування;

2) за рішенням дільничної виборчої комісії — виборці, які тимчасово не здатні самостійно пересуватися, на підставі їх заяви та відповідного документа, що засвідчує їх фізичний стан.

4. При включенні виборця до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування у списку виборців на виборчій дільниці у графі «підпис виборця» секретар дільничної виборчої комісії робить запис «голосує за місцем перебування».

5. Виборець, який тимчасово не здатний пересуватися самостійно, подає поштою або через інших осіб власноручно написану заяву з проханням забезпечити йому голосування за місцем його перебування із зазначенням місця перебування виборця разом з доданим до неї документом, який засвідчує факт нездатності виборця пересуватися самостійно. Така заява повинна бути подана до дільничної виборчої комісії не пізніше 20 години останньої п'ятниці перед днем виборів.

6. Заява, передбачена частиною п'ятою цієї статті, є зобов'язанням виборця забезпечити умови для дотримання вимог щодо порядку голосування, передбачених цим Законом.

7. Документом, передбаченим частиною п'ятою цієї статті, який засвідчує факт тимчасової нездатності виборця пересуватися самостійно, зокрема, може бути довідка медико-соціальної експертної комісії, лікувального закладу або органу (установи) соціального захисту населення. У разі необхідності копія документа, який засвідчує факт нездатності виборця пересуватися самостійно, засвідчується в установленому законом порядку або головою, заступником голови чи секретарем дільничної виборчої комісії та скріплюється

печаткою дільничної виборчої комісії.

8. На спеціальних виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних закладах, голосування за місцем перебування виборця проводиться на підставі власноручно написаної заяви виборця з проханням забезпечити йому голосування за місцем його перебування у зв'язку з необхідністю дотримання постільного режиму, засвідченої головним лікарем, підпис якого засвідчується печаткою закладу.

9. Заява виборця про бажання голосувати за місцем його перебування з доданим до неї документом, передбаченим частиною сьомою цієї статті, або його копією реєструється дільничною виборчою комісією в окремому журналі, де зазначається день і час її надходження, прізвище, ім'я, по батькові та адреса місця проживання (місця перебування) виборця.

10. Голосування виборців за місцем їх перебування організовують не менш як три члени дільничної виборчої комісії, визначені рішенням виборчої комісії, зазначеним у частині другій статті 82 цього Закону. Такі члени виборчої комісії повинні бути представниками різних партій (блоків).

11. Голосування виборців за місцем перебування організовується з таким розрахунком, щоб члени дільничної виборчої комісії, які організовують таке голосування, повернулись у приміщення для голосування не пізніш як за годину до закінчення голосування.

12. Голова дільничної виборчої комісії оголошує про те, що члени дільничної виборчої комісії відбувають для організації голосування виборців за місцем перебування. Голова дільничної виборчої комісії видає визначеним членам виборчої комісії витяг із списку виборців, складений відповідно до частини другої цієї статті, та опломбовану або опечатану переносну виборчу скриньку, в яку при цьому опускає контрольний лист. У контрольному листі зазначаються номер виборчої скриньки, час виходу (година та хвилини) членів виборчої комісії для проведення голосування виборців за місцем перебування, кількість отриманих ними виборчих бюлетенів, прізвища членів дільничної виборчої комісії, яким видані виборчі бюлетені. Контрольний лист підписується присутніми членами виборчої комісії та, за бажанням, кандидатами у депутати, уповноваженими особами партій (блоків), офіційними спостерігачами; їхні підписи скріплюються печаткою виборчої комісії.

13. Під час проведення голосування виборців за місцем перебування мають право бути присутні кандидати у депутати, уповноважені особи партій (блоків), офіційні спостерігачі.

14. Виборець чи члени його сім'ї не можуть відмовити у присутності при проведенні голосування членів комісії, які проводять голосування, а також офіційних спостерігачів, кандидатів у депутати, уповноважених осіб партій (блоків), які мають право бути присутніми при проведенні голосування. У разі відмови допустити зазначених осіб у приміщення, де перебуває виборець, йому відмовляється у проведенні голосування за місцем його перебування.

15. При організації голосування виборця за місцем перебування член дільничної виборчої комісії на підставі витягу із списку виборців за умови надання виборцем одного з документів, зазначених у частині четвертій статті 2 цього Закону, видає виборцю один виборчий бюлетень. При цьому член дільничної виборчої комісії вписує своє прізвище і розписується у визначених місцях на виборчому бюлетені та контрольному талоні виборчого бюлетеня, а також проставляє на контрольному талоні виборчого бюлетеня номер виборця у списку виборців. Виборець розписується у контрольному талоні виборчого бюлетеня та у витязі із списку виборців, заповнює виборчий бюлетень у порядку, передбаченому частиною восьмою статті 83 цього Закону, та опускає виборчий бюлетень до виборчої скриньки.

16. У разі якщо виборець, включений до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування, прибув у приміщення для голосування після того, як члени дільничної виборчої комісії вийшли для організації голосування за місцем перебування, такому виборцю не може бути виданий бюлетень для голосування до повернення членів комісії, які організовують голосування за місцем перебування, та з'ясування питання, чи не проголосував цей виборець за місцем перебування.

17. Після проведення голосування виборців за місцем перебування член дільничної виборчої комісії, який видав виборцю виборчий бюлетень, у списку виборців напроти прізвища виборця робить позначку «голосував за місцем перебування», зазначає своє прізвище і розписується.

18. Витяг із списку виборців, за яким організовувалося голосування виборців за місцем перебування, додається до списку виборців і є його невід'ємною складовою частиною. До списку виборців додаються письмові заяви виборців разом з документами, що засвідчують їх нездатність пересуватися самостійно, чи їх копіями.

19. Положення цієї статті не поширюються на закордонні виборчі дільниці.

Стаття 85. Підсумкове засідання дільничної виборчої комісії

1. Підсумкове засідання дільничної виборчої комісії розпочинається після закінчення голосування виборців на виборчій дільниці та передачі повідомлення, зазначеного у частині тринадцятій статті 82 цього Закону, і проводиться у тому ж приміщенні, де відбувалося голосування. Підсумкове засідання проводиться без перерви і закінчується після складення та підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

2. Якщо одночасно з виборами народних депутатів України проводяться інші вибори чи референдум, підрахунок голосів на цих виборах чи референдумі проводиться після закінчення складання протоколу про підрахунок голосів виборців з виборів народних депутатів України на виборчій дільниці та його підписання у встановленому порядку на цьому ж засіданні дільничної виборчої комісії. Пакети з протоколами та з іншою виборчою документацією, що стосуються виборів народних депутатів України, до закінчення засідання дільничної виборчої комісії зберігаються у приміщенні, де відбувається засідання, у полі зору членів дільничної виборчої комісії та осіб, які присутні на засіданні комісії. Пакети з виборчою документацією транспортуються в порядку, встановленому статтею 91 цього Закону, до окружної виборчої комісії відразу після підписання відповідних протоколів з усіх інших виборів чи референдуму.

3. На час проведення підсумкового засідання дільнична виборча комісія доручає ведення протоколу засідання виборчої комісії відповідно заступнику голови дільничної виборчої комісії або іншому члену дільничної виборчої комісії. Секретар дільничної виборчої комісії на цьому засіданні вносить відомості до протоколу про підрахунок голосів виборців.

4. У разі якщо під час проведення голосування до дільничної виборчої комісії надходили заяви, скарги стосовно порушень, що мали місце під час проведення голосування на виборчій дільниці, дільнична виборча комісія розглядає їх на початку засідання до початку підрахунку голосів виборців на дільниці.

5. Підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється відкрито і прозоро виключно членами дільничної виборчої комісії. Підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці проводиться у послідовності викладених положень статей 86 — 88 цього Закону.

Стаття 86. Опрацювання списків виборців

1. Кожен член дільничної виборчої комісії, відповідальний за роботу зі списком виборців, підраховує та вносить на кожен отриманий ним аркуш списку виборців такі відомості по кожному аркушу окремо:

1) кількість виборців, внесених у список виборців, на момент закінчення голосування;

2) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування (за підписами виборців у списку виборців);

3) кількість виборців, які отримали бюлетені за місцем перебування (за відміткою «голосував за місцем перебування»).

2. Після внесення відомостей, передбачених частиною першою цієї статті, член дільничної виборчої комісії підписує кожен аркуш списку виборців, підсумовує відповідні дані зі всіх отриманих ним аркушів списку виборців і передає їх та сумарні відомості по цих аркушах голові виборчої комісії. Зазначені сумарні відомості фіксуються у відомості, зазначеній у частині дев'ятій статті 82 цього Закону. Голова та секретар дільничної виборчої комісії підсумовують зазначені відомості, оголошують їх та вносять на останній сторінці списку виборців.

3. Список виборців на закордонній виборчій дільниці після закінчення голосування закривається шляхом закреслення незаповнених граф списку виборців для внесення прізвищ виборців таким чином, щоб унеможливити внесення до списку додаткових виборців, підписується головою і секретарем дільничної виборчої комісії та скріплюється печаткою дільничної виборчої комісії.

4. Дільнична виборча комісія на підставі списку виборців встановлює кількість виборців на виборчій дільниці. Ця кількість оголошується і заноситься секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

5. Дільнична виборча комісія на підставі порівняння списку виборців та витягу із списку виборців встановлює кількість виборців на виборчій дільниці, які були включені до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування. Ця кількість оголошується і заноситься секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

6. Дільнична виборча комісія підраховує кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування, за підписами виборців у списку виборців. Ця кількість оголошується і заноситься секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці як кількість виборців, що отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування.

7. Дільнична виборча комісія підраховує кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування, за підписами у витягу із списку виборців та відмітками «голосував за місцем перебування» у списку виборців. Ця кількість оголошується і заноситься секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці як кількість виборців, що отримали виборчі бюлетені за місцем перебування.

8. Дільнична виборча комісія виборчої дільниці, на якій проводилося голосування виборців за відкріпними посвідченнями, підраховує кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на підставі відкріпних посвідчень, за підписами виборців у списку виборців для голосування за відкріпними посвідченнями. Ця кількість оголошується і заноситься секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці як кількість виборців, що отримали виборчі бюлетені для голосування за відкріпними посвідченнями.

9. Список виборців, доданий до нього витяг із списку виборців, виготовлений згідно з частиною другою статті 84 цього Закону, заяви виборців разом з копіями відповідних документів, на підставі яких складався витяг із списку виборців, список виборців для голосування за відкріпними посвідченнями, відкріпні посвідчення, на підставі яких виборці включалися у день виборів до списку виборців на закордонних виборчих дільницях відповідно до частини дев'ятої статті 47 цього Закону, запаковуються у порядку, встановленому частиною десятою цієї статті. На пакеті робиться напис «Список виборців».

10. Дільнична виборча комісія запаковує опрацьовані виборчі документи у паперові пакети. Пакет з виборчими документами заклеюється, на пакеті зазначається напис, який вказує на вид запакованих документів, а також зазначаються номер територіального виборчого округу або позначення закордонного виборчого округу, номер виборчої дільниці, дата і час пакування, ставляться підписи усіх присутніх членів дільничної виборчої комісії та печатка дільничної виборчої комісії.

Стаття 87. Опрацювання невикористаних виборчих бюлетенів та контрольних талонів

1. Членам дільничної виборчої комісії, крім голови комісії, заступника голови чи іншого члена дільничної виборчої комісії, який веде протокол засідання комісії, та секретаря дільничної виборчої комісії, який вносить відомості до протоколу про підрахунок голосів на виборчій дільниці, з моменту початку їх роботи з виборчими бюлетенями при підрахунку голосів забороняється користуватися ручками чи будь-якими іншими пишучими засобами.

2. Члени дільничної виборчої комісії, які отримали виборчі бюлетені відповідно до частини дев'ятої статті 82 цього Закону, почергово публічно перераховують невикористані виборчі бюлетені, які залишилися у них.

3. Сума кількості виборчих бюлетенів, виданих зазначеним членом комісії виборцям (за кількістю підписів виборців у відповідних аркушах списку виборців, зазначеною у пункті 2 частини першої статті 86 цього Закону), та кількості виборчих бюлетенів, які залишилися невикористаними у члена дільничної виборчої комісії, повинна дорівнювати кількості виборчих бюлетенів, отриманих цим членом комісії відповідно до відомості видачі виборчих бюлетенів, зазначеної у частині дев'ятій статті 82 цього Закону. У разі відповідності цих кількостей член дільничної виборчої комісії передає підраховані невикористані бюлетені голові дільничної виборчої комісії. Голова виборчої комісії зазначає кількість невикористаних виборчих бюлетенів, які повернуті членом комісії, у відомості видачі бюлетенів.

4. У разі невідповідності кількостей, зазначених у частині третій цієї статті, дільнична виборча комісія складає в порядку, передбаченому частиною восьмою статті 35 цього Закону, акт із зазначенням ймовірної причини такої невідповідності.

5. Голова дільничної виборчої комісії підсумовує кількість невикористаних виборчих бюлетенів та оголошує її. Оголошена кількість невикористаних бюлетенів заноситься секретарем дільничної виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

6. За необхідності або на вимогу членів комісії невикористані виборчі бюлетені можуть бути повторно перераховані. Підрахунок бюлетенів проводиться у порядку, встановленому частиною дванадцятою статті 80 цього Закону.

7. Невикористані виборчі бюлетені погашаються шляхом відокремлення правого нижнього кута виборчого бюлетеня. Погашені невикористані виборчі бюлетені разом з виборчими бюлетенями, зазначеними у частині одинадцятій статті 83 цього Закону, запаковуються у порядку, встановленому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакеті робиться напис «Невикористані виборчі бюлетені».

8. Члени дільничної виборчої комісії, які видавали виборчі бюлетені виборцям, почергово публічно перераховують наявні у них контрольні талони виданих виборчих бюлетенів. Член дільничної виборчої комісії передає підраховані контрольні талони виданих виборчих бюлетенів голові дільничної виборчої комісії. Голова дільничної виборчої комісії зазначає встановлену кожним членом комісії кількість контрольних талонів виданих виборчих бюлетенів у відомості видачі виборчих бюлетенів.

9. Голова комісії підсумовує загальну кількість контрольних талонів виданих виборчих бюлетенів та оголошує її.

10. Дільнична виборча комісія перевіряє, чи дорівнює загальна кількість контрольних талонів виданих виборчих бюлетенів, зазначена у частині дев'ятій цієї статті, сумі кількостей, зазначених у частинах шостій та сьомій (для виборчих дільниць, де проводилося голосування за відкріпними посвідченнями, — також у частині восьмій) статті 86 цього Закону.

11. За необхідності або на вимогу членів дільничної виборчої комісії контрольні талони виданих виборчих бюлетенів можуть бути повторно перераховані. Підрахунок контрольних талонів виданих виборчих бюлетенів проводиться у порядку, встановленому частиною дванадцятою статті 80 цього Закону.

12. У разі співпадання кількостей, зазначених у частині десятій цієї статті, голова дільничної виборчої комісії оголошує її як кількість виборців, що отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці. Секретар дільничної виборчої комісії заносить цю кількість до протоколу про підрахунок голосів на виборчій дільниці.

13. У разі невідповідності кількостей, зазначених у частині десятій цієї статті, дільнична виборча комісія складає про це акт у порядку, передбаченому частиною восьмою статті 35 цього Закону. Після цього виборча комісія приймає рішення щодо встановлення кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені. Ця кількість оголошується і заноситься до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

14. Контрольні талони виданих виборчих бюлетенів запаковуються у порядку, встановленому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакеті робиться напис «Контрольні талони».

15. Дільнична виборча комісія перевіряє, чи дорівнює кількість виборчих бюлетенів, отриманих дільничною виборчою комісією, сумі кількості невикористаних виборчих бюлетенів і кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені. У разі невідповідності цих даних дільнична виборча комісія складає про це акт у порядку, передбаченому частиною восьмою статті 35 цього Закону, із зазначенням встановленої її рішенням причини такої розбіжності.

Стаття 88. Порядок відкриття скриньок та підрахунку бюлетенів

1. Після закінчення виконання дій, передбачених статтею 87 цього Закону, дільнична виборча комісія перевіряє цілісність пломб або печаток на виборчих скриньках.

2. У разі виявлення на виборчих скриньках пошкоджень пломб або печаток чи інших пошкоджень, які порушують цілісність виборчої скриньки, дільнична виборча комісія складає про це акт за формою та в порядку, передбаченими частиною восьмою статті 35 цього Закону, із зазначенням характеру виявлених пошкоджень.

3. Виборчі скриньки відкриваються дільничною виборчою комісією почергово. Першими відкриваються переносні виборчі скриньки, що використовувалися при голосуванні виборців за місцем перебування, а останніми відкриваються, у разі їх наявності, виборчі скриньки з пошкодженими печатками або пломбами, а також іншими пошкодженнями, виявленими під час голосування.

4. При відкритті непошкодженої виборчої скриньки її вміст висипається на стіл, за яким розміщуються члени дільничної виборчої комісії. При цьому перевіряється наявність у виборчій скриньці контрольного листа (у переносній виборчій скриньці — контрольних листів).

5. Виборчі бюлетені з пошкодженої виборчої скриньки виймаються по одному без їх перемішування. Дільнична виборча комісія підраховує кількість виборчих бюлетенів, що знаходяться у цій виборчій скриньці. При цьому перевіряється наявність у цій виборчій скриньці контрольного листа, який повинен бути вийнятий останнім.

6. Загальна кількість виборчих бюлетенів у кожній виборчій скриньці підраховується окремо. Встановлення результатів голосування по кожній скриньці окремо не проводиться. Підрахунок виборчих бюлетенів проводиться у порядку, встановленому частиною дванадцятою статті 80 цього Закону.

7. Усі виявлені у виборчих скриньках предмети, що не є виборчими бюлетенями встановленої форми, складаються окремо і не підраховуються. До предметів відносять і контрольні листи. У разі виникнення сумнівів, чи є предмет виборчим бюлетенем, дільнична виборча комісія вирішує це питання шляхом голосування. При цьому кожен член виборчої комісії має право особисто оглянути предмет. На час його огляду підрахунок виборчих бюлетенів припиняється. Предмети, що не є виборчими бюлетенями, запаковуються у порядку, зазначеному у частині десятій статті 86 цього Закону. На пакеті робиться напис «Предмети».

8. Якщо при відкритті переносної виборчої скриньки у ній виявиться більше виборчих бюлетенів, ніж зазначено в контрольному листі у цій виборчій скриньці, дільнична виборча комісія складає акт про таку невідповідність за формою та в порядку, передбаченими частиною восьмою статті 35 цього Закону, в якому зазначає кількість виборчих бюлетенів, що знаходяться у цій виборчій скриньці, та прізвища членів дільничної виборчої комісії, чиї підписи стоять на вказаних виборчих бюлетенях.

9. При складанні акта, зазначеного у частині восьмій цієї статті, комісія перевіряє, чи виборчі бюлетені, виявлені у переносній скриньці, мають номери відповідного територіального виборчого округу та відповідної виборчої дільниці, відбиток печатки відповідної дільничної виборчої комісії, зазначені прізвища та проставлені підписи членів відповідної дільничної виборчої комісії, які проводили голосування виборців за місцем перебування. Бюлетені з неналежними ознаками не підлягають врахуванню при встановленні під час підрахунку голосів загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців. Якщо після їх відокремлення від виборчих бюлетенів, що підлягають врахуванню, невідповідність, зазначена у частині восьмій цієї статті, усунута, виборчі бюлетені з належними ознаками підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці. Якщо бюлетенів з неналежними ознаками не виявлено або їх відокремлення від виборчих бюлетенів, що підлягають врахуванню, не усуває невідповідність, зазначену у частині восьмій цієї статті, усі виборчі бюлетені з переносної виборчої скриньки не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

10. У разі відсутності у виборчій скриньці контрольного листа (у переносній виборчій скриньці — контрольних листів) дільнична виборча комісія складає за формою і в порядку, передбаченими частиною восьмою статті 35 цього Закону, акт про відсутність у виборчій скриньці контрольного листа (контрольних листів), в якому зазначає кількість виборчих бюлетенів, що знаходяться у цій виборчій скриньці. Вказані виборчі бюлетені не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

11. У разі виникнення сумнівів у членів комісії щодо достовірності контрольного листа та в інших сумнівних ситуаціях у випадках, зазначених у частинах восьмій і десятій цієї статті, дільнична виборча комісія приймає шляхом голосування рішення щодо визнання виборчих бюлетенів, що знаходяться у виборчій скриньці, такими, що не підлягають урахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців. Відповідне рішення та результати голосування фіксуються у протоколі засідання комісії.

12. Кількість виборчих бюлетенів у кожній виборчій скриньці, за винятком предметів та виборчих бюлетенів, які не підлягають врахуванню, та номер відповідної виборчої скриньки оголошуються і заносяться до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Після відкриття останньої скриньки загальна кількість бюлетенів у скриньках підсумовується. Встановлена у підсумку підрахунку кількість виборчих бюлетенів є кількістю виборців, які взяли участь у голосуванні. Ця кількість оголошується головою дільничної виборчої комісії і заноситься секретарем дільничної виборчої комісії до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

13. Виявлені у виборчих скриньках виборчі бюлетені, на яких зазначені номери територіального виборчого округу та (або) виборчої дільниці не відповідають номерам відповідної виборчої дільниці, відповідного територіального виборчого округу, а також виборчі бюлетені, на яких відсутній відтиск печатки цієї дільничної виборчої комісії або наявний відтиск печатки іншої виборчої комісії чи будь-якої іншої печатки, вважаються такими, що не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців.

14. Виборчі бюлетені, котрі, відповідно до частин дев'ятої, десятої, одинадцятої та тринадцятої цієї статті, не підлягають врахуванню при встановленні загальної кількості виборців, які взяли участь у голосуванні, та при підрахунку голосів виборців підраховуються, заносяться до протоколу про підрахунок голосів виборців і запаковуються у порядку, встановленому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакеті робиться напис «Ви-

борчі бюлетені, що не підлягають врахуванню».

15. Виборчі бюлетені, які підлягають врахуванню, розкладаються на місця, позначені окремими табличками, що містять з обох боків назви партій (блоків), зазначених у виборчому бюлетені, написи «недійсні», «проти всіх». При розкладанні виборчих бюлетенів визначений дільничною виборчою комісією член дільничної виборчої комісії показує кожний виборчий бюлетень усім членам виборчої комісії, виголошуючи результат волевиявлення виборця. У разі виникнення сумнівів у членів виборчої комісії щодо змісту виборчого бюлетеня виборча комісія вирішує це питання шляхом голосування. При цьому кожен член виборчої комісії має право особисто оглянути виборчий бюлетень. На час огляду виборчого бюлетеня робота з іншими виборчими бюлетенями припиняється.

16. Недійсним вважається виборчий бюлетень:

1) на якому не зазначено прізвище та (або) відсутній підпис члена дільничної виборчої комісії, який його видав, або наявний підпис особи, яка не видавала виборчі бюлетені на цій виборчій дільниці;

2) за наявності обставин, зазначених у частині десятій статті 79 цього Закону;

3) якщо зроблено більш як одну позначку проти назв партій (блоків);

4) якщо не поставлено жодної позначки;

5) якщо не відокремлено контрольний талон виборчого бюлетеня;

6) якщо неможливо з інших причин встановити зміст волевиявлення виборця.

17. У разі виникнення сумнівів у членів виборчої комісії щодо дійсності виборчого бюлетеня питання вирішується дільничною виборчою комісією шляхом голосування. Перед голосуванням кожен член виборчої комісії має право особисто оглянути виборчий бюлетень. На час огляду виборчого бюлетеня та голосування підрахунок інших виборчих бюлетенів припиняється. Відповідне рішення та результати голосування фіксуються у протоколі засідання дільничної виборчої комісії.

18. Недійсні виборчі бюлетені підраховуються окремо у порядку, встановленому частиною дванадцятою статті 80 цього Закону. Ця кількість оголошується головою дільничної виборчої комісії і заноситься секретарем виборчої комісії до протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Недійсні виборчі бюлетені запаковуються у порядку, встановленому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакеті робиться напис «Недійсні виборчі бюлетені».

19. Дільнична виборча комісія у порядку, встановленому частиною дванадцятою статті 80 цього Закону, підраховує кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку кожної партії (блоку), а також кількість голосів виборців, які не підтримали кандидатів у депутати від жодної партії (блоку). Під час підрахунку голосів кожен член виборчої комісії має право перевірити або перерахувати відповідні виборчі бюлетені. Результати підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці оголошуються головою комісії і заносяться секретарем виборчої комісії до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

20. Дільнична виборча комісія зобов'язана при підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці перевірити, чи дорівнює кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці, сумі кількостей недійсних виборчих бюлетенів, виборчих бюлетенів з голосами виборців, поданими за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку кожної партії (блоку), та виборчих бюлетенів з голосами виборців, які не підтримали кандидатів у депутати від жодної партії (блоку). У разі невідповідності цих даних дільнична виборча комісія може повторно перерахувати виборчі бюлетені. При підтвердженні зазначеної невідповідності дільнична виборча комісія складає акт із зазначенням встановленої її рішенням причини такого розходження за формою та в порядку, передбаченими частиною восьмою статті 35 цього Закону.

21. Виборчі бюлетені з голосами виборців, поданими за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку кожної партії (блоку), та виборчі бюлетені з голосами виборців, які не підтримали кандидатів у депутати від жодної партії (блоку), запаковуються окремо у порядку, встановленому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакетах зазначаються назва відповідної партії (блоку), «Не підтримали кандидатів від жодної партії (блоку)».

Стаття 89. Протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці

1. Дільнична виборча комісія на своєму засіданні складає протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. Форма бланку протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці затверджується Центральною виборчою комісією не пізніш як за тридцять два дні до дня виборів. Бланки протоколів дільничних виборчих комісій нумеруються підприємством-виготовлювачем. Центральна виборча комісія забезпечує виготовлення бланків протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці для кожної виборчої дільниці у кількості 100 примірників, в порядку та у строки, визначені статтею 79 цього Закону для виготовлення виборчих бюлетенів. Бланки протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці передаються виборчим комісіям разом з виборчими бюлетенями в порядку та в строки, визначені статтею 80 цього Закону.

2. До протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці прописом та цифрами заносяться:

1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничною виборчою комісією;

2) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених дільничною виборчою комісією;

3) кількість невикористаних виборчих бюлетенів;

4) кількість зіпсованих виборчих бюлетенів;

5) кількість виборців, внесених до списку виборців на виборчій дільниці (на момент закінчення голосування);

6) кількість виборців, внесених на виборчій дільниці до витягу із списку виборців для голосування за місцем перебування;

7) кількість виборців, внесених до списку виборців для голосування за відкріпними посвідченнями;

8) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування;

9) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування;

10) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на підставі відкріпних посвідчень;

11) сумарна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;

12) кількість виборчих бюлетенів, що виявилися у кожній виборчій скриньці (із зазначенням номера скриньки);

13) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню;

14) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні на виборчій дільниці;

15) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

16) кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку кожної партії (блоку);

17) кількість виборців, які не підтримали кандидатів у депутати від жодної партії (блоку);

18) кількість бланків відкріпних посвідчень, отриманих дільничною виборчою комісією;

19) кількість виборців, які отримали відкріпні посвідчення;

20) кількість погашених відкріпних посвідчень.

3. Протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається дільничною виборчою комісією у кількості примірників, яка на чотири більша, ніж кількість осіб, які входять до складу дільничної виборчої комісії. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

4. У протоколі про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами дільничної виборчої комісії. Кожен примірник протоколу підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами дільничної виборчої комісії, які присутні на засіданні виборчої комісії. Член дільничної виборчої комісії, присутній на засіданні дільничної виборчої комісії, зобов'язаний підписати протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. У разі своєї незгоди із результатами підрахунку голосів, зафіксованими у протоколі комісії, член комісії підписує протокол із приміткою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці. У разі відсутності підпису члена дільничної виборчої комісії у протоколі підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці проти його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Цей протокол підписується та засвідчується печаткою дільничної виборчої комісії лише після його остаточного заповнення.

5. Перший і другий примірники протоколу підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці мають право підписати кандидати у депутати, уповноважені особи партій (блоків), офіційні спостерігачі, які були присутні на засіданні дільничної виборчої комісії при підрахунку голосів виборців.

6. Забороняється заповнення протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці олівцем, а також внесення до них без відповідного рішення дільничної виборчої комісії будь-яких виправлень.

7. Якщо після підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, однак до відправлення цього протоколу разом із виборчою документацією до окружної виборчої комісії, дільнична виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку у цифрах), вона на тому ж засіданні розглядає питання про внесення змін до встановлених результатів голосування виборців на виборчій дільниці шляхом складення нового протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці з усуненням неточностей, на якому робиться позначка «Уточнений». При цьому перерахунок виборчих бюлетенів не проводиться. Протокол з позначкою «Уточнений» складається у кількості примірників, зазначеній у частині третій цієї статті, та підписується у порядку, встановленому частиною четвертою цієї статті. Про складення протоколу з позначкою «Уточнений» зазначається у протоколі засідання дільничної виборчої комісії.

8. Перший і другий примірники протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, а за наявності — і відповідні примірники протоколу з позначкою «Уточнений» запаковуються до пакета зі спеціальною системою захисту у порядку, встановленому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакеті робиться напис «Протокол про підрахунок голосів». Третій примірник протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці (протоколу з поміткою «Уточнений») зберігається у секретаря дільничної виборчої комісії, четвертий примірник зазначеного протоколу невідкладно вивішується для загального ознайомлення в приміщенні дільничної виборчої комісії, а решта по одному примірнику протоколу видається членам дільничної виборчої комісії.

9. Кандидатам у депутати, уповноваженим особам партій (блоків), офіційним спостерігачам, які були присутні при підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, на їх прохання невідкладно видаються копії протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, у тому числі з позначкою «Уточнений», засвідчені головою і секретарем дільничної виборчої комісії та скріплені печаткою виборчої комісії, з розрахунку не більш як по одній копії кожного протоколу для кожної партії (блоку).

10. Про видачу копій протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається акт за формою, встановленою Центральною виборчою комісією. В акті зазначаються перелік осіб, які одержали копії відповідного протоколу, номер примірника, дата та час одержання цих копій і проставляються підписи цих осіб. Акт підписується головою та секретарем дільничної виборчої комісії і скріплюється печаткою дільничної виборчої комісії. Акт запаковується у пакет разом з першим і другим примірниками протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці.

11. Пакети з протоколами дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, виборчими бюлетенями, контрольними талонами і предметами, списками виборців, а також, за наявності, окремими думками членів виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, актами, заявами, скаргами та рішеннями, прийнятими виборчою комісією, невідкладно після закінчення засідання виборчої комісії доставляються до окружної виборчої комісії.

Стаття 90. Визнання дільничною виборчою комісією голосування на виборчій дільниці недійсним

1. Дільнична виборча комісія може визнати голосування на виборчій дільниці недійсним у разі встановлення нею порушень вимог цього Закону, внаслідок яких неможливо достовірно встановити результати волевиявлення виборців, за таких обставин:

1) виявлення фактів незаконного голосування (опускання виборчого бюлетеня до виборчої скриньки за виборця іншою особою, крім випадків, передбачених частиною дев'ятою статті 83 цього Закону; голосування особами, які не мають права голосу; голосування особами, які не включені до списку виборців на цій виборчій дільниці або включені до нього безпідставно; голосування виборцем більше ніж один раз) у кількості, що перевищує десять відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;

2) знищення або пошкодження виборчої скриньки (скриньок), що унеможливлює встановлення змісту виборчих бюлетенів, якщо кількість цих бюлетенів перевищує десять відсотків кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені на виборчій дільниці;

3) виявлення у виборчих скриньках виборчих бюлетенів у кількості, що перевищує більш як на десять відсотків кількість виборців, які отримали бюлетені на виборчій дільниці.

2. У разі виявлення обставин, зазначених у частині першій цієї статті, у кожному випадку дільнична виборча комісія складає акт за формою та у порядку, передбаченими частиною восьмою статті 35 цього Закону. Такий акт (акти) є підставою для розгляду дільничною виборчою комісією питання про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним.

3. У разі прийняття дільничною виборчою комісією рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1 — 11, 14, 18 — 20 частини другої статті 89 цього Закону. На місці інших відомостей ставиться прочерк. Протокол про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці складається дільничною виборчою комісією у порядку, встановленому статтею 89 цього Закону.

4. У разі прийняття рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним виборчі бюлетені запаковуються у порядку, встановленому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакеті робиться напис «Виборчі бюлетені».

5. Рішення дільничної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним та акт (акти), на підставі якого (яких) прийнято це рішення, додаються до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, запаковуються та транспортуються до окружної виборчої комісії в порядку, встановленому цим Законом.

Стаття 91. Порядок транспортування і передачі виборчих документів до окружної виборчої комісії

1. Транспортування виборчих документів, зазначених у частині одинадцятій статті 89 цього Закону, здійснюється членами дільничної виборчої комісії звичайної або спеціальної виборчої дільниці (крім спеціальних виборчих дільниць, утворених на суднах, що перебувають у день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України) — представниками трьох різних партій (блоків), а саме: головою або заступником голови дільничної виборчої комісії та двома членами цієї виборчої комісії—представниками двох інших партій (блоків), які набрали найбільшу кількість голосів на виборчій дільниці. Їх обов'язково супроводжує працівник органів внутрішніх справ України, який повинен забезпечити охорону при транспортуванні. За своїм бажанням інші члени дільничної виборчої комісії, кандидати у депутати, уповноважені особи партій (блоків), офіційні спостерігачі можуть супроводжувати транспортування документів. Супроводження транспортування виборчих документів іншими особами забороняється.

2. Під час транспортування виборчих документів забороняється розпечатувати пакети з виборчими бюлетенями та іншою виборчою документацією.

3. Якщо одночасно з виборами народних депутатів України проводяться інші вибори чи референдум, виборча документація з цих виборів чи референдуму транспортується до відповідної окружної чи територіальної виборчої комісії членами дільничної виборчої комісії, які не беруть участі у транспортуванні виборчої документації з виборів народних депутатів України відповідно до частини першої цієї статті.

4. Секретар дільничної виборчої комісії, інші члени комісії, які не супроводжують транспортування виборчих документів до окружної виборчої комісії, залишаються у приміщенні дільничної виборчої комісії до отримання повідомлення про прийняття протоколу про підрахунок голосів на виборчій дільниці окружною виборчою комісією. Під час транспортування виборчої документації печатка дільничної виборчої комісії зберігається у сейфі (металевій шафі) у приміщенні дільничної виборчої комісії.

5. Протокол про підрахунок голосів виборців на звичайній або спеціальній виборчій дільниці (окрім спеціальних виборчих дільниць, утворених на суднах, що перебувають у день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України) та інші виборчі документи дільничної виборчої комісії передаються відповідній окружній виборчій комісії на її засіданні у порядку, встановленому статтею 92 цього Закону.

6. Зміст протоколу про підрахунок голосів виборців на закордонній виборчій дільниці, а також на спеціальній виборчій дільниці, утвореній на судні, що перебуває у день виборів у плаванні під Державним Прапором України, чи на полярній станції України, після його підписання членами дільничної виборчої комісії невідкладно передається дільничною виборчою комісією за допомогою технічних засобів зв'язку до Центральної виборчої комісії (через Міністерство закордонних справ України) чи відповідної окружної виборчої комісії з обов'язковою наступною передачею до неї першого і другого примірників протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці в порядку, встановленому Центральною виборчою комісією. До протоколів додаються інші виборчі документи, зазначені у частині одинадцятій статті 89 цього Закону.

Стаття 92. Порядок прийняття та розгляду документів дільничних виборчих комісій окружною виборчою комісією

1. З моменту закінчення голосування окружна виборча комісія розпочинає засідання, яке продовжується безперервно до встановлення підсумків голосування у територіальному виборчому окрузі. На цей час члени окружної виборчої комісії не можуть залучатися до виконання інших функцій, крім участі в засіданні виборчої комісії.

2. Окружна виборча комісія опрацьовує відомості, зазначені у частині тринадцятій статті 83 цього Закону, та передає такі відомості по територіальному виборчому округу до Центральної виборчої комісії через автоматизовану інформаційно-аналітичну систему та телеграфом (телетайпом) не пізніше 22 години дня голосування. Центральна виборча комісія публікує зазначені відомості в загальнодержавних друкованих засобах масової інформації наступного дня після їх отримання, а також невідкладно — на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

3. Засідання окружної виборчої комісії, зазначене у частині першій цієї статті, оформляється протоколом безперервного засідання, який підписується головою або головуючим на засіданні, а також секретарем виборчої комісії або членом виборчої комісії, який виконував на зазначеному засіданні обов'язки секретаря. До протоколу приєднуються (за наявності) окремі думки членів виборчої комісії, які брали участь у засіданні і не згодні з прийнятим окружною виборчою комісією рішенням.

4. На засіданні окружної виборчої комісії, зазначеному в частині першій цієї статті, голова окружної виборчої комісії приймає запечатані пакети з протоколами дільничних виборчих комісій, розпечатує їх та оголошує зміст протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на відповідних виборчих дільницях, а також приймає запечатані пакети з іншими виборчими документами, передбаченими частиною одинадцятою статті 89 цього Закону. Час прийняття окружною виборчою комісією протоколу дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, перелік прийнятих виборчих документів і занесені до протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці відомості фіксуються у протоколі засідання окружної виборчої комісії.

5. При прийнятті документів дільничної виборчої комісії окружна виборча комісія перевіряє комплектність документів та цілісність упаковки усіх пакетів з виборчими документами. При цьому кожний член комісії має право оглянути кожний пакет з документами. У разі повної комплектності виборчих документів та цілісності упаковки усіх пакетів відкривається пакет з протоколом про підрахунок голосів на виборчій дільниці та оголошуються відомості, зазначені у ньому. За результатами розгляду документів дільничної виборчої комісії та скарг про порушення вимог цього Закону під час проведення голосування та підрахунку голосів на виборчій дільниці, а також під час транспортування виборчих документів до окружної виборчої комісії, що надійшли до окружної виборчої комісії на момент прийняття документів дільничної виборчої комісії, окружна виборча комісія приймає одне з рішень:

1) прийняти виборчі документи від дільничної виборчої комісії та врахувати відомості протоколу про підрахунок голосів на виборчій дільниці при встановленні підсумків голосування в межах територіального виборчого округу;

2) відмовити у прийнятті виборчих документів від дільничної виборчої комісії та зобов'язати дільничну виборчу комісію виправити виявлені недоліки;

3) провести повторний підрахунок голосів на виборчій дільниці в порядку, встановленому цим Законом.

6. Рішення, передбачене частиною п'ятою цієї статті, приймається шляхом голосування усіх членів окружної виборчої комісії більшістю від загального складу комісії і фіксується у протоколі засідання окружної виборчої комісії.

7. Протокол дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці розглядається окружною виборчою комісією після його оголошення. У разі виявлення у протоколі дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці виправлень, помилок, неточностей окружна виборча комісія своїм рішенням може зобов'язати дільничну виборчу комісію внести зміни до встановлених результатів голосування виборців на виборчій дільниці відповідно до вимог частини сьомої статті 89 цього Закону, про що зазначається у протоколі засідання окружної виборчої комісії. Протягом часу розгляду цього питання дільничною виборчою комісією подані до окружної виборчої комісії примірники протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та додані до нього документи зберігаються в окружній виборчій комісії.

8. Дільнична виборча комісія зобов'язана у строк, визначений окружною виборчою комісією, розглянути питання про внесення змін до протоколу без перерахунку виборчих бюлетенів. Протокол з позначкою «Уточнений» транспортується до окружної виборчої комісії в порядку, встановленому статтею 91 цього Закону. Час прийняття окружною виборчою комісією протоколу дільничної виборчої комісії з позначкою «Уточнений» і занесені до цього протоколу відомості фіксуються у протоколі засідання окружної виборчої комісії.

9. За наявності скарг, підтверджених відповідно оформленими актами, складеними кандидатами у депутати, уповноваженими особами партій (блоків), офіційними спостерігачами, виборцями, про порушення вимог цього Закону під час проведення голосування та (або) підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці, що ставлять під сумнів результати підрахунку голосів виборців на цій виборчій дільниці, а також за наявності акта або письмової скарги осіб, зазначених у частині першій статті 91 цього Закону, про порушення вимог цього Закону під час транспортування до окружної виборчої комісії протоколів про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та інших документів окружна виборча комісія може прийняти рішення про

проведення повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці.

10. У разі неможливості усунення без перерахунку бюлетенів неточностей у протоколі дільничної виборчої комісії, а також у разі наявних ознак розпечатування пакетів із запакованими документами дільничної виборчої комісії окружна виборча комісія зобов'язана прийняти рішення про повторний підрахунок голосів виборців на цій виборчій дільниці.

11. Протоколи про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці та запечатані пакети з іншими виборчими документами дільничної виборчої комісії до проведення повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці окружною виборчою комісією зберігаються у приміщенні, де відбувається засідання окружної виборчої комісії.

12. Повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці здійснюється окружною виборчою комісією з обов'язковою участю членів дільничної виборчої комісії, які передають виборчу документацію, після розгляду і прийняття протоколів та інших документів від усіх дільничних виборчих комісій. У повторному підрахунку окружною виборчою комісією голосів виборців на виборчій дільниці мають право брати участь усі члени цієї дільничної виборчої комісії; при цьому можуть бути присутніми кандидати у депутати, уповноважені особи партій (блоків), офіційні спостерігачі.

13. Окружна виборча комісія за результатами повторного підрахунку голосів виборців на виборчій дільниці складає протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці за формою, встановленою Центральною виборчою комісією, який повинен містити відомості, передбачені частиною другою (за винятком пункту 12) статті 89 цього Закону.

14. Протокол про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці складається окружною виборчою комісією у кількості примірників, на чотири більшій, ніж кількість осіб, що входять до складу окружної виборчої комісії. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу. Усі примірники протоколу підписуються присутніми членами окружної виборчої комісії та членами дільничної виборчої комісії, які брали участь у повторному підрахунку голосів виборців на відповідній виборчій дільниці, та засвідчуються печаткою окружної виборчої комісії. Відомості протоколу оголошуються у процесі його складання в порядку, передбаченому статтями 86 — 88 цього Закону. Перший та другий примірники кожного протоколу мають право підписати кандидати у депутати, уповноважені особи партій (блоків), офіційні спостерігачі, які були присутні при повторному підрахунку голосів виборців.

15. Окружна виборча комісія може прийняти рішення про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним у разі:

1) виявлення при повторному підрахунку голосів виборців на відповідній виборчій дільниці обставин, зазначених у частині першій статті 90 цього Закону;

2) виявлення фактів навмисного створення перешкод у здійсненні повноважень членами виборчих комісій чи реалізації офіційними спостерігачами, представниками засобів масової інформації права бути присутнім під час проведення голосування на виборчій дільниці у приміщенні, де проводиться голосування, на засіданні виборчої комісії при підрахунку голосів, встановленні результатів голосування на виборчій дільниці, а так само неправомірного недопущення зазначених осіб у приміщення для голосування.

16. У разі визнання голосування на виборчій дільниці недійсним при повторному підрахунку голосів протокол окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на цій виборчій дільниці складається у порядку, встановленому частинами тринадцятою та чотирнадцятою цієї статті, та повинен містити лише відомості, зазначені у пунктах 1 — 11, 14 та 18 — 20 частини другої статті 89 цього Закону. На місці інших відомостей ставиться прочерк.

17. Перший примірник протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці разом з відповідним протоколом дільничної виборчої комісії про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці, рішення окружної виборчої комісії про визнання голосування на виборчій дільниці недійсним додаються до протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування у відповідному територіальному виборчому окрузі. Другий примірник протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці зберігається у секретаря окружної виборчої комісії, третій — передається відповідній дільничній виборчій комісії, четвертий — невідкладно вивішується для загального ознайомлення у приміщенні окружної виборчої комісії, а решта по одному примірнику видається членам окружної виборчої комісії.

Стаття 93. Встановлення підсумків голосування в межах територіального виборчого округу

1. Окружна виборча комісія після прийняття і розгляду протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях, у тому числі з поміткою «Уточнений», на підставі протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях та повідомлень про зміст таких протоколів дільничних виборчих комісій, переданих за допомогою технічних засобів зв'язку з спеціальних виборчих дільниць, утворених на суднах, що перебувають у день виборів у плаванні під Державним Прапором України, на полярній станції України, а у разі повторного підрахунку голосів виборців — також протоколу окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці встановлює:

1) кількість виборчих бюлетенів, одержаних окружною виборчою комісією;

2) кількість виборчих бюлетенів, погашених окружною виборчою комісією;

3) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу;

4) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу;

5) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу;

6) кількість зіпсованих виборчих бюлетенів на виборчих дільницях територіального виборчого округу;

7) загальну кількість виборців, внесених до списків виборців на виборчих дільницях територіального виборчого округу;

8) кількість виборців, внесених до витягів із списку виборців на виборчих дільницях територіального виборчого округу;

9) кількість виборців, внесених до списків виборців для голосування за відкріпними посвідченнями, у територіальному виборчому окрузі;

10) кількість виборців, що отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування;

11) кількість виборців, що отримали виборчі бюлетені за місцем перебування;

12) кількість виборців, що отримали виборчі бюлетені на підставі відкріпних посвідчень;

13) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені в межах територіального округу;

14) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні у приміщенні для голосування;

15) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні за місцем перебування;

16) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях територіального виборчого округу;

17) загальну кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в межах територіального виборчого округу;

18) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

19) кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати від кожної партії (блоку);

20) кількість виборців, які не підтримали кандидатів у депутати від жодної партії (блоку);

21) кількість бланків відкріпних посвідчень, отриманих дільничними виборчими комісіями територіального виборчого округу;

22) кількість виборців, які отримали відкріпні посвідчення в межах територіального виборчого округу;

23) кількість невикористаних бланків відкріпних посвідчень, погашених окружною виборчою комісією;

24) кількість невикористаних бланків відкріпних посвідчень, погашених дільничними виборчими комісіями;

25) загальну кількість невикористаних бланків відкріпних посвідчень у межах територіального виборчого округу.

2. Відомості про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу цифрами і прописом заносяться до протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу. Відомості, зазначені у пунктах 3 — 21 частини першої цієї статті, вносяться до протоколу цифрами по кожній виборчій дільниці, що входить до складу територіального виборчого округу, а також сумарно цифрами і прописом по територіальному виборчому округу.

3. Протокол про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу складається окружною виборчою комісією у кількості примірників, на три більшій, ніж кількість осіб, які входять до складу окружної виборчої комісії. Примірники протоколу нумеруються і мають однакову юридичну силу.

4. Забороняється заповнювати протокол про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу олівцем, а також підписувати його та засвідчувати печаткою окружної виборчої комісії до остаточного заповнення.

5. Протокол про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу підписується головою, заступником голови, секретарем та іншими членами окружної виборчої комісії, які присутні на засіданні виборчої комісії, та засвідчується печаткою окружної виборчої комісії. У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами окружної виборчої комісії. Член виборчої комісії, присутній на засіданні, зобов'язаний підписати протокол про підсумки голосування. У разі своєї незгоди із встановленими підсумками голосування, зафіксованими у протоколі комісії, член комісії підписує протокол із приміткою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про підсумки голосування. У разі відсутності у протоколі підпису члена окружної виборчої комісії біля його прізвища зазначається причина відсутності підпису. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати у депутати, уповноважені особи партій (блоків), офіційні спостерігачі, які були присутні при встановленні підсумків голосування в межах територіального виборчого округу.

6. Якщо після підписання протоколу про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу до відправки його до Центральної виборчої комісії окружна виборча комісія виявила в ньому неточності (описку чи помилку у цифрах), вона на тому ж засіданні розглядає питання про внесення змін до підсумків голосування в межах територіального виборчого округу шляхом складення нового протоколу, на якому робиться позначка «Уточнений». Протокол з позначкою «Уточнений» виготовляється і підписується у порядку та в кількості примірників, встановлених цією статтею. Складання окружною виборчою комісією протоколу з поміткою «Уточнений» на іншому засіданні комісії без доручення Центральної виборчої комісії не допускається.

7. Перший примірник протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу, а за наявності — перший примірник протоколу з позначкою «Уточнений» запаковуються до пакета із спеціальною системою захисту у порядку, встановленому частиною десятою статті 86 цього Закону. На пакеті робиться напис «Протокол про підсумки голосування».

8. Перший примірник протоколу окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу, а у разі внесення змін до цього протоколу — також протокол, в якому були допущені неточності (описки чи помилки у цифрах), та протокол з позначкою «Уточнений» разом з відповідними протоколами та актами дільничних виборчих комісій, рішеннями, прийнятими на підставі цих актів, та, за наявності, протоколами окружної виборчої комісії про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці, окремими думками членів окружної виборчої комісії, викладеними у письмовій формі, заявами і скаргами про порушення окружною виборчою комісією порядку встановлення підсумків голосування в межах територіального виборчого округу та рішеннями, прийнятими окружною виборчою комісією за результатами їх розгляду, окружна виборча комісія транспортує до Центральної виборчої комісії, другий примірник протоколу зберігається в окружній виборчій комісії, третій — невідкладно вивішується для загального ознайомлення у приміщенні окружної виборчої комісії, а решта по одному примірнику видається членам окружної виборчої комісії.

9. Транспортування виборчих документів, зазначених у частині восьмій цієї статті, здійснюється головою окружної виборчої комісії або його заступником та двома членами цієї виборчої комісії — представниками двох інших партій (блоків), які набрали найбільшу кількість голосів у територіальному виборчому окрузі. Якщо голова чи заступник голови окружної виборчої комісії, який повинен транспортувати зазначені документи, представляє одну з двох партій (блоків), які в територіальному виборчому окрузі набрали найбільшу кількість голосів, або представник такої партії (блоку) вмотивовано не може брати участь у транспортуванні виборчих документів до Центральної виборчої комісії, участь у транспортуванні бере представник політичної партії (блоку), яка набрала наступну кількість голосів.

10. Кандидату у депутати, уповноваженій особі партії (блоку), офіційному спостерігачу на його прохання невідкладно видається копія протоколу (у тому числі з поміткою «Уточнений») окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу та, за наявності, копія протоколу про повторний підрахунок голосів виборців на відповідній виборчій дільниці з розрахунку по одній копії кожного протоколу для кожної партії (блоку). Зазначені копії засвідчуються на кожній сторінці головою та секретарем окружної виборчої комісії і скріплюються печаткою виборчої комісії.

Стаття 94. Встановлення підсумків голосування в межах закордонного виборчого округу

1. Центральна виборча комісія на засіданні приймає, розглядає та оголошує протоколи дільничних виборчих комісій про підсумки голосування на закордонних виборчих дільницях або повідомлення про зміст відповідних протоколів про підрахунок голосів виборців, переданих засобами технічного зв'язку відповідно до частини шостої статті 91 цього Закону.

2. Центральна виборча комісія після прийняття і розгляду протоколів дільничних виборчих комісій закордонних виборчих дільниць про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях на тому ж засіданні на підставі протоколів дільничних виборчих комісій про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях та повідомлень про зміст таких протоколів дільничних виборчих комісій, переданих за допомогою технічних засобів зв'язку, встановлює в межах закордонного виборчого округу відомості, передбачені частиною першою статті 93 цього Закону.

3. Відомості про підсумки голосування в межах закордонного виборчого округу оголошуються на засіданні Центральної виборчої комісії та заносяться цифрами і прописом до протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного виборчого округу.

4. Протокол, зазначений у частині третій цієї статті, складається у порядку, передбаченому частинами другою, четвертою — шостою статті 93 цього Закону.

5. Протокол, зазначений у частині третій цієї статті, складається у двох примірниках. Протокол підписується Головою, заступниками Голови, секретарем та іншими членами Центральної виборчої комісії, які присутні на засіданні, та засвідчується печаткою Центральної виборчої комісії. У протоколі зазначаються дата і час (година і хвилини) його підписання членами Центральної виборчої комісії. Член Центральної виборчої комісії, присутній на засіданні, зобов'язаний підписати протокол про підсумки голосування. У разі своєї незгоди із встановленими підсумками голосування, зафіксованими у протоколі Центральної виборчої комісії, член Центральної виборчої комісії підписує протокол із приміткою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про підсумки голосування. У разі відсутності у протоколі підпису члена Центральної виборчої комісії біля його прізвища зазначається причина відсутності члена Центральної виборчої комісії на її засіданні. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати у депутати, представники партій (блоків) у Центральній виборчій комісії, уповноважені особи партій (блоків) в загальнодержавному виборчому окрузі, які були присутні при встановленні підсумків голосування в межах закордонного виборчого округу. Зміст протоколу невідкладно оприлюднюється на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

6. Кандидату у депутати, представнику партії (блоку) в Центральній виборчій комісії на його прохання невідкладно видається копія протоколу (у тому числі з поміткою «Уточнений») Центральної виборчої комісії про підсумки голосування в межах закордонного виборчого округу з розрахунку по одній копії кожного протоколу для кожної партії (блоку). Зазначені копії засвідчуються на кожній сторінці Головою та секретарем Центральної виборчої комісії і скріплюються печаткою Центральної виборчої комісії.

Стаття 95. Порядок прийняття та розгляду протоколів окружних виборчих комісій Центральною виборчою комісією

1. Центральна виборча комісія на своєму засіданні розглядає та приймає протоколи окружних виборчих комісій про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу. Відомості зазначеного протоколу на засіданні Центральної виборчої комісії оголошуються головою чи заступником голови відповідної окружної виборчої комісії. Час прийняття Центральною виборчою комісією протоколу окружної виборчої комісії і занесені до протоколу відомості фіксуються у протоколі засідання Центральної виборчої комісії.

2. У разі виявлення у протоколі окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу виправлень, помилок, неточностей Центральна виборча комісія своїм рішенням може зобов'язати окружну виборчу комісію внести зміни до встановлених підсумків голосування виборців у межах територіального виборчого округу в порядку, встановленому частиною сьомою статті 92 цього Закону, про що зазначається у протоколі засідання Центральної виборчої комісії. Протягом часу розгляду цього питання окружною виборчою комісією подані до Центральної виборчої комісії примірники протоколу про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу та додані до нього документи зберігаються в Центральній виборчій комісії.

3. Окружна виборча комісія зобов'язана у строк, визначений Центральною виборчою комісією, розглянути питання про внесення змін до встановлених підсумків голосування виборців у межах територіального виборчого округу, за необхідності здійснюючи повторний підрахунок голосів на окремих виборчих дільницях територіального виборчого округу. Протокол з поміткою «Уточнений» складається у порядку, передбаченому частиною шостою статті 93 цього Закону. Зазначений протокол та інші необхідні виборчі документи транспортуються до Центральної виборчої комісії в порядку, встановленому частиною дев'ятою статті 93 цього Закону.

4. Протокол окружної виборчої комісії про підсумки голосування в межах територіального виборчого округу з поміткою «Уточнений» приймається Центральною виборчою комісією у порядку, встановленому частиною першою цієї статті.

Стаття 96. Встановлення результатів виборів депутатів

1. Центральна виборча комісія на своєму засіданні на підставі протоколів окружних виборчих комісій про підсумки голосування в межах відповідних територіальних виборчих округів, у тому числі з поміткою «Уточнений», та протоколу Центральної виборчої комісії про підсумки голосування у закордонному виборчому окрузі не пізніш як на п'ятнадцятий день з дня виборів встановлює результати виборів депутатів, про що складає протокол. До протоколу про результати виборів депутатів заносяться прописом та цифрами такі відомості:

1) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених на замовлення Центральної виборчої комісії;

2) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених Центральною виборчою комісією;

3) кількість виборчих бюлетенів, одержаних окружними виборчими комісіями;

4) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених окружними виборчими комісіями;

5) кількість виборчих бюлетенів, одержаних дільничними виборчими комісіями;

6) кількість виборчих бюлетенів, виготовлених дільничними виборчими комісіями;

7) кількість невикористаних виборчих бюлетенів, погашених дільничними виборчими комісіями;

8) загальна кількість невикористаних виборчих бюлетенів;

9) загальна кількість зіпсованих виборчих бюлетенів;

10) кількість виборців, внесених до списків виборців на виборчих дільницях;

11) кількість виборців, внесених до витягів із списку виборців на виборчих дільницях;

12) кількість виборців, внесених до списків виборців для голосування за відкріпними посвідченнями;

13) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені у приміщенні для голосування;

14) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені за місцем перебування;

15) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені на підставі відкріпних посвідчень;

16) загальна кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;

17) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні у приміщенні для голосування;

18) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні за місцем перебування;

19) кількість виборчих бюлетенів, що не підлягають врахуванню, виявлених на виборчих дільницях;

20) загальна кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;

21) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

22) відсоток виборчих бюлетенів, визнаних недійсними, у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у голосуванні;

23) кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку кожної партії (блоку);

24) відсоток голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку кожної партії (блоку), у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у голосуванні;

25) кількість виборців, які не підтримали кандидатів у депутати, включених до виборчих списків партій (блоків), від жодної партії (блоку);

26) відсоток голосів виборців, які не підтримали кандидатів у депутати, включених до виборчих списків партій (блоків), від жодної партії (блоку), у відношенні до кількості виборців, які взяли участь у голосуванні.

2. Відомості про підсумки голосування цифрами і прописом заносяться до протоколу Центральної виборчої комісії про результати виборів депутатів. Відомості, зазначені у пунктах 3 — 26 частини першої цієї статті, вносяться цифрами по кожному територіальному виборчому округу (включно з закордонним виборчим округом), а також сумарно цифрами і прописом по загальнодержавному виборчому округу.

3. Право на участь у розподілі депутатських мандатів набувають кандидати у депутати, включені до виборчих списків партій (блоків), що отримали три і більше відсотків голосів виборців, які взяли участь у голосуванні у загальнодержавному виборчому окрузі.

4. Кандидати у депутати, включені до виборчого списку партії (блоку), який отримав менше трьох відсотків голосів виборців, які

взяли участь у голосуванні, права на участь у розподілі депутатських мандатів не мають.

5. Депутатські мандати розподіляються між виборчими списками партій (блоків) пропорційно до кількості отриманих голосів виборців кандидатами у депутати, включеними до виборчих списків партій (блоків), які зазначені у частині третій цієї статті, у послідовності, визначеній частинами шостою — дев'ятою цієї статті.

6. Центральна виборча комісія на підставі відомостей, зазначених у пункті 23 частини першої цієї статті, встановлює сумарну кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати, включених до виборчих списків партій (блоків), що отримали три і більше відсотків голосів виборців.

7. Кількість голосів виборців, необхідних для отримання одного депутатського мандата (далі — виборча квота), обчислюється шляхом ділення сумарної кількості голосів виборців, визначеної відповідно до частини шостої цієї статті, на число депутатських мандатів, яке дорівнює кількісному складу Верховної Ради України, визначеному Конституцією України (далі — загальна кількість депутатських мандатів).

8. Кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати, включених до виборчого списку цієї партії (блоку), ділиться на виборчу квоту. Ціла частина отриманого числа становить кількість депутатських мандатів, що отримали кандидати у депутати від цієї партії (блоку). Дробові залишки враховуються при розподілі відповідно до частини дев'ятої цієї статті решти депутатських мандатів.

9. Партії (блоки), виборчі списки від яких мають більші порівняно з іншими дробові залишки після ділення відповідно до частини восьмої цієї статті, отримують по одному додатковому депутатському мандату, починаючи з виборчого списку партії (блоку), що має найбільший дробовий залишок. Якщо дробові залишки у двох чи більше виборчих списках партій (блоків) однакові, першим додатковий депутатський мандат отримує той виборчий список партії (блоку), за кандидатів у депутати від якої віддано більшу кількість голосів виборців. Розподіл додаткових депутатських мандатів закінчується після вичерпання загальної кількості депутатських мандатів.

10. Результатом виборів депутатів є визначення в порядку черговості у виборчих списках партій (блоків) осіб, обраних депутатами від партій (блоків), відповідно до кількості депутатських мандатів, отриманих виборчими списками партій (блоків).

11. Після встановлення кількості депутатських мандатів, отриманих партіями (блоками) — суб'єктами виборчого процесу, та визначення відповідно до вимог частини десятої цієї статті осіб, обраних депутатами, Центральна виборча комісія у протоколі про результати виборів депутатів зазначає:

1) загальну кількість голосів виборців, поданих за кандидатів у депутати, включених до виборчих списків партій (блоків), що отримали три і більше відсотків голосів виборців;

2) виборчу квоту;

3) кількість депутатських мандатів, отриманих кожною партією (блоком) — суб'єктом виборчого процесу;

4) прізвища, імена, по батькові, рік народження, професію, посаду (заняття), місце роботи, місце проживання, партійність обраних депутатів.

12. Протокол Центральної виборчої комісії про результати виборів депутатів складається у двох примірниках. Протокол підписується Головою, заступниками Голови, секретарем та іншими членами Центральної виборчої комісії, присутніми на засіданні Центральної виборчої комісії, та засвідчується печаткою Центральної виборчої комісії. У протоколі зазначаються дата і час (години і хвилини) його підписання членами Центральної виборчої комісії. Член Центральної виборчої комісії, присутній на засіданні, зобов'язаний підписати протокол про результати виборів депутатів. У разі своєї незгоди із встановленими результатами виборів, зафіксованими у протоколі Центральної виборчої комісії, член Центральної виборчої комісії підписує протокол із приміткою «З окремою думкою». Письмовий виклад окремої думки додається до протоколу про результати виборів депутатів. У разі відсутності у протоколі підпису члена Центральної виборчої комісії проти його прізвища зазначається причина відсутності члена Центральної виборчої комісії на її засіданні. Перший примірник протоколу мають право підписати кандидати у депутати, представники партій (блоків) у Центральній виборчій комісії, уповноважені особи партій (блоків) у загальнодержавному виборчому окрузі, які були присутні при встановленні результатів виборів народних депутатів України. Зміст протоколу невідкладно оприлюднюється на офіційному веб-сайті Центральної виборчої комісії.

Стаття 97. Офіційне оприлюднення результатів виборів

1. Центральна виборча комісія не пізніш як на п'ятий день з дня встановлення результатів виборів офіційно оприлюднює результати виборів депутатів у газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр». Список обраних депутатів публікується із зазначенням в алфавітному порядку їх прізвища, імені, по батькові, року народження, освіти, посади (заняття), місця роботи, місця проживання, партійності, суб'єкта висування.

2. Офіційне оприлюднення Центральною виборчою комісією результатів виборів депутатів є підставою для звільнення з роботи (посади), не сумісної з депутатським мандатом, та прийняття рішення про припинення дії іншого представницького мандата особи, обраної депутатом.

Стаття 98. Порядок відшкодування витрат партії (партій, що входили до блоку), пов'язаних з фінансуванням їх передвиборної агітації

1. Партії (партії, що входили до блоків), виборчі списки яких отримали три і більше відсотків голосів виборців, які взяли участь у голосуванні, отримують право на відшкодування за рахунок Державного бюджету України витрат, пов'язаних з фінансуванням своєї передвиборної агітації, у розмірі фактично здійснених витрат, але не більше ста тисяч розмірів мінімальних заробітних плат для кожної партії (блоку).

2. Центральна виборча комісія на підставі фінансового звіту про надходження та використання коштів виборчого фонду партії (блоку), поданого в порядку, передбаченому частиною шостою статті 52 цього Закону, не пізніш як на десятий день з дня офіційного оприлюднення результатів виборів приймає рішення про відшкодування партії (партіям, що входили до блоків) витрат, пов'язаних з фінансуванням її передвиборної агітації, або про відмову в такому відшкодуванні. У разі часткової відмови Центральної виборчої комісії у відшкодуванні сума витрат партії (блоку), пов'язаних з фінансуванням своєї передвиборної агітації, заявлена у фінансовому звіті, зменшується на розмір опротестованої величини.

3. Підставою для відмови у відшкодуванні партії (партіям, що входили до блоків) витрат, пов'язаних з фінансуванням її передвиборної агітації, є виявлення Центральною виборчою комісією під час перевірки відомостей, що містяться у фінансовому звіті про надходження та використання коштів виборчого фонду партії (блоку), фактів, що свідчать про порушення партією (блоком) встановлених цим Законом вимог до порядку формування виборчого фонду партії (блоку) або про використання коштів виборчого фонду партії (блоку) на цілі, не пов'язані з передвиборною агітацією.

4. Копія рішення Центральної виборчої комісії про відшкодування партії (партіям, що входили до блоків) витрат, пов'язаних з фінансуванням її передвиборної агітації, або про відмову в такому відшкодуванні надається партії (партіям, що входили до блоків), якої воно стосується, не пізніш як на другий день з дня прийняття цього рішення.

5. Керівний орган блоку не пізніш як на десятий день після отримання копії рішення про відшкодування, зазначеної у частині четвертій цієї статті, подає до Центральної виборчої комісії пропорції, у яких кошти, призначені на відшкодування партіям, що входили до блоку, повинні бути розподілені між партіями, що входять до блоку. Кошти, призначені на відшкодування партіям, що входили до блоку, витрат, пов'язаних з фінансуванням їхньої передвиборної агітації, розподіляються Центральною виборчою комісією між партіями, що входили до блоку, у пропорції, визначеній зазначеним поданням керівного органу блоку.

6. Рішення Центральної виборчої комісії про відмову у відшкодуванні витрат партії (партіям, що входили до блоків), пов'язаних з фінансуванням її передвиборної агітації, може бути оскаржене до суду.

7. Кошти для відшкодування партіям (партіям, що входили до блоків) витрат, пов'язаних з фінансуванням їхньої передвиборної агітації, передбачаються законом про Державний бюджет України на рік, наступний за роком проведення виборів народних депутатів України. Головним розпорядником коштів для відшкодування партіям (партіям, що входили до блоків) витрат, пов'язаних з фінансуванням їхньої передвиборної агітації, є Центральна виборча комісія.

8. Кошти, призначені на відшкодування партії (партіям, що входили до блоків) витрат, пов'язаних з фінансуванням її передвиборної агітації, на підставі відповідного рішення Центральної виборчої комісії перераховуються Центральною виборчою комісією на рахунок відповідної партії (партії, що входила до блоку) не пізніш як на тридцятий день з дня набрання чинності законом про Державний бюджет України, у якому, відповідно до частини сьомої цієї статті, передбачаються кошти на відшкодування партіям (партіям, що входили до блоків) витрат, пов'язаних з фінансуванням їхньої передвиборної агітації.

Стаття 99. Реєстрація обраних депутатів

1. Особа, обрана депутатом, для її реєстрації народним депутатом України зобов'язана подати до Центральної виборчої комісії не пізніш як на двадцятий день з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів документ про її звільнення з роботи (посади), не сумісної з депутатським мандатом, та (або) копію зареєстрованої заяви про припинення дії іншого представницького мандата, поданої до відповідної ради.

2. У разі звернення особи, обраної депутатом, до Центральної виборчої комісії про наявність поважних причин, які перешкоджають виконанню нею вимог частини першої цієї статті, Центральна виборча комісія може прийняти рішення про визнання цих причин поважними і встановити інший строк виконання зазначених вимог або про відмову у визнанні цих причин поважними.

3. При отриманні документів, зазначених у частині першій цієї статті, Центральна виборча комісія приймає рішення про реєстрацію обраної особи народним депутатом України.

4. У разі невиконання особою, обраною депутатом, у строки, зазначені у частинах першій і другій цієї статті, вимог частини першої цієї статті Центральна виборча комісія приймає рішення про визнання її такою, яка відмовилася від депутатського мандата, та визнає обраним депутатом наступного за черговістю кандидата у депутати у виборчому списку відповідної партії (блоку).

5. Особі, зареєстрованій народним депутатом України, Центральна виборча комісія не пізніш як на сьомий день з дня її реєстрації видає тимчасове посвідчення народного депутата України встановленого нею зразка.

6. Рішення Центральної виборчої комісії про реєстрацію депутата та тимчасове посвідчення народного депутата України є підставою для складення обраною особою присяги народного депутата України.

Стаття 100. Посвідчення та нагрудний знак народного депутата України

Центральна виборча комісія не пізніш як на сьомий день після складення народним депутатом України присяги видає йому посвідчення народного депутата України та нагрудний знак встановленого нею зразка.

Стаття 101. Заміщення депутатів, повноваження яких були достроково припинені

1. У разі дострокового припинення повноважень народного депутата України на підставах і в порядку, передбачених Конституцією України і законами України, за рішенням Центральної виборчої комісії обраним депутатом визнається наступний за черговістю кандидат у депутати у виборчому списку відповідної партії (блоку). Якщо черговість для отримання депутатського мандата вичерпана, депутатський мандат залишається вакантним до проведення чергових або позачергових виборів.

2. Реєстрація особи народним депутатом України відповідно до частини першої цієї статті та видача їй тимчасового посвідчення народного депутата України здійснюються Центральною виборчою комісією у порядку, передбаченому статтею 99 цього Закону.

3. Партія (блок), яка висувала кандидатів у депутати, включених до її виборчого списку, що взяв участь у розподілі депутатських мандатів, може прийняти рішення про виключення кандидата у депутати, який за підсумками результатів виборів згідно з частиною десятою статті 96 цього Закону вважається не обраним, зі свого виборчого списку у будь-який час після дня виборів до реєстрації цієї особи як народного депутата України відповідно до частини першої цієї статті. Таке рішення приймається відповідно до статуту партії (угоди про утворення блоку) з'їздом (зборами, конференцією) партії чи міжпартійним з'їздом (зборами, конференцією) партій, що входили до блоку на день виборів. Витяг з протоколу з'їзду (зборів, конференції), підписаний головуючим, та рішення, підписане керівником партії (керівниками партій, що входили до блоку на день виборів) і скріплене печаткою партії (печатками відповідних партій), не пізніш як на п'ятий день з дня прийняття рішення передаються до Центральної виборчої комісії. На підставі цих документів Центральна виборча комісія не пізніш як на сьомий день з дня їх отримання приймає рішення про виключення зазначеного у рішенні кандидата у депутати з виборчого списку партії (блоку).

4. У разі якщо після дня виборів у складі виборчого блоку відбулися зміни, при заміщенні депутатів, повноваження яких достроково припинені, застосовуються правила частин другої, третьої та шостої статті 63 цього Закону.

Розділ XI. ПОЗАЧЕРГОВІ ВИБОРИ

Стаття 102. Особливості підготовки і проведення позачергових виборів депутатів

1. Для проведення позачергових виборів депутатів використовуються територіальні виборчі округи та закордонні виборчі дільниці, утворені для проведення останніх виборів народних депутатів України.

2. Звичайні та спеціальні виборчі дільниці для проведення позачергових виборів депутатів утворюються не пізніш як за дев'ятнадцять днів до дня виборів, а у винятковому випадку утворення виборчої дільниці відповідно до частини сьомої статті 21 цього Закону — не пізніш як за десять днів до дня виборів у порядку, встановленому цим Законом.

3. Окружні виборчі комісії утворюються не пізніш як за п'ятдесят днів до дня виборів за поданнями партій (блоків), що представлені партійними фракціями у поточному складі Верховної Ради України, що вносяться до Центральної виборчої комісії не пізніш як за п'ятдесят три дні до дня виборів.

4. Дільничні виборчі комісії утворюються не пізніш як за дванадцять днів до дня виборів, а у винятковому випадку утворення виборчої дільниці відповідно до частини сьомої статті 21 цього Закону — одночасно з утворенням виборчих дільниць, за поданнями уповноважених осіб партій (блоків), зазначених у частині третій цієї статті, що вносяться до окружної виборчої комісії за п'ятнадцять днів до дня виборів у порядку, встановленому статтею 28 цього Закону.

5. Висування кандидатів у депутати починається на наступний день після опублікування Указу Президента України про дострокове припинення повноважень Верховної Ради України і закінчується за сорок днів до дня виборів.

6. Подання документів до Центральної виборчої комісії для реєстрації кандидатів у депутати закінчується за тридцять днів до дня виборів. Реєстрація кандидатів у депутати закінчується за двадцять п'ять днів до дня виборів.

7. Інформаційні плакати партій (блоків), зазначені у статті 67 цього Закону, виготовляються не пізніш як за двадцять днів до дня виборів.

8. Списки виборців на звичайних виборчих дільницях складаються і виготовляються у порядку, встановленому законом, і передаються окружним виборчим комісіям не пізніш як за двадцять днів до дня виборів.

9. Окружні виборчі комісії передають по одному примірнику списків виборців відповідним дільничним виборчим комісіям не пізніш як за десять днів до дня виборів.

10. На спеціальних виборчих дільницях списки виборців складаються у порядку, передбаченому законом, не пізніш як за десять днів до дня виборів.

11. Списки виборців на закордонних виборчих дільницях складаються і виготовляються у порядку, встановленому законом. Списки виборців передаються дільничним виборчим комісіям закордонних виборчих дільниць не пізніш як за десять днів до дня виборів. Уточнення списків виборців на закордонних виборчих дільницях проводиться у порядку, встановленому цим Законом.

12. Форма і текст виборчого бюлетеня затверджуються Центральною виборчою комісією не пізніш як за двадцять чотири дні до дня виборів.

Розділ XII. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ПРОЦЕСУ ВИБОРІВ ДЕПУТАТІВ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Стаття 103. Суб'єкт звернення із скаргою

1. Суб'єктом звернення із скаргою, що стосується процесу виборів депутатів, може бути:

1) кандидат у депутати;

2) партія (блок) (суб'єкт виборчого процесу в особі її керівника (керівників блоку), представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії, уповноваженої особи партії (блоку) чи іншої особи, уповноваженої рішенням центрального керівного органу партії (керівного органу блоку);

3) офіційний спостерігач від партії (блоку);

4) виборча комісія, яка здійснює повноваження щодо організації підготовки та проведення виборів депутатів, у особі її голови чи уповноваженого рішенням виборчої комісії члена виборчої комісії;

5) виборець, виборчі права або охоронювані законом інтереси щодо участі у виборчому процесі якого, у тому числі на участь у роботі виборчої комісії чи на здійснення спостереження, порушено рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта оскарження.

2. Керівник партії (керівники блоку, визначені угодою про утворення блоку), уповноважена особа партії (блоку) чи представник партії (блоку) у Центральній виборчій комісії діє як представник відповідної партії (блоку) без додаткового уповноваження. Документом, що підтверджує повноваження уповноваженої особи партії (блоку) чи представника партії (блоку) у Центральній виборчій комісії, є відповідне посвідчення, видане в порядку, встановленому цим Законом.

Стаття 104. Предмет та суб'єкт оскарження

1. Скарга, що стосується призначення, підготовки і проведення виборів депутатів (далі — скарга), з урахуванням особливостей, встановлених статтями 111 — 115 цього Закону, може бути подана відповідним суб'єктом звернення зі скаргою на рішення, дію чи бездіяльність:

1) виборчої комісії, члена виборчої комісії;

2) органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, закладу, установи чи організації, їх посадової чи службової особи;

3) об'єднання громадян, крім тих рішень та дій, які відповідно до закону, статуту (положення) об'єднання громадян належать до їх внутрішньої організаційної діяльності або їх виключної компетенції;

4) засобу масової інформації, його посадової чи службової особи або творчого працівника;

5) іншого суб'єкта виборчого процесу відповідно до статті 12 цього Закону.

Стаття 105. Суб'єкт розгляду скарги

1. Суб'єктом розгляду скарги, передбаченої статтею 104 цього Закону, є виборча комісія або суд.

2. Суб'єкт звернення зі скаргою, передбачений статтею 103 цього Закону, за власним вибором може подати скаргу до виборчої комісії або до суду.

3. Суд, до якого подана скарга, передбачена статтею 104 цього Закону, невідкладно повідомляє відповідну виборчу комісію та комісію вищого рівня про надходження скарги, а також про ухвалене судом рішення.

4. Якщо скаргу прийнято судом до розгляду і з того ж питання та з тих же підстав скаргу подано до виборчої комісії, виборча комісія після отримання повідомлення суду про надходження скарги зупиняє розгляд скарги до набрання рішенням суду законної сили.

Стаття 106. Строки оскарження

1. Скарга до виборчої комісії або до суду може бути подана суб'єктом звернення зі скаргою протягом п'яти днів після прийняття рішення, вчинення дії чи бездіяльності суб'єктом оскарження, за винятком випадків, зазначених у частинах другій і третій цієї статті.

2. Скарга щодо порушення, яке мало місце до дня голосування, може бути подана у строк, встановлений частиною першою цієї статті, але не пізніше двадцять четвертої години дня, що передує дню голосування.

3. Скарга щодо порушення, яке мало місце під час голосування, може бути подана до відповідної дільничної виборчої комісії не пізніше закінчення голосування. Скарга щодо рішень, дій чи бездіяльності виборчої комісії, членів цих комісій, що мали місце у день голосування, під час підрахунку голосів та встановлення результатів голосування на дільниці, може бути подана до виборчої комісії вищого рівня або до суду у дводенний строк з дня прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності.

4. Днем вчинення бездіяльності вважається останній день строку, в який мала бути, однак не була вчинена дія, передбачена законом.

5. Днем подання скарги вважається день фактичного отримання скарги суб'єктом розгляду скарги.

6. Строк подання скарги продовженню або поновленню не підлягає, крім випадку повторного подання скарги після усунення її недоліків не пізніше наступного дня після дня її повернення суб'єктом розгляду скарги без розгляду відповідно до частини третьої статті 108 цього Закону.

7. Зміна або уточнення вимог суб'єкта звернення зі скаргою під час розгляду скарги суб'єктом розгляду скарги, викликані виявленням обставин, не відомих раніше суб'єкту звернення зі скаргою, не вважається новою скаргою і не підлягає встановленим обмеженням строків.

Стаття 107. Форма та зміст скарги

1. Скарга до виборчої комісії або до суду подається у письмовій формі. Скарга повинна містити:

1) назву суб'єкта розгляду скарги, до якого вона подається;

2) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) суб'єкта звернення зі скаргою, його місце проживання (поштову адресу), а також номер засобу зв'язку, адресу електронної пошти, якщо такі є;

3) прізвище, ім'я, по батькові (найменування) суб'єкта оскарження, його місце проживання (поштову адресу), а також номер засобу зв'язку, адресу електронної пошти, якщо такі є;

4) суть порушеного питання;

5) виклад обставин і зазначення доказів, якими суб'єкт звернення зі скаргою обґрунтовує свої вимоги;

6) чітко сформульовані вимоги із зазначенням суті рішення, ухвалення якого вимагається від суб'єкта розгляду скарги;

7) перелік документів і матеріалів, що додаються;

8) зазначення заінтересованих осіб, яких суб'єкт звернення зі скаргою вважає за потрібне залучити до розгляду скарги;

9) підпис суб'єкта звернення зі скаргою чи особи, яка його представляє відповідно до статті 103 цього Закону, із зазначенням дати підписання.

2. Скарга від імені виборчої комісії подається за рішенням виборчої комісії, яке додається до скарги, підписується головуючим на засіданні виборчої комісії, на якому приймалося рішення про звернення із скаргою, та засвідчується печаткою виборчої комісії.

3. До скарги додаються її копії та копії усіх документів, що приєднуються до неї, у кількості, яка дорівнює кількості суб'єктів оскарження та заінтересованих осіб, зазначених у скарзі.

Стаття 108. Порядок і строки розгляду скарг

1. Розгляд скарг судом здійснюється в порядку, встановленому процесуальним законом, з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

2. Розгляд скарг виборчою комісією здійснюється у порядку, встановленому цією статтею.

3. Скарга, оформлена без дотримання вимог статті 107 цього Закону, повертається відповідно Головою Центральної виборчої комісії або іншим членом Центральної виборчої комісії за дорученням Голови Центральної виборчої комісії чи головою або заступником голови окружної або дільничної виборчої комісії суб'єкту звернення зі скаргою без розгляду не пізніш як

на наступний день після дня надходження скарги, а скарга, подана напередодні дня голосування, в день голосування чи наступного дня, — невідкладно. При поверненні скарги без розгляду зазначається вичерпний перелік недоліків, які перешкоджають розгляду скарги, і вказується на можливість повторного звернення із скаргою, оформленою відповідно до вимог статті 107 цього Закону у передбачені цим Законом строки.

4. При повторному поданні скарги з невиправленими недоліками або з допущенням нових недоліків суб'єкт розгляду скарги приймає рішення про залишення її без розгляду по суті.

5. Скарга, оформлена з дотриманням вимог статті 107 цього Закону, розглядається судом або відповідною виборчою комісією на своєму засіданні не пізніш як на п'ятий день з дня її отримання, за винятком випадків, передбачених частинами шостою (восьмою цієї статті.

6. Скарга щодо порушень, які мали місце до дня голосування, розглядається виборчою комісією у строк, передбачений частиною п'ятою цієї статті, але не пізніше початку голосування.

7. Скарга щодо порушення, яке мало місце під час голосування, подана до дільничної виборчої комісії, розглядається нею відразу після закінчення голосування.

8. Скарга щодо порушення, яке мало місце у день голосування, під час підрахунку голосів та встановлення результатів голосування на дільниці, подана до виборчої комісії вищого рівня або до суду, розглядається відповідним суб'єктом розгляду скарги у дводенний строк з дня її подання.

9. Якщо виборча комісія при розгляді скарги визнає необхідним проведення перевірки зазначених у скарзі обставин правоохоронними органами, відповідні правоохоронні органи за зверненням виборчої комісії перевіряють ці обставини та вживають відповідних заходів щодо припинення порушення законодавства у триденний строк з дня отримання звернення виборчої комісії, а якщо таке звернення отримано ними менше ніж за три дні до дня голосування, у день голосування чи в наступний за ним день, — невідкладно. Про наслідки перевірки та вжиті заходи відповідні органи повідомляють виборчу комісію, яка до них звернулася.

10. Розгляд скарги суб'єктом розгляду скарги здійснюється з обов'язковим своєчасним повідомленням суб'єкта звернення зі скаргою, суб'єкта оскарження та інших заінтересованих осіб рекомендованою телеграмою, факсимільним повідомленням, засобами електронної пошти про час і місце розгляду скарги. Допускається повідомлення суб'єкта звернення зі скаргою, суб'єкта оскарження та заінтересованих осіб про час і місце розгляду скарги по телефону з фіксуванням такої дії службовою особою суб'єкта розгляду скарги окремою письмовою довідкою, яка долучається до справи (протоколу). Неприбуття на засідання суб'єкта розгляду скарги осіб, які були належним чином повідомлені про нього, не перешкоджає розгляду скарги.

11. Копії скарги та доданих до неї документів надаються суб'єкту оскарження та заінтересованим особам заздалегідь, а у разі неможливості — не пізніше початку розгляду скарги. Суб'єкт оскарження має право подати письмові пояснення по суті скарги, які беруться до розгляду суб'єктом розгляду скарги.

12. Суб'єкт розгляду скарги приймає рішення про залишення скарги без розгляду по суті, якщо вона подана неналежним суб'єктом звернення зі скаргою або з порушенням строків оскарження, встановлених цією статтею.

13. Центральна виборча комісія, приймаючи рішення про залишення скарги без розгляду по суті, може з власної ініціативи взяти до розгляду факти, викладені у скарзі.

14. Інші питання порядку розгляду скарг виборчими комісіями визначаються Центральною виборчою комісією відповідно до вимог цього Закону.

15. Суди, виборчі комісії та органи прокуратури організують свою роботу під час виборчого процесу, в тому числі у вихідні дні та в день голосування, таким чином, щоб забезпечити прийом і розгляд скарг та звернень виборчих комісій у строки та в спосіб, встановлені цим Законом.

Стаття 109. Докази

1. Доказами, на підставі яких виборча комісія встановлює наявність чи відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення скаржника, суб'єкта оскарження чи заінтересованих осіб, та інші обставини, що мають значення для правильного розгляду скарги, можуть бути:

1) письмові документи і матеріали (в тому числі електронні), які містять відомості про обставини, що мають значення для правильного розгляду скарги;

2) письмові пояснення суб'єктів виборчого процесу, посадових і службових осіб органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, закладів, установ і організацій, відповідних правоохоронних органів, отримані на вимогу суб'єкта розгляду скарги, в тому числі і членів виборчої комісії на виконання повноважень виборчої комісії;

3) речові докази;

4) висновки експертів, надані письмово на запит виборчої комісії - суб'єкта розгляду скарги, суб'єкта звернення зі скаргою або суб'єкта оскарження.

2. Докази виборчій комісії надають суб'єкт звернення зі скаргою, суб'єкт оскарження, заінтересовані особи. Виборча комісія — суб'єкт розгляду скарги може звернутися із запитом (витребувати) по додаткові докази за власною ініціативою або на прохання суб'єкта звернення зі скаргою, суб'єкта оскарження, заінтересованих осіб.

3. Якщо суб'єкт звернення зі скаргою, суб'єкт оскарження чи заінтересована особа не надасть докази для підтвердження обставин, на які він посилається, виборча комісія вирішує справу на основі наявних доказів.

4. Виборча комісія бере до розгляду лише ті докази, які мають значення для розгляду скарги. Про відхилення доказів, які не мають значення для розгляду скарги або не мають доказової сили, зазначається у рішенні виборчої комісії — суб'єкта розгляду скарги.

5. Обставини (факти), для доведення яких законом встановлені певні засоби доказування, не можуть доводитися іншими засобами доказування.

6. Письмові докази подаються в оригіналі або в засвідченій у встановленому порядку копії. Якщо подано копію письмового доказу, виборча комісія має право вимагати подання оригіналу або самостійно витребовує оригінал письмового доказу. Після розгляду скарги виборча комісія на вимогу власника документа повертає оригінал документа, а в справі скарги залишається засвідчена у встановленому порядку його копія.

7. Виборча комісія оцінює належність, достовірність кожного доказу, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, керуючись законом. Ніякі докази не мають наперед встановленої сили, за винятком обставин, фактів, встановлених судовим рішенням, що набрало законної сили.

Стаття 110. Рішення суб'єкта розгляду скарги за підсумком розгляду скарги

1. Рішення суб'єкта розгляду скарги повинно бути справедливим, законним і обґрунтованим.

2. Під час розгляду скарги щодо рішення суб'єкта оскарження суб'єкт розгляду скарги вирішує:

1) чи мало місце прийняття оскаржуваного рішення суб'єктом оскарження;

2) чи було оскаржуване рішення прийнято суб'єктом оскарження на законних підставах;

3) чи було оскаржуване рішення прийнято в межах повноважень та відповідно до визначеної законом процедури;

4) які правові норми належить застосувати до цих правовідносин та чи віднесено законом розгляд цієї скарги до повноважень суб'єкта розгляду скарги;

5) чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення зі скаргою, чи відмовити в їх задоволенні;

6) чи належить поновити порушені права чи законні інтереси суб'єкта звернення зі скаргою іншим способом;

7) які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що випливають із факту скасування рішення, вчинити.

3. Під час розгляду скарги щодо дії (бездіяльності) суб'єкта оскарження суб'єкт розгляду скарги вирішує:

1) чи мала місце оскаржувана дія (бездіяльність) суб'єкта оскарження;

2) чи оскаржувана дія (бездіяльність) здійснювалась (вчинялась) суб'єктом оскарження на законних підставах;

3) які правові норми належить застосувати до цих правовідносин та чи віднесено законом розгляд цієї скарги до повноважень суб'єкта розгляду скарги;

4) чи належить задовольнити кожну з вимог суб'єкта звернення зі скаргою, чи відмовити в їх задоволенні;

5) чи належить поновити порушені права чи законні інтереси суб'єкта звернення зі скаргою іншим способом;

6) які рішення слід зобов'язати прийняти чи які дії, що випливають із факту визнання оскаржених дій чи бездіяльності протиправними, вчинити.

4. При розгляді скарги по суті суб'єкт розгляду скарги може задовольнити скаргу повністю або частково чи відмовити в її задоволенні.

5. У разі задоволення скарги суб'єкт розгляду скарги може прийняти рішення, яким:

1) визнати рішення суб'єкта оскарження чи окремих його положень, дії чи бездіяльність такими, що не відповідають вимогам законодавства про вибори депутатів, порушують виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу;

2) скасувати рішення;

3) зобов'язати суб'єкта оскарження здійснити дії, передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів депутатів;

4) зобов'язати суб'єкта оскарження утриматися від вчинення певних дій;

5) поновити іншим способом порушені виборчі права громадян, права та законні інтереси суб'єкта виборчого процесу;

6) зобов'язати суб'єкта оскарження та (або) інший орган, партію (блок), засіб масової інформації, посадову чи службову особу здійснити передбачені законодавством, що регулює організацію та порядок проведення виборів депутатів, дії, які випливають із факту скасування рішення, визнання оскаржених дій або бездіяльності протиправними.

6. Суб'єкт розгляду скарги, встановивши, що рішення, дії чи бездіяльність не відповідають законодавству про вибори депутатів, задовольняє скаргу. При задоволенні скарги суб'єкт розгляду скарги може задовольнити усі або частину вимог суб'єкта звернення зі скаргою.

7. У разі визнання судом рішення відповідної виборчої комісії протиправним, у тому числі з питання визнання голосування на виборчій дільниці недійсним, встановлення підсумків і результатів голосування, встановлення результатів виборів депутатів, рішення з цього питання приймає виборча комісія, рішення якої було визнане протиправним, або виборча комісія вищого рівня на підставі рішення суду. При цьому, якщо рішення не було визнане недійсним з формальних підстав, виборча комісія не може прийняти рішення, яке по суті повторює рішення, визнане судом протиправним.

8. Виборча комісія вищого рівня на підставі скарги, рішення суду або з власної ініціативи може скасувати рішення виборчої комісії нижчого рівня та прийняти рішення по суті питання або зобов'язати виборчу комісію нижчого рівня повторно розглянути порушене питання.

9. Суб'єкт розгляду скарги відмовляє в задоволенні скарги, якщо встановить, що рішення, дії або бездіяльність суб'єкта оскарження вчинені відповідно до закону, в межах повноважень, передбачених законом, і не порушують виборчі права виборців, права і законні інтереси інших суб'єктів виборчого процесу.

10. Копія рішення суб'єкта розгляду скарги видається чи надсилається суб'єкту звернення зі скаргою, суб'єкту оскарження, заінтересованим особам, відповідній виборчій комісії, іншому суб'єкту, про якого йдеться у рішенні, не пізніше наступного дня після прийняття рішення, а у разі прийняття рішення напередодні, в день виборів або на наступний день — невідкладно.

11. Рішення суду, прийняте в першій інстанції, набирає законної сили після закінчення строку на апеляційне оскарження у терміни, встановлені статтею 111 цього Закону.

Стаття 111. Особливості перегляду судових рішень

1. Учасники судового розгляду справи мають право оскаржити в апеляційному порядку повністю або частково судове рішення, ухвалене судом першої інстанції, що не набрало законної сили, якщо суд першої інстанції неповно з'ясував обставини справи, не дав належну оцінку доказам, неправильно застосував норми матеріального права або істотно порушив норми судочинства.

2. Апеляційна скарга також може бути подана третьою особою — суб'єктом виборчого процесу, яка не брала участі в судовому розгляді справи, якщо рішення суду першої інстанції порушує її права, свободи та законні інтереси.

3. Рішення апеляційних судів, ухвалені ними у першій інстанції, переглядаються в апеляційному порядку Верховним Судом України.

4. Апеляційні скарги на рішення суду першої інстанції можуть бути подані протягом двох днів з дня, наступного після дня одержання копії рішення.

5. Апеляційна скарга на рішення суду першої інстанції, прийняте до дня голосування, може бути подана у строк, встановлений частиною четвертою цієї статті, але не пізніше двадцять четвертої години останньої суботи перед днем виборів.

6. Апеляційні скарги, подані після закінчення строків, встановлених частинами четвертою та п'ятою цієї статті, залишаються без розгляду.

7. Суд апеляційної інстанції розглядає справу протягом двох днів з дня прийняття апеляційної скарги, а стосовно судових рішень, що були ухвалені судом першої інстанції до дня виборів, — не пізніше часу початку голосування.

Стаття 112. Особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, закладів та організацій, їх посадових та службових осіб

1. Суб'єкт виборчого процесу може оскаржити рішення, дії чи бездіяльність органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, закладу, установи чи організації, їх посадової чи службової особи, що стосуються невиконання покладених на них законом обов'язків, протиправного втручання у діяльність виборчих комісій або їх членів, а також недотримання вимог закону з питань передвиборної агітації.

2. Скарга, зазначена у частині першій цієї статті, подається до окружної виборчої комісії чи Центральної виборчої комісії або до місцевого суду за місцезнаходженням відповідного органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, закладу чи організації.

3. Скарга на рішення, дії чи бездіяльність органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, закладу, установи, організації, їх посадової чи службової особи розглядається судом у складі трьох професійних суддів.

4. Розгляд скарги на рішення, дії чи бездіяльність органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, закладу, установи, організації, їх посадової чи службової особи не виключає притягнення окремих посадових та службових осіб до дисциплінарної, адміністративної, кримінальної чи іншої відповідальності у випадках та в порядку, передбачених законом.

Стаття 113. Особливості оскарження рішень чи дій партій (блоків), інших об'єднань громадян

1. Виборча комісія, кандидат у депутати, партія (блок) — суб'єкт виборчого процесу, а також виборець, виборчі права якого порушено, може оскаржити рішення чи дії партії (блоку), об'єднання громадян, її (його) посадової особи чи повноважного представника, що стосуються виборчого процесу, крім тих рішень чи дій, які відповідно до закону, статуту (положення) об'єднання громадян належать до його внутрішньої організаційної діяльності або його виключної компетенції.

2. Скарга, зазначена у частині першій цієї статті, подається до відповідної окружної виборчої комісії чи Центральної виборчої комісії або до апеляційного суду за місцезнаходженням відповідного органу партії (блоку), об'єднання громадян.

Стаття 114. Особливості оскарження дій чи бездіяльності засобів масової інформації, їх власників, посадових осіб та творчих працівників

1. Кандидат у депутати, партія (блок) (суб'єкт виборчого процесу може оскаржити дії чи бездіяльність засобу масової інформації, його власника, службової особи чи творчого працівника, які порушують встановлений законом порядок діяльності засобів масової інформації під час виборчого процесу, у тому числі стосовно здійснення права на відповідь згідно з частиною дванадцятою статті 71 цього Закону, інших вимог закону щодо ведення передвиборної агітації.

2. Центральна виборча комісія чи окружна виборча комісія має право з власної ініціативи оскаржувати дії чи бездіяльність, зазначені у частині першій цієї статті.

3. Скарга, зазначена у частинах першій та другій цієї статті, подається до місцевого суду за місцезнаходженням відповідного засобу масової інформації.

4. Скарга, зазначена у частині першій цієї статті, подається до:

1) Центральної виборчої комісії — стосовно дій чи бездіяльності загальнодержавного засобу масової інформації, його власника, посадової особи чи творчого працівника;

2) відповідної окружної виборчої комісії — стосовно дій чи бездіяльності регіонального чи місцевого засобу масової інформації, його власника, посадової особи чи творчого працівника.

Стаття 115. Особливості оскарження дій чи бездіяльності кандидата у депутати

1. Кандидат у депутати, партія (блок) — суб'єкт виборчого процесу може оскаржити дії чи бездіяльність кандидата у депутати, якщо ці дії чи бездіяльність спрямовані на порушення встановленого законом порядку висунення кандидата у депутати, проведення передвиборної агітації, а також на порушення їх прав та охоронюваних законом інтересів або виборчих прав громадян.

2. Виборець може оскаржити дії чи бездіяльність кандидата у депутати, якщо ці дії чи бездіяльність порушили його виборчі права або охоронювані законом інтереси щодо участі у виборчому процесі.

3. Скарга на дії чи бездіяльність кандидата у депутати подається до Центральної виборчої комісії або до апеляційного суду м. Києва.

Стаття 116. Особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності виборчих комісій, членів виборчих комісій

1. Суб'єкт виборчого процесу має право оскаржити рішення, дії чи бездіяльність виборчої комісії, члена виборчої комісії.

2. Скарга щодо рішень, дій чи бездіяльності дільничної виборчої комісії, члена дільничної виборчої комісії подається до відповідної окружної виборчої комісії або до місцевого суду за місцезнаходженням виборчої дільниці.

3. Скарга щодо рішень, дій чи бездіяльності окружної виборчої комісії, члена окружної виборчої комісії подається до Центральної виборчої комісії або до апеляційного суду за місцезнаходженням окружної виборчої комісії.

4. Скарга щодо рішення, дії чи бездіяльності Центральної виборчої комісії, члена Центральної виборчої комісії подається до Верховного Суду України.

5. Скарга на рішення, дії чи бездіяльність виборчих комісій, членів виборчих комісій розглядається судом у складі трьох професійних суддів.

Стаття 117. Відповідальність за порушення законодавства про вибори депутатів

Особи, винні в порушенні законодавства про вибори депутатів, притягаються до кримінальної, адміністративної або іншої відповідальності в порядку, встановленому законом.

Розділ XIII. ЗБЕРІГАННЯ ВИБОРЧОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Стаття 118. Зберігання виборчої та іншої документації і матеріальних цінностей

1. Центральна виборча комісія після офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів передає виборчу та іншу документацію, що підлягає внесенню до Національного архівного фонду, у тому числі протоколи про підрахунок голосів виборців на виборчих дільницях та про підсумки голосування в межах територіальних виборчих округів, до відповідної центральної державної архівної установи, а окружні виборчі комісії передають таку документацію до відповідних місцевих державних архівних установ.

2. Виборча документація, що не підлягає внесенню до Національного архівного фонду, передається окружними виборчими комісіями до місцевих архівних установ, створених місцевими органами виконавчої влади чи органами місцевого самоврядування відповідно до Закону України «Про Національний архівний фонд та архівні установи».

3. Перелік виборчої та іншої документації, що підлягає зберіганню в державних та інших архівних установах, та порядок її передачі до цих установ визначаються Центральною виборчою комісією за погодженням з центральним органом виконавчої влади у сфері архівної справи і діловодства.

4. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування після припинення діяльності дільничних та окружних виборчих комісій зобов'язані забезпечити збереження виборчих скриньок, кабін для голосування, печаток, штампів цих виборчих комісій, методичної літератури, що надавалися виборчим комісіям на період виборчого процесу.

5. Виборчі бюлетені, контрольні талони виборчих бюлетенів, списки виборців, відкріпні посвідчення, акти, заяви, скарги про порушення вимог цього Закону при проведенні голосування і підрахунку голосів виборців, протоколи та рішення виборчих комісій зберігаються у місцевих архівних установах протягом чотирьох років з дня офіційного оприлюднення результатів виборів депутатів, після чого знищуються в установленому порядку.

6. Архівні установи забезпечують доступ до виборчої документації з виборів депутатів у порядку, встановленому законодавством України.

Розділ XIV. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 жовтня 2005 року, крім:

статей 39 та 40, які набирають чинності з дня опублікування Закону;

частин третьої і четвертої статті 101, які набирають чинності з дня проведення чергових виборів народних депутатів України 2006 року.

2. Зміни і доповнення до цього Закону можуть бути внесені не пізніш як за 240 днів до дня виборів народних депутатів України 2006 року.

3. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

4. З дня набрання чинності Кодексом адміністративного судочинства України розгляд скарг у судах здійснюється в порядку, встановленому Кодексом адміністративного судочинства України, з урахуванням особливостей, передбачених цим Законом.

5. У статтях 17^{3} та 17^{4} Закону України «Про політичні партії в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 23, ст. 118; 2004 р., № 27 (28, ст. 366) слово «чотири» замінити словом «три».

6. Кабінету Міністрів України у шестимісячний строк після опублікування цього Закону:

підготувати та подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

7. Центральній виборчій комісії:

привести у місячний строк з дня опублікування цього Закону свої акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття актів, передбачених цим Законом.

8. Визнати з 1 жовтня 2005 року таким, що втратив чинність, Закон України «Про вибори народних депутатів України» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 51—52, ст. 265; 2002 р., № 9, ст. 69; 2004 р., № 15, ст. 218, № 23, ст. 320), крім частини сьомої статті 15 та статті 81 цього Закону, які втрачають чинність з дня проведення чергових виборів народних депутатів України 2006 року».

Президент України В. ЮЩЕНКО.

м. Київ, 7 липня 2005 року.

№ 2777—IV.

Б А Л А Н С на 30 червня 2005 р.

Форма N1 Код за ДКУД 1801003

АКТИВ	Код рядка	На початок року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	358,6	301,7
первісна вартість	011	586,3	588,4
знос	012	(227.7	(286.7)
Незавершене будівництво	020		0,1
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	764,9	605,5
первісна вартість	031	2142,4	2158,7
знос	032	(1377.5)	(1553.2)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
інші фінансові інвестиції	045	291347,2	504286,1
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	259,8	251,4
Усього за розділом I	**080**	**292730,5**	**505444,8**
II. Оборотні активи			
Запаси :			
виробничі запаси	100	73,6	66,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками			
за виданими авансами	180	3,6	12,6
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	57023,5	46447,4
Поточні фінансові інвестиції	220	82133,6	
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	33502,3	4559,4
Інші оборотні активи	250	0,5	0,3
Усього за розділом II	**260**	**172737,1**	**51086,1**
III.Витрати майбутніх періодів	**270**	**9,2**	**8,7**
БАЛАНС	**280**	**465476,8**	**556539,6**

ПАСИВ	Код рядка	На початок року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350		(5639.8)
Усього за розділом I	**380**		**(5639.8)**
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Цільове фінансування	420	464994,8	562008,3
Усього за розділом II	**430**	**464994,8**	**562008,3**
IV. Поточні зобов'язання			
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530		106,1
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з бюджетом	550	0,3	6,4
з позабюджетних платежів	560		9,4
зі страхування	570		7,4
з оплати праці	580		39,8
Інші поточні зобов'язання	610	481,7	2
Усього за розділом IV	620	482	171,1
V. Доходи майбутніх періодів	630		
БАЛАНС	**640**	**465476,8**	**556539,6**

ЗВІТ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ФОНДУ ГАРАНТУВАННЯ ВКЛАДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Звіт про фінансові результати за 1 півріччя 2005 року

Форма N2 Код за ДКУД 1801003

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Інші операційні доходи	060	13625,7	4173,9
Адміністративні витрати	070	4029,4	3306,5
Інші операційні витрати	090	9596,4	867,4
Фінансові результати від операційної діяльності :			
прибуток	100		0
збиток	105	0,1	
Інші фінансові доходи	120	19461,4	10942,9
Фінансові витрати	140	832,3	713,9
Інші витрати	160		7,5
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170	18629	10221,5
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	0,2	0,7
Фінансові результати від звичайної діяльності :			
прибуток	190	18628,8	10220,8
Чистий :			
прибуток	220	18628,8	10220,8
збиток	225		

За адресою: м.Ужгород, пл.Б.Хмельницького, 2\234 відбудуться аукціони з продажу майна наступних підприємств:

27 вересня 2005р. об 11 год. 00 хв. - ЗАТ "Свалявський лісокомбінат", а саме: Лот №1: Автобус КАВЗ-685 М, реєстр.№49-65 ЗАМ - 1333,60 грн.; Лот №2: Вантажний а/м ЗИЛ-131, реєстр.№23-68 ЗАН - 551,20 грн., Лот №3: Вантажний а/м ЗИЛ -130, реєстр.№19-91 ЗАК -534,40 грн.; Лот №4: Вантажний а/м ЗИЛ-131, реєстр.№17-12 ЗАМ - 511,20 грн.; Лот №5: Вантажний а/м ЗИЛ-131, реєст.№23-67 ЗАН - 1441,60 грн.; Лот № 6: Адміністративно-побутовий корпус, заг.площа 366,8 м.кв. - 17541,28 грн.; Лот №7: Бетонозмішувач, площа 400,80 м.кв. - 26582,40 грн.; Лот № 8: Машинне відділення, заг.площа 69,8 м.кв. - 3469,44 грн.; Лот № 9: Склад цементу, заг.площа 119,5 м.кв. - 4079,04 грн.; Лот №10: Склад сипучих матеріалів, заг.площа 626,6м.кв. -26456,64 грн.; Лот №11: Бункери для цементу 4 шт. по 140 м.куб. - 8021,76 грн.; Лот № 12: Вертикальний стальний резервуар, 135 м.куб. - 2061,60 грн., Лот № 13: Вертикальний стальний резервуар, 135 м.куб. - 2061,60 грн., Лот № 14: Вертикальний стальний резервуар, 570 м.куб. - 9033,60 грн. Місце знаходження майна: Закарпатська область, м.Свалява, вул.Олексія, 10.

28 вересня 2005р. об 11 год. 00 хв.- СТОВ "Агрочом", а саме: Лот № 1: Бригадний будинок площею 30 м.кв. - 676,80 грн., Лот № 2: Реммайстерня площею 166 м.кв. - 432,18 грн., Лот № 3: Табакосушилка площею 90 м.кв. - 1381,83 грн., Лот № 4: Табакосушилка площею 222 м.кв. - 718,28 грн., Лот № 5: Водонапірна вежа площею 39,4 м.кв. - 2637,16 грн. Місце знаходження майна: Закарпатська область, Мукачівський р-н, с.Чомонин, вул.Миру, 23.

29 вересня 2005р. об 11 год. 00 хв. - ЗАТ "Укртранс-Мукачево", а саме: Лот № 4: Автомобіль ГАЗ - 5312, бортовий-С, 1989 р.в., Реєстр.№ 515-23 РТ, № двигуна 5311114355, № рами ХТН531200К1155714, об"єм двигуна 4500, бензиновий -1589,36 грн. Лот № 5: Мікроавтобус РАФ 2203-01, 1992 р.в., Реєстр.№ 31-51 ІКА, № двигуна 31634, № кузова 236778, бензиновий - 1418,26 грн.; Лот № 6: Автомобіль КАМАЗ - 5320, 1992 р.в., Реєстр.№ 25-77 ІКА, дизельний - 4768,09 грн.; Лот № 7: Автомобіль МАЗ - 5334, бензовоз, 1983 р.в., Реєстр.№ 26-66 ЗАО, № двигуна 658056, № рами 56140, бензиновий - 8351,95 грн.; Лот № 8: Автомобіль ЗІЛ-ММЗ - 555, самоскид, 1983 р.в., Реєстр.№ 05-58 ЗАЛ, № двигуна 889600, № рами 2111587, бензиновий - 3895,50 грн.; Лот № 9: Автобус ПАЗ - 672М, 1985 р.в., Реєстр.№ 69-71 ЗАЛ, № двигуна 169669, № кузова 8508946, бензиновий - 1246,56 грн.; Лот № 10: Автомобіль ГАЗ - 52,3608, вантажний, цистерна, 1982 р.в., Реєстр.№ 43-63 ЗАМ, № двигуна 046800, № рами 0509451, бензиновий - 1558,20 грн. Місце знаходження майна: Закарпатська область, Мукачівський р-н., с.Чинадієво, вул.Садова, 92.

Для участі в аукціоні потенційним покупцям за три дні до початку аукціону слід подати організатору торгів відповідні заявки, необхідні документи та внести в безготівковому порядку грошові кошти в розмірі 10% від початкової ціни продажу об'єкта на рахунок організатора торгів - Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Закарпатській області у УФ "Укргазбанк" м.Ужгород, п\р № 2600111506, Код 26252740, МФО 312776 та реєстраційний внесок (17 грн.) на рахунок організатора торгів - Філії ДГУ Агентство з питань банкрутства в Закарпатській області у УФ "Укргазбанк" м.Ужгород, п\р № 260091506, Код 26252740, МФО 312776. Затверджений протокол торгів є підставою для укладення протягом 15 дн. договору купівлі-продажу між покупцем та продавцем. З майном можна ознайомитися щодня, крім вихідних, з 9 до 16 години за адресою місцезнаходження майна. З усіх питань організації та проведення аукціону слід звертатися до організатора торгів за адресою: м.Ужгород, пл.Б.Хмельницького, 2\234, тел. (03122) 3-59-37".

Постановою Господарського суду Автономної Республіки Крим (95000, м. Сімферополь, вул. К. Маркса, 18) від 14.07.05 р. по справі № 2-6/1324-2005 ВАТ «Азовський завод будівельних матеріалів» (юр. адреса: вул. Кулакова, 1-а, м. Керч, код ЄДРПОУ 00290854) визнано банкрутом.

Ліквідатором призначено арбітражний керуючий Єрьоменко Галина Володимирівна, ліцензія АА № 719809 від 25.02.2004 р., що мешкає за адресою: м. Сімферополь, пр. Перемоги, 76, кв. 155.

Претензії кредиторів приймаються протягом тридцяти днів з дня опублікування оголошення.

Господарський суд міста Києва (01030, м. Києв, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) постановою від 18 серпня 2005 року по справі № 15/494-б про визнання боржника банкрутом визнав банкрутом.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Компанія «Асторія», юридична адреса: м. Київ, вул. Софії Петровської, 10, код ЄДРПОУ 32254129, р/р 26004011540001 в АТ «Укринбанк» м. Києва, МФО 300142 і відкрив ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено Воронцову Олену Володимирівну, м. Київ, вул. Щербакова, 56/7, оф. 21, тел. 422-25-36.

Претензії приймаються протягом одного місяця з дня публікації даного оголошення.

Філія Державної госпрозрахункової установи Агентство з питань банкрутства у Запорізькій області та ліквідатор ТОВ „МТС Насіння"

повідомляють про проведення публічних торгів (аукціону) з реалізації майна підприємства-банкрута.

На публічні торги виставляється наступне майно, розташоване за адресою: 71100, Запорізька область, Бердянський район, с. Миколаївка, вул. Леніна, 114:

Лот №1: Будівля току-вісової з обладнанням, площею 168 м². Початкова ціна продажу 6714,00 грн., без ПДВ;

Лот №2: Зерноочисний агрегат ЗАВ-40, 1980 г.в. Початкова ціна продажу 19031,25 грн., без ПДВ;

Лот №3: Зерноочисний агрегат УЗК-50, 1980 г.в. Початкова ціна продажу 21750,00 грн., без ПДВ.

Гарантійні внески у розмірі 10% від початкової ціни продажу майна, що реалізується, перераховується філії Державної госпрозрахункової установи Агентство з питань банкрутства у Запорізькій області на р/р 2600827020 в ЗОД АППБ "Аваль" м. Запоріжжя, МФО 313827, код ОКПО 26252756.

Реєстраційний збір 17 грн. за комплект документів для реєстрації публічних торгів (аукціону) перераховується філії Державної госпрозрахункової установи Агентство з питань банкрутства у Запорізькій області на р/р 260082431 в ЗОД АППБ "Аваль" м. Запоріжжя, МФО 313827, код ОКПО 26252756.

Заявки на участь у публічних торгах (аукціоні) приймаються не пізніше, ніж за три дні до дати проведення аукціону за адресою: 69002, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 77, оф. 95 з 9.00 до 17.00 (крім вихідних).

Для ознайомлення з майном та оформлення участі у публічних торгах (аукціоні) звертатися за телефонами: (0612) 64-39-01, (061) 220-42-07.

Публічні торги (аукціон) відбудуться 30 вересня 2005 р. о 12.00 за адресою: 69002, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 77, оф. 95.

Господарський суд Харківської області (61022, м. Харків, площа Свободи, 5, Держпром, 8 під'їзд) ухвалою від 12.07.2005 р. у справі № Б-48/75-05 порушив провадження у справі про банкрутство Науково-виробничого підприємства «Каппа індастрі УА» (61108, м. Харків, вул. Академіка Курчатова, 5, к. 20, код ЄДРПОУ 25609044, р/р 26008201346001 ХФ КБ «Приватбанк», МФО 351533).

Розпорядником майна боржника призначено арбітражного керуючого Давиденко Тамару Сергіївну, ліцензія серія АА № 779143 (м. Харків, пр. 50-років ВЛКСМ, буд. 74, кв. 55; тел. 8066-768-32-05).

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом тридцяти днів від дня опублікування оголошення.

Господарським судом Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв Великої Вітчизняної Війни, 3а) постановою від 05.08.2005 р. по справі № 9/56 про банкрутство Відкрите акціонерне товариство «Стахановський завод «Юність» (91000, м. Стаханов Луганської області, вул. Крайня, 1, код ЄДРПОУ 02969053, р/р № 260003010570 у Стахановському відділенні «Держощадбанку», МФО 364092) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Ліцоєва Дмитра Валерійовича (ліцензії серії АА № 520122 від 17.06.2003 р., що мешкає за адресою: 91000, м. Луганськ, вул. Серова, буд. 111).

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-а) ухвалою від 02.08.2005 р. порушено провадження у справі № Б26/99/05 про банкрутство колективного (народного) виробничого підприємства «Дніпропетровський комбайновий завод» (49019, м. Дніпропетровськ, вул. Ударників, 27, п/р 26009301329 в Дніпропетровському обласному управління Ощадбанка України, МФО 305482, код за ЄДРПОУ 05793181).

Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Андросову Вікторію Євгеніївну, ліцензія АА № 719835 від 25.02.2004 р., адреса: 49000, м. Дніпропетровськ, пр. Пушкіна, 57/1.

Заяви кредиторів, санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Миколаївської області (54009, м. Миколаїв, вул. Адміральська, 22) по справі № 10/196 від 16.09.2005 року приватне сільськогосподарське підприємство «Таборівка», код ЄДРПОУ 03764235, 56520, с. Таборівка Вознесенського району Миколаївської області визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено Пейчева В. С. (ліцензія АА № 250470 від 23.04.2002 р.) м. Миколаїв, вул. Архітектора Старова, 6, кв. 55.

Заяви конкурсних кредиторів про участь у справі приймаються відповідно до чинного законодавства протягом 30 днів з моменту друкування оголошення.

Постановою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) від 11.08.2005 р. по справі № 15/524-б Товариство з обмеженою відповідальністю «Укрроспоставка» (03118, м. Київ, вул. Гулака Артемовського, 7, код 30857019, МФО 300056) визнано банкрутом і відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено Акціонерний комерційний банк «Легбанк» (01033, м. Київ, вул. Жилянська, 27, код ЄДРПОУ 14291780, МФО 300056, тел.: (044) 287-95-00, 287-95-16.

Господарський суд Черкаської області (бул. Шевченка, 307, м. Черкаси, 18005) ухвалою від 19.07.2005р. по справі № 01/2411 порушив провадження у справі про банкрутство КП «Золотоніський райагробуд» (і. код 03587649, адреса: вул. Обухова, 60, м. Золотоноша, Черкаська обл., 19700). Розпорядником майна боржника призначено ліцензованого арбітражного керуючого Котка О. А. (адреса: вул. Кронштадська, 16, кв. 82, м. Сміла, Черкаська обл.).

Вимоги кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Черкаської області (бул. Шевченка, 307, м. Черкаси, 18005), ухвалою від 19.07.2005р. по справі № 14/3121 порушив провадження у справі про банкрутство фізичної особи — підприємця Овчаренка Ігоря Миколайовича (і. номер 2579204418, адреса: вул. Ціолковського, 3, с. Новодмитрівка, Золотоніський р-н., Черкаська обл., 19734). Розпорядником майна боржника призначено Золотоніську Об'єднану Державну податкову інспекцію (адреса: вул. Шевченка, 153, м. Золотоноша, Черкаська обл., 19700).

Вимоги кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Черкаської області (бул. Шевченка, 307, м. Черкаси, 18005), постановою від 02.12.2004р. по справі № 14/3727 визнав банкрутом ТОВ «Рем-Сервіс» (і. код 21382299, адреса: вул. Шевченка, 124, м. Золотоноша, Черкаська обл., 19700). Ліквідатором банкрута призначено Золотоніську Об'єднану Державну податкову інспекцію (адреса: вул. Шевченка, 153, м. Золотоноша Черкаська обл., 19700).

Вимоги кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Черкаської області (бул. Шевченка, 307, м. Черкаси, 18005), постановою від 19.07.2005 р. по справі № 14/3119 визнав банкрутом СТОВ «Золотоніські коноплі» (і. код 31369508, адреса: вул. Зарічка, 13, с. Кропивна, Золотоніський р-н, Черкаська обл., 19763). Ліквідатором банкрута призначено Золотоніську Об'єднану Державну податкову інспекцію (адреса: вул. Шевченка, 153, м. Золотоноша, Черкаська обл., 19700).

Вимоги кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд Черкаської області (бул. Шевченка, 307, м. Черкаси, 18005), постановою від 19.07.2005р. по справі № 14/3120 визнав банкрутом СФГ «Караванського Олександра Борисовича» (і. код 14182341, адреса: вул. Шевченка, 1, с. Кропивна, Золотоніський р-н, Черкаська обл., 19763). Ліквідатором банкрута призначено Золотоніську Об'єднану Державну податкову інспекцію (адреса: вул. Шевченка, 153, м Золотоноша, Черкаська обл., 19700).

Вимоги кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Печатку Гаражно-будівельного кооперативу «ВЕКТОР» ід. код 24077771 та всі документи затверджені нею, починаючи з 28 березня 2005 року вважати недійсними.

Ухвалою Господарського суду Автономної Республіки Крим, 95000, м. Сімферополь, вул. Карла Маркса, 18 від 18.08.05 р. по справі № 2-20/12115-2005 порушено справу про банкрутство ЗАТ «Фармацевтична фабрика» м. Сімферополь, відкрита відносно боржника судова процедура банкрутства-розпорядження майном боржника. Юр. адреса: м. Сімферополь, вул. Річна 10, код ЄДРПОУ 01973517, р/р 2600845202346О в КРФ АКБ «Укрсоцбанк» відділення № 452 м. Сімферополь, МФО 324010.

Розпорядником майна боржника призначений Юркевич Сергій Володимирович (ліцензія АА № 783063 від 13.04.2004 р., м. Сімферополь, вул. Маршала Жукова,31, кв. 89.

Громадська організація «Товариство любителів полювання та рибальства» (04112, м. Київ, вул. Дегтярівська, буд. 48, код ЄДРПОУ 21693527, зареєстроване Міністерством юстиції України 08 лютого 2001 року) повідомляє, що 15 серпня 2005 року Загальними зборами прийняте рішення про ліквідацію організації шляхом саморозпуску. Претензії кредиторів приймаються до 20 жовтня 2005 року.

Філія Державної госпрозрахункової установи Агентство з питань банкрутства у Запорізькій області та ліквідатор КП „Бердянська колективна дорожна ПМК-155"

повідомляють про проведення публічних торгів (аукціону) з реалізації майна підприємства-банкрута.

На публічні торги виставляється майно, розташоване за адресою: Запорізька область, Бердянський район, с. Нововасилівка:

Лот №1: Будівлі та споруди, площею 1854,7 м2, початкова ціна продажу 62799,00 грн., без ПДВ;

Гарантійні внески у розмірі 10% від початкової ціни продажу майна, що реалізується, перераховується філії Державної госпрозрахункової установи Агентство з питань банкрутства у Запорізькій області на р/р 2600827020 в ЗОД АППБ "Аваль" м. Запоріжжя, МФО 313827, код ОКПО 26252756.

Реєстраційний збір 17 грн. за комплект документів для реєстрації публічних торгів (аукціону) перераховується філії Державної госпрозрахункової установи Агентство з питань банкрутства у Запорізькій області на р/р 260082431 в ЗОД АППБ "Аваль" м. Запоріжжя, МФО 313827, код ОКПО 26252756.

Умови участі в публічних торгах (аукціоні) за телефонами: (0612) 64-39-01, (061) 220-42-07.

Публічні торги (аукціон) відбудуться 29 вересня 2005 р. о 12.00 за адресою: 69002, м. Запоріжжя, пр. Леніна, 77, оф. 95.

Миколаївський аукціонний центр філія Державної акціонерної компанії "Національні мережі аукціонних центрів" проводить відкриті торги з реалізації нерухомого майна ВАТ "Інгул", а саме:

лот № 15, який включає в себе: нерухомість: склад "Модуль-2" літ. Г-2, пл.1580.5 кв.м., ціна 459709.75 грн.; склад-ангар літ.3Г, пл. 106.7 кв.м., ціна 11531.95 грн.; навіс літ. 4Г, пл. 16.2 кв.м., ціна 1414.40 грн.; навіс літ 5Г, пл. 18.8 кв.м., ціна 1361.70 грн.; благоустрій: сходи №60, 1 споруда, ціна 962.20 грн.; частина асфальтного покриття IV, пл. 900 кв.м., ціна 19029.80 грн.; обладнання: вантажний ліфт ПГ-286, 1977 р.в., в/п 0.5 т. ціна 3364.30 грн., багатоповерховий стілажно-тарний накопувач, 1984 р.в. 3 шт, ціна за один 8925.00 грн., система вентиляції та кондиціювання КТЦ 3-24, 1977 р.в., ціна 16972.80 грн. Стартова ціна лоту 550064.90 грн., враховуючи ПДВ.

Лот №11, який включає в себе: нерухомість: виробничий корпус В-3, В-2-1, пл. 6880.6 кв.м., ціна 1397395.75 грн.; склад 1В, пл. 76.4 кв.м., ціна 6273.00 грн., склад 2В, пл. 3.6 кв.м., ціна 266.90 грн.; благоустрій: сходи № 18, 1 споруда, ціна 781.15 грн.; сходи №20, 1 споруда, ціна 781.15 грн.; частина огорожі №21, дов. 105 п.м., висота 3.0 м., ціна 8772.00 грн.; частина асфальтового покриття IV, пл. 1200 кв.м., ціна 25373.35 грн.; підпірна гранітна стіна б/н, дов. 50 п.м., висота 1.0 м, ціна 3835.20 грн.; фонтан б/н, 1 споруда, ціна 5834.40 грн.; обладнання: вантажний ліфт ПГ-287, 1983 р.в., в/п 1.0 т., ціна 6643.60 грн.; вантажний ліфт пг-291, 1983 р.в., в/п 3.2 т., ціна 9464.75 грн.; кран балка(довжина підкранових шляхів 49.п.м., 1986 р.в., в/п 5.0 т., ціна 13770.00 грн; вантажна тачка ПГ1М3-883002, 1991 р.в., ціна 1487.50 грн.; монорельсова дорога довжиною 110 п.м. та електричний тельфер в/п 0.25 т., 1983 р.в., ціна 6528.00 грн.; пункт розподілення з системою кабелів ПР 2472-10-54УЗ, 5 шт., 1983 р.в., ціна 3242.75 грн.; силова шафа з системою кабелів СПМ75-9УЗ, 5 шт., 1983 р.в., ціна 3306.50 грн.; силова шафа з системою кабелів СПА77-5УЗ, 5 шт., 1983 р.в., ціна 3451.00 грн.; система вентиляції та кондиціювання КТЦ 3-40, КТЦ 3-24, 1990 р.в., ціна 76500.00 грн.; комплектна трансформаторна підстанція КТП-1000 кВа, 1982 р.в., ціна 33282.60 грн. Стартова ціна лоту 1606989.60 грн., враховуючи ПДВ.

Лот № 10, який включає в себе: нерухомість: виробничий комплекс "Габарит" Б-1, пл. 7880.5 кв.м., ціна 1822854.00 грн.; благоустрій : металевий бокс № 10, пл. 4.1 кв.м., ціна 510.00 грн.; металевий бокс №11, пл. 8.0 кв.м., ціна 1020.00 грн.; металевий бокс № 12, пл. 11.2 кв .м., ціна 1417.00 грн.; металевий бокс №13, пл. 2.5 кв.м., ціна 340.00 грн.; металевий бокс №14, пл. 12.6 кв.м., ціна 1586.00 грн.; металевий бокс №15, пл. 805 кв.м., ціна 1020.00 грн.; металевий бокс №16, пл. 4.2 кв.м., ціна 510.00 грн.; частина огорожі №21, дов. 90 п.м., висота 3.5 м., ціна 8845.00 грн.; .; частина асфальтного покриття IV, пл. 1300 кв.м., ціна 32339.00 грн.; обладнання: комплектна трансформаторна підстанція КТП-11, 1980 р.в., ціна 35240.00 грн.; монорельсова дорога довжиною 32 п.м., прольот 5.0 м., електричний тельф в/п 0.4 т., металеві опори-6 шт. А5.503.00.00, ціна 6144.00 грн.; система вентиляції КТЦ 3-40, 1973 р.в., ціна 16174.00 грн.; система кондиціювання КТ 3-24, 1973 р.в., ціна 90000 грн.; силова шафа ШС 6 шт., 1973 р.в., ціна 2707.00 грн. Стартова ціна лоту 2021404.00 грн., враховуючи ПДВ.

Лот №7, який включає в себе: нерухомість: котельна Х-3,Х1-1,Х2-1, пл. 1304.8 кв. м., ціна 526127.00 грн.; склад 2х, пл. 23.4 кв.м., ціна 3182.00 грн.; склад 3х, пл. 34.9 кв.м., ціна 4752.00 грн.; навіс 4х, пл. 15.2 кв.м., ціна 682.00 грн.; навіс 5х, пл. 32.6 кв.м., ціна 1462.00 грн.; газороздаточний пункт (ГПР) 2Г, пл. 20.5 кв.м., ціна 9256.00 грн.; благоустрій: димова труба котельні №46, висотою 45.0 м., більший діаметр 1.5 м., ціна 22817.00 грн.; частина огорожі №48 дов. 61.0 п.м., висота 3.5.м., ціна 5995.00 грн.; частина асфальтового покриття IV, пл. 900 кв.м., ціна 22388.00 грн. Стартова ціна лоту 596661.00 грн., враховуючи ПДВ.

Лот №9, який включає в себе: нерухомість: компресорна Є-1, Є1-1, Є-2тр, пл.1248,8 кв.м., ціна 32 0946,00грн.; навіс1Є,пл. 64,7кв.м., ціна 3 139,00грн.; навіс 3Є, пл. 27,3 кв.м., ціна 1 330грн,; навіс 5Є, пл. 25,8 в.м., ціна 1 252,00грн.; службова будівля Э-1, пл. 24,3 кв.м., ціна 4 681,00грн.; навіс до шпарини Э1-1, пл. 29,6 кв.м., ціна 1 436,00грн.; сарай-комора 2Є, пл. 13,2 кв.м., ціна 1 762,00грн.; сарай-комора 4Є, пл. 41,4 кв.м., ціна 5 540,00грн.; склад 2Я, пл. 83,5 кв.м., ціна 11 778,00грн.; градирня Я, пл. 58,0 кв.м.. ціна 11 888,00 грн.; благоустрій: шпарина №55, глибина 60м., ціна 16 061,00грн.;резевуар №30, об'єм 800м3 , ціна 35 642,00грн.; резервуар №31, об'єм 800 м3 , ціна 35 642,00грн., частина огорожі №48, довжина 7,0п.м., висота 3,5 м., ціна 688,00грн.; частина асфальтового покриття IV, пл.500кв.м., ціна 12 438,00грн., обладнання: кран-балка ручна підвісна НСУ - 18, в/п 3.2 т., висота підйома-5м., проліт-6м., довжина шляху-25м., 1985 р.в., ціна 3024 грн.; кран-балка КБД, в/п 2.0 т., висота підйома - 5 м., проліт-8 м., довжина шляху-12 м., 1967 р.в., ціна 2568 грн.; електротельфер, в/п 3.0 т., висота підйому - 4.5м., проліт-11 м., довжина шляху-11 м., 1975 р.в., ціна 3638 грн.; .; кран-балка ручна, в/п 1.0 т., висота підйому - 5.5 м., проліт-6 м., довжина шляху-22 м., 1966 р.в., ціна 2033 грн.; комплектна трансформаторна підстанція КТП-6, 1964 р.в., ціна 22201 грн.; шафа силова з кабельною системою ШС, 1975 р.в., ціна 1642.00 грн. Стартова ціна лоту 499329.00 грн., враховуючи ПДВ.

Прилюдні торги буде проведено "28"вересня 2005 року об 11-00 год. За адресою: м. Миколаїв, вул. Гмирьова 8.

Гарантійний внесок - 5% (без ПДВ) від стартової ціни та реєстраційний внесок - 17,00 грн. в т.ч. ПДВ перераховуються на "Миколаївський аукціонний центр", р/р 2600006780000, МФ АКІБ "УКРСІББАНК", СФО 326795, код ЄДРПОУ 23629290.

Заявки на участь в прилюдних торгах приймаються не пізніше ніж за 3 дні до дати проведення аукціону за адресою: м. Миколаїв, вул. В. Морська, 45, оф. 33, тел. 8-0512-.35-03-02.

Ознайомитися з майном можна щодня по його місцезнаходження, звернувшись до організатора прилюдних торгів.

Постановою Господарського суду АР Крим від 11.08.2005 р. по справі № 2-8/2540-2005 визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура ДП «Керчавтосервіс» (АР Крим, м. Керч, вул. Чкалова, 157), ЗКПО 30762121.

Ліквідатором призначена арбітражний керуючий Покидько Ольга Вікторівна, 95000, м. Сімферополь, вул. Біла Куна, 33, кв. 72.

ВАТ «Славутський руберойдовий завод»

повідомляє, що загальні Збори акціонерів відбудуться 16 жовтня 2005 року о 10 годині за адресою: Хмельницька область, м. Славута, вул. Князів Сангушка, 95.

Порядок денний:

1. Звіт правління ВАТ «Славутський руберойдовий завод» про результати діяльності товариств за 2004 рік.
2. Звіт та затвердження висновку ревізійної комісії по результатах діяльності за 2004 рік.
3. Зміни в складі виконавчого органу Товариства, Спостережної Ради.
4. Про виплату дивідендів за 2004 рік.
5. Різне.

Закрите акціонерне товариство «Племінний завод «Агро-Регіон»

доводить до відома акціонерів ЗАТ «Племінний завод «Агро-Регіон», що позачергові збори акціонерів відбудуться «12» жовтня 2005 року о 10 годині в приміщення ЗАТ «Племінний завод «Агро-Регіон», Київська область, Бориспільський р-н, с. Чубинське, вул. Погребняка, 1.

Початок реєстрації - 9 годин 00 хвилин.
Закінчення реєстрації - 9 годин 30 хвилин.

Порядок денний:

1. Про обрання членів Наглядової ради.
2. Про обрання членів Правління.
3. Про обрання членів Ревізійної комісії.

Реєстрація акціонерів буде проводитись мандатною комісією. Для реєстрації у позачергових зборах акціонерам потрібно мати при собі паспорт, представникам акціонерів - паспорт та довіреність, оформлену згідно з діючим законодавством.

Довідки за телефоном - 568-11-02.

Правління Товариства.

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) визнано банкрутом і відкрита ліквідаційна процедура щодо Відкритого акціонерного товариства «Красноармійський ремтехсервіс», постанова від 02.08.2005 р., справа № 27/44 Б, код ЄДРПОУ 03739094, юридична адреса: 85300, Донецька обл., м. Красноармійськ, вул. Нахімова, буд. 82, р/р 26005059990188 у філії КБ «Приватбанк» м. Красноармійськ, МФО 335236.

Ліквідатором призначений арбітражний керуючий Лєсніков Є. Є., 85483, Донецька обл., м. Новогродівка, вул. О. Кошового, 37/19, ліцензія № 116080.

Постановою господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157) від 03.08.2005 р. по справі № 27/39Б Товариство з обмеженою відповідальністю «Сніжнянське» (86262, вул. Центральна, 8-А, с. Дмитрівка, Шахтарський район, Донецька область; ЄДРПОУ 30154392) визнано банкрутом, відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначена арбітражний керуючий Афанасьєва Світлана Іванівна, ліцензія № 783031, адреса: м, Донецьк, вул. Арктикі, 21, кв.11.

Ухвалою від 09.08.2005 р. господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ-27, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справу № Б 24/155/05 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «ЮВенергочермет» 53200, Дніпропетровська обл., Нікопольський район, м. Дмитрівка, вул. Осипенко, 20, п/р № 26008923280100в ДОД АППБ «Аваль», МФО 305653, ЄДРПОУ 24988393. Розпорядником майна призначений Стюпан Денис Володимировича, ліцензія АА № 783010. 49055, м. Дніпропетровськ, пр. Кірова, б. 98-Д.

Ухвалою від 04.08.2005 р. господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ-27, вул. Куйбишева, 1-а) порушив справу № Б 26/86/05 про банкрутство: Приватного підприємства «Регіон», 52800, Дніпропетровська область, м. Першотравенськ, вул. Фрунзе, 6/10, р/р 26006022710101 в ПФ АППБ «Аваль», МФО 306726, ОКПО 30838415.

Розпорядником майна призначена Чеснова Наталія Володимирівна, ліцензія АБ 216702, 49101, м. Дніпропетровськ, пр. Кірова, 28-а, оф. 210, тел. 36-10-75.

Господарським судом Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) порушено справу про банкрутство приватного сільськогосподарського підприємства «Харківецьке» (справа № 8/66) (адреса: 37010, м. Харківці, Пирятинського району, Полтавської області).

Ідентифікаційний код 30951438, рахунок № 26009400089 в Пирятинському відділенні АБ «Полтава-банк».

Розпорядник майна Іваненко С. А.

Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня опублікування оголошення.

Господарський суд м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) порушив справу № 15/526-б про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю «Укрімпекс» (01133, м. Київ, бул. Лесі Українки, 26, код 30372635, р/р 26008969в ПКФ АППБ «Аваль», МФО 322506).

Розпорядником майна призначено Агафонова Олега Юрійовича (ліцензія АА № 779171 від 16.07.2004 року, тел. 269-71-72).

Претензії кредиторів приймаються протягом одного місяця з дня публікації оголошення.

**ЗМІНИ
та ДОПОВНЕННЯ
до ПОРЯДКУ РОЗІГРУВАННЯ ГРОШОВИХ ПРИЗІВ IV КАТЕГОРІЇ ПРИЗОВОГО ФОНДУ ДЕРЖАВНОЇ ТИРАЖНОЇ ЛОТЕРЕЇ "ЛОТО-ЗАБАВА"**

Доповнити розділ 12 "Порядку розігрування грошових призів IV категорії призового фонду державної тиражної лотереї "Лото-Забава" пунктами:

12.11.1. **Починаючи з 317 тиражу (04 вересня 2005 року) , крім 320 святкового тиражу до 6-ої річниці лотереї „Лото-Забава" (25 вересня 2005 року), встановити** призовий фонд виграшів І-ої категорії - 200 000 грн. за рахунок власних коштів оператора.

12.11.2. Різниця між сумою коштів, сформованою за рахунок відрахувань до призового фонду І категорії і сумою в 200 000 грн. покривається за рахунок власних коштів оператора, які відшкодовуються потім у порядку, передбаченому п.4.7. „Умов проведення державної тиражної лотереї „Лото-Забава".

12.11.3. Розігрування призового фонду виграшів І-ої категорії відбувається відповідно до „Умов проведення державної тиражної лотереї „Лото-Забава".

12.11.4. Пункти 12.11.1. - 12.11.3. цього розділу Порядку набувають чинності з моменту долучення їх Міністерством фінансів України до ліцензійної справи і діють протягом проведення розігрування тиражів державної тиражної лотереї „Лото-Забава", включаючи виплату призу(ів) та пред"явлення претензій щодо розігрування призу(ів) І-ої категорії, але у будь-якому разі не пізніше „30" червня 2006 року.

12.12.1. **Проведення до 6-ої річниці державної тиражної лотереї „Лото-Забава" святкового розіграшу 320 тиражу 25 вересня 2005 року.**

12.12.2. Встановити для розіграшу святкового 320 тиражу державної тиражної лотереї "Лото-Забава" (25 вересня 2005р.) призовий фонд виграшів І-ої категорії - 400 000 грн. за рахунок власних коштів оператора.

12.12.3. Різниця між сумою коштів, сформованою за рахунок відрахувань до призового фонду І категорії і сумою в 400 000 грн. покривається за рахунок власних коштів оператора, які відшкодовуються потім у порядку, передбаченому п.4.7. „Умов проведення державної тиражної лотереї „Лото-Забава".

12.12.4. Розігрування призового фонду виграшів І-ої категорії відбувається відповідно до „Умов проведення державної тиражної лотереї „Лото-Забава".

12.12.5. Пункти 12.11.1. - 12.11.4. цього розділу Порядку набувають чинності з моменту долучення їх Міністерством фінансів України до ліцензійної справи і діють протягом проведення розігрування святкового 320 тиражу державної тиражної лотереї „Лото-Забава", включаючи виплату призу(ів) та пред"явлення претензій щодо розігрування призу(ів) І-ої категорії, але у будь-якому разі не пізніше „30" березня 2006 року.

Управління капітального будівництва та інвестицій МВС України

повідомляє про подовження конкурсу на залучення інвестора для будівництва двох секцій чотирьохсекційного житлового будинку з вбудованими приміщеннями на вулиці Бакинській, 37/41 та будівництва багатоповерхового автопаркінгу для цього будинку в Шевченківському районі м. Києва.

Заявки на участь у конкурсі приймаються до 15.09.2005 за адресою: вул. Круглоуніверситетська, 16, м. Київ, 01024, з 09.00 до 18.00 (крім вихідних).

Для ознайомлення з матеріалами та умовами конкурсу звертатися за телефонами: (044) 289-0446, (044) 289-0741.

Філія Агентства з питань банкрутства в Львівській області та ліквідатор ВАТ «Самбірський агросервіс» Романчук С. Ю. 27 вересня 2005 року о 10.00 год. проводять аукціон з продажу майна банкрута, яке знаходиться за адресою: Львівська обл., м. Самбір, вул. Промислова, 5, а саме:

1. Склад міндобрив, площа 3405,4 м² - вартість 393 664,00 грн.; 2. Майстерня з побутовими приміщеннями, заг. площа 1432,7 м². Енергетична стіна 250 м/п. Каналізація дощова 120 м - вартість 157 818,30 грн.; 3. Вагова, площа 233,1 м² - вартість 20 382,00 грн.; 4. Склад-навіс, площа 3 247,2 м² - вартість 240 070,00 грн.; 5. Склад отрутохімікатів, площа 100,3 м² - вартість 3 835,00 грн.; 6. Трансформаторна, площа 58,5 м² - вартість 17 687,00 грн.; 7. Заправка, площа 19,1 м² - вартість 5 065,00 грн.; 8. Мийка з естакадною установкою, площа 143,9 м² - вартість 28 749,00 грн.; 9. Навіс сільськогосподарських машин, площа 215,6 м² - вартість 4 770,00 грн.; 10. Котельня, площа 231,9 м² - вартість 27 869,00 грн.; 11. Учбовий клас, площа 114,5 м² - вартість 25 397,00 грн.; 12. Будівля побутового приміщення, площа 117,8 м² - вартість 20 715,00 грн.: 13. Прибудова до побутового приміщення, площа 32,7 м² - вартість 5 732,00 грн.; 14. Насосна, площа 8,2 м² - вартість 7 066,00 грн.; 15. Прохідна, площа 11.4 м² - вартість 1 832,00 грн.; 16. Площадка сипучих грузів - вартість 18 649,00 грн.; 17. Касовий апарат ЕРА-202 - вартість 503,00 грн.; 18. Цистерна АЦ 4,2 - вартість 857,50 грн.; 20. Холодильна шафа - вартість 92,00 грн.; 21. Холодильний прилавок - вартість 58,10 грн. Загальна вартість майна: 980 810,90 грн. у т. ч. ПДВ.

Переможцем аукціону є покупець, який запропонував найвищу ціну. Гарантійний внесок в розмірі 5% від початкової ціни продажу та реєстраційний збір в розмірі 17,00 грн. для реєстрації учасників вноситься на рахунок Філії Агентства з питань банкрутства в Львівській області № 260028218 в ЛОД АППБ «Аваль», МФО 325570, код ЄДРПОУ - 26254583 не пізніше ніж за три календарних дні до початку проведення аукціону.

Заявки на участь в аукціоні приймаються за адресою: м. Львів, вул. ак. Сахарова, 33, 4-й пов. З 10-00 до 17-00 год. Кінцевий термін подачі заявок за три календарні дні до початку проведення аукціону. Аукціон буде проводитись за адресою: м. Львів, вул. ак. Сахарова, 33, 4-й пов.

Додаткова інформація за тел. факс: (0322) 244-32-66; 240-24-33.

Шановні акціонери АТ "Інвестор"!

Акціонерне товариство "Інвестор" повідомляє про проведення **позачергових загальних зборів** акціонерів. Дата проведення загальних зборів: 17 жовтня 2005 р. Збори проходитимуть за адресою: місто Харків, пров. Мар'яненка, 4.

Початок зборів о 17.00. Реєстрація учасників загальних зборів з 15.00 до 17.00 за місцем проведення зборів.

Порядок денний загальних зборів:

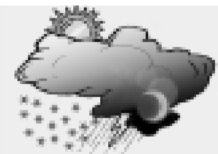
1. Обрання та відкликання членів ревізійної комісії.
2. Для участі в зборах акціонерам потрібно мати документ, що посвідчує особу (паспорт), а представникам акціонерів - довіреність, посвідчену відповідно до вимог чинного законодавства. Власникам акцій на пред'явника додатково мати при собі сертифікат акцій АТ "Інвестор".

Довідки з питань порядку денного і проведення загальних зборів можна отримати за тел. (057) 700-49-30, або за адресою: місто Харків, вул. Сумська, 88.

Правління АТ "Інвестор".

ДЕНЬ

СУБОТА, 27 СЕРПНЯ 2005 ■ № 160 (3660)

28 серпня у західних, північних областях України короткочасні дощі, грози. Температура вночі 12—17, вдень 22—27 градусів тепла. 29—30 серпня — переважно без опадів, лише у північних та центральних областях місцями дощі, подекуди грози. Температура вночі 12—17, вдень у західних та північних областях 19—24, на решті території 25—30.

■ СПОРТ

За єврокубки

Футбол. Монако. **Ліга чемпіонів.** Відбулося жеребкування групового етапу.

Група А. «Баварія» (Німеччина), «Ювентус» (Італія), «Брюгге» (Бельгія), «Рапід» (Австрія).

Група В. «Арсенал» (Англія), «Аякс» (Нідерланди), «Спарта» (Чехія), «Тюн» (Швейцарія).

Група С. «Барселона» (Іспанія), «Панатінаїкос» (Греція), «Вердер» (Німеччина), «Удінезе» (Італія).

Група D. «Манчестер Юнайтед» (Англія), «Вільяреал» (Іспанія), «Лілль» (Франція), «Бенфіка» (Португалія).

Група Е. «Мілан» (Італія), ПСВ (Нідерланди), «Шальке-04» (Німеччина), «Фенербахче» (Туреччина).

Група F. «Реал» (Іспанія, Мадрид), «Ліон» (Франція), «Олімпіакос» (Греція), «Русенборг» (Норвегія).

Група G. «Ліверпуль» (Англія), «Челсі» (Англія), «Андерлехт» (Бельгія), «Бетис» (Іспанія).

Група Н. «Інтер» (Італія), «Порту» (Португалія), «Рейнджерс» (Шотландія), «Артмедіа» (Словаччина).

Кубок УЄФА. Другий кваліфікаційний раунд. Матчі у відповідь. 25 серпня.

«Дніпро» (Україна, Дніпропетровськ) — «Бананц» (Вірменія, Єреван). 4:0 Голи: Шелаєв, 9 (п), 45, Рикун, 32, Балабанов, 75.

«Дніпро»: Кернозенко, Єзерський, Шелаєв, Корниленко, Радченко (Костишин, 46), Русол, Рикун, Семочко, Кравченко (Балабанов, 52), Шершун, Назаренко (Грицай, 46). **Перший матч** — 4:2.

«Металург» (Україна, Донецьк) — «Шопрон» (Угорщина). 2:1. Голи: Закарлюка, 54, Олексієнко, 89 (п) — Колан, 86.

«Металург»: Вірт, Грнчаров, Чечер, Флоря, Бусаїді, Аліуце (Ткаченко, 69), Закарлюка, Зотов, Ристич (Олексієнко, 80), Полянський, Шищенко (Мелікян, 86). **Перший матч** — 3:0.

Учора відбулося жеребкування основної сітки турніру. Ось яких суперників воно визначило для українських клубів: «Шахтар» (Донецьк) — «Дебрецен» (Угорщина), «Дніпро» (Дніпропетровськ) — «Гайберніан» (Шотландія), «Металург» (Донецьк) — ПАОК (Греція).

Сьогодні півфінали

Хокей. Москва (Росія). Міжнародний турнір «Кубок «Спартака». Свій другий матч збірна України, яка складається практично з хокеїстів київського «Сокола», програла клубу російської Суперліги «Хімік» (Воскресенськ) — 0:2. Але завдяки перемозі над клубом «Відень» у першому турі (4:2) українці вийшли до 1/2 фіналу, де сьогодні зустрінуться з московським «Спартаком». Іншу півфінальну пару склали «Хімік» і «Німан» (Білорусь, Гродно).

В. Б.

Пісня над озерами

У мальовничому місці поблизу села Стригани, що в Славутському районі, лунали пісні у виконанні молодих бардів. А сталося це завдяки новому регіональному фестивалю авторської пісні «На голубих озерах». Творчі колективи та виконавці з Хмельницької, Волинської, Житомирської і Вінницької областей запропонували журі та глядачам твори у номінаціях авторської пісні, співаної поезії, акустичної музики та патріотичної пісні.

Ірина ПОДОЛЯН.

Хмельницький.

■ ФОТОФАКТ

Старовинний оригінальний акордеон, виготовлений, як припускають, між 1900 та 1930 роками у Східній Європі, вилучили працівники Київської регіональної митниці.

Фото прес-служби Державної митної служби України.

Берегиня — її ремесло

■ САМОВРЯДУВАННЯ

Для Галини БУНЬО (на знімку), сільського голови, домінантою у взаємодії з громадою є плекання суспільної моралі і оптимістичного настрою. Коли до діла беруться люди із здоровим духом, результат буде успішним, вважає вона. І саме життя підтвердило доцільність такої позиції. Передбачається, що Бучалівська сільська рада внаслідок адміністративно-територіальної реформи об'єднає шість населених пунктів. Здавалося б, адміністративним центром мало б стати сусіднє містечко Комарне, яке налічує 4,5 тисячі мешканців. Але вирішальним чинником саме такого рішення стала активність цієї громади, яка налічує 1668 осіб.

Мій колега у квітні цього року зустрів Галину Буньо на Всеукраїнських зборах представників місцевих рад у Києві. Однокурсниця, котру він багато років не бачив, постала перед ним як «живе втілення», якщо можна так висловитися, того, про що пише він сам і увесь керований ним відділ. Для випускниці Поліграфічного інституту (нині — Академія друкарства) животворящі рядки життя стали важливішими, аніж друковані. Але здобутий фах таки став у пригоді: Галина Буньо володіє словом, думкою, а отже — даром переконання. Усе це — конче потрібне в роботі з людьми.

Після інституту вона працювала у відділі реклами Львівського мотозаводу і... нудьгувала. «Дай, Боже, такої роботи, щоб була робота», — просила вона. Така робота знайшлася в селі Бучали Городоцького району. Почала працювати там секретарем сільради, а через 16 років її було обрано головою. Набрала більше голосів, аніж обидва інші претенденти, чоловіки, разом.

— Для мене — передусім людина з її житейськими проблемами, — ділиться вона. — Сільським мешканцям важко буває пробитися по кабінетах. Сподіваюся, що реформа змінить такий стан речей. А поки що... Їду в район і сама полагоджую їхні справи. Комусь потрібна довідка, комусь ще якийсь папір...

Галина завжди усвідомлювала себе учительською дитиною, а це — зобов'язує, бо на тебе дивляться і батьки, і діти.. За часів директорства її батька — Йосипа Михайловича — було збудовано господарським способом школу. А що таке цей «господарський спосіб» — відомо. То тяжка ноша і жертовність. Галина ще дошкільням сиділа на уроках, бо батькам ніде було її подіти. Мати, колишня учителька української літератури, нині просить відчинити в хаті вікно, щоб було чути дитячі голоси, бо вони «оздоровлюють». Як сільський голова Галина Йосипівна дуже хотіла б бачити серед депутатів саме учителів. Однак ті відмовилися від зайвого клопоту. Найактивнішому депутатові — понад 70 років. А втім, ветерани праці не підводять. До прикладу, завідувачка фельдшерсько-акушерського пункту Ніна Кирилівна Дедьо має 48 років стажу. Їй аж ніяк не хотілося йти на керівну роботу і залишати улюблену «швидку», де попрацювала багато років. Однак нікому було очолити ФАП, бо медсестра — зовсім молоденька, і довелося дати згоду.

На загал дух і звичаї села Бучали — незвичні. Поселенню виповнилося вже 400 років, але в нинішньому складі село сформувалося в 1945—1946 роках. Унаслідок операції «Вісла» сюди із сорока сіл Польщі були депортовані етнічні українці. Тож мешканці «зведеного» села досі спілкуються осередками, кожен із котрих має свою ментальність і особливості. А сільський голова не може не зважати на це. Серед переселенців прославився Гаврило Кулик. Про винятткові здібності народного зцілителя і ясновидця «діда Гаврила» (нині вже покійного) знали далеко за межами Львівщини. Багато років поспіль прикметою села були вервечки авто на дорозі, що вела до його обійстя. Дід Гаврило залишив по собі добру пам'ять: на власний кошт і дорогу відремонтував, і церкву почав будувати. Усі його візії справдилися. Свого часу й Галина звернулася до нього у важку годину. «Все минеться, — втішив він її. — Ти ще будеш головою». На той час такий прогноз видався їй неймовірним.

Бучали вирізняються й тим, що тут — не селянські, а робітничі обійстя. Розташоване неподалік від Львова обіч залізничної колії село багато років поспіль постачає місто робочими руками. І ця його специфіка — не на користь громади, бо...

— Ні одна із фірмочок, де працюють наші люди, не дає податків у сільський бюджет, — нарікає Галина Буньо. — Я, буває, «падаю на коліна» перед потенційними платниками податків. Маємо докорінно міняти такий устрій. У сусідній Польщі кожна укрупнена гміна має чималі кошти.

За умов хронічної нестачі коштів Галина Буньо не цуралася ролі настирливого прохача задля інтересів громади. Люди відгукувалися на її клопотання, бо ж «вона не для себе просить». І зробили за символічну платню ремонт приміщення сільради. Тут замінили дах, систему опалення, вікна. А ще Галина Буньо вміє працювати із спонсорами і меценатами, вони також відгукуються. Немало коштів вклав у рідне село, зокрема у будівництво церкви, газифікацію й інші проекти, генеральний директор ЗАТ «Нафтогазбуд» Степан Майкович. За його підтримки 28 серпня у селі відкривають меморіал, присвячений 60-річчю депортації українців. Його збудовано поряд із сільською радою.

Щире вболівання сільського голови Галини Буньо за суспільну мораль характеризує такий випадок. Три роки тому, 27 липня, в день скнилівської трагедії в селі було заплановано дискотеку з нагоди храмового свята. Ще не було оголошено офіційного трауру, і молодь веселилася в той час, коли старші молилися за душі загиблих. Почувши веселу музику, Галина Буньо кинулася навперейми музикантам із вимогою, аби ті припинили грати. Згодом молодики напідпитку пішли до хати голови з намірами навкулачки відстоювати своє право на свято. Її тверда воля зупинила свавілля, і хуліганам таки довелося привселюдно просити пробачення.

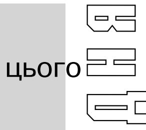
У своєму приватному житті вона має ті ж проблеми, що й усі односельці. Близько ста мешканців виїхали на заробітки. Серед них і чоловік Галини — Богдан Буньо, на всі руки майстер. Вже 12 років він працює у Чехії. А інакше хіба вдалося б збудувати хату, вивчити дітей? Як усі, сільський голова порає чималий город, і їй не соромно перед односельцями за свої грядки. Та найбільші надії бучалівці пов'язують все ж не з грядками, а з розвитком місцевого самоврядування, з реформою і розвитком промислового сектору, котрому всіляко сприяє сільська рада. ЗАТ «Нафтогазбуд» придбав тут земельну ділянку, а за отримані кошти зусиллями цього ж підприємства було прокладено шість кілометрів газопроводу. Галина Буньо сповнена оптимізму:

— Тут буде цегельний завод, маємо поклади глини. Фірма «Юком» займається виготовленням дахів. Ми готові до реформи, тобто до передачі повноважень від верхів до низів. Але вона мала б відбутися не на кошти нашого дірявого бюджету. Суть реформи — концентрація ресурсів, що забезпечило б фінансування місцевого самоврядування. І в жодному разі не можна повторювати старі помилки, коли була центральна садиба, що розвивалася, а довкола — занедбані неперспективні села.

Ми відстежуватимемо подальші перетворення в селі Бучали. Тим паче що громада села стала нашою читацькою аудиторією. Понад сто обійсть передплачують газету «Голос України». Ми, журналісти, знайдемо тут ще не один цікавий сюжет.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Городоцький район Львівської області.

27 СЕРПНЯ

■ *1856 р. Народився Іван Франко.*

■ *1913 р. У Києві льотчик Петро Нестеров виконав «мертву петлю», поклавши початок техніці вищого пілотажу.*

■ *1919 р. У Радянській державі націоналізовано кіносправу.*

■ *1936 р. 27 європейських країн, в тім числі СРСР, підписали угоду про невтручання у громадянську війну, яка розпочалась в Іспанії.*

■ *1955 р. Вийшло перше видання Книги рекордів Гіннеса.*

■ *1965 р. Помер Шарль Ле Корбюзьє, французький архітектор.*

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.

Редколегія:
Леонід **БРОВЧЕНКО**,
Анатолій **ГОРЛОВ**,
Сергій **ДЕМСЬКИЙ**,
Віталій **ЖЕЖЕРА**,
Іван **ІЛЛЯШ**,
Світлана **ПИСАРЕНКО**,
Віталій **СУДДЯ**.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775. для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна: для фізичних осіб — 3,30 грн. та 2,00 грн. для підприємств і організацій — 6,00 грн на місяць. Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 159037.

СПДФО Гайденко В. І. (Друкарня «Нормальные цены») 61068, м. Харків, вул. Тарасівська, 2а.
Зам. 321

ВАТ «Видавництво «Вільна Україна» 79026, м. Львів, вул. В. Великого, 2.
Зам. 466

ВАТ «Видавництво «Київська правда» 04136, м. Київ, вул. М. Гречка, 13.
Зам. 3064

Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:

для довідок —	454-84-92;
телефакс —	234-72-54;
відділ реклами —	449-72-53, 454-81-34, 454-81-44;
телефакс —	449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — **загальний**

reklama@golos.com.ua — **відділ реклами**

let@golos.com.ua — **відділ листів**

foto@golos.com.ua — **відділ ілюстрацій**

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

Internet: http://uamedia.visti.net/golos